

Horia Sima
Guvernul National
Român
de la Viena
Horia Sima
1906-1993

Guvernul de la Viena: expresia întregului neam românesc

Digul de împotrivire si protest ridicat de guvernul de la Viena contra alianței cu Moscova si-a gasit confirmarea în câțiva ani pe aria întregului românism.

Anticomunismul legionar s-a transformat într-o certitudine nationala. Adeziunea întregului neam românesc s-a verificat atât în tara cât si peste hotare. În tara tot mai numerosi Români si-au luat riscul de a apuca pe calea muntilor pentru a se alatura acelora care, din toamna anului 1944, au creat cuiburi de rezistenta în paduri si locuri greu de strabatut. Partidele, care au deschis granitele tarii invaziei sovietice, s-au convins si ele târziu de tot de nenorocirea ce s-a abatut asupra tarii si au cautat sa formeze un front comun cu legionarii. În exil, tot mai multi refugiati din tara si-au cautat scaparea în Occident, trecând prin primejdii de moarte pentru a ajunge în lumea libera.

Dar acest drum a fost descoperit mult mai înainte de 1948 de catre guvernul de la Viena, care a avertizat natia asupra consecintelor catastrofale ale alianței cu Rusia, evocând spiritul testamentar al Capitanului. Acest guvern nu a facut numai retorica, ci s-a opus cu armele contra dominatiei comuniste din România, luptând alaturi de armata germana sau varsându-si sângele pe crestele muntilor.

Cei ce s-au refugiat în Occident, dupa 1948, între care multi militari si membri ai vechilor partide, au adoptat în realitate punctul de vedere al guvernului national român de la Viena. Numai acest guvern a prevazut nenorocirea ce se va abate asupra poporului nostru si a creat cea dintâi transee de rezistenta contra cotropitorului, atât în tara cât si peste hotare. În concluzie, singura pozitie care a rezistat la toate intemperiiile politice, în confruntarea dintre poporul român si bolsevism, a fost cea reprezentata de guvernul de la Viena.

CUPRINSUL

INTRODUCERE

I. DE LA SÂRMELE GHIMPATE ÎN VÂRTEJUL RAZBOIULUI

1. ÎNTÂLNIREA CU CAMARAZII

2. CADRUL EXTERN

3. ECHIPA DE LA RADIO DONAU
4. VAD PE GENERALUL BERGER
5. HITLER ÎMI CERE UN LUCRU IMPOSIBIL
6. O SCRISOARE DE LA RIBBENTROP
7. O EXPEDITIE ÎN ARDEALUL OCUPAT
8. REORGANIZAREA MISCARII
9. APARITIA PREOTULUI PALAGHITA
10. ODISEEA LUI EUGEN RATIU
11. SOSIREA DOAMNEI IASINSCHI SI A SOTIEI MELE LA VIENA
12. ECHIPA ANDREAS SCHMIDT – NICOLAE PETRASCU
13. VIGUROASA INTERVENTIE A ROMÂNILOR DIN BANATUL SÂRBESC
14. O EXPEDITIE URGENTA SPRE TARA

II OFENSIVA DIZIDENTILOR

1. STRANIA ATITUDINE A DIZIDENTILOR
2. DOUA ÎNTÂLNIRI CU CAPETENIILE DIZIDENTE
3. AXA PAPANACE – GENERAL GHEORGHE
4. FORMULELE LUI PAPANACE
5. ROLUL LUI VIOREL TRIFA
6. CEVA A RAMAS
7. O LOVITURA DIN SENIN

III FORMAREA GUVERNULUI DE LA VIENA

1. LA MARELE CARTIER AL ARMATEI GERMANE DIN UNGARIA
2. APARITIA PROVIDENTIALA A GENERALULUI CHIRNOAGA
3. DE PARTEA NOASTRA
4. SCHIMBAREA LA FATA
5. ULTIMA TENTATIVA A LUI PAPANACE
6. CONSTITUIREA GUVERNULUI NATIONAL ROMÂN

7. AMARACIUNEA MITROPOLITULUI VISARION

8. UN ANUMIT SABOTAJ

9. DEFECTIUNEA PREOTULUI PALAGHITA

10. CAZUL VALIMAREANU

IV CREAREA ARMATEI NATIONALE

1. CONSTITUIREA ARMATEI NATIONALE

2. O VIZITA LA GROSSKIRSHBAUM

3. ETAPA DÖLLERSHEIM

4. REGIMENTUL 1 DEPUNE JURAMÂNTUL

5. EVOLUTIA ARMATEI NATIONALE

6. SOARTA PRIZONIERILOR ROMÂNI DIN GERMANIA

7. ECHIPA LEGIONARA DE LA KAISERSTEINBRUCH

8. SCOLILE SPECIALE

9. OFITERI ROMÂNI LA SECTIUNEA IC

V APOTEOZA

1. SARBATOAREA CRACIUNULUI

2. LA BADEN AM WIEN. SOSIREA PROFESORULUI SÂNGIORGIU

3. COMEMORAREA CODREANU LA BERLIN

4. CENTRELE ROMÂNESTI DIN BERLIN

5. CONFLICT GENERAL CHIRNOAGA – COLONELUL LUDWIG

VI PLANUL STOICANESCU

1. FARA SA-L VAD

2. MOMENTUL DECISIV

3. GENERALUL AVRAMESCU. O ULTIMA ÎNCERCARE

4. CADRUL DIPLOMATIC

VII AMURGUL

1. DE LA VIENA LA ALT-AUSSEE

2. REGIMENTUL NR.1 PLEACA PE FRONT

3. O VIZITA LA SOPRON

4. ULTIMA CALATORIE LA BERLIN

5. WEHRWOLF

6. RUPEREA RÂNDURILOR

7. GUVERNUL EN VOYAGE

8. WEHRWOLF ÎN ACTIUNE

9. SOARTA ARMATEI NATIONALE

10. ECHIPELE ZBOARA SPRE TARA

11. CE S-A ALES DE GRUPUL DIZIDENT

VIII PRINTRE RETELELE ALIATE

1. FUGA ÎN NECUNOSCUȚ

2. PER PEDES APOSTOLORUM

3. ATITUDINEA DEMNA A POPORULUI GERMAN. CÂTEVA OBSERVATII DIN CALATORIA NOASTRA PRIN GERMANIA

4. DE LA FREIBURG LA FREISING

2. NUCLEUL LEGIONAR DE LA FREISING

6. UN OM SALVEAZA LEGIUNEA

7. O EXPEDITIE LA SALZBURG

8. DRAMA DE LA BAD GASTEIN. PRIMELE LOVITURI SUFERITE DE GRUPUL ROMÂNESC

9. ÎN MUNTII ALPI

10. RAMAS BUN DE LA BAD GASTEIN

11. ALTE PERIPETII

12. SPRE INNSBRUCK. TRECEREA MUNTILOR PE LA BRENNERO

13. DE LA BOLZANO LA ROMA SI NAPOLI

14. VESTI RELE DIN AUSTRIA

15. LAGARUL GLASENBACH

16. DIZIDENTII DIN NOU LA ATAC

17. LAGARUL REICHENAU-INNSBRUCK. UN DENUNT SI CONSECINTELE LUI

18. PIERDERI GRELE

1. Corneliu Georgescu

2. Ion Ionica si Vladimir Cristi

3. Emil Bulbuc

19. ALTE PIERDERI

20. AVIOANELE MORTII

21. GRUPUL ABANDONATILOR

22. GUVERNUL DE LA VIENA DIN PERSPECTIVA ISTORIEI

I. Salvarea onoarei nationale

II. Continuitatea luptei anticomuniste

III. 12.000 de prizonieri români salvati

IV. 400 de legionari din lagare în libertate

V. Asistenta refugiatilor din tara

VI. Miscarea de rezistenta din tara

VII. Guvernul de la Viena: expresia întregului neam românesc

VIII. Echipa Tanase-Golea-Samoila

IX. Doua carti epocale

INTRODUCERE

Cu acest volum închei seria amintirilor mele din perioada colaborarii Miscarii Legionare cu Puterile Axei.

Volumele anterioare de amintiri au fost urmatoarele:

I. *Sfârșitul unei domnii sângeroase*

II. *Era Libertatii, vol.I*

III. *Era Libertatii, vol.II*

IV. *Prizonieri ai Puterilor Axei*

Dupa finalul celui de-al doilea razboi mondial începe perioada europeana a Miscarii

Legionare. Legionarii ramasi în strainatate nu se puteau întoarce în tara din cauza regimului comunist. Siliti de aceasta împrejurare, s-au risipit în lumea libera, unii întemeindu-si rosturi statornice de viata iar altii, cei mai multi, continuând, paralel, sa raspândeasca crezul legionar. Exilul legionar s-a manifestat cu o vigoare neobisnuita în domeniul ziaristicii si al scrierilor. Activitatea legionara, întrerupta în tara din cauza persecutiilor, a iesit la lumina în tarile occidentale, continuând opera marilor nostri înaintasi. Nimic nu s-a pierdut din scrierile antecesorilor nostri si au aparut alte lucrari de valoare care au contribuit la cunoasterea si propagarea doctrinei legionare.

Tin sa adaug ca problema guvernului de la Viena a mai fost tratata cu multa competenta de d-l Faust Bradescu într-o lucrare intitulata cu acelasi nume si aparuta la Editura *Carpatii*, în 1989. Faust Bradescu s-a interesat precumpanitor de aspectele politice, diplomatice si doctrinare ale aparitiei acestui guvern. Expunerea lui este fara egal. De o claritate desavârsita si de o argumentatie impecabila.

Eu m-am ocupat cu precadere de framântarile prin care a trecut acest guvern pâna s-a încheiat într-o formatie politica si juridica, de lupta în care s-a angajat cu inamicul si de toate acele eforturi zilnice, indispensabile pentru a-l mentine la un înalt nivel combativ. Cele doua lucrari se completeaza formând un tot organic si oferind cititorului o vedere de ansamblu asupra originilor activitatii acestui guvern.

Fie ca lectura acestui volum sa serveasca la cunoasterea istoriei contemporane a poporului român în adevarata ei înfatisare, fara acele falsificari si deformari cu care s-au îndeletnicit asupritorii nostri.

HORIA SIMA

Madrid, Bunavestire 1993

I. DE LA SÂRMELE GHIMPATE ÎN VÂRTEJUL RAZBOIULUI

Legionarii din lagare, între care ma numaram si eu, duceau o viata pasnica în cazematele pazite de soldati si retele ghimpate. Zilele se scurgeau monoton, întrerupte doar de lectura cartilor. Si deodata, ca un fulger, le ajunge la urechi stirea rasturnarii din România. Nu le venea sa creada. A doua zi are loc bombardamentul lagarului Buchenwald. Bombele cazute i-au trezit la realitate. De acum viata lor nu se va scurge la adăpost de primejdii, ca mai înainte. Razboiul se apropie si de usa lor ferecata.

Sederea lor în lagar, dupa schimbarea din România, le-a schimbat si destinul. De acum înainte viata le va fi solicitata de necesitatile razboiului si vor trebui sa intre si ei în vârtejul ostilitatilor.

O brusca schimbare în existenta lor. Din internati într-un lagar de concentrare au devenit un manunchi de luptatori în razboiul contra Uniunii Sovietice.

1. ÎNTÂLNIREA CU CAMARAZII

Cartea mea anterioara de amintiri, *Prizonieri ai Puterilor Axei*, se sfârseste cu întoarcerea mea la Viena, dupa scurtul popas de la Budapesta. Cu o masina condusa de un ofiter SS, pe nume Manteuffel, m-am întors la Viena, unde am descins la Hotel

Imperial.

Directia Hotelului mi-a pus la dispozitie un mic apartament, format dintr-un dormitor, un antreu si o camera de baie. Masa o luam la restaurantul hotelului, pe baza unor cartele pe care le-am primit chiar din prima zi. Mi-am dat seama îndata ca întoarcerea mea la Viena se datoreaza faptului ca planul initial al guvernului german de a ma instala la Arad si a forma aici guvernul national cazuse din cauza înaintarii vertiginoase a diviziilor sovietice, sprijinite de armata româna. În fata lor, Germanii nu puteau opune nici o rezistenta pe linia Carpatilor, atât de propice pentru a opri înaintarea tancurilor sovietice, din lipsa oricarei rezerve în spatiul transilvan.

Cel dintâi act pe care l-am savârsit la Viena a fost sa convoc pe legionarii iesiti de câteva zile din lagar, si care acum locuiau la hotelurile din Mariahilferstrasse si Palace, la o întrunire în sala cinematografului Porhaus, la 30 August 1944. Adunarea s-a tinut cu sprijinul si sub auspiciile Ministerului de Externe German, la orele doua dupa masa. Au asistat la sedinta Dr. Mathäa, din partea Externelor, si Lt. Goetz, din partea SS, însarcinati si cu misiunea sa ia pulsul adunarii la care participau legionari abia eliberati din lagare.

Într-o cuvântare improvizata, am expus camarazilor situatia în care se gaseste tara dupa 23 August si raspunderile ce ne încumba dupa schimbarea de front a României si ocuparea tarii de armatele sovietice. Referitor la internarea noastra în lagar, am rostit doar câteva cuvinte, aratând ca este o chestiune depasita de evenimente, acum când tara noastra suporta orori de nedescris din partea cotropitorilor din Rasarit. Datoria noastra acum nu este de a comenta trecutul, ci sa cercetam ce putem face, ce ajutor putem da armatei germane ca sa alunge hoardele bolsevice de pe teritoriul României.

Partea principala a cuvântarii mele a fost închinata luptei în care trebuie sa ne angajam acum, pentru a onora încrederea pe care si-a pus-o Führerul în noi si pentru a salva neamul din robia ce-l ameninta. Am înfierat actul de la 23 August, atât pentru tradarea savârsita contra aliatului german cât si pentru groaznicele urmari ce le va avea pentru soarta poporului nostru. N-am intrat în amanuntele planului de actiune, deoarece nu le cunosteam nici eu în acel moment, totul depinzând de mijloacele ce ni le va pune la dispozitie Reichul german.

Am încheiat cuvântarea mea cu un vibrant apel la spiritul de eroism al legionarilor, amintindu-le de trecutul lor glorios si de îndatorirea noastra ca, în acest ceas greu prin care trece natia, sa ne aratam vrednici de învatatura si jertfa Capitanului.

Dintre cele câteva sute de legionari care au participat la aceasta manifestatie au lipsit cei din grupul dizident, cu exceptia câtorva, care au venit sa auda ce spun eu. N-am atins nici cu o vorba situatia lor si n-am facut nici o aluzie la ruptura din lagar. Pentru mine, toti erau legionari si i-as fi tratat cu aceeasi dragoste si pe ei, în acel moment de destin pentru neamul nostru, când ne asteptau mari încercari si primejdii.

2. CADRUL EXTERN

Din momentul stabilirii mele la Viena, relatiile cu guvernul german au intrat într-o noua faza. Cum era si firesc, legatura directa cu Cartierul General al Führerului din Prusia s-a

întrerupt și am fost luați în primire de organele intermediare, de acele *Stelle*, care corespundeau diverselor organe centrale, de care depindeam pentru îndeplinirea activității noastre.

Primele mele relații la Viena, după revenirea de la Budapesta, aparțineau corpului ofiteresc din SS. Am făcut atunci cunoștință cu locotenentul Goetz, un tânăr extrem de binevoitor și dispus să ne ajute cu tot ce putea prin intervențiile lui pe la diferite autorități. Notez că, din primul moment, ne-am manifestat ca **guvern național**, deși oficial acesta nu luase încă ființă. Eu am cerut, de la primele convorbiri oficiale, să se întârzie cu proclamarea lui efectivă, până ce voi strânge la Viena toate personalitățile componente ale echipei de guvernare. Bulgarii au procedat altfel. Din primele zile ale apariției lor la Viena s-au constituit în guvern național, sub președinția lui Tzankoff.

Mai târziu, echipa Goetz, care se îngrijea de noi și păstra legătura cu Statul Major al lui Himmler, s-a completat cu elemente de grad superior, care și-au stabilit reședința tot la Hotel Imperial. Conducerea supremă o luase acum Tzeischka, ce deținea un rang înalt în ierarhia SS. Alături de el au apărut doi compatrioți de-ai noștri din Ardeal, care aparțineau secțiunii externe a lui SD. Erau camarazii Auner și Mathias Liebhart, cunoscuți de mine din țară; ei au reușit să scape prin fugă și, după nenumărate peripeții, să ajungă la Viena.

Cea dintâi apariție oficială a guvernului de la Viena, deși încă neconstituit, a fost la Radio Donau. Directorul acestui post, Schaub, era înalt funcționar la Ministerul de Externe German. El ne-a primit la Viena, când am descins din avionul Führerului. Cum anunțarea existenței unui guvern național la Viena era de importanță capitală pentru eficacitatea propagandei noastre în țară, în câteva zile s-a rezolvat chestiunea emisiunii românești de la Radio Donau. Schaub a trecut în sarcina noastră răspunerile acestei emisiuni și repede am constituit echipa care să facă programele și să le transmită spre țară. Trecerea emisiunii românești de la Radio Donau sub controlul nostru a fost primul act prin care guvernul german ne-a recunoscut identitatea politică.

Ajutorul principal al lui Schaub la Radio Donau și apoi în relațiile cu guvernul român și cu alte formațiuni de exilați a fost Dr. Mathiä, tot compatriot din Transilvania, un om de o aleasă cultură și extrem de corect în relațiile cu noi. Dr. Mathiä era aproape zilnic cu noi la Imperial, făcând legătura permanentă cu superiorul lui, Schaub, și, prin acesta, cu Ribbentrop. El ne-a făcut cunoștință cu celelalte personalități diplomatice de la Viena, care îndeplineau diverse misiuni pe lângă organizațiile politice ale refugiaților din țările cazute sub robia comunistă. Tot Dr. Mathiä ne-a procurat și sala unde am ținut întrunirea cu legionarii care s-a terminat cu intonarea vibranta a imnului *Sfânta Tinerete Legionară* și a lui *Horst Wessel Lied*.

Cam la două săptămâni de la instalarea noastră la Hotel Imperial, am avut surpriza și bucuria să revad pe Profesorul Ernst Gamillscheg, Directorul Institutului German din București, pe care-l cunoscusem în timpul guvernării noastre. Locuia în același hotel și mi-a comunicat că este însărcinat de Ribbentrop să ne asiste în relațiile noastre cu acest Minister. Gamillscheg era profesor de filologie romanică, vorbea perfect românește, încât orice dorință a noastră o putea traduce imediat și transmite fără întârziere forurilor competente. Profesorul n-a fost numai un funcționar conștiincios, ci și un om

de suflet. Ca Director al Institutului German din Bucuresti, si-a dat seama de atmosfera tulbure ce domnea în jurul Maresalului Antonescu si a facut rapoartele cuvenite, prevazând catastrofa din România. Dar avertismentele sale nu au fost luate în considerare, ca atâtea altele, venite din alte parti. A avut norocul sa fie surprins de evenimente pe pamânt german, încât n-a împartasit tragica soarta a celorlalti functionari ai Legatiei germane de la Bucuresti de a fi arestati de trupe românesti si predati apoi Rusilor.

Profesorul Ernst Gamillscheg a fost îngerul pazitor al guvernului de la Viena. A sustinut întotdeauna demersurile noastre pe lângă instanțele germane nu numai cu o corectitudine exemplara, dar si cu o convingere nezdruincinata. Traducerea în germana a memoriilor destinate Ministerului de Externe nu numai ca era impecabila, dar Profesorul mai adauga si comentariile lui, facând anumite recomandatii favorabile noua.

Relatiile noastre cu guvernul german n-au fost lipsite de dificultati. Eu îmi imaginam ca dupa întrevederile avute la Cartierul General al Führerului, ma voi bucura de sprijinul Externelor fara nici o rezerva, în greua sarcina ce mi-am asumat-o ca, dupa dezastrul din tara, sa creez un nou front de lupta. Dar n-a fost asa. Am trecut prin momente grele. Ernst Gamillscheg suferea cu noi când vedea cum suntem tratati de anumite autoritati germane si câta nedreptate ni se facea, tocmai când era mai multa nevoie de înțelegerea lor. Fara de el, fara de interventia lui permanenta, pentru a risipi nedumeriri si intrigi, nu stiu ce am fi facut. Îi port recunostinta nemarginita acestui mare savant si patriot neprihanit, care a iubit poporul român, iar pe noi, ultimii aliati ai Reichului, ne-a ocrotit si asistat pâna în zilele turburi ale capitularii Germaniei.

Pe la începutul lui Octombrie, își face aparitia la Imperial un nou personaj de la Ministerul de Externe German. Era Gesandte Dr. Günther Altenburg. Era un barbat impunator. Desi mai în vârsta decât noi, arata totusi înca tânar. Totdeauna surâzator si amabil. De o rara inteligenta si extrem de atent în relatiile cu noi. Dupa ce l-am cunoscut mai bine, îmi ziceam cu amaraciune: ce pacat ca un diplomat de talia lui Altenburg, cu tactul si manierele lui, nu a fost trimis la Bucuresti, în locul lui Killinger, care era în fond o minte marginita, nepricepând nimic din situatia interna a României. Cine stie daca nu ar fi schimbat destinul tarii noastre.

Dr. Günther Altenburg a fost trimis de Ribbentrop la Viena ca sa reprezinte guvernul german pe lângă guvernul bulgar, constituit înca din primele zile ale lunii Septembrie de Profesorul Tzancoff. Sub presedintia acestuia, a intrat în guvernul bulgar si un bun prieten al Miscarii Legionare, Colonelul Kantardjieff, seful unui partid national din Bulgaria. Altenburg a fost însarcinat sa reprezinte guvernul german si pe lângă guvernul national român, a carui constituire fusese doar amânata din propria mea dorinta. Guvernul bulgar nu avea nici el mai mult de patru personalitati componente. Chestiunea constituirii guvernului national român era pentru mine exclusiv o formalitate, care întârzia din motive tehnice: cei destinati sa faca parte din guvern erau împrastiati si îi asteptam sa se întoarca la Viena, pentru a proceda la întocmirea lui.

Dr. Günther Altenburg înțelegea perfect situatia noastra speciala. Am fost ridicati, saltati peste noapte din lagare, pentru a deveni aliati ai Reichului, într-un moment de restriste al existentei lui. Era înzestrat cu un simt politic remarcabil, cautând sa elimine

orice frictiuni ce s-ar fi ivit între noi și diversele oficine de la Ministerul de Externe. În aceasta privință se putea asemana cu Gamillscheg. Fără a ieși din cadrul consemnelor primite, cauta să le dea nuanța cuvenită, pentru a nu răni sensibilitatea noastră. As putea spune că am găsit în Altenburg un al doilea protector al Legiunii.

3. ECHIPA DE LA RADIO DONAU

După cum am scris mai înainte, emisiunea românească de la Radio Donau ni s-a pus la dispoziție din primele zile ale așezării noastre la Viena. Îndata ce am ajuns eu aici și m-am întâlnit cu camarazii veniți de la Buchenwald, primul meu act administrativ a fost să aleg dintre ei echipa care să-și asume răspunderea acestei emisiuni.

N-am avut nici o problemă, căci aveam în mijlocul nostru un manunchi de străluciți oameni de cultură, cunoscuți încă din țară. Șeful emisiunii era Crisu Axente, Doctor în Drept de la Paris, ajutat de Paul Costin Deleanu, doctrinar și director de revistă, și de renumitul poet Horia Stamatu.

Am stabilit un program de lucru. Din când în când mă întâlneam cu ei pentru a le indica ce teme să trateze cu precădere. Dar nu era nevoie de intervenția mea, căci ei însși, prin pregătirea lor și prin simțul lor politic, se orientau fără greș în trierea informațiilor și alegerea subiectelor de tratat. Emisiunea românească de la Radio Donau era ascultată cu mult interes în țară, provocând puternice reacții contra navalitorului din rasarit.

Germanii erau și ei extrem de mulțumiți de modul cum funcționa emisiunea românească. N-am primit din partea responsabililor de la Radio Donau vreo reclamație sau chiar o simplă observație vreodată. Colaborarea româno-germană, cel puțin în domeniul undelor, mergea impecabil. Echipa românească de la Radio Donau a întrecut toate așteptările, rămânând un model de colaborare leală și rodnică în slujba cauzei pe care o apărăm în comun cu Germanii.

Radio Donau avea o sucursală la Bratislava. În cadrul acestui post exista și o emisiune românească. Am fost invitați de Doctor Mathiä să luăm în primire și această emisiune. L-am trimis la Bratislava pe Casapu-Coterlan, un legionar din Banat, licențiat în istorie, care s-a achitat în mod conștiincios de această misiune.

Înainte ca echipa Crisu Axente să ia în primire emisiunea românească de la Radio Donau, am rugat pe doi legionari din grupa dizidentă să se ocupe ei de difuzarea stirilor spre țară. Erau camarazii Adrian Brătianu și Nicolae Smarandescu, specialiști în materie, fiind angajați de multă vreme la Radio Berlin, emisiunea românească. Dar, după câteva zile, s-au retras, refuzând să mai colaboreze, sub influența lui Papanace, care începuse din primele zile acțiunea de subminare a guvernului de la Viena, în curs de formare.

4. VAD PE GENERALUL BERGER

Generalul Berger din SS era mâna dreaptă a lui Himmler. Avea sub comandă toate secțiunile din vastul angrenaj politienesc al Reichsführerului. Fata lui se căsătorise cu Andreas Schmidt și așa se explica înaintarea fulminantă a acestuia la rangul de șef al grupării Volksdeutsche din România.

L-am întâlnit pe Generalul Berger în cursul calatoriei mele la Rastenburg. Ne-am salutat cordial, stiindu-l un prieten al Legiunii.

La 5 Septembrie 1944, primesc o invitatie de la Generalul Berger ca sa-i fac o vizita la Bratislava, unde se gasea pe atunci în interes de serviciu. Am plecat cu masina locotenentului Goetz de la Viena la Bratislava, care m-a condus pâna la biroul lui Berger. Am avut cu el o întrevedere afectuoasa, având ca tema principala neînțelegerile dintre Reich si Miscare. Si-a exprimat regretul ca nu a putut sa-si impuna punctul lui de vedere în politica externa a Germaniei. Mi-a explicat cu amaraciune ca el a sustinut permanent teza ca Germania sa strânga relatiile cu toate miscarile nationaliste din Europa si sa se sprijine precumpanitor pe ele în apararea continentului nostru.

Si acuma rezultatele se vad, a dat din cap cu tristete, cum s-a sfârșit si alianta germana cu România.

5. HITLER ÎMI CERE UN LUCRU IMPOSIBIL

Abia instalat la Viena, si primesc o scrisoare de la Hitler, semnata de el – singura legatura ce-am avut-o cu Führerul -, prin care îmi cerea sa recrutez din Transilvania contingente de voluntari cu care sa astup pasurile Carpatilor contra iminentei invazii sovietice. Era la începutul lui Septembrie.

Am ramas uluit de aceasta cerere. Bucuros l-as fi ajutat pe Führer, mai ales ca era în joc si soarta unei provincii românești, dar nu vedeam nici o posibilitate de a împlini ceva eficace în directia indicata de Hitler. Cum sa mobilizez fortele de lupta pe crestele Carpatilor? Pentru reusita planului ar fi trebuit sa fiu eu prezent pe teren, eu sau camarazii mei. Prin proclamatii nu se putea rezolva nimic. Ar fi trebuit ca eu sa ma pot deplasa în libertate din Banat si pâna la Brasov. Sa vorbesc cu oamenii, sa-i îndrum, sa-i înarmez si sa-i concentrez în punctele critice ale frontului. Dar pentru realizarea acestei operatii de anvergura, aveam nevoie de un teritoriu de mobilizare, aparat si pazit de o alta forta, pâna ce voi putea urni masele de oameni spre vârfulurile Carpatilor. Ori, la data la care am fost solicitat de Hitler, diviziile sovietice se pusesera deja în mars pe vaile care duceau spre trecatorile Carpatilor. Ar fi fost necesar ca trupele germane sa astupe aceste trecatori, pâna ce Miscarea ar putea mobiliza fortele suplimentare. Dar trupe germane de rezerva nu existau în Transilvania, afara de mici contingente în retragere. Un vid militar imens se întindea de-a lungul Carpatilor Meridionali.

Cântarind bine situatia, i-am raspuns Führerului, pe acelasi canal pe care îmi venise scrisoarea, ca nu pot sa ma angajez în aceasta operatie, pentru motivul ca îmi lipseste un teritoriu de mobilizare. Daca diviziile germane ar putea tine în loc inamicul, pâna când as putea sa concentrez rezervele din aceasta provincie, s-ar putea pasi la aplicarea acestui plan.

Pentru a-mi arata totusi lealitatea fata de Reichul german, în acest ceas greu al istoriei lui, i-am propus lui Hitler o alternativa politica. Sunt gata sa trimit în România pe cel mai bun om de care dispun, Constantin Stoicanescu, cu o misiune fundamental diferita. Nu sa mobilizeze oameni, nu sa întreprinda vreo actiune militara, ci, dimpotriva, sa încerce o rasturnare din interior a actualului regim. I-am propus un 23 August invers, care sa se realizeze în favoarea Germaniei si a poporului român. Sunt convins ca acest

plan ar reusi din cauza ororilor pe care le savârsesc Rusii pe unde trec si care au îngrozit populatia. Aceasta stare de spirit, folosita cu tact si îndemânare, poate duce la o captare a fortelor militare românești în favoarea vechiului aliat. Printr-o rasturnare din interior, armatele rusești ar fi prinse între frontul german si rebeliunea militara din România si ar fi nimicite.

Alternativa politica i-a surâs Führerului. Imediat a dat ordin ca Stoicanescu sa fie expeditat în zona frontului, de unde sa se strecoare în România. Decizia lui Hitler s-a executat cu o iuteala fulgeratoare. Nici n-am avut timp sa schimb doua vorbe cu Stoicanescu. A plecat fara sa ne mai vedem si fara sa am prilejul sa-i expun în amanunt misiunea lui. Si totusi Stoicanescu, ajuns în tara, a actionat exact în sensul vederilor mele si era pe punctul sa realizeze planul propus lui Hitler.

Îmbracat în uniforma germana, Stoicanescu a fost transportat în zona frontului pâna la Târgu-Mures, care se gasea înca sub ocupatia germana. Când orasul a fost evacuat de nemti, Stoicanescu s-a ascuns pe la niste rude si apoi s-a strecurat la Bucuresti. Stoicanescu a fost cel dintâi legionar din Germania care a calcat pe pamântul tarii.

6. O SCRISOARE DE LA RIBBENTROP

La 3 Septembrie 1944, asadar cam în acelasi timp cu primirea mesajului de la Hitler, Schaub, Directorul de la Radio Donau, mi-a înmânat o scrisoare din partea lui Ribbentrop, spunându-mi cu bucurie ca este o plenipotentă în alb, prin care Ministerul de Externe al Germaniei îmi acorda întreaga lui încredere si întregul lui sprijin pentru a proceda fara întârziere la constituirea guvernului national-român de la Viena. În scrisoare, Ribbentrop se afirma ca era de acord cu punctul meu de vedere pe care i l-am expus în întrevederea de la Rastenburg, ca din acest guvern sa faca parte precumpanitor personalitati legionare, ca un fel de nucleu central, care ar putea fi completat si cu alti români din diaspora, dispusi la o colaborare leala cu Miscarea.

Aceasta scrisoare mi-a întarit convingerea ca nu am nici un interes sa grabesc formarea guvernului national de la Viena, când sunt atât de puternic sprijinit de la Cartierul General al Führerului. Fara îndoiala ca Ribbentrop nu mi-ar fi adresat acest mesaj de încurajare fara a se fi consultat cu Hitler.

Mai târziu mi-am dat seama ca am facut o greseala sa nu procedez imediat la formarea guvernului de la Viena, asa cum au facut Bulgarii. Intrigi venite mai târziu de la nemultumitii din mijlocul nostru si din anumite cercuri germane ostile Miscarii Legionare mi-au creat dificultati atunci când am considerat momentul oportun ca sa constitui acest guvern. Aceasta scrisoare, ma gândeam pe atunci, ma punea la adapost de orice surprize si îmi acorda ragazul necesar ca sa ma ocup de treburile cele mai importante si anume acelea care priveau apararea comuna germano-româna contra invaziei sovietice. Formarea guvernului mai putea întârzia, considerându-l un act virtual achizitionat.

7. O EXPEDITIE ÎN ARDEALUL OCUPAT

Tot în primele zile ale lunii Septembrie, am pregatit o echipa de legionari care sa treaca prin Ungaria în Ardealul ocupat si sa cerceteze starile existente acolo. Le-am fixat

urmatoarele obiective:

1. Sa afle daca s-au refugiat români din tara libera si care ar trebui îndrumati spre Viena.
2. Sa stabileasca contacte cu Ardealul liber, pentru a descoperi daca nu s-ar gasi unitati militare în acest spatiu dispuse sa treaca de partea guvernului national.
3. Sa încerce eliberarea legionarilor din închisoarea Aiud si alte închisori.
4. De a determina pe cât mai multi intelectuali români, în special oameni de cultura, sa nu ramâna sub Rusi, ci sa se retraga spre Apus.

Punctul extrem al înaintarii lor în Ardealul ocupat era orasul Târgu Mures. În nici un caz sa nu patrunda în Ardealul liber. Daca orasul Târgu Mures este amenintat de diviziile sovietice, ei sa se retraga spre Cluj si apoi sa se întoarca la Viena.

Am ales ca sef al acestei echipe pe Vasile Iasinschi, pentru ca vorbea bine nemteste si se putea înțelege cu însoțitorii lor germani. Echipa a fost formata din cele mai bune elemente ce le aveam la Viena. Li s-au procurat uniforme militare si documentatia corespunzatoare ca apartin armatei germane. Ungurii nu se puteau lega de ei, având respect fata de uniforma germana. Au fost pilotati dintr-o localitate în alta de ofiteri germani. Când ajungeau într-o localitate, erau predati comendurii locale a pietei, care se îngrijea de încartiruirea si hrana lor.

Echipa legionara a ajuns pâna la Târgu Mures. Aici au avut bucuria sa se întâlneasca cu Constantin Stoicanescu, plecat ceva mai înainte si care astepta momentul prielnic sa se strecoare în tara. Tot acolo au dat de Nicu Iancu si de alti legionari care au trecut muntii si s-au concentrat aici, în vederea evacuării la Viena. Nicu Iancu se retrasese de la Sibiu cu un detasament motorizat german, pentru a nu fi capturat de trupele sovietice, care înaintau vertiginos spre crestele Carpatilor.

Echipa condusa de Vasile Iasinschi n-a zăbovit mai mult de 24 ore la Târgu Mures făcând calea întoarsa spre nord, din cauza vestilor rele de pe front.

Târgu Mures a fost evacuat de germani si de ultimii refugiatii la 11 Septembrie, cum relateaza Nicu Iancu. Pe la mijlocul lunii Septembrie, echipa legionara, în frunte cu Iasinschi, a revenit la Viena. Cazuse unul din echipa, Mihail Tase, fostul sef al organizatiei de Prahova. Mergând pe drum, undeva într-o localitate aproape de Tisa, a vazut la marginea santului o grenada. Aplecându-se sa o ridice, pentru a o azvârli mai departe, pentru a nu calca cineva pe ea, nu se stie cum a prins-o în mâini ca, în acel moment, grenada a facut explozie, omorându-l sub ploaia de schije.

8. REORGANIZAREA MISCARII

Cum era si firesc, una din primele mele griji, dupa stabilirea la Viena, a fost sa procedez la reorganizarea Miscarii, dupa cum reclamau noile împrejurari.

În locul Secretarului General al Miscarii, Nicolae Petrascu, ce si-a pastrat acest titlu în exil si a condus grupul de la Rostock, l-am însărcinat pe Comandantul Bunei Vestiri, Corneliu Georgescu, sa preia aceasta functiune. Alaturi de el si în imediata subordine,

am creat o noua functiune, aceea de Vice-Secretar General al Miscarii, pe care am încredintat-o Comandantului Legionar Iosif Dumitru, omul care a salvat, cu fermitatea si priceperea lui, unitatea grupului legionar de la Buchenwald. Dupa formarea guvernului national, Secretariatul General era condus de fapt de Dr. Iosif Dumitru, deoarece Corneliu Georgescu luase în primire postul de Ministru de Finante.

Ca sef al cancelariei si ajutor al lui Iosif Dumitru, figura Doctor Ion Fleseru, fost prefect al judetului Sibiu. În modul acesta, Secretariatul General al Miscarii era reprezentat de o echipa de personalitati care impunea respect atât legionarilor cât si oficialitatilor germane cu care avea legatura.

Am mai avut satisfactia sa primim din partea autoritatilor germane vieneze, la indicatia Ministerului de Externe, un apartament pentru birourile Miscarii în faimosul Palat Lobkowitz. Tot acolo ni s-a pus la dispozitie o sala mare pentru reuniuni si festivitati.

Când am facut întâia vizita la Secretariatul General al Miscarii, am ramas înmarmurit de ce-am vazut acolo. Camere cu ferestre înalte, împodobite în interior în stilul vechii Viene, cu o mobila pretioasa din alte vremuri, fotolii, mese si birouri. În aceasta cladire monumentala în stil baroc si-a început activitatea Secretariatul General al Miscarii.

9. APARITIA PREOTULUI PALAGHITA

Preotul Palaghita se refugiase la Berlin în primul exil din Germania, în vara anului 1940. La început s-a atasat grupului Papanace, care ducea campanie pe atunci împotriva mea pe motivul ca as fi tradat Miscarea, trecând de partea Regelui Carol. Mai târziu, începând din luna August, Preotul Palaghita si-a revizuit pozitia, alipindu-se grupului de legionari ce mi-au ramas credinciosi.

În cursul guvernarii legionare, a fost numit Inspector General la Ministerul Cultelor de catre Profesorul Traian Braileanu, titularul acestui Minister. Mi-a creat în perioada aceasta oarecare dificultati, punându-ma în conflict cu înalta ierarhie a Bisericii Ortodoxe.

Dupa lovitura de Stat a Generalului Antonescu, din 21-23 Ianuarie 1941, Preotul Palaghita a ajuns în nu stiu ce împrejurari în închisoarea Aiud. Presupuneam ca, fiind prins de actul de la 23 August la Aiud, a împartasit soarta tuturor legionarilor din aceasta închisoare, fiind predat de noul regim justitiei comuniste, si deodata Preotul Palaghita apare teafar si sanatos la Viena.

Dupa spusele lui, n-a stat pâna în momentul capitularii la Aiud. Din nu stiu ce motive, a fost transferat la închisoarea Suceava, care avea o fama sinistra, fiind socotita una din cele mai grele închisori din tara. Când s-a rupt frontul la 23 August, si trupele germane s-au retras peste munti în Transilvania, comandantul unei unitati germane în retragere prin Suceava, a aflat ca în închisoarea de aici s-ar gasi detinuti legionari. La ordinul lui, soldatii germani au patruns în închisoare si au eliberat pe toti detinutii. Preotul Palaghita a fost luat chiar de trupele germane în retragere, trecut în Ardeal, si a fost îndrumat apoi la Târgu Mures, unde se formase un centru românesc pentru refugiatii.

M-am bucurat nespus de mult de sosirea Preotului Palaghita la Viena. Orice legionar

salvat din tara era pentru guvernul de la Viena de un ajutor nepretuit. L-am primit cu toata dragostea, nu numai pentru suferintele ce le-a îndurat în închisoare, dar si pentru serviciile ce le putea aduce în organizarea activitatilor noastre guvernamentale. L-am numit seful comisiei de recrutare pentru armata nationala a refugiatilor scapati din tara si care izbutisera sa ajunga la Viena. Misiunea lui era sa vorbeasca cu elementele tinere dintre refugiatii, convingându-le sa se înroleze în armata nationala. Trebuia sa fie zi de zi în contact cu noii refugiatii si unde descoperea elemente apte pentru recrutare, sa le îndrume la unitatea noastra în formatie la Kirschbaum.

Considerând apoi trecutul lui legionar si gradul de Comandant Legionar ce-l primise de la Capitan, l-am cooptat în Consiliul Comandantilor Legionari, un organ creat ad-hoc, al carui rost era sa dezbata toate problemele privitoare la Miscare. Din sânul acestui Consiliu formau parte Corneliu Georgescu, Vasile Iasinski, Dr. Iosif Dumitru, Dr. Ion Fleseru, Puiu Traian si altii. Preotul Palaghita apartinea acestui grup de comandanti legionari care se întrunea saptamânal sub conducerea mea, ocupându-se de situatia interna a Miscarii.

10. ODISEEA LUI EUGEN RATIU

Abia instalat la Hotel Imperial si unul dintre primii legionari care ma cauta este fratele meu, Eugen Ratiu. Fusese si el internat în lagarul Buchenwald si acum locuia, împreuna cu ceilalti camarazi, la Hotelul din Mariahilfstrasse. M-am bucurat vazându-l viori si sanatos si l-am întrebat de viata din lagar. L-am omenit cu o mâncare mai buna, caci pe atunci, în primele saptamâni, primeam din partea serviciului de protocol trei cartele de alimente, în loc de una, cum avea dreptul fiecare cetatean al Reichului. Câteva zile în sir, l-am avut mereu oaspete cu mine la masa.

La scurt timp dupa întâlnirea mea cu Eugen, am primit vizita unui tânar ofiter de aviatie, care apartinea unui centru de parasutare din apropierea Vienei. Exista o scoala unde se pregateau elemente pentru a fi lansate dincolo de linia frontului, cu scopul de a culege si transmite informatii pentru aviata germana. Elevii acestei scoli erau recrutati nu numai dintre germani, dar si dintre tineri apartinând altor nationalitati.

În cursul discutiei, ofiterul de aviatie mi-a explicat misiunea lui. Aviatia germana avea nevoie de un punct de observatie în regiunea Arad – Timisoara, de unde sa se transmita la Viena, prin TFF, ce avioane sovietice se gasesc în acest spatiu si eventualele lor zboruri. Îmi cerea un om care, dupa o instructie sumara, sa fie parasutat în aceasta regiune, cu aparatul de transmisie în spinare.

M-am gândit doar câteva minte asupra propunerii ofiterului german si i-am dat raspunsul chiar în cursul acestei prime conversatii. Era o chestiune de urgenta, cum îmi declarase ofiterul. Vertiginoasa înaintare a diviziilor sovietice dezorganizase si serviciile informative germane de pe teritoriul României.

I-am raspuns ca am un frate care cunostea regiunea, deoarece facuse scoala la Arad si, ca atare, îl cred apt sa îndeplineasca aceasta misiune. Voi vorbi cu el si îi voi da raspunsul cât de curând.

La proxima întâlnire cu Eugen Ratiu, i-am explicat acestuia convorbirea avuta cu

ofiterul de aviatie si de ce m-am gândit la el. Fara nici o sovaire, Eugen mi-a raspuns ca el este gata sa faca saltul cu parasuta în tara si sa faca acest serviciu aviatiei germane.

Când a revenit ofiterul german la Imperial, l-a gasit pe Eugen Ratiu la mine. I l-am prezentat si i-am explicat din nou ca este omul cel mai potrivit sa duca la bun sfârșit aceasta operatie.

Din aceasta zi, pe la Începutul lunii Octombrie 1944, nu l-am mai vazut pe Eugen Ratiu. Notez ca Eugen nu facuse scoala de TFF si, cum parasutarea nu putea întârzia prea mult, ofiterul german i-a pus la dispozitie un alt tânar care terminase acest curs. Cu nume conspirativ, acest tânar se chema Marinescu si doar atâta aflase Eugen ca era originar din Banatul sârbesc. Misiunea lui Eugen Ratiu era sa procure informatiile referitoare la aviatia sovietica, iar misiunea lui Marinescu era sa le transmita prin TFF la Viena.

Cum am aflat mai târziu, Ratiu si însotitorul sau Marinescu au fost luati de ofiterul german si dusi la o casa conspirativa a serviciului aerian, aflata la Viena. Dupa câteva zile de asteptare, acelasi ofiter i-a dus cu masina la un depozit al lor de echipament pentru parasutare. Aici si-au ales echipamentul de care aveau nevoie si au învățat în mod sumar utilizarea lui. N-au stat mult nici aici, caci au fost transportati într-o comuna asezata pe Valea Râului Mürz. Aici centrul aerian german avea o scoala speciala, unde se facea instructia cu arme, se realizau exercitii de parasutare si se completau cunostintele de transmisiuni.

Cei doi români au locuit la Hotelul Zur Post. Au stat aproximativ o saptamâna si în acest rastimp Eugen Ratiu a reusit sa-si însuseasca alfabetul Morse.

Dupa aceasta perioada sumara de pregatire, cei doi tineri români au revenit la Viena, unde au locuit tot într-o casa speciala a Serviciului Aerian German. Asa a trecut luna Octombrie si au intrat în Noiembrie, asteptând de la o zi la alta ziua parasutarii.

Într-o zi au fost dusi cu masina la aeroportul de la Wiener-Neustadt. Acolo au fost îmbarcati într-un avion Heinkel 111, cu tot echipajul pentru parasutare. Avionul a decolat noaptea. În drum spre România a început o ploaie torentiala. Cum parasutarea nu se putea face pe aceasta ploaie, avionul s-a îndreptat spre Budapesta, unde a aterizat. La Budapesta, au asteptat câteva zile, în speranta ca timpul se va îndrepta. Dar cum vremea rea continua, s-au reîntors la Wiener-Neustadt, asteptând ca vremea sa se schimbe.

În sfârșit, la începutul lui Decembrie, avionul a pornit din nou spre România. În afara de cei doi români, în avion mai era un pasager, o fata a carei destinatie era Iugoslavia. Dupa ce fata a fost parasutata în Iugoslavia, avionul s-a îndreptat spre Ungaria, ca apoi sa ajunga deasupra Aradului. Parasutarea a avut loc în 4-5 Decembrie 1944, la orele unu noaptea.

Apropiindu-se de Arad, pilotii avionului au socotit ca apararea antiaeriana e prea puternica deasupra orasului si au decis sa nu treaca în România, cum era planul initial, ci sa savârșeasca operatia de parasutare tot pe teritoriul maghiar, la vreo 30 de km de granita. Cei doi români au coborât fara incidente de la 1.000 de metri înaltime, dar,

ajuns pe pamânt, Eugen Ratiu a constatat ca s-a razletit de camaradul lui de zbor. A strigat dupa el, a umblat împrejur câtva timp, dar n-a dat de urma lui. Atunci s-a hotarât sa plece singur spre Arad.

Ei aveau în grija doua aparate, unul pentru padure, cu baterii, si altul pentru oras. Dupa ce a îngropat echipamentul, s-a uitat la busola, care indica rasaritul, unde serpuia granita spre România.

Timpul era rece, fiind început de Decembrie. Un usor strat de zapada acoperea pamântul. Fiind pe câmp si înca întuneric, Eugen s-a bagat într-o claie de porumb, unde a asteptat sa se faca ziua. În timp ce statea în ascunzis, a auzit pasi de oameni care se duceau la lucru si vorbeau între ei unghureste.

Când s-a luminat de ziua, a pornit din nou spre rasarit. Foamea si-a astâmparat-o cu cafeaua neagra, pe care o avea într-un termos, si cu niste biscuiti. Cam pe la orele 10 a dat de o casa taraneasca singuratica. Intrând în casa, a cerut niste lapte. Taranii unguri i-au dat lapte si Eugen nu a ramas dator, platind cu pengö. La plecare li se dadusera lei, pengö, ruble si niste monede englezesti de aur. A plecat de acolo mai departe. Spre seara a dat de un alt salas, tot asa o casa singuratica si tot pe teritoriul maghiar. Taranul s-a nimerit sa fie român, i-a cerut acestuia sa-l lase sa doarma peste noapte la el. L-a primit bucuros, dându-i si de mâncare. I-a platit si acestuia ce se cuvenea. A doua zi de dimineata, la plecare, taranul îi spune:

– Domnisorule, mai stai la noi.

Dar Eugen Ratiu era grabit sa ajunga în tara, gândindu-se ca cel de la Viena astepta vesti de la el. Era 7 Decembrie.

Taranul i-a aratat lui Eugen drumul spre frontiera. Nu era mai mult de un kilometru. Când a ajuns la frontiera, a constatat ca nu era marcata decât de un sant adânc de namol si se putea trece peste o punte de scânduri. Nu era nici o paza. Trebuie adaugat ca Rusii erau deja în Ungaria, dar pe frontiera nu se vedeau soldati. Satul în care a intrat Ratiu pe teritoriul românesc se chema Tornea. Era pustiu. Nu se vedea tipenie de om. Case parasite. Din sat mergea o sosea spre Arad, dar Eugen nu s-a avântat pe drumul acesta, ci a înaintat paralel cu soseaua, la vreo 20-30 metri distanta, deoarece observase miscari de trupe rusesti si românesti înaintând în directia Ungariei.

Asa mergând, povesteste Eugen Ratiu, spre seara, a ajuns la Arad. La bariera orasului era o mare multime de oameni care se înghesuia sa intre în oras. Care era cauza înghesuiei? Se facea control de catre politie. Ratiu nu putea sa treaca prin controlul politienesc si a reusit sa se strecoare dincolo de bariera si apoi sa o ia pe strada ce ducea în oras. El avea în spate aparatul de transmisie. Nu stie precis cum s-a întâmplat, dar n-a facut nici 20 de metri pe ulita si un politist striga la alti politisti, aratându-l cu degetul:

– Asta e legionar.

Dupa toate probabilitatile, crede el, politistul ce l-a aratat cu degetul îl cunostea mai de mult, pentru ca facuse scoala la Arad si locuise în acest oras multa vreme. La strigatele

primului politist, a venit un altul si a pus mâna pe el. Atunci s-a smucit si a luat-o la fuga. Dar n-a putut face mai mult de o suta de metri, caci politistilor le-a venit în ajutor lumea de pe strada. Oamenii, alarmati de strigatele politistilor, i-au taiat calea. Au venit politistii, l-au prins de mâini si l-au dus la comisariatul din cartier, cu aparatul în spate. Comisarul a telefonat la chestura si de acolo a primit ordin ca spionul sa fie imediat dus în fata chestorului.

La chestura, Eugen Ratiu a fost îndata coborât în beci, într-o celula, iar aparatul a fost dus pe biroul chestorului. Vazând aparatul, chestorul, dându-si seama de importanta capturii, a telefonat imediat la Rusi. Dupa o prima confruntare, <<spionul>> a fost din nou coborât la beci, în asteptarea ordinelor de la comandamentul rusec. De asta data, i-au dat si un însotitor, un politist legat de bratul lui, care a stat tot timpul în celula cu el.

A doua zi dimineata, Ratiu a fost scos din celula si dus la biroul chestorului. Aici erau adunate multe notabilitati din politie si administratie, vreo 15 persoane. Un colonel i-a spus:

– De multa vreme te cautam si acuma ne-ai cazut în mâini.

Deodata apare un maior rus. Fara multa vorba, ofiterul rus se uita la ei si apoi i se adreseaza lui Eugen, facându-i semn:

– Poidem (mergem).

A plecat cu el. Cu aceasta scena la chestura se termina faza româneasca a arestarii lui Ratiu si începe ancheta ruseasca.

A fost dus la Comandamentul rusec al orasului, care se afla tot în Centru, nu departe de chestura. Acolo a fost interogat chiar de Comandantul Militar al Aradului. De interpret servea un ofiter evreu, care vorbea bine româneste. Întrebarea principala a fost daca bombardamentul de catre avioane germane a garii Arad, care avusese loc cu o zi înainte, a fost comandat prin aparatul cu care a zburat el. I-a raspuns ca nu crede, deoarece el n-a facut scoala TFF si ca trebuie sa astepte pe un alt român, care facuse cursurile, si caruia trebuia sa-i procure o locuinta clandestina în Arad.

L-a întrebat în continuare daca vrea sa lucreze pentru ei. I-a raspuns ca el n-a facut nici o scoala speciala de spionaj si nici nu cunoaste TFF, si a venit doar cu misiunea unica de a gasi o locuinta în oras celuilalt însotitor, de care s-a pierdut. Comandantul n-a mai insistat. Audienta se terminase. A fost scos apoi afara din birou. La poarta îl astepta un camion cu trei soldati rusi. Era si ofiterul evreu, interpretul, care s-a asezat lângă sofer. Ratiu, nelegat, a intrat în camion pazit de cei trei soldati.

Camionul a pornit spre frontul din Ungaria si s-a oprit într-o mica localitate, unde functiona un Tribunal Militar rus de contraspionaj. A fost luat în primire de catre un maior rus, care i-a luat o declaratie, referitor mai ales la datele personale. Interogatoriul a avut loc într-o casa taraneasca maghiara. A fost apoi invitat la masa, cu întreg personalul Tribunalului si cu interpretul evreu. Un taran servea masa, bucate ce avea omul în casa. Au baut si un pahar cu vin si au fumat si niste tigari. Dupa masa, a fost încartiruit provizoriu într-o mansarda a casei si, dupa câteva zile, a fost dus la

închisoarea locala, o închisoare maghiara, plina acuma numai cu prizonieri de-ai Rusilor.

Chiar în noaptea urmatoare, Ratiu a fost scos din celula si dus la ancheta. Ancheta a tinut noapte de noapte din 10 Decembrie 1944 pâna în 19 Ianuarie 1945.

La 19 Ianuarie, o noua schimbare. Toti cei din închisoare, condamnatii pentru diferite fapte, au fost încarcati într-un tren cu directia România. Ratiu nu fusese condamnat în localitatea maghiara, dar intrase în lotul lor. La Ploiesti, Eugen Ratiu, împreuna cu câtiva sasi, au fost dati jos din tren si, cu un alt tren personal, transportati la Bucuresti. De la gara, cu o masina, Ratiu a fost dus singur la o casa conspirativa a Rusilor. N-a aflat în ce cartier era aceasta casa. Acolo a fost introdus într-o celula si pazit la fereastra de un câine-lup.

În aceasta casa a continuat ancheta pe baza celor declarate în Ungaria. De interpret servea un alt ofiter. Vechiul interpret, ofiterul evreu, ramasese în Ungaria. Si acesta stia bine româneste. Dupa câtiva timp, a fost scos din aceasta locuinta si mutat într-o alta casa, unde, spre surprinderea lui, a gasit mai multi detinuti în aceeasi camera.

În ziua de 18 Martie 1945, Eugen Ratiu, împreuna cu câtiva din detinutii aflati aici, au fost scosi de aici si, cu o masina, transportati la un aeroport, care era în paza exclusiva a Rusilor. Acolo îi astepta un avion, în care au intrat 7-8 persoane. Destinatia Moscova.

Dupa câteva minute, spune Ratiu, am vazut si o doamna intrând în avion. Era Maria Antonescu, trista si cu obrazii cazuti. Ea a fost asezata lângă cabina pilotului, cu spatele spre noi. Erau si doua fete germane, care fusesera probabil spioane si acuma își luau si ele zborul spre Moscova. În spatele celor adusi împreuna cu Ratiu se mai vedea un grup de ofiteri germani în uniforme. Paza era asigurata de un ofiter si trei soldati. Ofiterul avea la el aparatul cu care venise Eugen Ratiu si într-un plic banii ce-i gasise la el, corpuri delictive ce trebuiau prezentate Tribunalului de la Moscova, în fata caruia trebuia sa se judece procesul sau si sa se pronunte sentinta.

11. SOSIREA DOAMNEI IASINSCHI SI A SOTIEI MELE LA VIENA

Dupa necazul ce l-a avut cu justitia antonesciana, sotia mea a locuit în apartamentul Doamnei Iasinschi din str. Olari. Ea s-ar fi mutat la Brad, la familia ei, daca n-ar fi existat contra ei un ordin de domiciliu fortat, emanat de la Consiliul de Razboi, la indicatia lui Antonescu. Aceasta dispozitie era fara sens. Ce putea sa întreprinda ea contra securitatii regimului? Ar fi fost bucuroasa sa-si vada de necazul ei în singuratatea de la Brad. Asa se face ca în tot cursul razboiului a fost obligata sa ramâna la Bucuresti, muncind pentru a-si câstiga existenta la un birou de import-export, condus de un camarad de-al nostru, Pruna.

Dar iata ca vin marile bombardamente asupra Capitalei din 1943-1944. În primavara acestui an, sotia mea s-a gândit sa încerce sa plece la Brad, unde era mai adapostita de teribilele bombardamente ce se dezlantuiseră asupra Capitalei. Desi dispozitia de domiciliu fortat era înca în vigoare, se gândea ca Maresalul, copleșit de alte probleme, nu se va mai interesa de cazul ei, când frontul se apropia cu pasi gigantici de fruntariile tarii.

Când se zbătea copleșită de aceste neliniști, soția mea și-a găsit un ocrotitor nepretuit în Generalul Mitrea. Generalul s-a interesat pe la Justiția Militară, explicându-le de ce Doamna Sima vrea să părăsească București. Răspunsul ce l-a primit a fost că interdicția de a părăsi Capitala nu mai e o actualitate. Generalul Mitrea cu soția lui au avut apoi bunăvoința să o conducă cu mașina lor până la Brad. La scurt interval a sosit la Brad și Doamna Iasinschi cu fiul ei, Dan. Astfel gospodăria lor comună de la București s-a refăcut la Brad, în casa primitoare a Doamnei Florea, mama soției mele. Familia Iasinschi s-a bucurat la Brad de cele mai calde atenții, răsplătindu-le grija ce i-au purtat-o soției mele în timpul surghiunului antonescian.

Dar iată că actul de la 23 August le-a răsturnat toate prevederile. Puhoiul sovietic intrase în Capitală și se îndrepta vertiginos către pasurile Carpaților. Dacă Doamna Iasinschi nu ar fi venit la Brad, ar fi căzut victimă hoardelor bolșevice. Dar, mai departe, ce se putea întâmpla cu ele? Nu erau salvate. Doar câștigaseră ceva timp, în speranța unei alte ieșiri. S-au iscat discuții între cele două doamne. Să rămână la Brad sau să-și caute refugiu mai departe, spre Ungaria și apoi spre Viena? Doamnele auziseră chemarea mea de la Radio Donau și înclinau să se îndrepte într-acolo.

Atunci a avut loc un fapt militar neașteptat. Trupele maghiare, aliate cu Reichul, au ocupat orașul Arad și se pregăteau să înainteze în teritoriul României, pe Valea Muresului. Se deschisese o portită de scăpare din nou. Din nou sovaieli, îndoieli, dacă este bine să părăsească Bradul, pentru a merge spre Vest, sau a aștepta rezultatul operațiilor militare. În aceste momente, un rol decisiv l-a avut Dan Iasinschi, care a insistat pe lângă mama lui și pe lângă soția mea să plece din Brad, cu atât mai mult cu cât trupele maghiaro-germane fuseseră blocate la Arad și nu înaintau în teritoriul românesc. Poate că ar mai fi întârziat și atunci dacă nu s-ar fi produs un semnal de alarmă. Autoritățile locale primiseră dispoziții să țină sub supraveghere pe Doamna Sima. Această știre, primită de la prieteni apropiați, le-a determinat pe cele două doamne să nu mai întârzie. Cu un tren de noapte și cu multă grija să nu fie văzute la gară, au plecat de la Brad la Arad.

A doua zi dimineața au ajuns la Arad, oraș care într-adevăr era ocupat de trupe maghiare. Au fost rău impresionate să vadă că una din primele preocupări ale trupelor de ocupație a fost să schimbe firmele românești ale prăvăliilor cu firme scrise în limba maghiară. Odată cu familiile noastre, a părăsit Bradul și un grup de legionari din această localitate, în frunte cu profesorul Safta.

Întreg grupul și-a găsit repede adăpost pe la diferite cunoscute și familii legionare. Soția mea, împreună cu Doamna Iasinschi, au fost găzduite la Profesorul-preot Berghian. Această stare de așteptare și neliniște a durat aproximativ o săptămână. În cele din urmă știrile de pe front nu mai lasau nici un dubiu asupra rezultatului final al acestei batalii. Rusii, sprijiniți de români, vor ocupa întreg Ardealul. Autoritățile germane primesc ordin să părăsească Aradul. Luând contact cu reprezentanții germani, cele două doamne au declarat cine sunt și îndată li s-a făcut loc în ultimul tren ce părăsea orașul. Odată cu ele a plecat atât Dan Iasinschi cât și întreg grupul legionar de la Brad, în număr de 12, în frunte cu Profesorul Safta.

De la Budapesta, cu un alt tren, au pornit spre Viena. La frontiera austro-maghiară tot

calatorii au fost supusi unui sever control medical, cu masuri de dezinfectare, pentru a nu introduce boli molipsitoare în Reich. La Viena, întreg grupul a fost condus de la gara într-un lagar de refugiati, pentru a lua contact cu organele guvernului national. Cel ce mi-a adus stirea de sosire a sotiei mele si a Doamnei Iasinschi, împreuna cu Dan, a fost Corneliu Georgescu. M-am dus repede cu o masina si i-am luat pe toti la Hotel Imperial. Pentru familia Iasinschi, nu am avut la îndemâna decât o camera modesta alaturi de noi. Mai târziu, din partea serviciului de protocol, a primit si familia Iasinschi o locuinta mai spatioasa.

În acel moment, Vasile Iasinschi nu se afla la Viena. Încă nu se întorsese din misiunea lui din Ungaria. Doamna Iasinschi era îngrijorata. Dar iata ca, dupa doua zile, apare si Vasile Iasinschi. Bucuria a fost mare, caci nu se vazusera de patru ani. Sa fi fost pe la jumatatea lunii Septembrie.

12. ECHIPA ANDREAS SCHMIDT – NICOLAE PETRASCU

Fiind sef al minoritatii germane din România, Andreas Schmidt nu putea lasa pe conationalii lui în voia soartei. Era o obligatie politica si morala s-a se întoarca în tara. Frontul nu s-a putut stabili nici pe Carpati, cum voia Hitler, lipsind efectivele militare în aceasta zona. Andreas Schmidt s-a gândit ca, cu ajutorul legionarilor, ar putea sa se produca o rasturnare interna în România, readucând-o în tabara Puterilor Axei si salvând în acelasi timp si Grupul Etnic German de la represaliile sovietice. El era de acord cu planul nostru, ca, în loc de o actiune militara contra armatei sovietice, imposibil de realizat, sa încercam un anti-23 August, o contra-lovitura, cu ajutorul fortelor politice si militare ale tarii, constiente de nenorocirea ce se va abate asupra tarii prin invazia bolsevice. Cu acest gând plecase si Stoicanescu si în acel moment se afla în tara, lucrând la realizarea acestui plan.

Andreas Schmidt cunostea conceptia mea de lupta, din raspunsul ce l-am dat Führerului. Fiind raspunzator de soarta Grupului Etnic German, voia sa participe la aceasta încercare de a provoca o reactie din interior în România, care sa determine pe Rusi sa se retraga peste Carpati. Andreas Schmidt îmi ceruse ca sa fie însotit în tara de un grup de fruntasi legionari, cu autoritate suficient de mare ca sa acopere toata aria legionara a tarii, putând sa mobilizeze efectivele necesare unei actiuni interne. În acel moment gândul meu coincidea cu dorinta lui Andreas Schmidt, dându-mi seama ca Stoicanescu, singur, oricât de stralucit si-ar îndeplini misiunea lui, nu putea în paralel sa ia contactele necesare cu legionarii din tara. Avea nevoie sa fie sprijinit de organizatia noastra si pentru realizarea acestui scop, trebuie sa se întoarca în tara alte capetenii, cu autoritate necontestata, care sa-i asigure contactul cu legionarii liberi.

Asa se face ca m-am decis, profitând de zborul ce voia sa-l întreprinda Andreas Schmidt în tara, sa-i ofer ca însoțitori pe cele mai bune elemente de care dispuneam atunci la Viena. Seful acestui grup era Nicolae Petrascu, care si-a ales ca ajutor pe Nistor Chioreanu, fostul sef al Regiunii Ardealul de Sud. Tot din grupul acesta facea parte si Ilie Colhon, sef al judetului Alba, si alti fruntasi legionari, care se bucurau de o fama recunoscuta în întreaga tara. În total, 8 legionari.

Plecarea acestui grup s-a facut repede, fara nici o instructiune speciala, doar cu cunostinte sumare de parasutare. Grupul si-a luat zborul la începutul lunii Octombrie

spre România. Din cauza artileriei anti-aeriene rusești, care i-a reperat, au fost siliti să se îndrepte spre Iugoslavia și să se coboare cu parasuta în Banatul sârbesc. De aici, cu mari greutăți, au reușit să treacă frontiera și să patrundă în România, unde au început acțiunea de organizare a Miscării.

Stoicanescu dispunea acum de un sprijin efectiv în masa poporului, prin camarazii veniți de la Viena. Aceștia au luat contact imediat cu legionarii liberi și i-au îndrumat să-și strângă rândurile și să se pregătească de luptă contra cotropitorului.

13. VIGUROASA INTERVENȚIE A ROMÂNILOR DIN BANATUL SÂRBESC

Îndată ce s-a auzit de capitularea României, în seara de 23 August 1944, românii din Banatul sârbesc, care până atunci s-au îngrijit de primirea și gazduirea legionarilor refugiați din România, alungați de teroarea antonesciană, s-au aflat în fața unei situații cu totul neprevăzute și primejdioase. Până acum numai partizanii lui Tito, infiltrați și în Banat, redusi la număr, le creau neliniște și teamă. Cu ruperea frontului din România și iminenta penetrare a diviziilor sovietice, o nouă amenințare, mult mai gravă, se cernea asupra lor. Dacă Timisoara va cădea în mâna bolșevicilor și soarta lor va fi pecetluită. Strânși în chingi între partizanii lui Tito și trădarea din România, nu mai exista pentru ei nici o scăpare. Aceasta era judecata fraților Români din Banatul sârbesc.

Legionarii din această provincie aveau o altă viziune a situației. Ei au reacționat pe linia guvernului de la Viena. Auzind apelul meu din 26 August, de la postul Radio Donau, Pavel Onciu, șeful legionarilor din Banatul sârbesc, a intrat imediat în contact cu grupurile legionare din satele românești, îndemnându-i să-și mobilizeze efectivele pentru a participa la lupta contra invaziei comuniste. Centrul românesc cel mai important din regiune era Vârset și din această localitate Onciu a trimis curieri în toate partile. Odată legăturile luate cu legionarii din Banatul sârbesc, Pavel Onciu s-a dus la Belgrad, pentru a stabili o coordonare eficientă cu grupul german. În consfătuirea avută cu ofițerii germani din Comandamentul de la Belgrad, a constatat și la aceștia aceeași hotărâre de a continua lupta. Au stabilit împreună că ceea ce se poate salva în împrejurările existente, după ruperea frontului din România, era ca să fie aparată cel puțin partea de Vest a țării, cu capitala Timisoara și cu pasul Orsova. După cum a aflat Pavel Onciu la Belgrad, toate unitățile militare din această regiune, fie ale armatei germane, fie organizațiile paralele grupului german din Banat, au fost puse sub comanda Generalului Phleps, care va conduce operațiile spre România. În Banatul sârbesc, Generalul Phleps și-a fixat ca punct de sprijin oraselul Becicherecul Mare. În această localitate au început pregătirile de concentrare și organizare a tuturor forțelor germane din regiune. Ofițerii de la Becicherec erau optimiști, sperând în sosirea mai multor divizii germane din sudul Balcanilor, care nu se mai puteau menține, după prăbușirea frontului din România.

Pavel Onciu a stabilit cu Comandamentul German de la Belgrad bazele unei colaborări. Grupele românești din Banatul sârbesc, împreună cu cei ce se vor refugia din România, se vor atașa Comandamentului local al Generalului Phleps de la Becicherecul Mare.

Mergând la Becicherecul Mare, Pavel Onciu a luat contact cu ofițeri de sub comanda Generalului Phleps și au stabilit un plan comun de bătălie, pe baza următoarelor puncte:

- Formarea unui Centru de Instructie pentru voluntarii români la Chichinda Mare.
- Stabilirea a trei centre ofensive spre România, Chichinda Mare, Vârset și Biserica Alba.
- Fixarea ca obiectiv imediat: cucerirea orasului Timisoara și, în vederea acestei actiuni, trebuie trimisi într-acolo oameni pentru a pregăti ofensiva.

Planul de actiune era bine întocmit, dar succesul depindea de ajutorul ce-l va da armata germana ce se retragea din Balcani. Centrul de instructie de la Chichinda Mare era format din soldati și ofitieri germani, în jurul carora s-au adăugat un număr însemnat de voluntari români. S-au înrolat în aceasta unitate Locotenentul Vintan și Capitanul Dreve, refugiați din România. Tot acestui grup s-a încadrat un grup de legionari timisoreni, sub conducerea lui Ica Tanase. De la Viena am trimis un alt grup de sustinere, format din Ilie Smultea, Alexandru Popovici, Iosif Gavagina și Ion Cerbu. Acestia au fost îndrumați de Pavel Onciu să întareasca Centrul de la Chichinda Mare.

De la Chichinda Mare, sub comanda lui Ica Tanase, s-a organizat o serie de infiltratii în regiunea Timisoara, având loc incursiunea mult așteptată. O trupa mixta, formata din soldati germani, voluntari germani din Banat și voluntari români, a trecut frontiera pe la Jimbolia, fara a întâmpina rezistentă. Au ajuns până la marginea Timisoarei, dar mai departe n-au putut înainta, deoarece diviziile sovietice intrasera deja în oras. În fata acestei situatii de forta majora, detasamentul mixt germano-român a fost silit să se retraga. N-a suferit pierderi, cu toate ca Rusii i-au descoperit și au tras după ei cu tunuri și tancuri.

La Centrul Vârset, actiunea s-a desfasurat în felul urmator. Acest centru era format din legionari localnici, sub comanda lui Traian Muceceanu, Directorul Bancii Luceafarul, și din refugiați din România, sub conducerea lui Ilie Rotea. De la Viena am trimis pe Octavian Rosu, care a luat comanda grupului format la Vârset. Obiectivul acestui grup era să ocupe Oravita și apoi pe Valea Râului Bozovici să ajunga la Baile Herculane. Octavian Rosu, luând contact cu autoritatile germane, a stabilit un plan comun de batalie. O unitate germana de vânatori de munte va ataca în directia Anina, iar voluntarii români, ocrotiti de aceasta acoperire, au pus stăpânire pe Oravita în numele guvernului national român și au început organizarea rezistentei în judetul Caras. Din nefericire, detasamentul german de vânatori era prea slab pentru a putea mentine pozitiile ocupate, iar ajutor de la alte trupe germane nu venea. După câteva zile, grupul de actiune Rosu Octavian a fost și el silit să bata în retragere, parasind Oravita și îndreptându-se spre Vârset.

Mult așteptatul ajutor din Balcani nu mai venea. Comandamentul german din Belgrad și Becicherecul Mare începu pregatirile de plecare din zona. La sfârșitul lunii Septembrie, ultimele unitati militare germane se retrag din regiune. Legionarii trebuie să urmeze și ei aceeasi cale. Pavel Onciu a facut cele mai mari eforturi care să convinga pe cât mai multi români din Banatul sârbesc care participasera la actiuni legionare, să se retraga odata cu el. Dar multi au refuzat, iubirea de glie și familie fiind mai puternice decât pericolul iminent. Acestia au avut o soarta amara, fiind ucisi până la unul de comunistii

lui Tito. Grupurile legionare din Banat, de la Vârset și Chichinda Mare, s-au retras spre Novi Sad, important nod de cale ferată, de unde se trecea în direcția Budapesta – Viena.

La Viena am salutat cu bucurie pe acești frați din Banatul sârbesc, care au rezistat până ce a mai existat o umbră de speranță. La 3 Octombrie, Pavel Onciu, cu ultimii legionari, părăsea Becicherecul Mare, pentru a lua aceeași rută, Novi Sad, Budapesta, Viena.

14. O EXPEDITIE URGENTA SPRE TARA

La începutul lui Octombrie 1944, o nouă cerere urgentă de la Hitler, adresată mie, prin organele SS de la Viena.

În ce consta dispoziția Führerului? Un pod în România, în nu știu ce parte a țării, trebuia distrus cu orice preț și în cel mai scurt timp, având o valoare strategică. Podul trebuia azvârlit în aer pentru a împiedica diviziile sovietice să patrundă cu tancurile lor în Ardeal și cine ar fi trebuit să ducă la bun sfârșit această acțiune erau numai legionarii. Dar de ce tocmai ei? Podul respectiv se găsea în teritoriul ocupat de inamic și nu s-ar fi putut apropia de obiectiv decât combatanți care cunosteau limba română. Pentru realizarea acestei operații, era nevoie de un contingent important de elemente, circa 90 de legionari, care trebuia parasutați cu cea mai mare urgență în România.

Cum mi s-a explicat că distrugerea acestui pod era o chestiune de viață și de moarte pentru trupele germane în retragere, n-am sovait nici o clipă să pun în aplicare acest plan. Am convocat pe legionarii ce-i credeam apti pentru această expediție și le-am explicat în mod sumar în ce consta misiunea lor (nici nu cunosteau în amanunt planul întreprinderii). Apoi, am luat pe fiecare în parte, întrebându-i dacă sunt dispuși să participe la această acțiune de mare risc. Dintre camarazii convocați numai doi mi-au răspuns că nu sunt pregătiți sufletește să plece în țară, în condițiile ce le-am expus, și m-au rugat să le îngădui să își facă datoria de luptători în armata națională.

Dar înainte de a fi parasutați grupa destinată să plece în țară, avea nevoie de un minimum de instrucție. Așa se face că legionarii din acest lot au fost transportați imediat de la Viena la Friedenthal-Sachsenhausen, unde erau încartiruite trupele speciale ale lui Skorzeny. E curios că centrul Friedenthal era lipit de lagărul Sachsenhausen, unde îmi petrecusem eu prizonieratul din Germania. Șeful legionarilor trimisi la Friedenthal a fost Virgil Popa, având ca ajutor pe Ovidiu Gaina.

Sederea legionarilor la Friedenthal s-a prelungit peste planul prevăzut, de numai câteva zile. Cum mi s-a comunicat la Viena, s-a renunțat la distrugerea aceluși pod din cauza înaintării vertiginoase a trupelor sovietice. Întreprinderea nu mai era rentabilă din punct de vedere militar, fiind depășită de evenimente. Totuși grupul legionar de la Friedenthal a rămas mai departe aici, pentru a-și completa instrucția și a fi apoi folosit în alte acțiuni. Devenise o rezervă, destinată să intervină când alte necesități ale frontului ar fi impus intervenția lor.

Legionarii din grupul de 90 au stat aici aproape două luni, până la sfârșitul lui Noiembrie, pregătindu-se temeinic. Au avut instructori foarte buni din faimoasa școală a lui Skorzeny. Au făcut trageri, au învățat tehnica explozivilor și diverse exerciții de camuflaj și de apropiere de punctele sensibile ale frontului. Otto Skorzeny, șeful

centrului, s-a interesat în mod deosebit de pregătirea lor și de condițiile de încartiruire și de hrană.

La începutul lui Noiembrie, grupul a fost transferat în localitatea Korneuburg, la 38 km de Viena, sub aceeași conducere. Instructorii germani erau însă alții: Locotenentul Müller, șeful grupului, și Sublocotenentul Wonner, ajutorul lui. Acesta se ocupa zi de zi de instrucția unității.

II. OFENSIVA DIZIDENTILOR

În vreme ce eu eram prins într-o multime de treburi, care mai de care mai greu de rezolvat în împrejurările de atunci, când Puterile Axei se clătinau sub atacurile concentrice ruso-aliat, frații separați, mâhniti de înfrângerea ce-au suferit-o în lagar, au pornit la o nouă ofensivă, ca să-și justifice atitudinea lor de rezervă față de misiunea ce-o promisem eu de la Marele Cartier German. În al doilea rând, ca să obțină o altă soluție a regrupării forțelor naționale din exil, având ca obiectiv central eliminarea mea de la conducerea luptei de eliberare și substituirea mea cu un personaj agreeț și de ei.

Trebuie să recunosc că după convorbirile avute la Rastenburg și scrisorile ce le-am primit de la Hitler și Ribbentrop îmi socoteam poziția imposibil de zdruncinată. Ofensiva dizidentă și inițialele ei succese m-au surprins și decepționat. Cum e posibil ca Germanii, care au făcut apel la mine, să cada victime acestor intrigă? Se petrecuse un caz asemănător în Ianuarie 1941, când noi, victimele, am devenit rebeli, iar adevăratul rebel, Generalul Antonescu, a fost recunoscut ca <<mare barbat de Stat>>. În cazul de față, lucrurile n-au mers atât de departe. Dar intrigile și-au făcut drum până sus. Ele au fost oprite la vreme și, în final, s-a putut constitui guvernul național român.

1. STRANIA ATITUDINE A DIZIDENTILOR

Grupul dizident, în număr de aproximativ 35 față de cei peste 300 care mi-au rămas leali, a adoptat o atitudine care n-avea nimic comun cu etica legionară, la care ei se refereau fără încetare.

Ei au ieșit din lagar grație acțiunii mele la Marele Cartier German. După ce am acceptat să continui lupta alături de Germania, Himmler a dat dispozițiile necesare ca toți legionarii din lagare să fie puși în libertate.

Ajungând la Viena, au fost tratați pe picior de egalitate cu toți ceilalți legionari. Au fost încartiruiți la Hotelul Mariahilfe, pe strada cu același nume, au primit cartele de masă și un ajutor lunar de câteva sute de marci, în rând cu toată lumea. Nici o discriminare.

Eram hotărât să-i tratez în aceleași condiții de fraternitate și camaraderie ca la 6 Septembrie. Voiam să cooptez pe unul din ei în guvern, mă gândeam la Ilie Gârneata, și să participe toți ceilalți la diversele activități guvernamentale. Încă din primul moment, fiind încă la Rastenburg, am folosit numele lui Viorel Trifa pe un manifest adresat studentimii. Era o chestiune urgentă. Mă gândeam că nu va ridica nici o obiecțiune, fiind în joc salvarea țării. Tot în primele zile, la Viena, am însărcinat pe Nicolae

Smarandescu si Adrian Bratianu sa înceapa primele emisiuni la Radio Donau, fiind vechi functionari la Ministerul Propagandei, contractati pentru emisiunea spre România.

Una era atmosfera din lagar, care, prin natura ei, provoaca dezbinari, si cu totul altceva când oamenii sunt liberi si pot judeca situatia în functie de evenimentele tragice prin care trece natiunea. Cum eu am trait singur si izolat, nu mi-am încarcat sufletul de resentimente. Bucuros ca ne aflam liberi, eram decis sa întind o mâna frateasca tuturor.

Din punct de vedere politic, ei trebuiau sa se gândeasca în primul rând la tara. Eu îmi asumam greua sarcina sa organizez o linie de rezistenta în România, contra invaziei bolsevice. Am dat un manifest catre tara si am trecut la actiune. Legionarii, abia iesiti din lagar, începusera sa se concentreze fie pe la scolile speciale fie în embrionul de armata nationala, iar unii își luaseră chiar zborul spre România.

Mai e o chestiune pe care vreau sa o precizez. Nimeni nu-i silea sa intre în armata nationala sau sa mearga la scolile speciale. Toata operatia de recrutare la aceste entitati se baza pe voluntariat. Le stateau deschise alte activitati ale guvernului de la Viena.

Dar ce faceau ei? Stateau la Mariahilfe fara sa dea o mâna de ajutor în nici o parte. Erau asa zicând pensionarii guvernului de la Viena. Nici aceasta atitudine nu ma preocupa prea mult. Era principiul voluntariatului, de care fiecare putea sa faca uz cum crede de cuviinta. Nu era ca în tara, unde, daca nu mergeai la armata, erai declarat dezertor si condamnat.

Dar dizidentii nostri nu s-au multumit cu aceasta atitudine pasiva. Au început o campanie de sabotare a activitatilor guvernului de la Viena. Îndoctrinati de Papanace, toata ziua bateau strazile Vienei sau vizitau lagarele de refugiati si unde gaseau vreun român îl bateau la cap cu argumentele lor sa nu adere la guvernul nostru si nici sa se înroleze în armata nationala. Eu alcatuisem o comisie care avea tocmai misiunea sa câstige pe noii refugiati pentru armata nationala, destinata sa stavileasca invazia bolsevica. Aderentii lui Papanace se adresau acelorasi refugiati, pledând pentru reversul medaliei: sa nu participe la actiunile întreprinse sub conducerea mea, caci nu ma bucur nici de încrederea majoritatii legionarilor si nici de a opiniei publice din tara.

Pozitia lor era comoda. Se bucurau de avantajele pe care guvernul de la Viena le acorda tuturor legionarilor, dar nu participau la straduintele acestui guvern. Stateau în linia a doua, la adapost de orice riscuri, dar nu încetau nici o clipa cu criticile si defaimarile. Noi cautam prin propaganda noastra sa înrolam cât mai multa lume în armata nationala, iar ei îndemneau pe aceiasi tineri sa stea deoparte, vazându-si de treburile lor.

Era o problema noua, pe care nu o prevazusem. Una e sa nu fii de acord cu conducerea si sa stai deoparte si cu totul altceva sa cauti sa darâmi o întreprindere destinata sa salveze tara. Nu eu, dar oricine ar fi luat aceasta initiativa trebuia sprijinit. În timp ce Antonescu conducea ostirile pe front, noi legionarii, nici cei din tara si nici cei din exil, nu am savârsit nici un act de ostilitate contra lui. El ne-a lovit, ne-a azvârlit în închisori, ne-a omorât, iar noi am suferit toate, gândindu-ne la tara.

Acuma era aceeasi situatie. Erau interesele tarii în joc si nu ale Legiunii si nici numele

meu. Dar dizidentii nostri ne purtau atâta dusmanie, încât, în orbirea lor, nu s-au gândit la raul ce-l fac tarii si chiar mult trâmbitatei lor prietenii pentru Germania.

2. DOUA ÎNTÂLNIRI CU CAPETENIILE DIZIDENTE

În lucrarea precedentă, *Prizonieri ai Puterilor Axei*, am aratat cauzele rupturii din lagar: campania lui Papanace împotriva mea, motivând ca eu as fi responsabil de internarea lor în lagar, prin fuga mea în Italia. Ori, internarea noastră în lagar fusese de multa vreme hotărâta si eu aflasem cu doua saptamâni înainte de a pleca în Italia de iminenta noastră arestare, a grupului Berkenbrück. Documente ulterioare, aparute dupa razboi, dovedesc ca înca din Noiembrie 1942 se pregatise transferul capetenilor legionare de la Berkenbrück la Buchenwald. Ma întreb, ce ar spune acum Papanace, daca ar trai si ar citi corespondenta (ce s-a publicat în tara) dintre Antonescu si Hitler, unde Generalul cerea înca de la sfârșitul lunii Ianuarie 1941 ca legionarii ce se vor refugia în Germania sa fie internati în lagar, fixând si termenul de 5 ani. Hitler a fost de acord cu aceasta masura, dar ne-a acordat un *Galgenfrist*, care se apropie de final tocmai în toamna anului 1942. Motivele acestei întâzieri erau clare: eu fusesem invitat ca oaspete al Reichului si nu puteam, cum am ajuns în Germania, sa fiu arestat si internat în lagar. La fel cu ceilalti legionari. Domiciliul fortat de la Rostock era o etapa spre Buchenwald. Dupa citirea acestei corespondente, dizidentii nostri ar trebui sa-si recunoasca culpa, cazând victima campaniei demagogice a lui Papanace.

Ruperea frontului din România si chemarea mea la Cartierul General al lui Hitler a fost o amara deceptie pentru Papanace. Planul lui de a ma elimina de la conducere, prin campania de dezbinare din lagar, nu numai ca n-a reusit în interiorul grupului, prin dârza rezistenta a marii majoritati a legionarilor, dar eu ma ridicasem sus de tot din celula de la Oranienburg, în timp ce el zacea neputincios la pamânt, sub povara propriilor lui defaimari. Nu tradasem pe Germani si nici testamentul Capitanului, cum sustinea el, de vreme ce eram chemat de înaltele capetenii hitleriste la Rastenburg, pentru a-mi încredinta misiunea sa organizez rezistenta din România. A fost teribil momentul pentru Papanace când a ascultat la Radio cuvântarea mea catre tara, în timp ce el se afla înca închis la Dachau.

În timp ce eu eram prins între atâtea probleme pentru a organiza activitatile guvernului de la Viena, pe la începutul lui Octombrie, vine la mine Profesorul Gamillscheg si îmi comunica ca el a fost solicitat de capetenii dizidente sa aiba o întrevedere cu mine în cabinetul sau de la Hotel Imperial, în vederea unei eventuale împacari. Bineînțeles ca am acceptat fara nici o sovaire presupunerea Profesorului, caci dorinta mea cea mai sincera era ca toate fortele de care dispune Miscarea sa se concentreze spre inamic. Din partea mea nu exista nici un fel de rezerva ca sa terminam aceste certuri interne, provocate de psihoza lagarului, si sa ne unim puterile pentru binele suprem al patriei.

Am avut doua întâlniri cu ei. Din partea grupei dizidente au participat Ilie Gârneata, Papanace si Mile Lefter, iar din partea noastră Corneliu Georgescu si Vasile Iasinschi. Reuniunile s-au tinut în cabinetul Profesorului Gamillscheg. El nu participa la discutii, ci își facea doar note pentru Ministerul de Externe. Cea dintâi întâlnire a decurs mai potolit. N-au lipsit acuzatiile din partea lui Papanace, având ca argument principal cele întâmplate în trecut, cu fuga mea în Italia. "Cu Horia Sima în frunte, a conchis

Papanace, nu stim unde sa mergem". Eu eram pentru el un om al surprizelor, care creaza grave daune Miscarii si care trebuie controlat. Nici Gârneata si nici Mile Lefter n-au scos o vorba, dar, din privirile lor, am înteles ca erau mai îngaduitori si mai dispusi la o împacare. Le-a raspuns Corneliu Georgescu, aratând ca eu am salvat Miscarea într-un moment greu. "Steagul Legiunii zacea la pamânt în vara anului 1940 si Horia Sima l-a ridicat în stralucirea soarelui, fâlfâind în istorie." Era un argument greu de tagaduit. Atunci a intervenit Ilie Gârneata, afirmând ca aceasta actiune ar fi putut-o întreprinde si unul dintre Comandantii Bunei Vestiri.

La o a doua întâlnire, cam la o saptamâna, discutia a durat putin. Eu ma asteptam la o întelegere, care sa se termine cu participarea lor la guvern si la toate activitatile noastre, dar, în loc de a analiza împreuna situatia în care ne gasim si ce este de facut pentru salvarea tarii, îl vad pe Papanace ca se ridica, azvârlindu-mi o avalansa de acuzatii. Nici nu se refereau la cauzele reale ale dezbinarii, azvârlirea noastra în lagar si presupusa mea vinovatie. Strategia lui de pâna atunci, cu care torturase atâta lume, se facuse tandari. Era prea evidenta victoria punctului meu de vedere. Eram liberi si eram chemati sa participam, sub forma unui guvern national, la lupta Germaniei. E adevarat ca în împrejurari cu totul nefericite, dar nu era mai putin adevarat ca Miscarea se ridicase înca o data de acolo de unde zacea la pamânt, înlantuita.

Si atunci, pentru ca Papanace pierduse batalia din lagar, si-a faurit *ad-hoc* o alta strategie. Nu ma mai acuza pentru anii de lagar, pentru presupusele mele erori în relatiile cu Germania, ci s-a întors la anul 1938, facându-ma responsabil de actele ce s-au savârsit atunci, si care ar fi avut consecinte funeste. Am ramas uluit de atâta inconstienta si miselie. Ca si cum eu as fi ordonat aceste acte si nu Comandamentul Legionar, din care facea si el parte. El cunostea perfect de bine ce s-a discutat în sânul acestui Comandament, care se întâlnea aproape zilnic la gradina lui Mos Cristescu, din cartierul Obor. Acest Comandament era prezidat de profesorul Vasile Cristescu si hotarârile se luau de acest for, din care facea parte si Papanace. Toate mesagiile care veneau de la Capitan erau citite în fata tuturor. Mai mult decât atâta, Papanace însusi si-a luat angajamentul sa provoace tulburari în Cadrilater, cu ajutorul elementelor macedonene, care tulburari sa se încadreze în starea generala de nemulțumire a tarii. Vasile Cristescu nu era de parere, dar totusi Papanace a staruit si Vasile Cristescu i-a dat dezlegare. Peste o saptamâna ne-a comunicat ca a renuntat la acest plan, considerându-l prea primejdios pentru situatia din Cadrilater, unde operau comitagiii bulgari.

Si acum vine el, membru plenar al acestui Comandament, din prigoana, care cunostea perfect cum s-a ajuns la acest deznodamânt, si ma acuza pe mine de actiunile întâmplare în tara, în aceasta perioada când în realitate n-am transmis decât o decizie luata în comun, de la care el nu lipsise. Atâta lipsa de caracter n-am vazut în viata mea, necum de la un pretins fruntas al Legiunii.

În fata acestor acuzatii, care n-aveau nimic comun cu situatia noastra din Germania si nici cu misiunea la care ne-am angajat fata de Hitler, m-am sculat în picioare si i-am declarat profesorului Gamillscheg ca nu mai pot continua discutia, data fiind atmosfera de ruptura creata de Papanace. În ochii lui Gârneata si Lefter, am citit o parere de rau de cele întâmplare, dar n-au facut nici un gest sa-l determine pe Papanace sa revina la subiectul discutiei. Am parasit sala si, dupa mine, au plecat si Corneliu Georgescu si

Vasile Iasinschi.

N-am savârsit atunci un gest precipitat, dar mi-am dat seama ca Papanace nu urmareste sa se ajunga la o înțelegere, ci, dimpotriva, în mod intentionat a provocat aceasta ruptura. Altminteri n-ar fi rascolit trecutul, pentru a ma acuza de niste acte de care el însusi nu era strain. Nu aveam ce sa-i raspund, caci el însusi tot atât de bine ca si mine cunostea acest trecut, fiind partas la actiunile întreprinse.

Vorbind mai târziu cu Profesorul Gamillscheg, martorul acestor întâlniri, mi-a declarat ca îi pare rau de cele întâmplate, dar își da seama ca eu am fost de buna credinta, iar Papanace în mod intentionat a provocat ruperea negocierilor.

3. AXA PAPANACE – GENERAL GHEORGHE

Când m-am întâlnit ultima oara cu Papanace si celelalte capetenii dizidente, nu mi-am dat seama de unde provine aceasta schimbare brusca în atitudinea lui, devenind de o rara violenta si copleșindu-ma fara nici o introducere cu cele mai grave acuzații. În precedenta întâlnire parea mai rezonabil, mai dispus la o înțelegere. De asta data, parca era cuprins de o furie elementara. M-a pus într-o situatie asa de penibila, încât n-am mai avut încotro si am parasit reuniunea.

Peste câțva timp misterul s-a dezlegat. Papanace luase contact cu Generalul Gheorghe, ambasadorul României la Berlin pâna la 23 August. Când a avut loc lovitura de Stat din România, Generalul Gheorghe era înclinat în primele zile sa ramâna credincios Regelui Mihai si sa accepte chiar alternativa prizonieratului. Dar, dupa câteva zile, s-a razgândit, declarând ca el ramâne credincios aliantei cu Germania. Consultat de forurile germane asupra utilitatii politice a Generalului Gheorghe în noua conjunctura, am refuzat categoric sa stau de vorba cu el, gândindu-ma la victimele urii cu care ne-a urmarit în Germania, din ordinul lui Antonescu. Întreaga activitate diplomatica a Generalului Gheorghe la Berlin s-a rezumat în a descoperi pe teritoriul Reichului legionari ce se bucurau înca de libertate, pentru a denunta cazul lor Ministerului de Externe. Ca urmare, Gestapo intra imediat în actiune, arestându-i si internându-i în lagar. Pentru energia ce-a aratat-o în urmarirea legionarilor, General Gheorghe era cunoscut în cercurile noastre sub porecla de "temnicerul din Germania".

Papanace nu avea astfel de scrupule, desi suferise si grupa dizidenta represalii din partea acestuia. Pe primul plan staruia în mintea lui ideea cum sa ma disloce din pozitia ce-o câștigasem prin vizita mea în Prusia Orientală. Mai precis, scopul intrigilor lui era cum sa împiedice formarea unui guvern national român sub conducerea mea. Luând contact cu Generalul Gheorghe, Papanace a descoperit în el un aliat pretios. Din motive diferite nici unul si nici celalalt nu ma voiau pe mine sef al guvernului român de la Viena.

Generalul Gheorghe avea bune relatii la Externe, din timpul activitatii lui de ambasador. O prietenie strânsa îl lega cu Secretarul de Stat Hencke si prin acesta transmitea lui Von Ribbentrop toate doleantele sale si ale guvernului de la Bucuresti. Desi politica Ministerului de Externe German suferise o grava înfrângere prin actul de la 23 August, totusi prietenia General Gheorghe – Hencke a continuat. Si unul si altul se simteau umiliti de întorsatura ce-au luat-o evenimentele, contrara asigurarilor ce si unul si altul

le oferisera lui Ribbentrop. Fara îndoiala ca Generalul Gheorghe a fost consultat de Hencke asupra colaborării cu Miscarea Legionară și a oportunității formării unui guvern român sub conducerea mea. Raspunsul ambasadorului român, e de presupus ca n-a putut fi decât evaziv și îndoielnic. Actul de la 23 August constituia și o înfrângere a întregii lui acțiuni diplomatice între anii 1943-1944, bazată pe prigonirea legionarilor refugiați în Germania.

În discuțiile avute cu Generalul Gheorghe, Papanace a descoperit filiera pe unde ar putea influența Ministerul de Externe German să-și modifice atitudinea binevoitoare față de mine în problema deschisă și încă nerezolvată a unui guvern național român la Viena. Prin Generalul Gheorghe, Papanace a făcut să ajungă la Ministerul de Externe german un întreg arsenal de informații, demonstrând că eu nu dispun în țară de suprafața politică necesară pentru a influența cursul evenimentelor în favoarea Germaniei. El prezenta opoziția lui la numirea mea, ca un prieten leal al Germaniei, verificat și în lagăr, punct de vedere susținut cu ardoare și de fostul ambasador, care cunoștea situația internă a României.

Generalul Gheorghe l-a asigurat pe Papanace că, prin Hencke, va torpila formarea guvernului de la Viena sub președinția mea și că va susține alte formule de guvernare care să corespundă mai bine realităților din România și intereselor germane. În acest sens, Papanace i-a sugerat o serie de nume, care ar putea elimina prezența mea în fruntea guvernului.

4. FORMULELE LUI PAPANACE

Combatând recunoașterea mea ca șef al guvernului național de la Viena de către autoritățile germane, Papanace era obligat să sugereze funcționarilor de la Wilhelmstrasse alte personalități care ar putea să mă substituie cu mai mare folos pentru lupta comună.

În primul rând Papanace a propus Externelor, pe filiera Generalului Gheorghe, pe Amiralul Zlatian, proaspăt descins la Viena și surprins de evenimente aici. L-am cunoscut și eu pe Amiralul Zlatian și n-am descoperit la el veleități politice. Omul venise la Viena pentru o afacere matrimonială și nu se mai gândea să se întoarcă acasă, căci viitoarea lui soție era germană.

Propunerea a căzut pentru că Amiralul Zlatian era străin de operațiile de pe front și nu comandase în viața lui de militar decât flotile de pe Dunare.

Atunci Papanace i-a oferit Generalului Gheorghe onoarea de a prezida noul guvern, în care era dispus să intre și el cu fracțiunea dizidentă. Generalului Gheorghe i-a surâs propunerea lui Papanace și s-a pus pe treabă cu mai mare zel pentru a convinge pe prietenii săi de la Externe, că soluția Horia Sima nu este cea mai potrivită momentului, deoarece n-are suficientă influență în țară pentru a determina o schimbare în favoarea Germaniei. Generalul Gheorghe s-a oferit să ia el comanda noului guvern, având în vedere relațiile lui în lumea militară.

Soluția General Gheorghe a căzut și ea, deoarece von Ribbentrop și-a dat seama că cu alegerea Generalului Gheorghe s-ar fi pierdut sprijinul mării majorități a legionarilor.

Nu poti sa conduci în batalie cu entuziasmul necesar pe acei pe care pâna atunci i-ai prigonit.

Mintea iscoditoare a lui Papanace nu s-a lasat înfrânta. Atunci si-a pus ochii pe Mitropolitul Visarion Puiu. Un ierarh al Bisericii Ortodoxe în fruntea guvernului de la Viena ar provoca în România o adeziune masiva atât a populatiei cât si a clerului ortodox la o miscare de rezistenta contra ocupatiei sovietice. Papanace l-a prezentat pe Mitropolitul Visarion ca fiind figura cea mai reprezentativa a poporului român peste hotare, care ar putea mobiliza atât pe Românii pribegi cât si pe cei din tara.

Mitropolitul Visarion ajunsese la Viena tot întâmplator. Nu cu gândul sa joace un rol politic în exil. El fusese trimis de guvernul român la Zagreb printr-o misiune religioasa si a fost surprins de evenimentele de la 23 August în acest oras. Atunci s-a refugiat la Viena odata cu trupele germane în retragere.

Formula Mitropolitul Visarion a fost analizata de expertii de la Ministerul de Externe german cu mai mare atentie, parând mai apropiata de interesele Germaniei. Dar pâna la urma a fost abandonata si ea. Forurile superioare si-au dat seama ca eu nu puteam fi înlocuit ca lider al rezistentei contra navalitorilor comunisti. Nu se putea renunta la mine, fara a provoca grave tulburari în întreg dispozitivul militar si politic, organizat în tara, sub auspiciile Centrului de la Viena. Pâna la urma, a fost eliminata si solutia Mitropolitului Visarion, ca fiind contra-productiva în raport cu situatia din tara si din exil.

5. ROLUL LUI VIOREL TRIFA

În Viorel Trifa, Papanace si-a gasit un fervent adept al actiunii lui. N-am înteles niciodata de ce la Viena s-a pus cu atâtã pasiune în slujba lui Papanace. E adevarat ca în lagar a trecut de partea lui Papanace, însusindu-si teza acestuia ca eu sunt vinovat de internarea lor. Ceea ce era fals. Dar una e lagarul si alta politica unor oameni liberi. În timpul guvernarii legionare a avut o pozitie princeps, fiind numit Sef al Uniunii Nationale a Studentilor Crestini Români. La Berkenbrück a fost un camarad leal si saritor la nevoie. N-am avut cu el nici cea mai mica neîntelegere.

Tinând seama de aceste antecedente, chiar înainte de a ajunge la Viena, am redactat un manifest catre studentimea româna, în numele sau, îndemnând-o la lupta contra comunismului. Era, fara aprobarea lui Trifa, dar precipitarea evenimentelor nu îngadua întârzieri. De la primele reuniuni la Viena, s-a fixat ferm pe pozitia lui Papanace. Era, probabil, influenta din lagar. Nu m-a cautat. L-am vazut doar la întrunirea de la Porhaus, unde venise trimis de Papanace sa auda ce vorbesc.

Când a început Papanace campania de intrigi contra mea, pentru a ma înlatura din pozitia de prezumtiv sef al guvernului de Viena, am fost surprins si îndurerat sa-l vad printre cei mai zelosi partizani ai acestuia. Mai mult decât atâtã. În actiunea organizata contra mea, si-au împartit rolurile: Papanace si-a rezervat sectorul relatiilor externe, prin intermediul Generalului Gheorghe, iar pe Trifa l-a îndemnat sa se ocupe de sectorul intern. Si anume, sa ia contact cu personalitatile nelegionare aparute la Viena, care locuiau la Hotel Imperial si la Grand Hotel, pentru a le convinge ca formula Sima în fruntea guvernului este neviabila. Nu aduc nici un folos tarii si nici aliantei cu Germania.

Este necesar sa se ajunga la un guvern de concentrare nationala, cu participarea tuturor grupelor nationale din exil.

Viorel Trifa s-a pus pe treaba cu un zel demn de o cauza mai buna. Toata ziua îl vedeam fie la Hotel Imperial fie la Grand Hotel, urcând si coborând etajele, si vizitând pe una sau pe alta dintre personalitatile nelegionare care locuiau în aceste hoteluri. Cei mai frecventati de Trifa au fost Generalul Chirnoaga, cu grupul lui de ofiteri, apoi fruntasul basarabean Vladimir Cristi si Mitropolitul Visarion. Nu stiu ce pledoarii a tinut, dar este cert ca a creat o atmosfera de neliniste printre ei. Succesul cel mai mare l-a înregistrat Trifa pe lângă Mitropolitul Visarion, mai ales dupa ce i-a comunicat acestuia parerea lui Papanace ca ar fi cel mai indicat sa ia conducerea guvernului si ca la Ministerul de Externe German se lucreaza pentru impunerea acestei formule. Cum se exprima Traian Borobaru pe vremea aceea, "Mitropolitului i-a surâs perspectiva coroanei de aur" a presedintiei unui guvern national, desi împréjurarile erau extrem de precare.

6. CEVA A RAMAS

Daca formulele de substituire a mea în fruntea guvernului au cazut una dupa alta, ca nefiind viabile, la Ministerul de Externe German a ramas totusi ceva, o îndoiala si necesitatea unei reexaminari a problemei Horia Sima, dupa pledoariile combinate ale dublurii Papanace-General Gheorghe. Si anume a început sa se formeze convingerea ca forurile superioare germane s-au grabit, dupa 23 August, sub impresia evenimentelor din tara, sa-mi acorde mie o încredere deplina, fara sa examineze daca eu puteam îndeplini mandatul încredintat la Rastenburg. Facusem ceva, dar nu se asteptau ei de la mine, crearea unei zone de rezistenta în România. Am realizat multe initiative, multe actiuni îndraznete, dar acestea nu justificau, dupa parerea lor, formarea unui guvern sub conducerea mea. Trebuie amendata hotarârea initiala, înlocuind ideea unui guvern national cu un Comitet National de Eliberare a României.

Teza aceasta a fost sustinuta de Secretarul de Stat Hencke, vechiul confident al Generalului Gheorghe, care se simtea si el incomodat de aparitia mea în fruntea unui guvern national. În modul acesta Axa Papanace-General Gheorghe s-a prelungit la Ministerul de Externe German cu încorporarea unui alt membru din incinta acestui Minister, si cel mai influent, Hencke.

Cuvântul lui Hencke a avut greutate. Argumentele lui l-au captat pe Ribbentrop si acesta s-a lasat convins ca este necesara o corectare a propriei lui decizii. În modul acesta, s-a ajuns la concluzia ca este preferabil sa se renunte la ideea unui guvern national român si în locul lui sa se dea aprobarea formarii unui Comitet National de Eliberare a României.

În timp ce aceasta intriga luase fiinta si se desfasura în mod alarmant, eu eram complet strain de existenta ei. Nimeni nu m-a avizat de noua orientare a Ministerului de Externe German. Eu îmi vedeam de drumul meu, convins ca, la Marele Cartier, nu se putea produce nici o schimbare dupa repetatele asigurari ce le promisem. Pe aceasta certitudine, a încrederii depline de care ma bucuram din partea lui Hitler, a lui Himmler si a lui Ribbentrop, lucram la realizarea instrumentului de lupta contra comunismului, cu toate mijloacele ce-mi stateau la dispozitie în acea perioada.

7. O LOVITURA DIN SENIN

În timp ce eram solicitat din toate partile, pentru a rezolva problemele ce se iveau zi de zi, sa fi fost pe la 10 Noiembrie, sunt convocat de biroul ambasadorului Altenburg pentru a-mi transmite o importanta comunicare primita de la Ministerul de Externe German.

Era de fata si Profesorul Gamillscheg, iar eu eram însoțit numai de seful meu de cabinet, Traian Borobaru. Altenburg mi-a citit o nota, venita direct de la von Ribbentrop, pentru a-mi aduce la cunostinta ca, dupa cursul ce l-au luat pâna acuma pregatirile militare si de alta natura ale Centrului Românesc de la Viena, acestea nu justifica formarea unui guvern national, asa cum se proiectase initial. Ma roaga sa accept noua situatie si în loc de un guvern, sa formez un Comitet de Liberare al României, care se va bucura de acelasi sprijin din punct de vedere material sau militar, ci doar mi se cere sa accept ca organul executiv al organizatiei de lupta al Românilor din Germania sa fie un Comitet National, în loc de un guvern, bineînțeles prezidat tot de mine.

Când mi-au citit acest mesaj al lui Ribbentrop, atât Altenburg cât si Gamillscheg erau vizibil jenati. Ei își dadeau seama de nedreptatea ce mi se facea.

Eu am raspuns pe un ton diplomatic ca multumesc Excelentei Sale von Ribbentrop pentru noul semn de încredere ce mi-l acorda, dar nu sunt multumit de solutia data si îmi rezerv dreptul sa trimit Excelentei Sale un memoriu, în care voi expune punctul meu de vedere si motivele nemulțumirii mele. Ne-am ridicat si am plecat.

În apartamentul meu de la Hotel Imperial, m-am pus imediat la lucru ca sa redactez memoriul destinat lui von Ribbentrop. Argumente aveam din abundenta. Le repet aici, asa cum îmi aduc aminte de ele.

Am reamintit Excelentei Sale, Ministrul de Externe al Germaniei, ca chiar de la primele zile ale contactelor mele, reluând alianta cu Germania, mi s-au acordat puteri depline ca sa formez un guvern national. Între altele, scrisoarea din 3 Septembrie a Excelentei Sale era o plenipotentă în alb sa întreprind ce cred de cuviinta în acest sens. Eu am refuzat sa formez acest guvern, *stante pede*, înainte de a fi savârsit ceva în cadrul acordurilor comune si înainte de a-mi fi putut aduna la Viena personalitatile destinate a intra în acest guvern.

Oamenii politici bulgari, care au ramas credinciosi Axei, din primul moment si-au format un guvern propriu, cu câteva personalitati, sub presedintia Profesorului Tzankoff, bucurându-se de recunoasterea guvernului german. Si eu puteam sa procedez la fel, dar am preferat sa organizez mai întâi structurile exterioare ale acestui guvern si apoi sa-l constituie în mod formal.

În emisiunile noastre la Radio si în toate actiunile întreprinse de elementele noastre, în tara, în Banat, în Ungaria, s-a accentuat permanent de camarazii nostri ca aceste actiuni se fac în numele guvernului national de la Viena. În numele acestui guvern, legionarii trimisi în tara au luat contact cu lumea româneasca, convingând-o sa adere la lupta noastra. Apoi toate recrutările de voluntari pentru armata nationala s-au realizat

tot sub autoritatea acestui guvern, fie dintre refugiatii fie dintre fostii elevi, trimisi la scolile de ofiteri din Germania. În momentul în care nu se va mai vorbi de acest guvern, va scadea si interesul pentru lupta noastra. E o retrogradare, care va dauna grav prestigiului de care ne bucuram pâna acum si luptei comune.

Cea mai grea lovitura va fi însa resimtita de armata nationala, în curs de formare. Cu atât mai mult cu cât acum dispune de un cadru ofiteresc de elita, în frunte cu Generalul Chirnoaga. Acesti ofiteri s-au atasat noua, stiind ca vor servi sub garantia politica a unui guvern national. Ei stiau ca vor face parte dintr-o armata nationala si nu vor fi asimilati cu niste trupe recrutate din grupe etnice anonime.

În final, am relatat realizările de pâna acum ale Centrului nostru: emisiunea de radio, incursiunea noastra în Banat, parasutarea a o serie de legionari de elita, pentru a organiza miscarea de rezistenta, crearea scolilor speciale de pregatire a elementelor destinate sa plece în tara, începutul de formare al armatei nationale la Döllersheim. Toate aceste realizari s-au savârsit în curs de doua luni si alte actiuni tot atât de importante sunt în pregatire.

Acestea au fost argumentele principale pe care le-am expus în acest memoriu. M-am prezentat cu el la Gamillscheg si l-am rugat sa-l traduca în germana si apoi sa-l înmâneze Ambasadorului Altenburg, pentru a-l transmite Excelentei Sale von Ribbentrop.

Am facut acest memoriu nu cu speranta sa obtin o reparatie stiind cât este de greoaie birocratia germana. Odata adoptat un punct de vedere, greu o mai urnesti de acolo. Mi-am facut o datorie de constiinta, pentru a apara mai ales pe cei plecati în tara, de unde cine stie câti se vor mai întoarce.

III. FORMAREA GUVERNULUI

DE LA VIENA

Urzeala de intrigi a lui Papanace, pe frontul intern si extern, n-a putut împiedica formarea guvernului de la Viena, dar a întârziat cu o luna de zile constituirea lui. Eu eram pregatit ca, la începutul lunii Noiembrie, sa procedez la proclamarea lui oficiala. La Viena se concentrasera toate personalitatile legionare destinate sa faca parte din acest guvern. Sosise Vasile Iasinschi din Ardeal, aparuse si d-nul Sturdza din Danemarca, unde si-a petrecut cei patru ani de razboi, îl descoperisem si pe Grigore Manoilescu, în vizita ce-am facut-o la Comandamentul suprem al armatei germane din Ungaria. Împreuna cu Corneliu Georgescu, echipa era completa. Eram în cautarea unor personalitati nelegionare. Luasem contact cu Generalul Chirnoaga si cu Vladimir Cristi. Eram asadar pe punctul sa întocmesc guvernul, când toata operatia a fost blocata de la Ministerul de Externe German, în urma interventiei General Gheorghe-Hencke.

Am pierdut o luna de zile în niste framântari sterile când acest timp pretios putea fi folosit în sectoarele vitale ale luptei.

1. LA MARELE CARTIER AL ARMATEI GERMANE DIN UNGARIA

Tot în cadrul pregătirilor ce le faceam în colaborare cu guvernul german de a stavili invazia sovietică, am fost invitat să am convorbiri la Marele Cartier al Armatei Germane din Ungaria. La 3 Noiembrie 1944 ma aflam la Budapesta și de aici cu o mașină am pornit în nordul Ungariei în localitatea unde își avea reședința Marele Comandament German.

Întâlnirea cu șefii supremi ai armatei germane din această regiune a avut loc în ziua de 4 Noiembrie. Am văzut mai întâi pe un tânăr general Woeler, care conducea efectiv operațiile de pe front. După discuția cu el, am fost condus la Generalul Friessner, superiorul lui Woeler și comandantul suprem al fortelor militare germane din acest spațiu. Generalul Friessner a fost ultimul comandant militar german cu care a tratat Maresalul Antonescu situația războiului, după rupțura de la Iași, din August 1944, înainte de a fi arestat la Palat.

Invitația mea la Marele Cartier a fost provocată de trecerea unui grup de legionari peste linia frontului românesc și predarea lor Germanilor. Grupul era format din Dr. Emil Bulbuc, Ilie Vlad Sturdza, Andrei Costin și Octavian Marcu. Trecerea lor s-a făcut cu învoirea Generalului Avramescu, comandantul armatei române din Ungaria. Ei veniseră cu un mesaj, de la Avramescu care se adresa atât Germanilor cât și Guvernului de la Viena. Generalul Avramescu comunica prin acești camarazi că ar fi dispus să treacă cu întreaga armată ce o comandă de partea Germaniei, dacă ar avea certitudinea că – concomitent – s-ar produce o ofensivă din partea armatei germane în sectorul comandat de el. Eu fusesem chemat la Marele Cartier ca să iau act de mesajul Generalului Avramescu și să-mi dau aprobarea. Bineînțeles că m-am bucurat de această veste auzită din gura camarazilor care au trecut linia frontului și i-am asigurat că dacă Generalul Avramescu trece de partea Germaniei va deveni ministrul nostru de război în cabinetul care este pe cale să se constituie.

Întorcându-mă la Budapesta, am fost invitat la Capitanul Reinhard, șeful secției IC de la Budapesta, să am o convorbire cu el asupra situației militare și politice din Ungaria și România. Invitația mi s-a transmis prin Capitanul Beldie, care lucra sub comanda acestuia. Am fost condus la locuința lui Reinhard din Budapesta, unde am găsit o primire amicală. Am stat până noaptea târziu, fiind invitat la masă și la un pahar cu vin. Capitanul Reinhard mi-a cerut punctul meu de vedere referitor la o rupțură cu ajutorul Românilor, în dispozitivul ruso-bolșevic. Ce posibilități ar avea guvernul de la Viena ca să provoace trecerea unor unități militare românești de partea Germaniei? Capitanul Reinhard nu pare a fi la curent cu cazul Generalului Avramescu și atunci și eu din motive de precauție n-am abordat această temă. L-am asigurat că noi lucrăm în această direcție și că la Marele Cartier German s-a luat act de contribuția noastră în vederea realizării acestui obiectiv comun.

Ne-am întors la Viena și odată cu noi, sau la scurt interval, au apărut și camarazii Bulbuc, Ilie Vlad Sturdza, Andrei Costin și Octavian Marcu.

Octavian Marcu s-a întors în România pe același drum. A trecut linia frontului și apoi a dispărut în interiorul țării, unde a luat contact cu organizația noastră și cu mișcarea de rezistență.

2. APARITIA PROVIDENTIALA A GENERALULUI CHIRNOAGA

În timp ce armata nationala era încă în <<perioada facerii>>, descinde ca un meteor în lagarul de prizonieri pentru ofiterii români din Germania, Generalul Platon Chirnoaga. Era un ofiter de Stat-Major care facuse toata campania din Rusia. În toamna anului 1943 se afla la Tiraspol, ca Sub-sef de Stat-Major la Comandamentul Armatei III-a, condusa de Generalul Petre Dumitrescu. A fost apoi numit Comandant al Brigazii 4 de Artilerie, din Diviziunea 4 de Infanterie, si, la scurt interval, primeste gradul de General.

Divizia 4 de Infanterie era concentrata la Zimnicea, în timpul schimbarii de front, dupa actul de la 23 August. La 14 Septembrie, Divizia 4 Infanterie, primeste ordinul sa se puna în mars de la Zimnicea spre Ungaria. Pe drum însa, la Turnu-Severin, Generalul Petrescu, ce comanda divizia, se îmbolnăveste si se întoarce la Bucuresti, pentru a se trata. Generalul Petrescu preda comanda Generalului Chirnoaga si asa se face ca acest tânar General ajunge Comandantul Diviziei 4-a.

Trecând pe la nord de Arad, în marsuri fortate, Divizia ia directia Szolnok. La sud de Szolnok, Divizia se desfasoara pe ambele maluri ale Tisei. Aceasta asezare i-a fost fatala. În fata ei se aflau puternice forte blindate germane, iar, în apropierea ei, nu se gaseau alte trupe românesti sau sovietice. Divizia 4-a a fost încercuita pe ambele laturi ale frontului, dincolo si dincoace de Tisa, si silita sa se predea. Cea mai mare parte a efectivelor ei au fost facute prizoniere. La 20 Octombrie a fost facut prizonier pe malul Tisei si Generalul Chirnoaga.

Am fost condus mai întâi la Comandamentul diviziei blindate germane care-l facuse prizonier. De aici a fost transportat la Corpul de Armata German si, în 23 Octombrie, cu trenul, la Grupul de armate. Împreuna cu Generalul Chirnoaga se aflau în acelasi tren, Lt. Col. Ciobanu, Seful Statului Major al Diviziei, si colonelii Alexandrescu si Tretinescu, comandanti de regimente de infanterie în divizia a 4-a. În acelasi compartiment a aparut si un ofiter român: Lt. Grigore Manoilescu, care îndeplinea functiunea de interpret pentru Români la grupul de Armate. Acesta primise sa-l însoteasca pe General pâna la Grupul de Armate.

La Grupul de Armate i s-a luat Generalului Chirnoaga un interogatoriu complet de catre Colonelul Bauer, seful sectiei de informatii al acestui grup.

Am luat aceste informatii din eseul sau de amintiri, *Întâlnirea mea cu Legiunea*, publicat în monumentală lucrare *Marturii despre Legiune*, aparuta la Rio, sub directia lui Faust Bradescu, cu prilejul împlinirii a patruzeci de ani de la întemeierea Legiunii.

În drum spre prizonierat, trecând pe la diversele comandamente germane, Generalul Chirnoaga a fost framântat de problema datoriei sale de Român în noua situatie în care a ajuns. Încotro sa apuce acuma? Sa se resemneze la viata lui de prizonier, asteptând sfârșitul razboiului, sau sa caute o iesire din acest impas pentru a fi de folos neamului sau, invadat de hoardele bolșevice? În acest memorial, Generalul Chirnoaga ne povesteste drama vietii lui, prins între datoria de ostas si îndatorirea fata de neam. Reproducem câteva pasaje caracteristice care dau într-un mod zguduitoare zburciunea sau suferinta.

"Ceea ce m-a framântat din chiar primele cinci minute ale prizonieratului a fost să mă fixez asupra datoriei mele de Român de aici înainte. Evident, regulamentele militare ale oricărei armate din lume indica reguli clare despre purtarea unui luptător cazut prizonier, dar aceste reguli erau valabile pentru mine, cunoscând situația tragică din România? Când țara noastră era invadată de hoardele rusești, când era condusă de un guvern obligat să execute cererile și voința invadatorului; când știam că de acest invadator nu vom scăpa decât numai dacă va fi învins, ce trebuia să fac eu? Să accept în pasivitate poziția de prizonier până la sfârșitul războiului sau să gasesc o formulă de a lupta mai departe contra Rusilor?"

Desigur că eram legat de un jurământ față de Rege și de Țară, dar la data aceea Regele nu mai avea nici un cuvânt de spus, iar țara era la dispoziția administrației rusești. Armata care lupta contra Germaniei mergea numai din spirit de disciplină și nicidecum pentru că era convinsă că așa dictau interesele României. După ce trei ani am luptat cot la cot cu trupele germane, ca să apărăm hotarele și independența țării, contra Rusiei Sovietice, cum se putea schimba dintr-o dată, într-o singură noapte, toată această concepție de apărare și să constatăți că inamicul de moarte ti-a devenit bun camarad, iar camaradul de până ieri, îți este dușman? Cum nimeni dintre noi nu știa ce se întâmplase exact la București, când a fost arestat Maresalul Antonescu, și pentru a nu rupe armata în două, toți luptătorii care au avut norocul să nu fie făcuți prizonieri de noii noștri aliați și trimiși în Siberia, au executat ordinul regal de a întoarce armele contra Germaniei.

Dar odată cazut prizonier, deci pus în imposibilitate de a mai executa ordinul Regelui, am socotit că datoria mea este să caut o soluție, pentru că să continui lupta contra aceluia care de două secole era inamicul independenței noastre și al hotarelor României." (pp. 51-52, din *Marturii despre Legiune*)

Framântat de astfel de gânduri ajunge Generalul Chirnoaga la Comandamentul Diviziei Germane, la Corpul de Armată Germană și apoi la Grupul de Armate. Când a fost interogată de colonelul Bauer la Grupul de Armate, a rezultat clar din declarațiile Generalului că el dorea să găsească o formulă de colaborare cu Germania pentru a continua războiul contra Rusiei. A doua zi, era 24 Octombrie, ziua de naștere a Generalului. Colonelul Bauer a venit cu o sticlă de sampanie la el pentru a bea împreună o cupă în cinstea zilei lui de naștere, care-și uitase de însemnătatea ei. Colonelul Bauer i-a urat sănătate și succes pentru a-și îndeplini dorința de a continua lupta contra Rusiei.

De aici Generalul Chirnoaga a fost condus, împreună cu ceilalți însoțitori, în lagărul de prizonieri Lückenwald, în apropiere de Berlin, rezervat ofițerilor români prizonieri. Trebuie precizat asadar că Generalul Chirnoaga intrase în acest lagăr cu convingerea fermă, făurită în zilele anterioare, după ce cazuse prizonier, că locul lui este să continue lupta alături de Germania. Mai mult decât atât. S-a gândit cum ar putea să ajungă să ia contact cu guvernul german, pentru a obține permisiunea să organizeze o divizie românească, eventual chiar un corp de armată, care să continue lupta contra trupelor sovietice.

Nu cunostea pe nimeni în Germania. Nu auzise decât de Generalul Gheorghe, care, până la capitularea României, fusese Ministru al României la Berlin. După aceea, a doua zi

dupa sosirea lui la Luckenwald, a cerut, prin ofiterul german însoțitor, sa fie pus în legatura cu Generalul Gheorghe, fostul Ministru al României, pentru a discuta cu el planul unei continuari a razboiului contra Rusiei.

Mare i-a fost surpriza Generalului când la 1 Noiembrie 1944, s-a anunțat vizita fostului Ministru, Vasile Iasinschi. Din aceasta vizita s-a înțeles ca forurile superioare germane nu erau de acord cu colaborarea cu Generalul Gheorghe si îi indica grupul legionar din Germania pentru o eventuala înțelegere.

Discutia cu Vasile Iasinschi a fost cordiala si s-a ajuns la un prim acord. Generalul si-a exprimat încă odata punctul lui de vedere ca necesitatea nationala impune sa se continue razboiul alaturi de Germania, dupa ce tara noastra a fost invadata de Rusia comunista. Vasile Iasinschi i-a raspuns ca exista deja un început de organizare militara în apropiere de Viena si ca Miscarea Legionara este total de acord cu punctul de vedere al Generalului. L-a rugat pe General ca, pentru a se lua hotărâri, sa binevoiasca sa faca un drum la Viena, pentru a sta de vorba cu Horia Sima. Generalul Chirnoaga a declarat ca accepta invitatia si va pleca spre Viena, de îndata ce se vor face demersurile necesare pentru a putea parasi lagarul.

Dupa plecarea lui Vasile Iasinschi, Generalul Chirnoaga a avut mai multe consfatuiri cu ofiterii-prizonieri, carora le-a expus punctul lui de vedere si hotărârea lui de a se duce la Viena, pentru a clarifica situatia. Unii s-au înclinat spre aceasta solutie, în timp ce altii au fost reticenti.

În ziua de 6 Noiembrie a primit aprobarea de plecare la Viena, cu ofiterii ce erau dispusi sa participe la întrevederi. Însoțit de ofiterul german, permanent atasat pe lângă General, de când a fost facut prizonier, au ajuns la Viena în ziua de 7 Noiembrie, dupa masa. Nu a luat cu sine decât pe Seful sau de Stat-Major, Lt. Col. Ciobanu. Generalul Chirnoaga a fost gazduit la Grand Hotel, fata în fata cu Hotel Imperial. Aici a fost imediat vizitat de Traian Borobaru, care l-a invitat sa vina la Hotel Imperial, unde îl astepta Horia Sima.

Dupa prezentarile de rigoare l-am întrebat pe Generalul daca este ruda cu Profesorul Eugen Chirnoaga, fost Rector al Politehnicii din Bucuresti sub guvernarea noastra. M-am bucurat nespun de mult aflând ca este frate cu Profesorul, socotind ca prin aceasta înrudire problemele pendinte vor fi mai usor abordate. Credeam ca Generalul Chirnoaga avea idei nationaliste ca si fratele sau. Dar nu era asa. Generalul era în primul rând un ostas si n-a militat niciodata în viata politica.

Apoi Generalul mi-a pus câteva întrebări în legatura cu guvernarea legionara, referindu-se la excesele si ilegalitatile care s-ar fi savârsit. I-am explicat aceste ilegalitati, în masura în care au existat, si nu cele trâmbitate de propaganda oficiala. Ele se datoreaza anilor de torturi si suferinte îndurate de legionari, cât si atmosferei revolutionare care domnea în tara, dupa alungarea Regelui Carol II.

Discutia cu Generalul a durat toata dupa masa si a continuat seara dupa luarea cinei. Generalul si-a exprimat dorinta sa organizeze o mare unitate militara care sa lupte contra Rusilor. Voia el sa comande aceasta unitate. Functia de Ministru de Razboi într-un guvern nu-l atragea, el fiind prea tânar general. Ar fi bine sa se gaseasca un alt

general, mai vechi în grad.

Generalul Chirnoaga, în convorbirea cu mine, a fixat organizarea viitoarei divizii pe baza următoarelor principii:

- Comandant, un general român.
- Trupa sa fie constituita din prizonieri români, din legionari, din elevi ofiteri si subofiteri aflatii la scolile din Germania, si din Sasi si Svabi, aflatori în armata germana, ce ar dori sa se încadreze în armata româna.
- Divizia sa fie considerata armata nationala, în sensul ca legionarii sa execute ordinele superiorilor lor si sa renunte la salutul legionar.
- Începerea oficiala a armatei nationale sa aiba loc odata cu formarea guvernului român de la Viena.
- În ce priveste întrebuintarea pe front, aceste trupe sa lupte numai contra Rusilor si sa nu fie trimise sa lupte contra Românilor.

Mi-am dat imediat consimtamântul la expunerea Generalului, deoarece punctul lui de vedere coincidea perfect cu parerile mele. În ce priveste subordonarea legionarilor disciplinei militare, înca de la vizita mea la Grosskirschbaum, am atras atentia camarazilor mei de aici sa se comporte ca soldati, supusi ordinelor superiorilor lor.

Odata problema constituirii acestei divizii lamurita, Generalul Chirnoaga s-a atasat cu trup si suflet guvernului de la Viena, iar unitatea noastra de la Döllersheim a luat un avânt considerabil, atât ca numar de oameni cât si din punct de vedere al cadrelor, comandanti de batalioane si companii.

3. DE PARTEA NOASTRA

De partea noastra, a grupului mare de legionari, care constituiau baza guvernului de la Viena, s-au apropiat si ne-au sustinut din primul moment, în eforturile noastre de a constitui acest guvern, Generalul Chirnoaga si grupul de ofiteri de la Viena care au aderat la initiativa acestuia. Este o datorie de constiinta sa vorbesc în aceasta lucrare de ei, Maiorul Constantin Maftei si Comandorul Eugen Bailla.

Generalul Chirnoaga nu numai ca a dat un impuls decisiv la crearea armatei nationale, dar ne-a ajutat considerabil si la actiunea întreprinsa de mine de a îndeparta solutia unui Comitet National, care ar fi ruinat toata lupta noastra de pâna acum, si a se reveni la formula guvernului national, preconizata de la început. Dau aici din nou cuvântul Generalului Chirnoaga, din memorialul sau, publicat în *Marturii despre Legiune*, p. 56:

"La o saptamâna dupa sosirea mea la Viena, sunt informat ca, de fapt, conducerea legionara întâmpina greutati în formarea guvernului român din partea guvernului german, acesta punând conditia ca din Guvernul National sa faca neaparat parte un general român. Cum pentru mine era însa o chestiune extrem de importanta sa se formeze guvernul cât mai repede, ca sa se poata trece la organizarea unei divizii, m-am dus imediat la Hotel Imperial si într-o scurta convorbire cu Dl. Sima, am lamurit

situatia. L-am întrebat daca într-adevar nu poate constitui guvernul, pentru ca nu are un general caruia sa-i încredinteze postul de Ministru de Razboi. Primind un raspuns afirmativ, l-am întrebat daca Dl. General Gheorghe n-ar accepta aceasta functie. Mi-a raspuns ca fostul Ministru al României la Berlin nu este de acord cu formarea unui guvern Român pe teritoriul Germaniei, preferând mai degraba un Comitet. Ori, pentru a vorbi în numele poporului român, este necesar un guvern. Guvernul de la Bucuresti fiind la dispozitia si sub autoritatea inamicului, nu poate sa afirme ca are libertatea de a reprezenta interesele superioare românesti. Tara Româneasca nu mai este practic nici suverana nici independenta. De aceea, se impune, aici în Germania, formarea unui Guvern Român, care sa vorbeasca liber si sa explice lumii adevarata situatie din România. Atunci i-am declarat ca accept sa iau asupra mea postul de Ministru de Razboi, dar am pus conditia ca îndata ce va veni un general mai vechi decât mine, îi voi ceda locul, pentru ca intentia mea era sa ma ocup de organizarea unei divizii, pe care sa o instruiesc si sa o comand în batalie. Astfel am creat posibilitatea ca Românii din Germania sa se poata manifesta oficial pe plan politic si militar, si sa poata lua hotarâri valabile, întarite de autoritatea cuvenita, în continuarea razboiului contra Rusiei Sovietice."

În convorbirea aceasta cu Generalul Chirnoaga, nu m-am referit la rolul nefast jucat de Generalul Gheroghe în relatiile cu Ministerul de Externe German si înainte si dupa 23 August. Formula cu "Comitetul National" se datora precumpanitor interventiei Generalului Gheorghe pe la confidentii lui de la Ministerul de Externe, aceiasi confidenti de care s-a servit si pe când era Ministru la Berlin ca sa-si azvârle arcanul contra legionarilor.

Si acuma sa trecem la splendidul comportament al ofiterilor români aflati la Viena, când a aparut Generalul Chirnoaga.

Maiorul Maftai fusese numit atasat militar român la Zagreb. Dupa prabusirea frontului german în Croatia, s-a retras împreuna cu sotia la Viena. Era gazduit la Grand Hotel, acelasi hotel unde locuia si Generalul Chirnoaga. Nu numai ca se cunosteau din tara, dar erau si rudenii, amândoi originari din Moldova. Maiorul Maftai vorbea o franceza impecabila.

Din primele zile de când ne-am întâlnit, ne-am înteles perfect asupra obiectivelor ce trebuie sa le urmarim la Viena. El sustinea, ca si noi, ca trebuie sa se formeze un guvern national si o armata nationala. Foarte des vizita pe Profesorul Gamillscheg, cautând sa-l convinga, din perspectiva lui de militar, de necesitatea de a se crea cât mai repede cele doua institutii pe teritoriul Germaniei. Cu Ambasadorul Altenburg a avut de asemenea dese întrevederi, vorbind cu el în frantuzeste, în aceiasi termeni. Era un propagandist neobosit al tezelor noastre. Cu atâta zel sustinea ideea unui guvern national, încât m-am întrebat daca nu urmareste sa obtina un post în viitorul guvern. Cu respect si admiratie, aflu de la el ca nu doreste nici o functiune si duce aceasta campanie de lamurire a cercurilor germane, exclusiv pentru a aduce un serviciu cauzei nationale.

Întâlnirea cu Generalul Chirnoaga i-a dat Maiorului Maftai un nou avânt. Vedea în Generalul Chirnoaga omul trimis de destin ca sa întrupeze veleitatile Românilor Liberi din Germania, Guvern national, având ca ministru de razboi pe Chirnoaga, si o armata

nationala, sub comanda acestuia.

Serviciile Maiorului Maftei au fost imense. Declaratiile lui *urbi et orbi* au avut un puternic ecou atât în cercurile românești cât și în cele germane. A combătut cu vehementa ideea unui Comitet National și a cerut pe un ton energic să se revină la formula unui guvern national. Până astăzi îl vad cum perora cauza noastră, cu o staruintă mereu reînnoită. Oriunde întâlnea pe cineva interesat în problema, pe culoarele hotelurilor unde locuia sau la masa, nu-și uita lecția politică.

Odată guvernul format, considerându-și misiunea îndeplinită, s-a retras de pe scena Vienei, preferând să-și continue exilul într-un hotel la Kitzbühel.

Comandorul Bailla aparuse la Viena pe o altă rută. Venise direct de pe front, după retragerea trupelor germane din România. Era originar din Banat, chiar de la Caransebeș. Se tragea dintr-o familie înnobilitată pe timpul împăratiei austriece. De aceea în Germania își luase vechiul titlu, numindu-se von Bailla. Ofițer de aviație, a fost atașat de Statul Major Român ca ofițer de legătură pe lângă Marele Comandament German, în cursul războiului. Când acest Comandament s-a retras în Ungaria, el a putut să treacă munții, și apoi să ajungă la Viena, locuind tot la Grand Hotel. Pe Generalul Chirnoaga l-a cunoscut Comandorul Bailla la Viena. A devenit și el un aprig susținător al nostru, pe linia aceluiași obiective ca și Maiorul Maftei, adică guvern national și armată natională. În ceasurile întunecate prin care am trecut, când guvernul german, la intrigile Papanace-General Gheorghe, voia să ne degradeze la rolul unui comitet national, Comandorul Bailla n-a cunoscut un moment de răgaz. Pe filiera legăturilor ce le avea cu aviația germană, a intervenit cerând, în interesul cauzei comune, să se revină la formula unui guvern national. Atât Maiorul Maftei cât și Comandorul Bailla veniseră la Viena împreună cu soțiile lor. Ele au împartășit grijile și neliniștile sotilor lor și când s-a ivit tulburarea din mijlocul nostru, au militat alături de noi, îndemnând pe soții lor să ne ajute, pentru a rasturna planul urzit la Externe.

4. SCHIMBAREA LA FATA

Memoriul înaintat de mine Ministerului de Externe German și-a produs efectul. Ribbentrop a revenit asupra ideii de a se constitui doar un Comitet National, așa cum fusese prevăzut încă de la întrevederile mele din Prusia Orientală.

Nu pot să afirm că rezultatul acesta a fost obținut numai grație intervenției mele. Mai întâi aveam de partea mea pe Gamillscheg și Altenburg. Acesta din urmă avea relații strânse la Externe și fără îndoială a fost consultat în chestiunea acestei controverse. Nu pot trece cu vederea nici influențele ce s-au exercitat pe lângă Himmler din partea Serviciului SD de la Viena. Cert este că cei mai apropiați colaboratori ai lui Himmler l-au sfătuit pe seful lor să intervina pe lângă Ribbentrop pentru a se da Românilor această satisfacție. După anumite informații chiar Goebbels ar fi intervenit pe lângă Ribbentrop, cerându-i să revină la vechea decizie.

Gratie acestor acțiuni concentrice, venite din mai multe părți, Ribbentrop a fost nevoit să bata în retragere. Hencke a fost sacrificat și în locul lui a fost desemnat Subsecretarul de Stat Von Steengracht ca să ne invite la Berlin și să ne comunice aprobarea formării guvernului national român.

La sfârșitul lui Noiembrie, însoțit de Corneliu Georgescu, Generalul Chirnoaga și Lt. Col. Ciobanu, am descins la Berlin. Profesorul Gamillscheg ne-a condus la Steengracht, care ne-a primit extrem de cordial și ceremonios, în prezența unui alt demnitar, von Rintelen. Atmosfera caldă și afectuoasă. Ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Steengracht ne-a comunicat decizia Excelentei Sale, von Ribbentrop, de a se recunoaște oficial, în numele guvernului Reichului, formarea unui guvern național român de la Viena. S-a interesat de personalitățile ce ar face parte din acest guvern și a fost extrem de bucuros aflând numele lor. A făcut impresie intrarea Generalului Chirnoaga în guvern, a lui Vladimir Cristi și a lui Grigore Manolescu, la Presa și Propaganda. Ne-a îndemnat să constituim cât mai repede acest guvern. I-am comunicat că ne-am gândit să alegem data de 10 Decembrie, care coincide cu sărbătoarea studentimii române.

5. ULTIMA TENTATIVA A LUI PAPANACE

Trebuie să-i recunoaștem lui Papanace o extremă dexteritate în a înnoda fel de fel de intrigi. Inepuizabil în a induce lumea noastră în eroare, din nefericire toată această risipă de inteligență și talent a cheltuit-o în sens negativ. Pe el îl interesa cum să mă elimine pe mine și nu cum să ajute nației în restrîns. Noi la Viena făceam un efort disperat alături de o Germanie, pe punctul de a capitula, de a abate nenorocirea ce se cernea asupra țării. Pe Papanace îl interesa cum să împiedice formarea unui guvern național sub conducerea mea! Și, în acest scop, fecunda lui imaginație lansă pe piața fel de fel de formule care de care mai absurde. Până la urmă și-a găsit un aliat tot atât de pornit ca și el în Generalul Gheorghe. Și acesta ne păstra resentimente din perioada anilor 1943-1944, când, executând ordinele Maresalului, stătea la pândă din cabinetul lui de ministru de la Berlin ca să mă descopere născăiva legionari liberi ca să-i denunțe Gestapo-ului, pentru a fi înșfacați și trimiși în lagăr.

Prin Hencke, omul lui de încredere la Ministerul de Externe German, Generalul Gheorghe a reușit să ne disloce din poziția eminentă ce-o ocupam până atunci în cabinetul lui Ribbentrop și în loc de un guvern național, ne-a căzut în cap caramida unui Comitet Național. Am reacționat cu un memorandum, dar fără speranța de a schimba ceva din atitudinea Ministerului de Externe German. Printr-un concurs favorabil de împrejurări, a biruit adevărul și acel trio de opozanți Papanace-General Gheorghe-Hencke a fost eliminat din combinația politică a momentului. S-a limpezit orizontul de ultimele obstacole ce stăteau în calea formării unui guvern național.

Papanace nu mai avea altă ieșire decât să se resemneze după înfrângerea suferită. A câta oară? Pierduse batalia de la Berlin din vara anului 1940, după victoria de la 6 Septembrie; pierduse batalia din lagăr, după 23 August, prin chemarea mea la Marele Cartier al Führerului, și acum pierdea și batalia de la Viena, în încercarea lui disperată de a împiedica formarea unui guvern sub conducerea mea.

6. CONSTITUIREA GUVERNULUI NAȚIONAL ROMÂN

Prin audiența mea la Steengracht, la sfârșitul lunii Noiembrie, au căzut și ultimele obstacole în calea formării unui guvern național român, așa cum fusese prevăzut de la primele contacte ce le-am avut, după eliberarea mea din lagăr, cu forurile superioare germane în Prusia Orientală.

Am ales ziua de 10 Decembrie 1944 pentru proclamarea guvernului, deoarece era o data istorica. Era ziua când a izbucnit miscarea studenteasca, 10 Decembrie 1922, la toate Universitatile din tara. În fiecare an studentimea româna sarbatorea aceasta zi cu servicii religioase, cuvântari în fata tineretului universitar si cu manifestatii de strada.

Lista noului guvern era formata din urmatoarele personalitati:

- Mihail Sturdza – Ministru de Externe.
- Vasile Iasinschi – Ministru de Interne si al Muncii.
- General Platon Chirnoaga – Ministru de Razboi.
- Corneliu Georgescu – Ministru de Finante.
- Grigore Manoilescu – Ministru al Presei si Propagandei.
- Vladimir Cristi – Ministru al Cultelor.

În dimineata de 10 Decembrie 1944, am convocat pe toti membrii noului guvern la Hotel Imperial, le-am citit decretul de numire si apoi s-a desfasurat ceremonia depunerii juramântului. Juramântul a fost luat de catre Protopresbiterul Emilian Vasilovschi, capelanul Bisericii Ortodoxe Române din Viena.

Îndata dupa constituirea guvernului, la Palatul Lobkowitz s-a desfasurat serbarea traditionala de 10 Decembrie. Au asistat toti ministri noului guvern, corpul ofiteresc superior al Armatei nationale si diplomatii germani acreditati la Viena, în frunte cu Ambasadorul Altenburg. A luat mai întâi cuvântul Profesorul Ernst Gamillscheg, care a anuntat formarea guvernului national si a urat noului guvern sa-si împlineasca telul de a vedea România din nou libera si independenta.

S-a trecut apoi la desfasurarea programului serbarii. A vorbit mai întâi Vasile Andrei, seful studentimii legionare, care a evocat jertfele studentimii române de la 1922 si pâna astazi. În continuare, corul refugiatilor, sub conducerea maestrului Cubicec, a intonat Imnul legionar si cântece nationale românesti. Asistenta a fost adânc impresionata atât de frumusetea ariilor executate cât si de starea de spirit a participantilor. Optimism si încredere în lupta finala a Germaniei.

Ministrul Altenburg mi-a exprimat la plecare satisfactia lui pentru desfasurarea programului si pentru moralul ridicat al Românilor refugiatii. Era îmbujorat la fata.

7. AMARACIUNEA MITROPOLITULUI VISARION

Mitropolitul Visarion Puiu a fost adânc mâhnit de întorsatura ce-au luat-o evenimentele. Aceasta, din cauza pledoariilor înflacarate ale lui Viorel Trifa, agentul cel mai zelos al lui Papanace, care-l vizita aproape zilnic la Hotelul unde locuia, asigurându-l ca pe linia Ministerului de Externe German se lucreaza la formula unui guvern sub presedintia Înalt Prea Sfintiei Sale. Tratativerile ar fi foarte înaintate, îl asigura Trifa, si se poate ajunge în curând la aceasta dezlegare. Mitropolitul Visarion, "tentat de coroana de aur", cum spunea Borobaru, își daduse consimtământul pentru a fi

comunicat Externelor.

Dar Ribbentrop n-a retinut nici formula Mitropolitului si nici pe a mea, ci a recurs la subtilitatea unui Comitet National de Eliberare a României. În urma contra-atacului meu, combinat cu alte interventii, Ribbentrop a renuntat la solutia Comitet National si a revenit la formula guvernului sub presedintia mea.

Aceasta schimbare a fost considerata de Mitropolitul Visarion Puiu ca o înfrângere proprie, desi el nu fusese niciodata propus în aceasta functiune, ci a jucat doar rolul unui pion în jocul Papanace-Gheorghe, de subplantare a mea în fruntea guvernului.

Când s-a procedat la formarea guvernului, Mitropolitului Visarion i s-a rezervat postul de Ministru al Cultelor, deoarece corespundea situatiei lui de Înalt Ierarh al Bisericii Ortodoxe. Dar Mitropolitul a refuzat, invocând diferite motive, dar, în fond, mâhnit ca n-a ajuns în fruntea guvernului, asa cum îl îndoctrinase Trifa.

Cu mare greutate, la insistenta Ambasadorului Altenburg, Mitropolitul a acceptat sa figureze în noul guvern ca sef spiritual al Episcopiei Ortodoxe Române din Europa de Vest.

Îndata dupa constituirea guvernului, Mitropolitul Visarion si-a exprimat dorinta sa se retraga de la Viena într-o localitate mai îndepartate. Serviciul de protocol i-a satisfacut dorinta, indicându-i ca loc, de retragere localitatea Kitzbühel din Tirol. A fost încartiruit într-un hotel renumit, în conditii excelente, având tot ce îi trebuia.

Odata cu Mitropolitul a parasit Viena si Viorel Trifa. Mitropolitul l-a numit Secretar al sau. Viorel Trifa s-a bucurat de acelasi tratament. Din toata agitatiea lui Papanace de a schimba configuratia guvernului de la Viena, cel care a nimerit-o mai bine, alegându-se cu un avantaj substantial, a fost Viorel Trifa. A trait în conditii confortabile, pâna la sfârșitul razboiului, în hotelul de la Kitzbühel, în timp ce, noi ceilalti, ministri, care locuiam la Hotel Imperial, sufeream adesea de frig si de foame si trebuia sa coborâm în bunkerul hotelului din cauza bombardamentelor.

8. UN ANUMIT SABOTAJ

La capatul acestei parti din lucrarea mea, închinata guvernului de la Viena, nu pot uita o chestiune care m-a nelinistit mult în aceasta perioada critica si anume un anumit sabotaj pe care l-am observat din partea cercurilor germane. Miscarea si-a mobilizat toate fortele ei disponibile din Germania si din tara pentru a ajuta armata germana sa stavileasca invazia sovietica cât mai departe de granitele ei. N-am putut salva România din cauza fulminantei penetratii a diviziilor rusesti peste Carpati si a lipsei oricarei acoperiri militare germane în acest spatiu. Cei ce au proiectat lovitura de la 23 August au calculat cu schimbarea frontului si aceasta lipsa de prevedere a înaltului comandament german. De la Bucuresti pâna în nordul tarii se întindea un gol militar imens. Atât Hitler cât si consilierii sai s-au lasat înselati de asigurarile ce le promisera din partea lui Antonescu si din partea personalului lor diplomatic de la Bucuresti, în frunte cu Killinger, ca România va ramâne credincioasa aliantei cu Germania.

Lipsiti de teritoriu national, noi n-am putut face altceva la Viena decât sa încercam a

înjgheba o armata nationala din refugiati si prizonieri din lagare, cu care sa continuam a lupta contra comunismului. În trei luni, am savârsit aceasta isprava remarcabila. Am format un guvern national, am organizat un aparat functionaresc de sustinere a acestui guvern si am pus pe picioare o armata nationala. Am putea afirma ca obiectivele ce ni le-am propus, în conformitate cu misiunea ce ne-a fost încredintata de Hitler, le-am împlinit în proportie covârsitoare.

Dar am constatat cu surprindere si amaraciune ca în operatiile pe care le-am întreprins la Viena pentru a organiza rezistenta contra inamicului ne-am izbit nu numai de dificultatile inerente acestei actiuni, dar si de un anumit sabotaj din partea cercurilor germane care au facut apel la concursul nostru.

Mai întâi am avut de suferit reversul cu formarea guvernului national. Un bun, asa zicând, admis chiar de la începutul conversatiilor mele cu înaltele foruri germane la Rastenburg, si anume îndreptatirea de a vorbi si actiona în numele unui guvern român, mi-a fost sustras mai târziu, în urma unor intrigi la Externe, indicându-mi calea unui Comitet National. Situatia s-a restabilit, dar s-a pierdut timp si energie, care puteau fi folosite în alta parte, pâna ce functionarii de la Ministerul de Externe au priceput eroarea savârsita.

O a doua arie de contact între guvernul român si autoritatile germane, în care colaborarea nu functiona bine, era Wehrmacht-ul. La Kaisersteinbruch, Comandantul lagarului de prizonieri era un colonel german din Wehrmacht. Am înteles de ce interventiile noastre pentru a îmbunatati hrana soldatilor români prizonieri nu puteau fi satisfacute, dar n-am înteles ca dupa ce grupe de sute de prizonieri români aderasera la armata nationala si au cerut sa fie scosi din lagar, pentru a fi încadrati la Döllersheim, au fost tinuti în continuare în aceleasi conditii de mizerie.

Schimbarea statutului lor întârzia câteodata pâna la doua saptamâni. În acest rastimp, mureau unii dintre ei, iar ceilalti, dupa aceasta cura prelungita de foamete, slabisera în asa masura încât nu puteau fi încadrati imediat, trebuindu-le un timp de recuperare. Am observat la toate convoaiele de prizonieri români destinate sa plece la Döllersheim acelasi procedeu de întârziere si înfometare.

Echipa noastra de propaganda de la Kaisersteinbruch nu mai contenea cu interventiile pe la Kommandatura lagarului, cerând sa fie pusi în mars soldatii care au aderat la armata nationala. Eu însami am intervenit pâna la cele mai înalte foruri, pentru a se grabi formalitatile de eliberare ale prizonierilor. L-am solicitat pe Himmler sa dea ordinele convenite la Kaisersteinbruch ca sa scurteze perioada de detentiune a soldatilor destinati sa intre în armata nationala. Pe de o parte armata nationala avea nevoie de voluntari – erau multe baraci goale – pe de alta parte, la Kaisersteinbruch erau retinuti mii de prizonieri care asteptau sa fie pusi în libertate.

Explicatia acestui sabotaj? Nu era ceva îndreptat propriu zis contra noastra? În cercurile armatei germane se întarise convingerea ca razboiul este pierdut, ca o prelungire a lui nu serveste la nimic altceva decât doar la pierderea de vietii omenesti. Strainii din Germania, între care si noi Românii, cu participarea noastra, de ultima ora, la efortul de razboi al Germaniei, contribuiau la prelungirea inutila a ostilitatilor si ca atare nu trebuiesc încurajati. Ofiterii din Wehrmacht respectau ordinele primite, dar în executia

lor nu se observa zelul lor de altadata. Se observa o anumita neglijenta si încetineala.

Am fost surprins apoi ca niciodata la Viena n-am dat ochi cu Gauleiter-ul Baldur von Schirach. Acesta venise la Bucuresti, cu prilejul funeraliilor Capitanului. Eu eram Vice-Presedinte al Consiliului de Ministri. Ne-am cunoscut si ne-am înteles bine pe atunci. De asta data n-am primit nici cel mai mic semn de recunoastere de la el. Probabil ca si Baldur von Schirach gândea în aceiasi termeni. Razboiul este pierdut si sa nu ne complicam existenta, intrând în contact cu miscari neagreate de biruitorii de mâine.

9. DEFECTIUNEA PREOTULUI PALAGHITA

Papanace s-a ales totusi cu un câstig din toata aceasta intriga ce-a urzit-o la Viena pentru a împiedica formarea guvernului de la Viena sub conducerea mea. L-a determinat pe Preotul Palaghita sa se afilieze dizidentei si sa participe la campania de denigrare a mea.

Ruptura nu s-a produs brusc, ci a trecut prin anumite etape. Am aratat mai înainte ca, impresionat de suferintele Preotului Palaghita sub teroarea antonesciana si de miraculoasa lui salvare din închisoarea Suceava, l-am primit la Viena cu bratele deschise, considerându-l ca un ajutor nepretuit. L-am însărcinat cu conducerea echipei de propaganda printre noii refugiatii, si ca un semn de mare încredere, l-am cooptat în organismul central de conducere al Legiunii, format exclusiv din comandanti legionari, numiti pe timpul Capitanului. El statea alaturi de Corneliu Georgescu, Vasile Iasinski, Dr. Iosif Dumitru, Dr. Ion Fleseriu, Puiu Traian, si alti câtiva. În sânul acestui for restrâns se dezbateau toate problemele care priveau organizarea Miscarii.

Colaborarea noastra a mers impecabil o anumita vreme. Comisia refugiatilor, prezidata de Preotul Palaghita, era toata ziua pe teren, abordând pe noii refugiatii unde îi întâlnea, pe strada, în hoteluri, în lagare, pentru a le explica rosturile guvernului de la Viena. Pe tineri îi îndemna sa se înroleze în armata nationala. Îsi formase o echipa competenta, în care figura, între altii, si avocatul Stanicel.

Când au avut loc întâlnirile cu capetenile dizidente, Palaghita m-a sfatuit sa fac tot posibilul sa ajung la un acord cu ei. L-am asigurat ca asta este si dorinta mea, ca eu nu tin seama de ceea ce s-a întâmplat în lagar, ca acolo s-au petrecut fenomene explicabile prin suferintele si temerile îndurate, dar, în libertate, presupun, ca oamenii gândesc altfel, calauziti exclusiv de cauza nationala.

Nu s-a putut ajunge la acest acord din cauza iesirii brutale a lui Papanace, la ultima întâlnire. Eu nu i-am cerut sa faca nici o *mea culpa*. Eu eram dispus la un compromis sau acomodare, fiind gata sa-l primesc chiar în guvern si în toate functiunile noastre la Viena.

Aflând Preotul Palaghita de aceasta ruptura, cu toate explicatiile ce i le-am dat în cadrul Forului Comandantilor Legionari, am simtit la el în acel moment o oarecare raceala. Era o nemultumire abia retinuta, ca si cum eu as fi fost responsabil de aceasta ruptura. Am aflat apoi, pe alte cai, ca Palaghita avea dese conciliabile cu Papanace si alte capetenii dizidente. Nu m-a turburat nici aceasta stire. Ma gândeam ca Palaghita ar putea exercita o anumita influenta pacificatoare asupra lui Papanace, având în vedere pozitia lui

actuala în Miscare.

De la un timp însă mi s-au comunicat stiri mai grave. În colocviile ce le avea cu refugiații români nu mai susținea cauza guvernului de la Viena, ci pleda mai mult punctul de vedere al lui Papanace. Ca eu nu am platforma în țară, ca autoritatea mea, din cauza rupturii din Miscare, este slabită, ca activitățile guvernului de la Viena nu corespund așteptărilor germane și ca se pregătește o schimbare la conducerea guvernului. Evident ca refugiații abordați de Preotul Palaghita auzind aceste concluzii chiar din partea aceluia desemnat să-i câștige pentru cauza națională, au început să manifeste anumite rezerve. La un moment dat am aflat că încetaseră recrutările pentru armata națională din sectorul de propagandă încredințat Preotului Palaghita.

Existau dovezi abundente că Preotul Palaghita nu numai că nu-și îndeplinea misiunea ci și s-a încredințat din partea guvernului de la Viena, ci, dimpotrivă, trecuse de partea dizidenților și duce o campanie de discreditare a acțiunii noastre în fața noilor refugiați. Nu mai puteam tolera această situație, deoarece relațiile noastre cu refugiații erau primejduite să fie alterate tocmai de acela care avea misiunea să-i integreze în efortul general al guvernului. Palaghita ducea o politică de duplicitate, nemeritată de mine. Un om cinstit mi-ar fi declarat că el și-a format alte opinii și se retrage din funcțiunea ce i-am încredințat-o.

Atunci l-am chemat pe Preotul Palaghita la mine și l-am anunțat că nu sunt multumit de activitatea lui, care, așa cum se desfășoară, daunează guvernului de la Viena și că sunt nevoit să-l desarcinez din fruntea Comisiei Refugiaților. Totodată i-am comunicat că nu mai are nici un sens să participe la reuniunea Comandanților legionari, da fiind faptul că înclină mai mult spre grupul dizident decât să ne rămână leal nouă.

Preotul Palaghita a încercat să se apere. Dar faptele lui erau prea evidente. De atunci mi-a purtat o ură înversunată, care nu s-a stins nici până la moartea lui. S-a răzbunat, publicând în exil o carte plină de infamii la adresa mea și a altor camarazi, bineînțeles cu material procurat de Papanace.

10. CAZUL VALIMAREANU

Nu știu din ce moment și pentru care motiv a alunecat Petre Valimareanu pe linia dizidenților. Atât la Rostock cât și la Buchenwald a avut o atitudine corectă. Era bun prieten cu Ghita Costea și când acesta a luat conducerea grupului legionar de la Rostock, după ce marea majoritate fusese internată la Buchenwald, Valimareanu a devenit seful lui de garnizoană. Când ultimii legionari liberi de la Rostock au fost transportați la Buchenwald, grupul de sub conducerea lui Costea-Valimareanu a răsturnat toate prevederile dizidenților. Aceștia își imaginau că ultimii legionari de la Rostock, venind de la Buchenwald, se vor atașa *in corpore* minusculului lor grup, răsturnând proporția de până atunci și oferind autorităților germane o nouă bază de apreciere a situației din lagăr. Deceptia lor a fost mare când grupul de la Rostock, cu neînsemnate excepții, s-a atașat masiv grupului mare, condus de Dr. Iosif Dumitru.

Cert este că, la Viena, Valimareanu nu mai era cel de altădată. N-am auzit despre el să fi luat contact cu Papanace sau cu alți reprezentanți ai grupei dizidente. Și totuși am avut dificultăți cu el, dar de alta natură.

Mi-a cerut sa vorbeasca cu mine si când ne-am vazut la Hotel Imperial mi-a prezentat un memoriu în care se ocupa de înaintarile în grad facute de mine la Viena, criticându-le. Afirmă ca s-au facut greseli. Dădea si anumite nume si facea comparatie între înaintarile primite de unii si de alti legionari. Acuma, lista înaintarilor a fost întocmita de noul secretar general Corneliu Georgescu, dupa indicatiile lui Iosif Dumitru, care cunostea situatia din lagar si comportamentul fiecarui legionar. Criteriul înaintarilor a fost cum s-au comportat legionarii în lagar. Se poate ca în anumite cazuri sa se fi judecat atitudinea unor legionari prea severi si, în consecinta, si gradul ce-l primisera sa fie mai mic. Probabil ca nu s-au luat în considerare suficient de mult si antecedentele celor propusi la înaintare si nu numai etapa din lagar. Fara îndoiala ca s-au facut greseli de apreciere în anumite cazuri, la anumiti camarazi, si Valimareanu avea dreptate.

Eroarea lui Valimareanu era alta. El facea din aceasta chestiune de promovare interna a unor legionari problema capitala a Miscării. El sustinea ca s-au ignorat fundamentele ei morale si ca aceste înaintari ignoreaza suferintele si luptele multor legionari.

I-am explicat ca vor mai fi înaintari, daca Dumnezeu ne va tine în viata, si atunci vom repara erorile savârsite acum. Nici perioada Capitanului n-a fost scutita de erori. Si pe timpul lui, la propunerea sefilor de judet si regiune, au fost înaintati în grad legionari care apoi s-au lepadat si de Capitan si de Miscare. Erorile sunt inerente firii omenesti, caci nu putem patrunde pâna în strafundul constiintei noastre. Nu stim de câta tarie sufleteasca este capabil fiecare individ. Putem avea oricând surprize.

Cu aceasta explicatie ne-am despartit. Mare mi-a fost uimirea când peste vreo doua saptamâni ma trezesc cu un alt memoriu de la Valimareanu, având ca tema acelasi subiect: tulburarea provocata în Miscare de gradele ce s-au acordat legionarilor, care nu corespund meritelor si vechimii lor. Din nou ne-am vazut dându-i aceleasi explicatii. Am adaugat ca noi acum suntem angajati într-un efort gigantic ca sa organizam o noua linie de rezistenta spre România, încât chestiunea ridicata de el este adumbrita de sacrificiile cerute de lupta aceasta. **Trebuie sa ne concentram pe esential.** Problema înaintarilor nu o vom pierde din vedere, dar în acest moment, sunt depasit de evenimentele de pe front. Parea ca a înteles.

Dar n-a fost asa. Peste câtiva timp revine cu un memoriu de aceeasi factura. Era al treilea. Aceeasi argumentatie si aceleasi reprosurii. Din nou am staruit sa lase aceste consideratii pentru vremuri mai bune. Acum sunt prins într-un cumul de activitati care nu-mi dau ragaz nici noaptea. L-am solicitat din nou sa ne ajute în sectoarele de activitate ale guvernului de la Viena, unde vrea el. Erau atâtea de facut în relatiile cu refugiatii si cu organismele germane.

De atunci nu l-am mai vazut. Nu frecventa nici mediul dizident. Probabil ca statea linistit într-un hotel sau o casa particulara. Ce l-a determinat sa se izoleze? Dupa toate probabilitatile, memoriile lui succesive din toamna anului 1944 nu aveau alt scop decât sa câstige timp, justificându-si retragerea lui din orice activitate a guvernului de la Viena. Dar cu ce scop? Nu exista decât o singura explicatie. Petre Valimareanu nu mai credea în victoria Germaniei si nu era dispus sa se expuna la consecintele finalului. În cazul capitularii Germaniei, ce parea inevitabil, Valimareanu nu putea fi învinuit de

autoritatile aliate de colaborare cu regimul national-socialist. În vreme ce pe ceilalti, în frunte cu Sima, cine stie ce soarta amara îi asteapta. Odata trecuta furtuna, el își va cauta o noua orientare în cadrul lumii ce se va statornici dupa razboi.

IV. CREAREA ARMATEI NATIONALE

Nu era destul sa avem un guvern national, în numele caruia sa vorbim, sa ne adresam tarii, pregatind-o de o iesire contra Anticristului, care ne-a cotropit tara. Mai trebuia sa dispunem si de un instrument de lupta, cu care sa participam la razboi alaturi de armata germana. Asa s-a ajuns, în înțelegere cu forurile superioare germane, la hotarârea de a se crea o armata nationala româna. Aceasta armata va fi alcatuita din refugiatii români în Germania si eventual din alte tari din Occident si din prizonieri români, cazuti pe front în captivitate si internati în lagare. Armata nationala a guvernului de la Viena se va constitui pe baza de voluntariat si nu ca în tara, unde sistemul de recrutare se baza pe ordine de chemare la unitatile respective.

1. CONSTITUIREA ARMATEI NATIONALE

Cel dintâi act de constituire al Armatei nationale a avut loc la Viena, într-un cadru exclusiv legionar. Pe ziua de 29 Septembrie 1944, am chemat la Hotel Imperial un grup de fruntasi legionari, carora le-am expus planul formarii unei armate nationale, de acord cu autoritatile militare germane. În actuala conjunctura politica, cu tara invadata de bolsevici, nu avem alta alegere decât sa ne facem datoria de ostasi. Le-am comunicat ca vor pleca spre un Centru de Instructie si, dupa pregatirea necesara, vor fi trimisi într-o anumita zona de operatii militare.

Dupa aceasta convocare, a urmat a doua reuniune cu toate elementele care s-au anuntat voluntar sa intre în armata nationala. La aceasta adunare, au participat peste o suta de Români, majoritatea legionari. Adunarea s-a tinut la Palatul Lobkowitz, în prezenta Secretarului General, Corneliu Georgescu. Într-o scurta alocutiune, le-am explicat celor prezenti necesitatea ca atât pe plan national cât si din punct de vedere international sa continuam lupta contra comunismului.

Ion Boaca, în amintirile lui despre armata nationala, a expus, într-o forma sugestiva si amanuntita, cum a luat nastere cea dintâi unitate a acestei armate, compusa precumpanitor din legionari si elevi-ofiteri si subofiteri, trimisi din tara la cursuri de specializare în Germania.

"La 1 Octombrie, scrie Boaca, oamenii din grupul de mai sus s-au prezentat la Arsenalul Armatei din Viena, unde li s-a facut vizita medicala si formele de recrutare. Din acel moment au fost considerati ca soldati ai Armatei Nationale în embrion, care abia mai târziu, la 10 Decembrie, va lua fiinta legala.

În dimineata zilei de 3 Octombrie 1944, la orele 3, am plecat cu totii cu trenul spre lagarul Grosskirschbaum, destinat de catre autoritatile germane a fi Centrul de Adunare al Românilor din toata Germania, care vor forma viitoarele cadre ale Armatei Nationale. Grosskirschbaum, localitate aproape de Frankfurt/Oder, fusese, pâna la venirea noastra, un Centru de instructie al armatei germane si acuma fusese afectat Românilor.

Dupa o calatorie de doua zile si doua nopti, am ajuns la destinatie. Aici am gasit foarte multi elevi români ai scolilor de ofiteri si subofiteri, care venisera în Germania la cursuri de specializare. Trebuie sa fi fost câteva sute.

Pentru noi, legionarii, misiunea ce o primiseram, de a ne înrola în cadrele unei viitoare armate nationale si a continua lupta contra comunismului în noile împrejurari, era un fapt normal, caci corespundea afirmarii noastre ideologice. Nu tot asa de simplu si natural se prezentau lucrurile cu elevii ofiteri si subofiteri. Ei treceau printr-o stare sufleteasca grea. Actul de la 23 August îi pusese în mare încurcatura. Ei erau pe punctul de a se întoarce acasa, unde îi astepta si tresa de sublocotentent si unde urmau sa fie încadrati în unitatile respective. Noua situatie îi dezorientase complet. Unde era locul lor si de care parte trebuiau sa își faca datoria?

Ei nu simpatizau cu bolsevicii, dar atitudinea Regelui, cu neasteptata schimbare de front, le-a creat grave probleme de constiinta. Mai ales intervenea si împrejurarea ca noua armata nationala se constituise sub egida Miscarii. Generalul Chirnoaga si alte cadre ofiteresti nu aparusera înca alaturi de Comandant. Colaborarea strânsa si înțelegerea perfecta cu ofiterii români va avea loc mai târziu, dupa stramutarea grupului la Döllersheim.

La Grosskirschbaum ne aflam fata în fata grupul de „civilisti”, în mare parte legionari, si grupul mult mai mare al acestor elevi ofiteri si subofiteri. Misiunea noastra, pentru moment, nu era de a face instructie, ci de a intra în contact cu acesti militari si a le explica situatia politica iesita din evenimentele de la 23 August, cu invadarea teritoriului national de bolsevici, care va avea grave consecinte pentru existenta Statului Român. Cu certitudinea în plus ca bolsevicii (asa cum prevestise Capitanul) nu vor respecta nici ordinea sociala si nici independenta Statului. Vom fi reduși la sclavie politica si sociala. România, fructul atâtor sfortari si sacrificii, va dispere pentru a face loc unui pseudo-stat românesc, condus de uneltele Moscovei, o suferinta de nedescris se va abate asupra poporului nostru.

Grupa de legionari, de sub conducerea lui Coman si Ilie Smultea, din care mai faceau parte si Nelu Paunescu, Lututovici, Nagacevschi si fratii Rahmistriuc, a intrat imediat în actiune. Acestia, prin discutii si contacte personale, au reusit sa schimbe destul de repede climatul initial, determinând pe multi elevi sa participe la noua cruciada nationala contra cotropitorului din rasarit.

În lagarul de la Grosskirschbaum, cum am spus, nu se facea instructie. Noi am ramas în haine civile, asa cum venisem, în timp ce elevii scoalelor speciale din Germania erau în haine militare. Din cauza deosebirii de 'straie' si mentalitate, contactul a fost oarecum dificil la început. Elevii au fost însa impresionati de faptul ca la acesti 'civili' domnea o ordine si o disciplina perfecta, ca desi 'civili' se comportau ca militarii, ca la masa si în alte ocazii, mergeau în coloana cântând. În felul acesta, procedând cu multa atentie, fara a brusca situatia, fara a impune înrolarea obligatorie în noua armata nationala, ci, din contra, facând din adeziunea Românilor din Germania un act de voluntariat, în câteva zile atmosfera s-a dezghetat. Îndata au început discutiile si schimburile de pareri pe un ton amical si entuziast".

(.....)

"Sansele de victorie în razboi, alaturi de Germania, sunt minime, le mai spuneam eu, dar noi avem datorita ca un act de protest istoric, sa continuam lupta contra comunistilor, care nu numai ca au ocupat tara, dar îi vor schimba aspectul religios, national si social.

Le mai spuneam ca primejdia unei stapâniri comuniste a fost semnalata de Capitan cu doua decenii înainte si ca Miscarea Legionara, cu sacrificii enorme, a luptat fara sovaire pentru prevenirea ei. Din cauza aceasta a fost decapitata si prigonita pâna în ultimul moment, iar acuma, când clarviziunea lui Corneliu Codreanu a devenit o trista realitate, e de datorita noastra sa continuam pe drumul trasat de el".

Pâna aici tine expunerea lui Boaca asupra începutului armatei nationale la Grosskirschbaum. A fost o experienta care a durat aproximativ o luna de zile, în care timp s-a realizat apropierea sufleteasca între legionari si elevii-ofiteri adusi de la scolile din Germania. Cum scrie si Ion Boaca, aici nu s-a facut instructie, ci doar întrepatrunderea morala si politica între cele doua grupe de Români, pe care i-a prins actul de la 23 August în Germania. Colaborarea strânsa cu ofiterii români nu va avea loc decât mai târziu, dupa stramutarea întregului grup de la Grosskirschbaum la Döllersheim.

2. O VIZITA LA GROSSKIRSCHBAUM

Pe la 20 Octombrie 1944, am vizitat, însotit de Traian Borobaru, lagarul de la Grosskirschbaum. Am adunat pe toti cei concentrati în acest lagar, legionari si elevi ofiteri, într-o sala mare, pusa la dispozitie de Comandantul german al lagarului. Comandantul lagarului era un ofiter SS, care însa nu dispunea de autoritate militara asupra grupului românesc. Misiunea lui se restrângea la mentinerea ordinii interne din lagar. Mai exista în acest lagar personalul administrativ si cei ce se ocupau de hrana trupei. Trupele germane plecasera de aici, fiind evacuate înainte de venirea Românilor.

În cuvântarea mea am insistat asupra necesitatii de a se crea o armata nationala, care sa continue lupta alaturi de Germania. Pe vremea aceea deja stirile ce veneau din România erau din ce în ce mai nelinistitoare. Trupele sovietice se comportau cu salbaticia lor caracteristica, îngrozind populatia. Aceste stiri deprimante ajunsesera si la urechile elevilor-ofiteri, determinându-i sa se ataseze noua în numar tot mai mare. Adresându-ma lor, le-am vorbit de rolul lor precumpanitor în formarea armatei nationale si i-am rugat sa-i înțeleaga pe legionari, care provin dintr-un alt mediu. De asemenea, i-am avizat pe toti ca ar putea sa se iveasca si alte categorii de voluntari, provenind dintre proaspetii refugiati în Germania. Si acestia trebuie tratati cu multa atentie si bunavointa, pâna ce se vor obisnui cu noile împrejurari, diferite de cele ce le-au lasat în tara.

Delegatul meu de pâna atunci la Grosskirschbaum, Coman, si-a exprimat dorinta sa fie schimbat din functiunea ce-o avea pâna atunci, si atunci am numit în locul lui pe Ilie Smultea ca sef al grupului legionar de aici, bucurându-se de o mai mare autoritate.

Am vorbit apoi în cerc restrâns exclusiv cu legionari, avizându-i sa tina seama de acest numeros grup de elevi-ofiteri, care vin dintr-o alta lume. Sa se comporte cu ei în asa fel încât sa se simta bine în mijlocul nostru. Le-am recomandat sa procedeze cu mult tact în relatiile cu ei si sa raspunda cuviincios si cu multa rabdare la toate întrebările si

obiectiunile lor.

M-am interesat apoi de conditiile de cazare si alimentare ale grupului românesc concentrat aici. Mi-au comunicat toti ca ratia alimentara este suficienta si ca sunt tratati de Comandantul lagarului ca niste camarazi de-ai lor.

3. ETAPA DÖLLERSHEIM

Centrul de formare al armatei nationale se stramuta, la sfârșitul lunii Octombrie, de la Kirschbaum la Döllersheim, o localitate în Austria, la 90 km. Nord vest de Viena.

Aceasta schimbare a fost hotarâta de autoritatile germane, pentru ca începând perioada de organizare si instructie a armatei nationale, unitatea militara în curs de formatie sa fie mai aproape de sediul guvernului de la Viena si a lagarelor de prizonieri români, concentrate în cea mai mare parte tot în jurul acestui oras. Abia cu stramutarea la Döllersheim începe instructia propriu-zisa a trupei, caci, cum am precizat, la Grosskirschbaum nu s-a facut altceva decât o prima selectie de personal militar, prin cunoasterea reciproca si întreprunderea psihologica între elementul legionar si tinerii de la scolile de ofiteri si subofiteri din Germania. O mare parte dintre acesti tineri au acceptat sa intre în armata nationala. Altii, putini la numar de altfel, au preferat sa ramâna pe pozitia lui 23 August si au fost trimisi în lagar.

La Döllersheim s-a savârșit unitatea sufleteasca între toti românii care au aderat la armata nationala, mai ales dupa ce Generalul Chirnoaga si-a însusit din proprie initiativa proiectul constituirii unei divizii românești, care sa continue lupta alaturi de Germani contra comunismului.

Cadrul ofiteresc de la Döllersheim era extrem de amestecat. Nu era format numai din români, ci si din ofiteri germani. Acestia detineau posturile de comanda ale regimentelor. Dar s-a mai produs o interferenta. Ofiterii germani, atasati unitatii românești, proveneau din doua surse: erau ofiteri germani recrutati dintre sasii si svabii din România. Asa de pilda, Comandantul de la Döllersheim, Colonelul Ludwig, era originar din Ardeal, eminent militar, dar lipsit de tact în relatiile cu ofiterii români. A trebuit sa treaca câtava vreme pâna ce s-a ajuns la o convietuire armonica între gradele superioare ale unitatii. Mai trebuie adaugat ca si printre legionarii voluntari erau multi cu trese de sublocotenent. Cum era si firesc, acestora li s-au dat comenzi importante în cadrul primului regiment în curs de formatie. Adeseori, legionarii au ajuns sub comanda ofiterilor tineri care s-au atasat armatei nationale si, invers, unii dintre elevii-ofiteri au trecut sub comanda unor legionari care aveau grade mai înalte. S-au produs oarecare neînțelegeri si chiar conflicte la început, care numai cu timpul au putut fi aplanate, prin efortul comandantilor de batalioane, care erau doi români, Opris si Dreve.

La Döllersheim, nucleul armatei române, constituit la Grosskirschbaum, a cunoscut o mare afluenta de voluntari, proveniti în cea mai mare parte din prizonierii din lagarele germane. La acestia s-au adaugat si un numar însemnat de tineri refugiati români care au aderat la guvernul national si s-au înrolat în armata.

4. REGIMENTUL 1 DEPUNE JURAMÂNTUL

La câteva zile după constituirea guvernului național român, primul regiment organizat la Döllersheim a depus jurământul de credință. Jurământul a fost depus către Führerul Adolf Hitler, în calitate de șef suprem al armatelor germane și aliate care luptau contra comunismului, și către Horia Sima, în calitate de șef al guvernului național român de la Viena.

Preotul Cojocaru, duhovnicul regimentului, a celebrat slujba religioasă, după care s-a rostit de ostasi formula jurământului. Generalul Platon Chirnoaga, în calitate de Ministru al Armatei, vorbește ostasilor, cerându-le să continue lupta armatei românești contra Sovietelor, alături de armata germană.

Comandantul Regimentului 1 a fost numit Maiorul Wehnert. Comandanții de batalioane erau ofitieri români, Capitani Opris și Dreve, care s-au atasat guvernului de la Viena. Cadrele companiilor erau formate în mare parte din ofitieri și subofitieri proveniți de la școlile speciale din Germania. Legionarii s-au împrăștiat în toate companiile, unii cu grade, iar alții fără, pentru a fi mai aproape de soldați, explicându-le misiunea noii armate și ajutându-i la adaptarea lor instrucției din Germania și cunoașterii armelor speciale. După câteva săptămâni, grație influenței legionarilor, s-a făcut sudura sufletească între diversele elemente ale armatei naționale, provenind dintre legionari, refugiați, prizonieri și tineri ofitieri, ieșiți de la școlile speciale din Germania. S-a realizat o armată, greu de prevăzut la început, omogenă sufletește și cu moralul ridicat.

5. EVOLUTIA ARMATEI NATIONALE

După proclamarea guvernului român de la Viena și după ce Generalul Chirnoaga, în calitate de Ministru de Război, a luat comanda trupelor românești cantonate la Döllersheim, efectivele armatei naționale au crescut într-un ritm vertiginos. De la câteva sute de elemente, varsate de la Kirschbaum, provenite precumpanitor din legionari și elevi ai școlilor militare, s-a ajuns la aproape opt mii în decursul lunii Decembrie. A fost o influență considerabilă de voluntari, veniți precumpanitor din lagarele de prizonieri din jurul Vienei. Dar n-au lipsit voluntari nici dintre proaspetții refugiați din România. Am avut bucuria să salut la Viena un grup de legionari din Italia, între care prietenul Caraieni, pe care l-am cunoscut în fuga mea în Italia, și pe Crivat, o distinsă figură de legionar și intelectual care m-a ajutat apoi mult în cursul peregrinării mele prin această țară, după sfârșitul războiului.

Asa cum s-a convenit de la început, dat fiind că unitatea noastră trebuia să opereze în cadrul armatei germane, șef suprem al trupelor de la Döllersheim a fost numit Colonelul Ludwig, un compatriot de-al nostru originar din Ardeal. Colonelul Ludwig condusesese până atunci o divizie de voluntari albanezi anticomuniști, care a luptat cu o viteză neîntrecută contra partizanilor lui Tito și a altor sefi locali comuniști. După catastrofa germană din Balcani, în urma actului de la 23 August, Colonelul Ludwig a rămas disponibil și atunci Himmler i-a încredințat conducerea armatei de voluntari români. Colonelul Ludwig vorbea o românească perfectă, ceea ce i-a înlesnit contactul cu ofitierii și soldații români.

În ordine ierarhică, după Colonelul Ludwig venea Maiorul Wehnert, care comanda primul regiment al proiectatei divizii românești. În acest scurt interval, Colonelul Ludwig a început organizarea celui de-al doilea regiment de voluntari români, dispunând atât de

cadrele necesare de ofiteri si subofiteri cât si de suficiente efective. Regimentul 2 s-a completat si instruit în cursul lunilor urmatoare, Ianuarie si Februarie 1945.

Revenind la primul regiment, trebuie adaugat ca Statul Major al regimentului, de sub comanda Maiorului Wehnert, era format din ofiteri germani calificati, între care unii erau Sasi originari din Ardeal, fapt care înlesnea contactul cu ofiterii si soldatii români.

Seful Armatei Nationale era Generalul Chirnoaga, Ministru de Razboi în Guvernul de la Viena. Statul lui Major era compus din urmatarii ofiteri superiori:

- Lt. Col. Ciobanu – Sef al Statului Major al Diviziei.
- Comandor Bailla – Secretar General al Ministerului de Razboi si Consilier pentru problemele aviatiei.
- Colonelul Alexandrescu – însarcinat de Generalul Chirnoaga cu supravegherea instructiei la regimentele de la Döllersheim.

La formarea Regimentului 2, n-a fost numit momentan în fruntea lui un ofiter superior german. Raspunderea organizarii si instructiei acestui regiment a cazut atunci asupra a doi militari de elita, Maiorul Bumbacescu si Capitanul de cavalerie Ion V. Emilian, cunoscutul luptator nationalist, înca din vremea miscarii studentesti. Amândoi au cazut prizonieri în luptele de pe Tisa si aflând de formarea unei divizii românesti de la Döllersheim, au cerut sa fie scosi din lagar si s-au înrolat în armata nationala. Sub comanda lor, regimentul 2 a atins repede gradul de pregatire al regimentului 1, încât putea fi oricând trimis pe front.

6. SOARTA PRIZONIERILOR ROMÂNI DIN GERMANIA

Ca urmare a întoarcerii frontului dupa 23 August si a luptelor dintre armata româna si armata germana în retragere, au cazut o multime de prizonieri români în mâinile Nemtilor. În sectorul de nord al frontului, la Szolnok pe Tisa, aproape întreaga divizie a Generalului Chirnoaga a intrat în prizonierat. Acesti prizonieri au fost mai întâi pusi în mars spre lacul Balaton, unde au fost încartiruiti în niste baraci. De aici, tot pe picioare, au fost trimisi în Austria si internati în lagarul de la Kaisersteinbruck. Generalul Chirnoaga a vizitat acest lagar si iata cum a descris ce a vazut acolo:

"Nu departe de Viena era lagarul de prizonieri Kaisersteinbruch, unde se gaseau câteva mii de soldati români. Cea mai mare parte dintre ei erau înca îmbracati în uniforma de vara, fara paturi si fara încaltaminte. În urma marsurilor lungi executate din România prin Ungaria, pâna în Austria, încaltamintea trupelor se rupsese complet si înca nu primisera alta când au fost facuti prizonieri. Pe lângă aceasta lipsa de îmbracaminte, se adauga lipsa de caldura în mijlocul iernii din anul 1944-1945 si o mâncare extrem de saraca. Mortalitatea în rândurile acestor soldati ajunsese la un grad îngrijorator. Interventia guvernului national român, pe lângă autoritatile competente germane, pentru o ameliorare a situatiei prizonierilor români, a ramas fara rezultat. Lipsa alimentara, de care suferea întregul popor german, se rasfrângea în chip cu totul grav asupra alimentatiei prizonierilor, socotiti guri inutile. Prizonierii englezi, francezi, americani, primeau prin crucea rosie internationala pachete bine asortate, care le

usurau mult viata. Prizonierii români nu primeau nimic. Din aceasta stare de nedescris au fost salvati numai aceia care au venit în armata nationala, în numar de câteva mii."

(Istoria politica si militara a razboiului României contra Rusiei Sovietice, p. 297).

Am fost si eu de mai multe ori în lagarul de prizonieri de la Kaisersteinbruch. Am fost cutremurat de conditiile de viata în care erau tinuti prizonierii români. Am intervenit de mai multe ori la comandamentul lagarului sa le acorde minimum de existenta. Dar nu depindea de conducerea lagarului sa li se îmbunatateasca nivelul de viata, ci de ordinele ce le primisera. Prizonierii români au fost asimilati tratamentului aplicat prizonierilor rusi.

Din punct de vedere german, era explicabila atitudinea lor. Românii au luptat cot la cot cu soldatii germani patru ani de zile si si-au varsat sângele împreuna de la Prut pâna în Caucaz. Si acum Românii au întors armele contra noastra si ne omoara soldatii nostri, luptând alaturi de inamicul nostru. Ce consideratie putem avea fata de ei si cum vreti sa-i tratam?

Situatia era chinuitoare si argumentele lor puternice. Singura posibilitate de salvare a acestor mii de prizonieri români, amenintati sa moara de foame si de boli, era sa intre în armata nationala. Intrând în armata noastra, în curs de formatie, pe de o parte ei rascumparau eroarea conducatorilor politici care i-au împins sa ridice armele contra propriului lor aliat, iar, pe de alta parte, scapau de spectrul foametei, primind o hrana, daca nu îndestulatoare, cel putin suficienta ca sa supravietuiasca. Acestia au fost 'salvati', cum spune si Generalul Chirnoaga.

7. ECHIPA LEGIONARA DE LA KAISERSTEINBRUCH

Nici vizitele mele repetate si nici ale Generalului Chirnoaga la Kaisersteinbruch n-ar fi dus la rezultate multumitoare, fara de propaganda desfasurata de o echipa de legionari în mijlocul prizonierilor români.

Între prizonierii români din acest lagar domnea o stare de confuzie indescriptibila. Abia ajunsî pe front si au fost capturati, aproape în totalitatea lor, soldatii unei divizii. Adeziunea lor la armata nationala era combatuta cu înversunare de un grup numeros de subofiteri, care au ajuns în prizonierat odata cu ei. Ofiterii au fost separati înca de pe drum si trimisi în alt lagar. Acesti plutonieri, care n-aveau alt orizont politic decât al cazarmii lor, îi avertizau pe soldati ca daca intra în noua armata, vor avea de suferit represalii la întoarcerea în tara si daca nu ei, familiile lor. Speriasi de aceasta perspectiva, masa soldatilor statea în rezerva, nestiind ce drum sa apuce. Traiau în conditii de viata crâncene si zilnic erau dusi câtiva dintre ei la groapa. Si atunci se zbateau între temerea ca vor fi trasi la raspundere, la sfârșitul razboiului pentru tradare, si mizeria în care traiau. Viata li se scurgea picatura cu picatura din vine, fiind amenintati sa dispara.

La scurt interval dupa stramutarea grupului de soldati de la Kirschbaum la Döllersheim au aparut primele contingente de prizonieri români de la Kaisersteinbruch în noul cantonament militar. Înca de timpuriu, de la aparitia primelor grupe de prizonieri români la Kaisersteinbruch, pe la jumatatea lunii Octombrie, am numit o comisie de

propaganda si recrutare, pentru acest lagar. Rolul acestei Comisii era sa pastreze permanent contactul cu prizonierii din acest lagar, lamurindu-i asupra telurilor noastre. Evident, rolul acestei Comisii a crescut considerabil dupa sosirea masei de prizonieri români capturati pe Tisa, care au devenit factorul principal de recrutare de voluntari pentru armata nationala.

Aceasta Comisie a fost formata din legionari de prima linie, cunoscuti prin inteligenta, tactul si darul lor oratoric. Comisia s-a constituit sub conducerea avocatului Vasile Mailat, ofiter al armatei române cu gradul de locotenent. O alta figura remarcabila a Comisiei a fost scriitorul Vasile Posteuca, el însusi sublocotenent în rezerva. Mai faceau parte din Comisie scriitorul Toader Ioras, renumit pentru darul lui de povestitor, putând sa talmaceasca soldatilor 'pre limba lor' sensul actiunii noastre. Un alt virtuos al cuvântului, Eugen Teodorescu, sef al Regiunii Constanta, intrase de asemenea în sânul acestei Comisii. Am ales dintre legionarii de la Viena pe cei mai îndemânateci sa convinga prin verbul lor înflacarat pe soldatii-prizonieri, determinându-i sa accepte înrolarea lor în armata nationala.

Succesul guvernului de la Viena între prizonierii români de la Kaisersteinbruch se datoreaza în proportie covârșitoare acestei echipe. Acesti patru camarazi au stat zi de zi în mijlocul soldatilor prizonieri, fara nici o întrerupere, de la începutul pâna la sfârșitul campaniei, când s-au apropiat Rusii de Viena. Cea mai mare parte a prizonierilor au putut fi convinsi sa se înroleze în armata nationala, constituind contingentul cel mai important al diviziei în formatie.

Un numar extrem de redus, circa 600, au ascultat de acesti plutonieri naravasi si au ramas în lagar. Acestia, împreuna cu rau sfatuitorii lor, au pierit toti de foamete si boli. În special au fost decimati de tifosul exantematic ce-a izbucnit în mijlocul lor.

8. SCOLILE SPECIALE

Armata nationala functiona dupa regulile oricarei armate din lume. Era sub comanda Ministrului de Razboi din guvernul de la Viena, Generalul Platon Chirnoaga. Acesta își organizase un Stat-Major din ofiteri superiori, care acceptasera, odata cu el, sa continue lupta contra comunismului. Cum însa atât guvernul national cât si armata nationala s-au constituit pe teritoriul german, ni s-au impus anumite obligatii din partea guvernului Reichului, care decurgeau din situatia noastra speciala. Comandantul Diviziei de la Döllersheim era un ofiter german, numit direct de la cartierul Führerului, Colonelul Ludwig. Seful primului regiment era Maiorul Wehnert, care-si întocmise un Stat Major al regimentului, format din ofiteri germani, provenit din Wehrmacht si SS, între care unii erau originari din Ardeal. Mai jos însa, de la Batalion la Companii, toate posturile erau ocupate de ofiteri români. La regimentul 2 nu se fixase înca ordinea definitiva de bataie. Ofiterii care se ocupau de instructia trupei erau exclusiv români.

Participarea româneasca la constituirea armatei nationale nu s-a limitat la unitatea de la Döllersheim. Mai existau anumite nuclee, raspândite pe la scoli speciale. Aceste efective, formate din ofiteri si soldati erau destinate unor misiuni speciale, în spatele frontului inamic. Aceste scoli speciale erau raspândite în jurul Vienei si fiecare se afla sub o comanda autonoma.

Cea dintâi scoala speciala s-a înfiintat la Breithenfurt, o localitate lângă Viena. Apartinea organizatiei Abwehr si se afla sub comanda Locotenentului Pfeiffer, denumit Piff. În aceasta scoala au fost pregatite opt echipe care au fost parasutate în tara, în Decembrie 1944.

Al doilea centru de pregatire a trupelor speciale a fost la Korneuburg, nu departe de Viena. Aici se instruiau în lupta de guerrila un grup de aproximativ 70 legionari. Acest grup nu era nou recrutat, ci venise de la Friedenthal-Oranienburg, unde fusese supus unui antrenament de circa o luna de zile. Cum misiunea pentru care fusese selectat acestui corp cazuse, s-a decis transferarea lui la Korneuburg, unde sa continue instructia în cadrul altor obiective. Acest grup apartinea organizatiei Skorzeny. Era comandant de Locotenentul Müller, având ca ajutor pe Virgil Popa.

Cel mai numeros grup de interventie era cantonat la Stockerau, nu departe de Korneuburg. Aici exista o formatie mai mare, denumita Jagdkommando Skorzeny Sud-Ost, aflata sub conducerea Maiorului Benesch. Din aceasta unitate facea parte si un detasament românesc sub comanda Maiorului Toba. Acest grup era format nu numai din legionari, ci si din alti voluntari români, proveniti dintre elevi-ofiteri sau soldati razleti. Pregatirea acestui grup se concentra spre un obiectiv militar de mare amploare. Se pregatea o ofensiva a trupelor germane în Ungaria si misiunea lui era sa taie liniile de comuncatie în spatele frontului inamic.

9. OFITERI ROMÂNI LA SECTIUNEA IC

Pe front, la marile comandamente militare, era o sectiune denumita IC, a carui misiune era sa culeaga informatii din tabara inamicului, cu scopul de a descoperi dispozitivul de lupta al acestuia, fortele de care dispune si planurile lui de moment. În fruntea Sectiunii IC pentru întreg frontul din rasarit se afla Generalul Gehlen, recunoscut si de Hitler ca un om integru si neîntrecut în acest domeniu.

Ni s-a cerut si noua, în cadrul colaborarii militare cu trupele germane, sa repartizam câtiva ofiteri în zonele de lupta care sa serveasca în aceasta sectiune. Noi declaraseram de la început sa nu vom lupta contra propriilor nostri frati. Dar forurile superioare de la IC cerusera, ca o exceptie, sa acceptam ca ofiterii detasati la aceasta sectiune sa fie întrebuintati pe front în fata trupelor române. Mi-am dat consimtământul, reflectând ca ofiterii detasati în fata trupelor române nu erau destinati sa îndeplineasca misiuni belice, ci exclusiv informative: sa culeaga informatii de la prizonierii români si sa-i determine sa treaca de partea armatei nationale.

Înainte de a sosi ofiterii nostri în zona frontului, se gasea în Slovacia un detasament românesc, numit *Vulturii*, care colabora cu Germanii. Ei trecusera de partea acestora în momentul rupturii de la 23 August si acuma operau în cadrul Sectiunii IC în fata trupelor românesti. Detasamentul acesta era format din trei ofiteri si 10 subofiteri. Seful lui era Maiorul Balotescu, ajutat de Capitanul Andrei Nicola si de Sublocotenentul Dumitrescu.

Din partea guvernului de la Viena, au fost detasati în cadrul acestei sectiuni locotenentii Viorel Boborodea si Ilie Rotea. Ei locuiau la Bratislava, de unde faceau dese incursiuni în zona frontului. Cu aceeasi misiune a fost trimis sa opereze în Slovacia si Capitanul

Beldie, cunoscut în exil sub numele lui de scriitor: Stefanescu-Govora. El s-a stabilit în satul Gorodno, unde se afla mai dinainte detasamentul Maiorului Balotescu. Capitanul Stefanescu Govora avea o pozitie autonoma. Nu facea parte din acest detasament, ci statea la ordinele Capitanului Reinhard, seful IC-ului din Budapesta. De altminteri, Govora nu a stat mult nici la Gorodno, fiind solicitat de Capitanul Reinhard pentru alte misiuni.

Capitanul Stefanescu-Govora (Beldie) a desfasurat o activitate intensa în zona frontului românesc. Mergea pe motocicletă, din lagar în lagar, unde se gaseau prizonieri români. Lagarele erau sub paza Ungurilor. Cauta pe deoparte sa obtina de la Unguri o îmbunatatire a soartei lor, iar, pe de alta parte, sa convinga pe soldati sa se alature armatei nationale, plecând la Viena.

De la Gorodno a fost mutat la scurt interval, în satul Chtelnika, tot în Slovacia. Aici a ramas, îndeplinind aceleasi misiuni, pâna la sfârșitul ostilitatilor. Apropiindu-se de Rusi, Nemtii si-au facut bagajele si s-au pregatit sa evacueze localitatea. În ultima clipa, când Govora era pe punctul sa fie încercuit, a putut scapa într-un camion.

Pe Rotea nu l-a cunoscut. În schimb l-a întâlnit pe Boborodea într-un sat din Slovacia, Boborodea i-a propus lui Stefanescu Govora sa-l însoteasca în tara, deoarece "acesta este cel mai bun lucru ce ne-a ramas". Govora a respins propunerea si s-au despartit. "Boborodea, remarca cu amaraciune Capitanul, nu cunostea suficient de bine pericolul bolsevic si de aceea a trebuit sa faca 20 de ani de închisoare."

V. APOTEOZA

Punând acest titlu pretentios în fruntea partii ce urmeaza, nu vrem sa exaltam ispravile guvernului de la Viena în perioada cuprinsa între constituirea lui oficiala, 10 Decembrie 1944, si disparitia lui, odata cu capitularea Germaniei, 8 Mai 1945. Ne referim la un alt aspect al guvernarii noastre. Si anume la faptul ca, în fapt, colaborarea noastra cu Reichul în aceasta perioada germana s-a realizat într-o forma plenara. Toate oprelistile au cazut si intrigile celor de rea credinta n-au mai avut audienta în locurile unde se hotara atitudinea guvernului german fata de noi. Abia de la aceasta data am avut calea libera pentru desfasurarea potentialului nostru de lupta. Abia de la 10 Decembrie fratietatea de arme între Germani si Români refugiatii a fost definitiv pecetluita. Am fost considerati ca facând parte integranta din dispozitivul lor de razboi. Am fost alaturi de Germania pâna în ultima zi a giganticei batalii pentru libertatea popoarelor si a civilizatiei europene contra invaziei din rasarit.

Germanii au dat un examen urias în aceasta batalie, iar noi, prin armata nationala, ne-am încadrat în acelasi front cu viteazul popor german, într-un ultim efort pentru salvarea Europei de bolsevisim. Onoarea e cu atât mai mare pentru noi cu cât perspectivele de victorie erau disparente, în aceasta întreprindere de ultima ora alaturi de Germani. A lupta fara sperante, fara a distinge nici o geana de lumina la orizont. Asa s-au comportat ultimii germani care l-au urmat pe Hitler si asa am facut si noi, Români, rezistând în transee pâna în ceasul amar al înfrângerii.

Paginile ce urmeaza relateaza tocmai aceasta perioada de compenetratie totala între

efortul nostru de razboi, modest prin natura împrejurarilor în care am fost siliti sa luptam, rupti de tara, si ultimul act al epopeii germane de stavilire a invaziei bolsevice. Deveniseram aliati ai poporului german, în locul acelora care au întors armele contra lui, prin actul de la 23 August.

1. SARBATOAREA CRACIUNULUI

Mi-a ramas în minte, ca o amintire nestearsa, Craciunul Anului 1944. L-am întâmpinat cu bucurie si încredere. Situatia noastra se consolidase. Se formase guvernul si mii de prizonieri intrau pe poarta lagarului Döllersheim, scapând de la moarte, iar pe noi întârindu-ne cu contingentul lor, ca sa închegam proiectata divizie. Regimentul 1 era aproape încheiat si al doilea era în formatie.

Aceasta stare sufleteasca era generala. Membrii guvernului, corpul ofiteresc si tinerii soldati, abia scapati din infernul de la Kaisersteinbruch, formau o unitate de gândire si simtire, în jurul vigurosului nucleu legionar. În tara fusesera parasutate mai multe echipe si altele asteptau sa-si ia zborul spre linia muntilor.

Pentru sarbatoarea de Craciun, unitatea de la Döllersheim a facut pregatiri speciale. Comandamentul german primise dispozitii de la forurile superioare ca sa pregateasca, în masura posibilitatilor, sarbatorirea acestei zile cu fastul cuvenit. Ratia soldatilor a fost marita, iar corpului ofiteresc i s-a oferit chiar un pahar cu vin.

Dupa Serviciul Divin, savârsit de duhovnicul regimentului, preotul Cojocaru, întreaga asistenta, soldati si ofiteri, s-au adunat într-o sala mai mare, unde a avut loc serbarea ostaseasca. S-a jucat mai întâi piesa *Irozii* de catre un grup de tineri, care au aparut pe scena în costumele acelei epoci îndepartate. A urmat apoi corul ostasilor, condus de studentul Nagacevski. S-au cântat colinde din toate tinuturile românesti. Serbarea s-a încheiat cu innuri nationale, cântate de întreaga asistenta, cu multa însufletire. La urma, Generalul Chirnoaga, în calitate de sef al armatei, a vorbit ostasilor, îndemnându-i sa-si faca datoria, asa cum au luptat în Rusia, pentru recucerirea pamântului stramosesc, invadat de hoardele din rasarit.

Întreaga asistenta s-a îndreptat apoi spre o alta sala, unde li s-a servit masa. Membrii guvernului, împreuna cu Colonelul Ludwig, cu ofiterii superiori germani si români, au fost invitati la o masa aparte. Discutia a fost foarte animata. Tocmai începuse ofensiva germana în Ardennes, cu rezultate promitatoare. Moralul tuturor, trupa si ofiteri era foarte ridicat. Am trait un moment de comuniune spirituala a tuturor Românilor concentrati la Döllersheim, iluminat de speranta unei schimbari iminente si pe frontul din Ungaria.

LA BADEN AM WIEN.

SOSIREA PROFESORULUI SÂNGIORGIU

Dupa serbarea ostaseasca de la Döllersheim, am avut bucuria sa petrec zilele de Craciun la Baden am Wien, o localitate balneara aproape de Viena.

Am fost invitat la acest complex balnear de catre Serviciul Protocolului de la Ministerul de Externe, atasat pe lângă cele doua guverne, bulgar si român, încartiruite la Hotel

Imperial. Am trait, împreuna cu sotia mea si Grigore Manoilescu, câteva zile de odihna, în conditii exceptionale. Am avut o camera calda si o masa îndestulatoare, uitând de Imperial, unde sufeream de foame si frig. Am uitat si de oboselile a patru luni de alergaturi intense, pentru a organiza activitatile guvernului de la Viena. Frontul se apropia de granita Austriei, noi aici eram privilegiati, nesimtind decât efectele unei odihne placute, ca si cum am fi venit în vilegiatura.

Dar cum o bucurie nu vine niciodata singura, ca si necazurile de altminteri, am avut multumirea sa salut la Baden am Wien pe Profesorul [Ion Sângiorgiu](#), care trecuse linia frontului si se predase armatei germane. Era îmbracat în uniforma de locotenent român. Cum a ajuns la Viena, a întrebat de mine si a fost îndreptat sa ma caute de catre Profesorul Gamillscheg la Baden am Wien.

Eu nu-l cunoscusem pâna atunci. Ba, mai mult, aveam oarecare rezerve fata de persoana lui din cauza strânselor lui legaturi cu Palatul. Nu ne era un adversar propriu-zis, atacându-ne permanent, dar, într-o anumita împrejurare, dupa întoarcerea echipei legionare din Spania, si-a îngaduit sa afirme ca legionarii care au luptat în aceasta tara nu mai pot fi cetateni români, pentru ca au servit într-o armata straina. Evident, declaratia lui Sângiorgiu a fost interpretata de Capitan si de toti legionarii ca fiind sugerata de camarila Palatului. Raspunsul n-a întârziat sa vina chiar din partea Capitanului, condamnând gestul lui, mai ales ca lovea si în onoarea lui Ion Mota si Vasile Marin, cazuti pe acest front. Din acest moment, dupa câte stiu eu, nu s-a mai produs nici o iesire din partea Profesorului Sângiorgiu contra Legiunii.

Deci, cu aceste sentimente amestecate, l-am primit la Baden am Wien. Pe masura ce conversatia cu Profesorul Sângiorgiu se prelungea, mi-am dat seama ca nu ne purta nici un sentiment ostil. Dimpotriva, ultimele lui experiente cu partidele si cu oamenii care au organizat lovitura de la 23 August l-au determinat sa-si corecteze opinia fata de noi. Se convinsese ca, de fapt, Corneliu Codreanu avusese dreptate când a avertizat asupra unei eventuale tovarasii a României cu Rusia bolsevica, iar dupa 23 August, nu avusese alt gând decât cum sa scape din România, pentru a se pune la dispozitia guvernului de la Viena.

Profesorul Sângiorgiu nu voia sa intre în guvern. Dorinta lui era ca în uniforma de locotenent sa intre în armata nationala. M-a impresionat hotarârea acestui om de cultura renumit sa intre într-o unitate si sa mearga pe front. Ne-a povestit cum a scapat din tara ocupata. Prin anumite legaturi, a ajuns la cartierul general al Generalului Avramescu, care comanda armata româna din nordul Transilvaniei. Cu ajutorul acestuia, a trecut linia frontului si s-a predat armatei germane. A fost condus la Comandantul suprem al zonei unde, dupa ce i s-a luat interogatoriul de rigoare, a fost expedit la Viena.

Am petrecut împreuna cu Profesorul Sângiorgiu zilele de Craciun. S-a bucurat si el de aceleasi conditii de trai la hotel, uitând de peripetiile prin care a trecut.

Sederea noastra la Baden am Wien n-a durat mult. Timpul vacantei noastre era limitat la zilele Craciunului de catre Serviciul de Protocol. De altminteri, chiar fara aceasta restrictie, n-as mai fi putut ramâne. Alte probleme se îngramadisera la orizont si îsi cereau urgenta dezlegare.

3. COMEMORAREA CODREANU LA BERLIN

Punctul culminant al relatiilor noastre de solidaritate si colaborare cu Reichul german a devenit notoriu în cursul serbarii de la Berlin, închinata memoriei Capitanului. Trebuie amintita aceasta manifestatie, care a avut loc în perioada finala a razboiului, pentru ca depaseste o anumita semnificatie politica si se înscrie într-o viziune spirituala a nationalismului, destinata sa perpetueze în generatiile viitoare. Hitler si colaboratorii lui intimi au voit sa-si arate cu aceasta participare adevarata pretuire ce-au pastrat-o totdeauna în constiinta lor fata de Miscarea Legionara, chiar atunci când consideratiile politice de moment i-au determinat la o alta atitudine.

Actul de omagiu adus Întemeietorului Miscarii Legionare a fost organizat în comun de Institutul Român de la Berlin si Sectia Culturala a Ministerului de Externe German, de sub conducerea Profesorului Six. Institutul Român de la Berlin a fost creat de Profesorul Sextil Puscariu, în toamna anului 1940, în timpul guvernarii noastre. Profesorul Puscariu a devenit Presedintele Institutului, iar ca Director al Institutului a fost numit Grigore Manoilescu. În momentul prabusirii frontului din România, Profesorul Sextil Puscariu a fost prins de evenimente în tara si atunci Guvernul de la Viena a numit în fruntea Institutului de la Berlin pe Profesorul Gheorghe Cârsteanu. Din initiativa acestuia, bucurându-se de colaborarea Ministerului de Externe German, s-a realizat la Berlin aceasta mareata manifestatie, destinata sa exalte valorile nationalismului european, într-un moment critic al razboiului.

Dar paralel cu acest act cultural si politic, guvernul german a considerat momentul oportun ca sa-si manifeste atasamentul sau indestructibil fata de guvernul de la Viena, care a cunoscut pâna atunci atâtea momente critice. Luând aceasta initiativa, la care noi nu ne asteptam, ni s-a comunicat de la Berlin ca membrii guvernului român, ce vor participa la serbare, se vor bucura de o primire oficiala si vor fi gazditi în casa de oaspeti a Führerului. Mi-am dat seama îndata de înalta semnificatie a acestui gest. Ca în plin razboi, cu capitala bombardata aproape zilnic, sa te ocupi de membrii unui guvern pribeag, primindu-l cu onorurile unui aliat, când acest guvern traia exclusiv din sprijinul Reichului, era un gest de înalta tinuta morala, care depasea relatiile politice existente. Reichul german, desi crud lovit de inamici din toate partile, a voit sa dea o satisfactie tineretului român, care atunci când România oficiala a întors armele contra lor, ei si numai ei au ramas credinciosi camaraderiei de arme cu soldatul german. Cu aceasta invitatie, guvernul german voia sa rasplateasca tinuta mândra si demna a Legiunii care, cu toata dureroasa experienta din lagar si toate încercarile prin care a trecut, a ramas ferm legata de idealurile ei europene si antibolsevice.

În vederea serbarii de la Berlin, am procedat la o scindare a guvernului. Nu puteam lua toata echipa, din cauza greutatilor de primire si încartiruire. Vasile Iasinschi si Mihail Sturdza au ramas la Viena, pentru a rezolva afacerile curente ale guvernului. Eu mi-am luat ca însotitori pe Corneliu Georgescu, Ministru Finantelor, General Platon Chirnoaga, Ministru de Razboi, si Grigore Manoilescu, Ministru al Propagandei.

Sederea noastra de la Berlin a durat din 4 pâna în 8 Ianuarie 1945. Am sosit cu trenul si am tras mai întâi la Adlon Hotel. De aici am fost condusi la Gästtehaus a Führerului. O cladire noua, care pâna atunci fusese crutara de bombardamente. Într-adevar merita

numele ce-l purta. Interiorul era somptuos. Sali mari si mobilate cu rafinament, amintind o epoca de pace si înțelegere amicala. Sufrageria era tot atât de eleganta. Fiecare dintre noi primise un dormitor aparte, înzestrat cu toate comoditatile necesare. Era o locuinta de vis. Dupa trecerea pe la Budapesta si Viena, prin diferite hoteluri, nimic nu se putea compara cu splendoarea întâlnita în aceasta casa de oaspeti. Când ne întâlneam, dupa o noapte de odihna, ne uitam unul la altul nedumeriti, cum de-am ajuns în acest loc feeric. Serviciul protocolului de la Berlin era mult mai bine organizat si mai atent cu noi. Se vedea ca fusesera instruiti sa ne faca viata cât mai placuta aici, cine stie, gândindu-se la soarta ce ne asteapta.

Festivitatea Codreanu a avut loc în Beethovensaal, în centrul Berlinului. Printr-un miracol, nici aceasta cladire nu fusese atinsa de bombe. Era intacta. Teatrul era decorat în verde. Era plin pâna la ultimul loc, atât jos la parter cât si în lojile dimprejur. Cuvântarile omagiale au fost rostite de Profesorul Ernst Gamillscheg si de Grigore Manolescu, Ministrul Propagandei. În continuare, Filarmonica din Berlin, sub conducerea maestrului Furtwängler a executat Simfonia *Codreanu*, opera compozitorului Balan, de origine macedo-româna. Festivalul s-a încheiat cu executarea Simfoniei *Eroica* a lui Beethoven.

Între participanti s-a remarcat un numeros grup de personalitati ale vietii publice germane a Celui De-al Treilea Reich. În primul rând, Subsecretarul de Stat de la Cancelaria Reichului, Rudolf Meissner, apoi Subsecretarul de Stat de la Externe, Steengracht. Între cei prezenti, mai erau Profesorul Dr. Six, seful sectiei culturale din Ministerul de Externe, apoi Consilierii Rühle, Schmidt si Dr. Böhm, înalti functionari din Wilhelmsstrasse. Din partea armatei germane au participat numerosi ofiteri de rang superior, între care ne-am bucurat de prezenta Maiorului Wehnert, seful regimentului 1.

În afara de ministri români de la Viena, au luat parte la serbare în Beethovenhalle personalul de la Institutul Român, în frunte cu actualul presedinte, Profesorul Cârsteanu, apoi numerosul grup de legionari din Berlin, între care se aflau si Dr. Iosif Dumitru împreuna cu Dr. Alexandru Randa. Seara a avut loc o masa de gala în casa de oaspeti a Führerului. Au participat notabilitatile germane care au onorat comemorarea cu prezenta lor, Meissner, Dr. Six, Profesorul Gamillscheg si alti înalti functionari ai Ministerului de Externe, detasati primirii noastre. Din partea Românilor au fost la masa toti ministri români si toti reprezentantii nostri la Berlin, concentrati în jurul Institutului.

Dar mai importanta decât aceasta reuniune germano-româna, în jurul unei mese comune, a fost atmosfera de camaraderie ce-a domnit aici. Nimic din rigiditatea unui protocol. Parca eram între vechi prieteni. Parca ne cunoasteam din Heidelberg, din vremuri studentesti. Parca n-ar fi existat anii de tulburare ai razboiului.

În cursul mesei s-au servit vinuri alese de pe Valea Rinului. La urma, sampania franceza a fost turnata generos în pahare. S-a vorbit nemteste. Toti puteam întretine o conversatie fara pretentii în aceasta limba, iar daca se iveau probleme mai complicate, Alexandru Randa ne servea de interpret. Deosebit de cordial a fost Dr. Meissner. Profesorul Six era extrem de multumit ca are ocazia sa ne cunoasca. Spre deosebire de alte *Stelle*, el întotdeauna a sustinut cauza legionarilor la superiorii lui. Era bun prieten

cu Gamillscheg, pe care îl numise Director al Institutului Germano-Român de la București.

Ministri nostri erau bine dispusi. Lui Corneliu Georgescu îi sclipeau ochii de bucurie. Vorbea nemteste mai bine decât noi și a avut lungi conversații cu Profesorul Six. Chiar Generalul Chirnoaga, dezavantajat de necunoasterea limbii germane, se simtea în largul lui cu acești prieteni germani. Dar mai multumit decât totii pareea Profesorul Gamillscheg. Pare că, prin serbarea de la Berlin, traia un triumf personal. Într-adevăr suferise cu noi toată această perioadă de criză a guvernului de la Viena și era fericit că punctul lui de vedere, pe care-l susținuse permanent, al unui guvern național și nu al unui Comitet Național, se impusese până la urma forurilor superioare.

Ne-am despartit de înalții demnitari germani târziu de tot, într-o atmosferă de Heidelberg, ca și cum am fi trecut cu toții printr-o baie de înprospătare a energiilor și speranțelor. Ecoul campaniei din Ardennes nu se stinsese încă, iar tavalugul roșu nu se pusese încă în mișcare de pe malurile Vistulei.

În ziua de 8 Ianuarie, am parasit Gästtehaus, dar am mai rămas câteva zile la Berlin pentru a vizita centrele românești din Capitala Reichului.

4. CENTRELE ROMÂNEȘTI DIN BERLIN

În ziua de 8 Ianuarie, cum am spus, s-a încheiat vizita noastră oficială la Berlin. L-am rugat pe Profesorul Gamillscheg să-mi caute o cameră la Adlon Hotel, deoarece voiam să mai rămân câteva zile în Capitala Reichului, pentru a vizita centrele românești de aici. Cu oarecare greutate a găsit o cameră pentru mine și Borobaru și așa am putut folosi zilele următoare pentru a mă informa de activitatea camarazilor detașați la Berlin.

Cea dintâi vizită am făcut-o, cum era și firesc, Institutului Român din Berlin. Nici clădirea aceasta nu cazuse prada bombelor, încât am întâlnit aici întreg personalul Institutului, în frunte cu Profesorul Cârșteanu. Orele de birou se desfasurau în mod normal, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat împrejur. Casa Institutului fiind incapatoare, și-au găsit aici loc de dormit și alți camarazi, care aveau servicii în alta parte. Am fost invitat seara să iau masă împreună cu toți camarazii gazduiți la Institut, bucurându-mă de întâlnirea cu el.

Am fost invitat apoi la Centrul de Comandă al organizației *Hitlerjugend*, al cărui șef era Arthur Axmann. Acesta nu se afla în Berlin. Ajutorul lui era Dr. Finck, un german din România, pe care l-am cunoscut cu prilejul participării lui în fruntea unui detașament de tineri la serbarile de la Iași, din 8 Noiembrie 1940. Revederea a fost cordială.

Acestei organizații îi aparținea și un nucleu de tineri studenți români, trimisi de la Viena, cu scopul să colaboreze cu tineretul german. Grupul era condus de Decebal Andrei și era precumpanitor constituit din foști frați de cruce: Dionisie Ghermani, N. Muscalu, Victor Carâp și Ovidiu Târlea. Am avut o lungă conversație cu Dr. Finck, care mi-a explicat că marea majoritate a tineretului hitlerist e pe front și luptă contra inamicului din răsărit. M-am întretinut apoi cu tinerii români, care mi-au marturisit că sunt extrem de multumiți de cordialitatea cu care sunt tratați de Dr. Finck și ceilalți colaboratori ai săi.

Cum eforturile Germaniei si ale aliatilor ei se concentrau spre o mobilizare totala a posibilitatilor lor, în cadrul operatiilor militare, si activitatea grupului tinerilor români s-a subordonat acelor imperative. Au fost vizitate centre industriale si lagare de români recent refugiati din România pentru a li se rezolva respectivele lor probleme dar îndemnându-i sa participe si la lupta de eliberare a Patriei lor, ca voluntari în Armata Nationala.

În acest scop au luat contacte cu întreprinderea Centralei Siemens din Berlin, unde lucrau deja tineri români, si, apoi, în localitatile din Weimar, Weida Alt-Stadt, Gera, Zwickau etc. La cimitirul din Weimar s-au vizitat mormintele camarazilor Gheorghe (Gigi) Badulescu si a celorlalti cinci cazuti în timpul bombardamentului lagarului Buchenwald: ing. Ion Graur, Ion Voinea, Constantin Zaharia, Gheorghe Papanace si Constantin Calin. Pe crucea mormântului lui Gheorghe Papanace se afla inscriptia Feiwillig SS.

La Berlin se mai aflau în functiuni oficiale, reprezentând guvernul de la Viena, Dr. Iosif Dumitru si Dr. Alexandru Randa. Comandantul Legionar Dr. Iosif Dumitru era reprezentantul Miscarii la Berlin, detasat de Corneliu Georgescu de la Secretariatul General. Alexandru Randa era reprezentantul diplomatic al guvernului de la Viena în Capitala Reichului. El avea legaturi permanente cu functionarii germani de la Ministerul Afacerilor Straine. Cu ei am vorbit de stadiul relatiilor noastre cu oficialitatile germane. Împreuna cu Profesorul Cârsteanu, ei constituiau forul nostru politic permanent la Berlin, substituindu-ne pe noi, ministri în guvern, care rareori aveam prilejul sa vorbim direct cu înaltii demnitari germani.

La 12 Ianuarie 1945, am parasit si eu Berlinul cu trenul, însoțit de Gamillscheg si Borobaru, întorcându-ne la Viena. Ceilalti ministri plecasera mai înainte. Tocmai în acea zi începuse marea ofensiva sovietica de pe Vistula.

5. CONFLICT GENERAL CHIRNOAGA – COLONELUL LUDWIG

Abia întors la Viena din calatoria mea la Berlin, unde am participat la comemorarea Codreanu, si deja a trebuit sa fac fata unei probleme extrem de dificile. L-am însoțit la Döllersheim pe Generalul Chirnoaga, care facea o inspectie trupelor desfasurate pe terenul de instructie. Era prezent si Colonelul Ludwig, comandantul diviziei. Pâna atunci relatiile dintre cei doi sefi erau cordiale si eu eram multumit de colaborarea lor strânsa, vitala pentru bunul mers al unitatii.

Mergând toti trei printre grupurile de soldati, desfasurati pe teren si mânuind fel de fel de arme, la un moment dar Generalul se adreseaza Colonelului Ludwig, cerându-i anumite explicatii, în legatura cu antrenamentul soldatilor. Generalul Chirnoaga cerea aceste explicatii, în calitatea lui de Comandant suprem al armatei nationale. În acel moment, Colonelul Ludwig, pe un ton neobisnuit de dur, îi raspunde ca el are de dat socoteala numai superiorilor lui din Comandamentul Waffen SS si nu a unui ofiter strain. Generalul Chirnoaga a ramas de piatra si a refuzat sa întrebe ceva mai departe. S-a închis în mutism. Cu atât mai mult l-a mâhnit raspunsul lui Ludwig cu cât acesta fusese înainte ofiter român si s-a încadrat mai târziu în armata germana.

La Viena, Generalul Chirnoaga mi-a comunicat, în prezenta Loc. Col. Ciobanu, seful lui

de Stat-Major, ca apreciaza iesirea Colonelului Ludwig mai mult decât ca pe o ofensa personala, ci mai grav, o calcare a angajamentelor luate de Germani la alcatuirea Diviziei de la Döllersheim. Armata Nationala, asa cum s-a stipulat chiar în negocierile avute cu guvernul national, sta sub autoritatea acestui guvern si nu e subordonata armatei germane. M-a rugat sa rezolv aceasta chestiune de competenta, caci altminteri el nu mai poate ramânea în fruntea Ministerului de Razboi.

Conflictul luase un aspect grav, caci ma puteam astepta la o descompletare a guvernului, care ar fi avut urmari grave asupra propriei lui existente. Fara întârziere, am intervenit, pe unde am putut, povestind incidentul: pe la biroul lui Altenburg, pe la camarazii nostri din SS si SD, prin legaturile ce le aveam la Berlin, cu rezultatul ca Colonelul Ludwig a fost înlocuit cu Colonelul Fortenbach, în fruntea Diviziei. Chiar de la Statul Major al lui Himmler a venit ordinul de schimbare la conducerea Diviziei, înțelegându-se atitudinea lui Ludwig în termeni corecti, ca un motiv de frictiune cu Românii care au aderat la Cruciada Anticomunista si lupta alaturi de trupele germane.

Generalul Chirnoaga a fost multumit de solutia data conflictului sau cu Colonelul Ludwig, cu atât mai mult cu cât noul comandant, Colonelul Fortenbach, era un om distins. A aratat mult tact si bun simt în relatiile cu grupul de ofiteri români si cu Generalul Chirnoaga a ajuns la o înțelegere perfecta.

VI. PLANUL STOICANESCU

Cum am spus chiar la începutul lucrării, Stoicanescu a fost cel dintâi legionar care a calcat pe pamântul țării. La o scrisoare a lui Hitler, pin care îmi cerea sa opresc înaintarea Sovietelor prin pasurile Carpatilor, cu ajutorul legionarilor, i-am raspuns explicându-i imposibilitatea realizarii acestui plan, deoarece îmi lipsea teritoriul de recrutare. Nu puteam în câteva zile sa înjghebez aceste formatiuni militare, când inamicul era în drum spre toate trecatorile Carpatilor. În locul acestei solutii tardive, i-am propus Führerului un alt plan, care consta dintr-un 23 August invers, al carui obiectiv era ca sa determinam o parte a armatei române aflate pe frontul din Transilvania, înaintând spre Ungaria, sa se asocieze armatei germane si împreuna sa prinda la mijloc diviziile sovietice. Pentru realizarea acestui plan dispun de cel mai bun cap politic al Miscării, Constantin Stoicanescu, pe care îl cred capabil sa duca la bun sfârșit aceasta operatie, destinata sa surprinda pe Rusi în înaintarea lor spre Ungaria. Hitler a fost de acord cu acest plan si Stoicanescu a pornit spre tara.

1. FARA SA-L VAD

Stoicanescu a fost ridicat de acasa, de la hotelul unde locuia, cu repeziciunea unui fulger, de catre autoritatile militare germane. Înbracat în uniforma germana, a fost transportat cu cea mai mare urgenta la Târgu Mures, care se afla înca sub stapânirea maghiara. De aici Stoicanescu trebuia sa se strecoare în România si sa înceapa urzeala planului de subplantare a fortelor rusesti.

Eu nici nu l-am mai putut întâlni pe Stoicanescu înainte de a pleca de la Viena, cum era firesc, ca sa ne punem de acord asupra operatiei de realizat. Dar desi a disparut ca un meteor de la Viena, fara sa fi schimbat o vorba, am constatat, din desfasurarea ulterioara a evenimentelor, ca Stoicanescu a gândit interventia lui în România exact în termenii

preconizati de mine în raspunsul dat Führerului, adica o actiune maiestrit orchestrata care sa duca la surprinderea inamicului între doua focuri, în plina ofensiva spre Ungaria. Nu o razvratire de tip revolutionar, ci o ruptura în însusi sistemul de aliante ruso-românești, care s-a faurit la 23 August. Stoicanescu a gândit problema misiunii lui în România exact în aceiasi termeni ca si mine, fara sa fi schimbat o vorba la plecare!

Nu cunosc itinerarul lui Stoicanescu pâna ce a ajuns la Târgu-Mures. Stiu doar atâta ca în acest oras s-a întâlnit mai târziu cu grupul de legionari condus de Vasile Iasinschi si tot acolo fusese semnalata prezenta lui Nicu Iancu, ce se retrasese de la Sibiu cu un detasament german. Când rusii s-au apropiat de Târgu Mures, toti românii de aici s-au retras împreuna cu ultimele trupe germane spre interiorul Transilvaniei... afara de Stoicanescu. El s-a lasat depasit de ocupantul rus si apoi si-a luat drumul de unul singur spre interiorul tarii. Din acest moment i s-a pierdut urma. Nu stiu ce drum a apucat si pe cine a întâlnit. Nici mai târziu nu am aflat nimic despre el, ci doar am fost informat la Viena de rezultatele actiunii lui.

În câteva luni de zile, Stoicanescu întocmise un dispozitiv de lupta contra Sovietelor, fara exagerare monumental. Reusise sa cointerezeze la planul lui cercuri militare de primul rang, dar si cadre politice ce detineau functiuni importante în Stat. Patrusesese în locuri unde nimeni nu s-a asteptat. Ajunsese sa aiba acces pâna la Generalul Radescu, Presedintele Consiliului de Ministri. N-am auzit sa fi luat contact cu partidele politice, cari, de altminteri, își pierdusera influenta în Stat.

Pe plan operativ, Stoicanescu își câstigase un aliat pretios în persoana Generalului Avramescu, care comanda armata româna din Nordul Ardealului si Muntii Slovaciei. Acesta era de acord sa intre în actiune contra Rusilor, daca Germanii vor întreprinde o ofensiva de pe pozitile ce le vor detine în momentul convenit. O puternica ofensiva germana era conditia pusa de Generalul Avramescu ca el sa întoarca armele contra cotropitorului. Aceasta cerere s-a transmis peste linia frontului prin curier si a ajuns la Marele Cartier al Führerului. Hitler a aprobat planul si în acest scop a deplasat în regiunea Balaton faimoasa Divizie blindata a lui Sepp Dietrich, desi avea nevoie de ea în rasarit, pentru a opri ofensiva sovietica dezlantuita la 12 Ianuarie 1945.

Pe plan militar, Stoicanescu mai dispunea de un punct de sprijin important. Își întinsese relatiile la Marele Stat Major al Armatei Române de la Bucuresti. Seful Statului Major era generalul Bratan. Acesta era dispus sa intre în actiune, cu mijloacele de care dispunea la Centru, în eventualitatea unei schimbari de front, sub comanda Generalului Avramescu.

Cel mai apropiat colaborator al lui Stoicanescu în aceasta întreprindere era Profesorul de ebraica de la Facultatea de Teologie din Bucuresti, Georgescu. Cu ajutorul acestuia, mai putin cunoscut, Stoicanescu a înnodat fire la multe oficialitati, ajungând pâna la cabinetul Generalului Radescu. Presedintele de Consiliu nu cunostea planul Stoicanescu, dar înclina spre o solutie de forta contra ocupantului comunist, cu ajutorul maselor populare. În eventualitatea unei schimbari pe front, s-ar fi putut organiza la Bucuresti o insurectie populara, patronata chiar de Radescu. E cunoscuta interventia publica a acestuia contra celor 'fara de patrie si fara Dumnezeu'.

2. MOMENTUL DECISIV

Se apropie momentul decisiv. Pentru coordonarea actiunii din tara cu ofensiva armatei germane din Ungaria, era nevoie de o conferinta prealabila. Contactul-radio nu era suficient. Totul era pus la punct în România ca sa se provoace schimbarea de front a armatei române din Ungaria. În caz de reusita, urmarile ar fi fost dezastruoase pentru Moscova. Armatele rusesti ar fi fost anihilate si un gol imens s-ar fi extins de la Dunare pâna în Carpati. Cine stie? În cursul ofensivei germano-române s-ar fi putut trece Carpatii, având ca obiectiv recucerirea Capitalei. Gândul nostru se precipita mai departe, la Englezii ce debarcasera în Grecia. Ce vor face acestia în fata dezastrului suferit de aliatii lor rusi? Întreg dispozitivul militar aliat din Balcani era amenintat si razboiul s-ar fi prelungit. Dar atunci se ivea un pericol si mai mare, noile arme germane, care erau pe punctul sa fie realizate. Aceasta amenintare n-ar fi determinat pe Anglo-Americanii sa intervina în Balcani, trecând peste conventia de la Teheran a zonelor de influenta în Europa? Repercursiunile ar fi fost mult mai grave decât oprirea ofensivei sovietice în acest spatiu. Si atunci prezenta anglo-americanilor în Balcani n-ar fi avut consecinte politice si în România, evitând robia ce ne astepta sub cizma cotropitorului?

Toata aceasta grandioasa conceptie de salvare a României s-a prabusit din cauza unor neprevazute în parcursul ultimei etape. La Bucuresti functionau doua servicii informatice germane: Abwehr-ul si SD. Listele agentilor din Abwehr, cu numele, adresele si conturile lor bancare, se gaseau în dublura si la Legatia germana. Când trupele române au înconjurat si ocupat Legatia germana, au fost descoperiti în fisierul ei si agentii Abwehr-ului. Guvernul român, constituit dupa 23 August, a trecut lista acestor agenti noilor lor aliatii. Acestia au arestat, rând pe rând, pe toti agentii germani care faceau parte din aceasta retea. Unii dintre ei au fost prinsii când s-au dus sa încaseze bani de la bancile unde aveau conturile.

Agentii din SD nu figurau în listele de la Legatia germana, încât n-au putut fi identificati si arestati. Acestia s-au bucurat înca multa vreme de libertate. Constantin Stoicanescu a luat contact cu reprezentantii principali ai lui SD la Bucuresti, între care si ofiterii Auner si Gunne, acelasi Gunne care m-a condus pe mine în Bulgaria în Martie 1941. Au lucrat împreuna la faurirea planului de resurectie interna, care sa provoace rasturnarea situatiei interne din România. Dar si în cadrul acestei organizatii, SD, mult mai sever condusa, s-a produs o infiltratie inamica. Sefii principali ai lui SD au fost arestati de Români, între altii si cei doi capi principali, Auner si Gunne. Acestia au reusit sa fuga din prizonieratul Românilor si s-au refugiat la Brasov. Dar le lipseau aparatele lor de emisiune, retinute de români când au fost arestati, pentru a putea lua contact cu centrala lor de la Viena.

Atunci si-au adus aminte de un vechi agent al lor, Dr. Taranu din Timisoara, care nu fusese arestat si care se gasea, cum se spune în limbajul agentilor, în adormire. Auner si Gunne au reusit sa ia contact cu Dr. Taranu si sa-l aduca la Bucuresti. Centrala SD de la Bucuresti l-a însărcinat pe Dr. Taranu sa tina legaturile radiofonice cu centrala lor de la Viena. Acesta avea aparatul lui propriu. Totul a mers bine pâna când într-o zi locuinta lui Dr. Taranu din Bucuresti a fost descoperita de Rusi, încercuita iar el arestat. Ce se întâmplase? Prin sisteme prea bine cunoscute, serviciile speciale rusesti au identificat casa de unde Dr. Taranu transmitea mesagiile SD-ului în strainatate prin postul lui de emisiune. Arestat de Rusi, Dr. Taranu a fost pus de ei în alternativa sa aleaga între a fi

împuscat sau sa intre în serviciul lor. Dr. Taranu a acceptat sa-si salveze viata, cu pretul de a dezvalui Comandamentul Militar Sovietic al Capitalei textul tuturor telegramelor ce-i ajungeau în mâna, fie cele sosite din strainatate fie acelea ce trebuie sa le transmita la Viena.

Aceasta tranzactie s-a realizat aproximativ la începutul lunii Ianuarie 1945, astfel încât din acel moment grupul SD din România se afla sub vigilența Rusilor. Dr. Taranu primise ordine de la Rusi sa continue transmisiunile în mod normal, fara sa dea de banuit superiorului ca s-ar fi petrecut vreo interferenta.

Tocmai în aceasta perioada, când postul de emisiune SD fusese interceptat de Rusi, s-a proiectat calatoria lui Constantin Stoicanescu si Andreas Schmidt la Viena. Ei trebuiau sa vina pentru a explica la Marele Cartier al Führerului stadiul în care se afla pregatirile lor de rasturnare a aliantei româno-ruse. Odata aprobat planul de interventie, ei trebuiau sa se întoarca în România, pentru a asigura pe Avramescu din partea germana ca se va întreprinde ofensiva ceruta de forurile militare românești.

Constantin Stoicanescu a ales calea aerului pentru a ajunge la Viena. El era grabit sa comunice Führerului cât mai repede ce posibilitati exista de a se da o lovitura decisiva fortelor rusești în spatiul ungaro-transilvan. Aflase si doi ofiteri aviatori români, simpatizanti ai Miscarii, dispusi sa-i piloteze pâna la Viena. Decolarea nu se putea face însa decât în zona frontului, unde cei doi ofiteri faceau serviciu si dispuneau de propriul lor avion.

Totul a mers bine pâna aici si ei sperau sa ajunga fara incidente la Viena. Dar ei nu cunosteau tradarea din spate. Dr. Taranu primise un mesaj de la SD ca sa comunice centralei de la Viena ca în ziua cutare va aparea un avion românesc deasupra Vienei si artileria anti-aeriana sa nu traga, deoarece în el se aflau doua personalitati importante din tara. Comandantul fortelor aeriene de la Viena era solicitat sa înlesneasca aterizarea acestui avion si sa conduca pe pasagerii lor direct la sediul SD de la Viena.

Rusii au fost si ei încunostiintati de Dr. Taranu de continutul mesajului. Acestia au lasat lucrurile sa se întâmple pe parcursul expeditiei fara sa intervina, dar au luat masuri de identificare a avionului destinat sa treaca frontul, urmând ca, odata ridicat în aer, sa fie doborât de aviatia de vânatoare.

Eu aflasem de iminenta sosire a lui Stoicanescu si Andreas Schmidt, pe calea aerului, din doua surse. Mai întâi camarazii din SD de la Viena, care locuiau la Hotel Imperial, m-au informat de continutul telegramei primite; apoi Comandorul Bailla, care avea contact cu Comandamentul Aerian de la Viena, m-a înstiintat de ordinul ce-l primisera ofiterii din acest centru ca artileria antiaeriana sa nu traga într-un avion cu culorile românești. Aceasta întâmplare s-a petrecut pe la începutul lunii Februarie 1945. În ziua anuntata sa aterizeze avionul, nu aparuse nimic la orizont. În zilele urmatoare, aceeași liniste chinuitoare.

Târziu de tot, am aflat ce s-a întâmplat cu ei. Avionul cu Stoicanescu si Schmidt a fost interceptat de aviatia de vânatoare si doborât. Ei au fost capturati cu rani grele din avionul arzând. Cu toata starea lor grava, au fost imediat transportati la Înaltul Comandament Sovietic, unde au fost supusi unui interogatoriu feroce, pâna ce serviciile

rusesti au aflat întreg adevarul.

Planul conceput de Constantin Stoicanescu, care le putea provoca o catastrofa militara, a fost descoperit, au început arestarile celor implicati în el. În primul rând Generalul Avramescu cu întreaga lui familie. Apoi, o serie de ofiteri superiori din jurul lui. S-au înasprit masurile de supraveghere ale trupelor românești care operau în Ungaria. Stoicanescu si Andreas Schmidt au fost transportati într-un lagar din Rusia, unde au si murit. Tot ca urmare a acestei descoperiri, Moscova a pregatit eliminarea Generalului Radescu de la putere în 6 Martie 1945, si înlocuirea lui Petru Groza.

3. GENERALUL AVRAMESCU. O ULTIMA ÎNCERCARE

Dupa esuarea planului Stoicanescu, despre al carui sfârșit tragic am scris mai înainte, am facut o ultima încercare de a-l determina pe Generalul Avramescu sa treaca în liniile germane si sa se ataseze guvernului de la Viena.

Am trimis în Slovacia, în localitatea unde era încartiruit detasamentul românesc Balotescu, pe doi camarazi care venisera de curând din tara, trecând peste linia frontului: Ilie Vlad Sturdza si Andrei Costin. Misiunea lor era sa ia contact cu Generalul Avramescu, fiind rudenie cu el, si sa-l convinga sa faca saltul în tabara noastra. Eram si nelinistit de consecintele ce le poate avea caderea lui Stoicanescu în mâinile Rusilor. Supus la torturi, ar putea sa-l descopere si pe Generalul Avramescu.

Ei au plecat în prima jumatate a lunii Martie si au stat în localitatea Gorodno, unde se gasea detasamentul românesc, mai bine de o saptamâna. S-au întors la Viena fara sa fi putut lua contact cu Generalul Avramescu. Cum relateaza Capitanul Beldie, alias Stefanescu-Govora, care vorbise cu ei în aceasta localitate si i-a ajutat sa-si îndeplineasca misiunea. Generalul Avramescu sovaia sa faca pasul decisiv. Eu speram ca Ilie Sturdza, care era ginerele lui, îl va putea convinge sa rupa cu trecutul si sa treaca liniile noastre, de partea Germaniei si a guvernului de la Viena.

În fata frontului românesc. Ilie Sturdza n-a cutezat sa se avânte, fiind o figura prea cunoscuta, si atunci a cazut alegerea pe Andrei Costin. Acesta s-a îmbracat cu o bluza militara, asemanatoare cu a Generalului Avramescu, când mergea în inspectie pe front. Costin a reusit sa treaca în liniile românești, dându-se un soldat ratacit, dar pe Generalul Avramescu nu a putut sa-l întâlneasca pentru a-i preda mesajul nostru. Tocmai în acel moment când trebuia sa aiba loc întâlnirea, Generalul Avramescu si-a mutat postul de comanda într-un oras mult înapoia frontului. În fata acestei situatii, Andrei Costin a revenit la liniile germane si apoi, împreuna cu Ilie Sturdza, s-a înapoiat la Viena.

Temerile mele s-au îndeplinit. La 3 Martie 1945, Generalul Avramescu, cu întreaga familie, au fost arestati de catre Rusi. El a fost ucis în Rusia si nu cum spune versiunea oficiala, sovietica, ca ar fi murit în cursul unui bombardament german, chiar în Ungaria.

4. CADRUL DIPLOMATIC

Guvernul national român de la Viena s-a bucurat si de o recunoastere diplomatica din partea altor State, ceea ce era o demonstratie netagaduita a independentei lui politice în

raport cu Reichul German.

Cum am spus mai înainte, Ministerul de Externe German a trimis la Viena pe Ambasadorul Altenburg ca sa reprezinte Reichul pe lângă cele doua guverne straine, constituite pe teritoriul sau, guvernul bulgar si guvernul român. Altenburg primise o însărcinare oficiala din partea lui Ribbentrop ca sa coordoneze interesele politice si militare ale Reichului cu acesti aliati de ultima ora, care n-au acceptat ocupatia tarilor lor de Soviete.

Activitatea lui Altenburg la Viena avea toate caracteristicile unui reprezentant diplomatic autentic, exact cum ar fi functionat într-o alta tara. Avea biroul lui la Imperial, avea consilierii lui si seful lui de protocol, Profesorul Ernst Gamillscheg era de asemenea atasat Ambasadorului Altenburg.

Dar de partea româneasca a existat o reprezentanta diplomatica a guvernului român pe lângă guvernul german? Ne-am bucurat si de aceasta favoare. Mihail Fotin Enescu, diplomat de cariera, a fost numit de guvernul national Consul General la Viena, cu jurisdictie pentru întreaga Germanie. Am primit de la Guvernul german cladirea Consulatului Român de la Viena, unde Enescu si-a instalat serviciile. Doamna Maria Bucur a fost numita Secretara a Consulatului si însărcinata cu emiterea pasapoartelor si a altor documente de identitate. Pasapoartele românești, eliberate de Consulat, erau recunoscute în întreaga Germanie si în tarile aliatale ei. Consulatul Român elibera certificate de nastere si alte documente solicitantilor ce le pierdusera în cursul razboiului. S-au încheiat chiar acte de casatorie în fata Consulului, asa cum se proceda si în alte tari. Guvernul german trata asadar guvernul român ca un organism international, legal si legitim. Desi nu poseda teritoriu, guvernul se putea manifesta ca o entitate politica independenta. Trebuie adaugat ca si la Berlin aveam un reprezentant oficial, în persoana lui Dr. Alexandru Randa. Acesta avea acces permanent la Ministerul de Externe German unde se prezenta ori de câte ori era solicitat de la Viena sa înfatiseze punctul nostru de vedere.

În Spania reprezentanta diplomatica a guvernului de la Viena s-a constituit cu mult înainte de a se fi format în mod oficial acest guvern, la 10 Decembrie 1944. Aceasta, datorita prestigiului de care se bucura fostul ministru legionar Radu Ghenea, atât în cercurile spaniole cât si între reprezentantii diplomatici al Axei. Pentru a nu întâmpina dificultati la crearea Legatiei, Radu Ghenea s-a dus la Ministerul de Externe Spaniol si a facut o declaratie ca guvernul national de la Viena nu urmareste decât sa lupte contra comunistilor si nicidecum contra Aliatilor. În caz ca Aliatii vor continua lupta si contra comunistilor, guvernul de la Viena va fi alaturi de ei. Cu aceasta declaratie, Radu Ghenea si-a asigurat bunavointa guvernului spaniol, care, în acele momente, era alarmat de orice act ce-ar putea sa supere pe Aliati.

A luat apoi contact cu Ambasadorul german de la Madrid, Von Stöhrer, care i-a comunicat ca a aflat de formarea unui guvern national la Viena si ca Ambasada Germana va sprijini cu toate mijloacele proiectul unei Legatii Române la Madrid, destinate sa reprezinte interesele acestui guvern în Spania. Bazat pe aceasta declaratie, Radu Ghenea a procedat fara întârziere la constituirea Legatiei Române de la Madrid. El si-a rezervat functiunea de ministru, aceea pe care o avusese si înainte de lovitura de

Stat a lui Antonescu, iar, ca personal al Legatiei, a facut apel la colaborarea unor tineri români, bine cunoscuti în societatea spaniola prin activitatile lor culturale: Aurel Rauta, Ciril Popovici si Gheorghe Uscatescu. Acestia îndeplineau functiunea de consilieri ai Legatiei, în diferitele ei sectoare de activitate: economie, cultura si politica.

Odata Legatia constituita, Von Stührer si-a tinut angajamentul, obligându-se sa asigure cheltuielile ei de functionare. Dupa rezolvarea problemei materiale, Radu Ghenea si consilierii lui au luat hotarârea sa închirieze un apartament, în care sa-si aiba resedinta noua Legatie. Au gasit o locuinta prezentabila în Strada Abascal, o cale centrala din Madrid. O figura de prim rang a ambasadei germane de la Madrid era Consilierul Lazar, care fusese la Bucuresti înainte de razboi. Lazar a devenit prietenul devotat al poporului român, sustinându-l cu energie în fata superiorului sau, ambasadorul Von Stöhrer.

Vechea Legatie româneasca, de sub conducerea Ministrului Nicolae Dumitrescu, n-a disparut dupa 23 August. Ea a continuat sa functioneze si sub noul guvern român al lui Sanatescu si apoi al Generalului Radescu. Si-a încetat existenta abia dupa capitularea Germaniei, în 8 Mai 1945, deoarece guvernul de atunci, al lui Petru Groza, a întrerupt legaturile diplomatice cu guvernul lui Franco, la ordinul Moscovei. În felul acesta, în perioada de dupa 23 August, au existat la Madrid, doua Legatii românești, cea oficiala, care reprezenta guvernul de la Bucuresti si cea creata *ad-hoc*, sub conducerea lui Radu Ghenea si care reprezenta guvernul român de la Viena.

Paradoxul Legatiei Române de la Madrid este ca s-a constituit înainte de proclamarea oficiala a guvernului de la Viena, la 10 Decembrie 1944. Legatia a existat înca înainte de a exista un guvern. Exclusiv pe baza propagandei de la Radio ce se facea în numele acestui guvern neînfiintat si a activitatilor ce le desfasura cu acest nume. În tara si în strainatate nimeni nu se îndoia de existenta acestui guvern, desi legal nu era constituit.

Legatia de la Madrid a fost recunoscuta de guvernele aliate Axei. În primul rând guvernul italian de la Salo, de sub conducerea Ducei Benito Mussolini, apoi Republica Slovaca a Monseniorului Tiso. Polonezii din Madrid, care nu aveau reprezentanta oficiala, ci numai un grup de refugiati, s-au oferit sa-i faca legaturi lui Radu Ghenea cu serviciile americane. El a repetat acestora pozitia guvernului de la Viena, anterior expusa. Legionarii nu sunt contra Aliatilor, ci lupta doar contra comunistilor.

Membrii Legatiei au petrecut Craciunul cu sotiile lor, în localul achizitionat în Calle Abascal. Ca sa ne faca si noua o bucurie, celor din Germania, care duceam multe lipsuri, Radu Ghenea a trimis la Berlin pe Aurel Rauta, consilier de legatie. Acesta s-a îmbarcat într-un avion de cursa, Barcelona-Berlin, care zbura la o joasa înaltime si era expus sa fie interceptat de aviatia aliata. De la Barcelona, avionul a luat zborul peste Italia, Elvetia si sudul Germaniei. În ziua de 27 Noiembrie, Aurel Rauta era la Berlin. Ma aflam si eu, în acel moment, în Capitala Reichului, chemat la Ministerul de Externe German pentru a obtine autorizatia de formare a guvernului national. Ne-am întâlnit la Hotel Adlon. Aurel Rauta mi-a facut o dare de seama asupra evenimentelor din Spania si despre Legatia ce se înfiripase la Madrid. Am trait un moment de intensa bucurie, aflând de activitatea laborioasa a lui Radu Ghenea si a celorlalti camarazi, în reprezentarea intereselor românești în aceasta tara. Aurel Rauta ne-a adus fructe din Spania, unele necunoscute de noi, pe care le-am contemplat cu nesat. La urma a scos o mie de franci

elvetieni din buzunar, darul Legatiei Române de la Madrid pentru nevoile ce se apropiau. Acești bani ne-au fost de mare folos în pribegia noastră, după capitularea Germaniei.

Aurel Rauta a fost gazduit la Institutul Român de către Profesorul Gheorghe Cârșteanu. A mai stat câteva zile, pentru a vedea și alți camarazi, și apoi a reluat aceeași ruta plină de primejdii.

Legatia noastră de la Madrid, de sub conducerea lui Radu Ghenea, a funcționat până la capitularea Germaniei. Odată cu dispariția guvernului de la Viena, și-a încheiat și ea activitatea. Apartamentul din Calle Abascal a fost predat altui locatar și membrii Legatiei și-au luat fiecare libertatea de acțiune.

A doua țară aliată cu Germania care ne-a acordat dreptul de reprezentanță diplomatică a fost Italia. Mussolini a fost extraordinar de impresionat de evenimentele din România și de reacția Garzii de Fier, care, din primul moment, s-a opus actului de la 23 August. Republica de la Salo, cum se numea pe atunci teritoriul rămas sub autoritatea lui Mussolini, intrase în faza critică a deznodământului. Trupele germane, după rezistența prelungită de pe Monte Cassino, erau în retragere și se apropiau de sanctuarul mussolinian. Legionarii noștri, care, până la arestarea lui Mussolini, locuiau la Roma, s-au retras și ei în reductul lombardic. Profesorul Gazdaru, fostul Director al Școlii Române de la Roma, a fost primit în audiența de Mussolini, la scurt interval după 23 August, Ducele și-a exprimat întreaga lui admirație pentru Mișcarea Legionară, considerând-o cea mai revoluționară mișcare din Europa, și l-a asigurat pe Profesor de concursul fascistilor italieni la crearea unei linii de rezistență contra cotropitorului. Profesorul Gazdaru mi-a trimis îndată după audiență o scrisoare entuziastă, în care mi-a expus modul afectuos în care a decurs audiența la Mussolini.

Îndată după formarea guvernului de la Viena, bazându-mă pe scrisoarea Profesorului Gazdaru, am cerut prin Ambasadorul Altenburg, de la guvernul german, permisiunea să trimitem un reprezentant diplomatic la Salo. Am anunțat și numele persoanei alese de mine să ne reprezinte la Salo. Era Dr. Emil Bulbuc, care venise din țara de curând, trecând linia frontului. Emil Bulbuc, medic de carieră, își făcuse studiile în Italia și vorbea o limbă italiană perfectă. Eu făcusem demersul la Ministerul de Externe German cam pe la sfârșitul lui Ianuarie și răspunsul a întârziat destul de mult. Știu că eram deja la Alt-Aussee când a venit aprobarea. Ca urmare, Dr. Emil Bulbuc, însoțit de consilierul sau de legatie, Avocatul Octavian Rosu, au întreprins călătoria în Italia, abia la începutul lui Martie 1945. S-au stabilit la Milano. Pe Mussolini nu au mai apucat să-l vada. Afacerile cu guvernul italian le-au tratat prin Secretarul General al Partidului fascist, Pavolini. Din primul moment însă s-au bucurat de sprijinul excepțional al Ministrului Von Rahn de la Legatia Germană. Acesta le-a pus la dispoziție și mijloacele financiare necesare pentru a instala Legatia într-un hotel din Milano. În scrierile lui postbelice, Von Rahn vorbește cu elogii de Mișcarea Legionară.

Pe Profesorul Gazdaru îl numisem șeful grupului legionar din Italia. Dar Profesorul nu a fost multumit cu această funcțiune. După audiența la Mussolini, el spera că să ajungă ministrul guvernului de la Viena pe lângă Republica de la Salo. Dezamăgit din cauza preferinței mele pentru Emil Bulbuc, a renunțat și la funcțiunea pe care i-o

încredintasem si a trecut în tabara dizidentilor.

A treia tara care ne-a facut onoarea sa ne recunoasca diplomatic a fost Croatia. Am numit în postul de Ministru Plenipotentiar al guvernului de la Viena pe Profesorul Ion Ionica. I s-a comunicat numirea la Zagreb si era asteptat. Dar evenimentele n-au mai permis sa-si ia postul în primire. Frontul se apropia de Zagreb si chiar oficialitatile croate au început sa se retraga spre Germania.

Am facut o încercare sa obtinem recunoasterea diplomatica si din partea Slovaciei. Am intrat în tratative cu guvernul slovac dar ele n-au dus la rezultatul dorit. Cum am aflat mai târziu, Germanii s-au opus la numirea unui ministru al nostru la Bratislava. Nu stiu din ce motive.

O alta tentativa de contact diplomatic cu o tara aparținând Puterilor Axei s-a facut cu Ungaria. Era pe timpul când guvernul maghiar prezidat de Szalasy parasise Budapesta, asediata de trupele sovieto-române, si se refugiase în orasul de frontiera cu Austria, Szombathely. Invitat de guvernul maghiar, Ministrul nostru de Externe, Mihail Sturdza, a plecat în acest oras, unde a fost primit în audienta de Ministrul de Externe al Ungariei, Kemenyi. În cursul conversatiilor între cei doi ministri, a fost tratata si chestiunea unei reprezentante diplomatice a guvernului de la Viena pe lângă guvernul maghiar. Kemenyi a fost de acord cu propunerea lui Sturdza, dar evenimentele în curs, Germania fiind în pragul capitularii, au împiedicat aplicarea acestei conventii.

"Au existat, deci, cum remarca Faust Bradescu, în ciuda conjuncturii extrem de nefavorabile, raporturi diplomatice de natura directa între Guvernul de la Viena si mai multe state europene.

Recunoasterea solemna a Guvernului de la Viena de catre alte state europene îi asigura un prestigiu si o trainicie internationala. Angajamentul solemn al altor State este miezul viabilitatii lui ca reprezentant natural al natiunii încatusate."

VII. AMURGUL

Intram în faza finala a guvernului de la Viena. Germania, lovita din toate partile, era pe punctul de a capitula. Diviziunile sovietice se apropiau de granita austriaca. În aceasta situatie, autoritatile germane competente ne-au propus sa evacuem Viena, retragându-ne în interiorul Austriei. Ne-au ales ca noua resedinta localitatea Alt-Aussee, lângă lacul cu același nume, la poalele lui Dachauergebirge. Activitatea guvernului de la Viena a continuat cu același zel si dupa aceasta evacuare, îndeplinindu-se îndatoririle de zi cu zi, în spatiul restrâns în care am fost constrânsi sa traim de acum înainte, din cauza evenimentelor de pe front.

Notam ca armata nationala a ramas la Döllersheim. De asemenea scolile speciale nu si-au schimbat resedinta. Un regiment al armatei nationale a plecat pe front, ocupând linia Oderului, în Nordul Germaniei.

1. DE LA VIENA LA ALT-AUSSEE

Apropiindu-se armata sovietica de granita Austriei, Ministerul de Externe German a hotarât evacuarea guvernelor bulgar si român de la Viena la Alt-Aussee, o localitate

situata între Linz și Salzburg, în regiunea muntoasă a Austriei. S-a avut în vedere și faptul că, după informațiile difuzate de Aliati această zonă ar cădea în zona americană de ocupație. Mutarea s-a făcut la 19 Februarie 1945, unii cu trenul alții cu mașini particulare și alții cu autobuzul.

Odată cu membrii guvernului, se retrag la Alt-Aussee și toți funcționarii români care lucrau în serviciile acestuia. Ambasadorul Altenburg însoțește cele două guverne cu întreg personalul acreditat biroului său. De asemenea, s-au instalat la Alt-Aussee și toți ofițerii SS din Sicherheitsdienst. Practic, la Hotel Imperial n-a mai rămas nimeni din vechii lui oaspeți.

Postul de Radio Donau fost transferat în aceeași regiune și anume la Gmund, unde echipa românească și-a continuat emisiunile.

La Alt-Aussee, membrii guvernului și funcționarii lui au fost repartizați să locuiască la Hotel Am See. Dar încercările lor acolo n-au durat mult, deoarece Hotelul a fost rechiziționat de autorități pentru a servi de spital soldaților ranți. Aici ni s-au pus la dispoziție camere în case particulare. Eu mi-am găsit reședința într-o vilă, cu soția mea, Corneliu Georgescu, Grigore Manolescu și Traian Borobaru. ceilalți s-au împrăștiat care încotro pe unde au găsit o familie care să-i adapostască.

Activitatea guvernului de la Viena n-a încetat o clipă nici în acest loc îndepărtat de metropola Austriei. Grija noastră principală s-a concentrat acumă ca să se mențină contactul cu unitățile de la Döllersheim. Instrucția trupei continua fără să se observe vreun semn de dezagregare, cu toate că Rușii se apropiau de Viena. Un al treilea regiment era în curs de formare.

2. REGIMENTUL NR.1 PLEACA PE FRONT

La 4 Martie 1945, am primit o telegramă de la Maiorul Wehneht, prin care mă anunța că regimentul de sub comandă sa a intrat pe poziție contra Rușilor în fața orașului Schwed an der Oder.

Plecarea regimentului în direcția frontului a început pe 15 Februarie. Calătoria cu trenul a fost lungă și anevoioasă. Întâia etapă a fost la Stettin. A doua zi dimineața regimentul a avut parte de primul bombardament aerian sovietic. De la Stettin, unitatea românească a coborât spre sud pentru a ajunge la localitatea de destinație. Pe calea ferată trenul s-a oprit deodată brusc chiar pe un pod, fiind surprins de avioane sovietice. Erau în fața localității Stargard. Avioanele au mitraliat trenul și au aruncat grenade asupra lui. Soldații s-au refugiat o parte sub pod, iar alții într-o pădure din apropiere. La fel au făcut călătorii germani din tren. A fost botezul focului pentru regimentul nr. 1. Multe pierderi în morți și ranți. Sanitarii lui Dr. Apostolescu nu mai pridideau cu legatul ranilor.

Înainte de a ajunge la locul de destinație, regimentul a suferit un nou atac de avioane, dar fără pierderi, căci au fost puse pe fugă de mitralierele anti-aeriene instalate pe tren. După o altă călătorie, destul de lungă, au ajuns în localitatea Schwed an der Oder.

Regimentul a luat poziție pe o insulă a Oderului, în fața satului Gatow. De partea

cealalta erau Rusii. Contactul cu inamicul nu se facea decât prin mijlocirea echipelor de soldati care faceau incursiuni dincolo de Oder, sub comanda lui Ica Tanase. Si-a pierdut viata legionarul Blaga. Se înrolase în armata germana, ajungând la gradul de elev plutonier. Auzind de formarea armatei nationale, a parasit unitatea germana si a intrat printre primii voluntari în regimentul nr. 1. Era cel dintâi legionar care-si pierdea viata pe front din unitatea formata la Döllersheim.

Fiind cantonati pe insula, echipe de soldati trebuiau sa treaca zilnic în satul Gatow, cu barcile, pentru a aproviziona regimentul. Petre Sorici era de serviciu în sat si el se îngrijea de strângerea alimentelor. În timpul acestor treceri zilnice cu barca, mai multi soldati si-au pierdut viata, din cauza atacurilor inamice. Aceasta situatie a durat pâna la sfârșitul lunii Martie, Generalul Chirnoaga, însoțit de Vasile Iasinschi, au inspectat regimentul nr. 1, pe front. Cum scrie Generalul Chirnoaga, "Era o perioada de acalmie cu focuri de arme razlete si incursiuni peste Oder în timpul noptilor. Pozitia era bine ocupata si trupa avea moralul ridicat". (*Razboiul României contra Rusiei Sovietice*, p. 296).

3. O VIZITA LA SOPRON

În plina iarna, 6 Martie 1945, si chiar pe linia frontului cu Ungaria, am facut o vizita Generalului Zako, care era seful serviciului informativ al armatei maghiare, o functiune asemanatoare cu a Generalului Gehlen la Germani.

Legatura s-a facut prin Locotenentul Pfiff, provenit din Abwehr, care, dupa caderea lui Canaris, fusese integrat în sectiunea VI de la Reichssicherheitshauptamt. Eu îmi exprimasem mai înainte de mai multe ori dorinta sa-l cunosc pe seful guvernului maghiar, Szalasy. Acest contact nu s-a putut face, nu stiu din ce motive. În schimb mi s-a oferit sa întâlnesc pe Generalul Zako, un om de încredere al presedintelui.

Calatoria pâna la cartierul Generalului Zako, undeva în zona frontului, în dreptul orasului Sopron, am facut-o cu masina lui Pfiff. Eram însoțit numai de Traian Borobaru. Am ajuns cu bine la casa unde se adapostea Generalul Zako. Pe afara era frig si fulguia. Generalul ne-a primit cu o deosebita cordialitate. Era înconjurat de un grup de ofiteri, intimi colaboratori de-ai lui în serviciul de informatii. Ceea ce m-a surprins mai mult era ca Generalul Zako vorbea o româneasca impecabila. Mi-a destainuit sincer ca a trait multi ani la Brasov, unde fusese trimis de serviciul de informatii maghiar. Din contactul îndelungat cu poporul nostru, a ajuns sa-l aprecieze si chiar sa doreasca o înțelegere între cele doua popoare, prin concesiuni reciproce.

M-am bucurat de declaratiile Generalului Zako si i-am raspuns ca si eu sunt de aceeasi parere si sunt convins ca se poate ajunge la o convietuire pasnica între Români si Unguri, în cadrul unei federatii sau confederatii dunarene. Am trecut apoi la subiectul propriu zis al întâlnirii noastre, al posibilitatilor de colaborare între armata noastra de la Döllersheim si armata maghiara, în fata puhoiului bolsevic. Notez ca, la vremea aceea, Budapesta cazuse, dupa o rezistenta eroica, iar guvernul Szalasy nu mai dispunea decât de o fâsie îngusta de teritoriu de-a lungul frontierei ungaro-germane, fosta frontiera ungaro-austriaca. Orasele Sopron si Szombathely se mai aflau înca sub autoritatea guvernului maghiar. I-am raspuns ca noi, Români, nu putem participa, cu armata nationala, la operatii pe frontul din Ungaria, din cauza prezentei armatei române pe

acest front. Ar însemna sa luptam Români contra Românilor. În mod categoric am cerut guvernului german ca unitatile românesti sa nu fie întrebuintate în sectoarele unde se gasesc soldati trimisi de Bucuresti, ci sa lupte exclusiv contra Rusilor.

Generalul Zako a înțeles perfect situatia noastra delicata si n-a mai insistat. A venit apoi rândul meu sa cer concursul guvernului maghiar într-o chestiune militara. I-am explicat dificultatile ce le întâmpinam cu recrutarea de voluntari pentru armata nationala. Nu avem la dispozitie un teritoriu national si ca atare suntem avizati exclusiv la prizonierii români si la refugiatii. Aceste rezerve sunt aproape epuizate. Dar, cum am aflat, în Germania au fost adusi de guvernul maghiar circa 20.000 de români din Ardealul de Nord, care au fost angajati ca lucratori pe la tarani sau diverse întreprinderi. Daca guvernul maghiar, având în vedere ca si unii si altii suntem amenintati de acelasi pericol, ar îngadui sa putem recruta voluntari pentru armata nationala si din acest grup de români, ne-ar face un mare serviciu, întarind unitatile noastre militare.

Generalul Zako a luat nota de cererea mea si a promis ca o va supune lui Szalasy. Interventia Generalului Zako n-a avut rezultatul dorit de noi. Szalasy n-a voit sa-si asume raspunderea acestei operatii. Probabil de teama sa nu fie acuzat ca acceptând recrutari de voluntari pentru armata nationala dintre Români originari din Ardealul de Nord, afecteaza situatia politica a acestui teritoriu, mai ales în acel moment când trupele române pusesera stapânire pe el.

Generalul Zako a fost si un amfitrion exceptional. Ne-a tratat cu mâncaruri si bauturi pe care noi nu le mai gaseam în Germania. N-am uitat bunatatea acestui General si sincera lui dorinta sa vada pe Români si Unguri traind pasnic în bazinul dunarean. Colaborarea cu Generalul Zako a continuat si dupa sfârșitul razboiului. Ne-am reîntâlnit la München si am participat împreuna la numeroase acte politice ale refugiatilor de dincolo de cortina de fier.

La plecarea de la Generalul Zako ni s-a întâmplat o încurcatura care putea sa ne coste viata. Ni s-a indicat de General la plecare pe ce drum trebuie sa apucam ca sa ne întoarcem în Austria. Dar cum câmpia era înzapezita, Locotenentul Pfiff, care conducea masina, la o cotitura, a luat o directie gresita, în sens invers. În loc sa ne întoarcem în Austria, am început sa alergam spre front. La un moment dat am ajuns în fata unor transee, care, spre norocul nostru, erau ocupate de trupele germane. Dupa ce Pfiff si-a declarat identitatea unui alt ofiter german, ni s-a aratat ca trebuie sa o luam înapoi pentru a ajunge în Austria.

4. ULTIMA CALATORIE LA BERLIN

La 14 Martie 1945 am facut ultima calatorie la Berlin. Am fost însotit de Traian Borobaru, Vasile Iasinschi si Generalul Chirnoaga. Mentorul nostru nelipsit, Profesorul Gamillscheg, era cu noi.

Am facut aceasta calatorie pentru a ma informa asupra situatiei militare si ce masuri s-au luat pentru a opri înaintarea diviziilor sovietice ce ajunsesera la Oder. Un regiment era pe Oder. Dar celelalte doua nu se miscasera de la Döllersheim, unde continuau instructia. Voiam sa vorbesc apoi cu legionarii din Berlin, dându-le îndrumari pentru eventualitatea ca vor trebui sa paraseasca orasul. Generalul Chirnoaga si Iasinschi au

venit la Berlin pentru o alta misiune: sa inspecteze regimentul românesc de pe Oder, pentru a cerceta starea în care se gaseste si care e moralul trupei. Au venit sa aduca un cuvânt de încurajare din partea guvernului român, cerând ofiterilor si soldatilor sa ramâna ferm pe pozitie pâna la capat.

Am ramas o saptamâna la Berlin si în acest rastimp am trait un teribil bombardament, care, de asta data n-a crutat nici Adlon Hotel. Toti oaspetii s-au refugiat în bunkerul hotelului, asteptând sfârșitul bombardamentului. Am vazut atunci, lipiti de zid, pe Degrelle, pe Kaltenbrunner, pe Neubacher, si noi toti, Românii, care locuiam la hotel. Luminile adesea se stingeau si am ramas în întuneric. Când s-a anuntat sfârșitul bombardamentului, hotelul ardea într-o parte. Atunci l-am vazut pe Dörnberg, seful protocolului Reichului, aducând apa cu o caldare în mâna si zvârlindu-o apoi, pentru a stinge focul.

De asta data n-a mai scapat de bombe nici Institutul Român. A suferit avarii, dar totusi mai putea fi locuit. Legionarii ce locuiau la Institut si-au pastrat calmul si încrederea. Erau hotarâti sa continue lupta pentru tara, în orice împrejurare, chiar daca Germania ar pierde razboiul.

La 21 Martie 1945, am parasit Berlinul tot cu avionul, însotit numai de Traian Borobaru. Am facut o oprire la Viena si de acolo am plecat imediat spre Alt-Aussee, unde lumea era îngrijorata de apropierea frontului. Vasile Iasinschi si Generalul Chirnoaga au plecat la Schwed an der Oder, pentru a inspecta trupele. Au avut consfatuiri cu ofiterii regimentului si cu legionarii din unitate. Iasinschi si-a revazut fiul. Moralul trupei era ridicat, cum noteaza Generalul Chirnoaga. Nu s-au desfasurat lupte în aceasta perioada. Rusii stateau linistiti dincolo de Oder si din când în când tulburau linistea regimentului, aflat pe o insula, cu salve de artilerie. Pierderile au fost putine. Se faceau incursiuni dincolo de Oder, cu echipe bine antrenate si înarmate, care se întorceau cu prizonieri rusi.

Vasile Iasinschi si Generalul Chirnoaga s-au întors la Viena cu trenul si de acolo au luat drumul spre Alt-Aussee. La sfârșitul lui Martie toti ministri si toate serviciile noastre erau concentrate în jurul lacului din aceasta localitate.

5. WEHRWOLF

Pe la sfârșitul lui Februarie 1945, fiind înca la Roma, primesc vizita lui Kurt Auner, capetenia SD din România, care reusise sa fuga din tara si, dupa multe peripetii, sa ajunga în Austria. Auner lucra la ordinele lui Tzeischka, seful suprem SD de la Viena, care avea legatura directa cu Himmler.

Ce îmi spune Auner? La Cartierul Führerului s-a decis crearea unui reduit de rezistenta bavaro-austriac, având ca baza lantul Alpilor, începând cu Dachauergebirge. Aceasta regiune ar urma sa fie împânzita de soldati germani si de voluntari straini, dispusi sa lupte contra unei invazii rusesti. Trupele sovietice atinsesera granita maghiara si se presupunea ca vor înainta în directia Graz-Salzburg. Americanii erau înca departe. M-a întrebat daca guvernul de la Viena ar fi dispus sa participe la aceasta ultima batalie a Europei contra barbariei din rasarit, care ne ameninta pe toti. I-am raspuns ca armata nationala sta sub ordinele Marelui Cartier German si nu ma pot amesteca în dispozitivul

ei de lupta. Un regiment se afla angajat pe Oder. Referitor la restul legionarilor voi forma o echipa de voluntari odata stramutati la Alt-Aussee, care va participa la aceasta miscare de rezistenta în muntii dimprejur.

Mai târziu am primit tot prin Auner noi precizari. Cu organizarea acestei grupe de luptatori în munti a fost însărcinat faimosul Skorzeny, care a si facut planul de batalie pentru întreaga regiune. Au început concentrarile de oameni si, în curând, vom intra si noi în actiune. De la Alt-Aussee va pleca spre munti un detasament de ofiteri si soldati SS, sub comanda lui Adolf Eichmann. Grupa legionara care va participa la operatie va fi atasata detasamentului Eichmann. Nu e nevoie de efective multe, ci de elemente decise sa se înfrunte cu inamicul în ciocniri razlete, oprind penetratia lui în lantul muntos si creând aici o fortareata inexpugnabila. Nemtii sperau ca Aliatii, dupa ce au înfrânt Germania, își vor întoarce armele contra Sovieticilor, iar cei ce se concentrasera în munti vor fi chemati sa colaboreze cu armatele anglo-americane din primul moment.

Vom trata mai amanuntit participarea noastra la planul Wehrwolf când ne vom ocupa de finalul guvernului de la Viena, refugiat la Alt-Aussee.

6. RUPEREA RÂNDURILOR

Situatia nu mai era sigura la începutul lui Aprilie nici în refugiul nostru de la Alt-Aussee. Budapesta cazuse si Ungaria fusese în întregime ocupata de trupele sovietice. Americanii se apropiau de linia muntilor pe la pasul Brennero. Eram prinși între doua focuri. Sigur ca ne gândeam, ca toti refugiatii, ca decât sa fim capturati de Rusi, mai bine sa cadem în mâna Americanilor.

Ma framântam cu mintea cum era mai bine sa procedam. Punctul de confluenta al zonelor americana si sovietica era orasul Linz. Noi cadeam în zona americana, dupa stirile ce le primiseram prin radio. Dar ce vor face Americanii cu noi? Nu ne vor aresta si preda Rusilor sau guvernului din România? Am ajuns la concluzia ca e mai bine ca nici legionarii si nici membrii guvernului sa nu ajunga în mâinile lor, ci sa se împrastie care încotro, si, pe socoteala proprie, sa-si caute fiecare salvarea, cum îi va calauzi Dumnezeu.

Zis si facut. Începând cu luna Aprilie, am procedat pe etape la evacuarea Românilor concentrati la Alt-Aussee. Le-am spus tuturor ca, în echipe mici, de 2-4 persoane, sa-si aleaga un loc provizoriu unde sa se aseze, pâna ce își vor gasi un alt rost în lume. Fiecarui calator i-am înmânat o suma modesta de bani, câteva sute de marci, pentru a avea pentru plata drumului si pentru primele necesitati. Banii acestia i-am luat din casieria guvernului si dintr-un fond de ajutorare tot în marci, pus la dispozitie de Ambasadorul Altenburg.

Procedând în modul acesta, rând pe rând, a disparut aproape întreg grupul de la Alt-Aussee în luna Aprilie, ramânând doar membrii guvernului si legionarii destinati sa participe la miscarea de rezistenta din munti. Am respirat usurat la sfârșitul acestei operatii de împrastiere, gândindu-ma ca poate unii macar din cei plecati vor avea norocul sa scape de orice urmarire.

7. GUVERNUL EN VOYAGE

Aceasi masura am aplicat-o si membrilor guvernului. I-am sfatuit sa se împrastie în lumea larga. Aflând de moartea lui Adolf Hitler, m-am dus la Altenburg si i-am prezentat condoleantele mele si ale guvernului. Dupa aceea, i-am expus planul meu. Nu este bine ca armata de ocupatie, americanii în speta, sa gaseasca guvernul gramada. Poate ca or sa ne trateze corect, dar tot asa de bine sa ne declare arestati si sa ne predea Rusilor. Nu cunosteam angajamentele lor cu Stalin. Si atunci e preferabil ca si membri guvernului sa-si caute salvarea pe cont propriu. Altenburg a fost de acord cu punctul meu de vedere si mi-a înmânat din fondurile ce le avea la dispozitie 10.000 dolari, pentru a-i folosi pentru necesitatile proprii si pentru a oferi fiecarui ministru o suma pentru pribegie.

Apoi a scos dintr-un sertar zece pasapoarte germane, parafate si semnate. Doar trebuiau completate cu numele si semnalmentele posesorului si data la care a fost eliberat. Aceste pasapoarte ne-au fost de un enorm folos, caci ne-au ajutat sa ne legitimam atât în Germania si Austria cât si fata de autoritatile de ocupatie. Atunci de abia am apreciat nobletea acestui om în toata maretia. Ce pacat ca n-am avut un ambasador de talia lui la Bucuresti. Cum ne-ar fi înteles, evitându-se tragedia de la Ianuarie!

Dupa ce i-am multumit, l-am întrebat daca el personal se gândeste sa plece de la Alt-Aussee. M-a privit cu ochii lui albastri, mari si frumosi, si mi-a raspuns ca el ramâne mai departe la Alt-Aussee, asteptând pe Americani. Cum nu a facut nimic rau în Grecia, unde a fost ambasador, e cu constiinta împacata. Spera sa nu i se întâmple nimic rau.

– Si daca va fi întrebat de guvernul de la Viena, ce va raspunde?

Mi-a raspuns zâmbindu-mi.

– *Le gouvernement est en voyage.*

Cu ajutorul banilor pusi la dispozitie de Altenburg si a pasapoartelor primite, am organizat strecurarea treptata a membrilor guvernului spre destinatia ce si-a ales-o fiecare.

Eu, cu un grup de camarazi, mi-am ales partea cea mai grea. Vom urca la munte cu echipa lui Eichmann. Nu puteam în aceste ceasuri grele pentru poporul german sa plec în necunoscut. Nu era corect.

Ministrul de Externe, Mihail Sturdza, s-a retras în Danemarca, unde se refugiase si în cursul razboiului. Avea cunostinte si spera sa se poata ascunde pe la ele.

Pe Corneliu Georgescu l-am rugat sa plece la Armata Nationala, pentru a supraveghea evacuarea regimentelor noastre de la Döllersheim.

Vasile Iasinschi si Generalul Chirnoaga au optat sa ramâna în ilegalitate. N-a fost chip sa-i conving sa ia si ei calea necunoscutului. Îsi imaginau ca Americanii îi vor trata cu consideratia cuvenita. Ei se încredintau si destinului, zicând ca nu poti sa scapi de ceea ce îti este scris. Cu ajutorul lui Gamillscheg, Iasinschi cu sotia lui au gasit refugiu temporar la Kitzbühel. Peste câteva zile Gamillscheg le-a indicat sa plece la Bad-Gastein, unde Ministerul de Externe a fixat locul de concentrare al întregului corp diplomatic al Axei si a membrilor tuturor guvernelor care au colaborat cu Germania. Odata cu familia

Iasinski, s-a retras la Bad-Gastein si sotia mea. A plâns la despartire, dar n-aveam încotro. Daca am fi ramas împreuna, am fi fost primejditi amândoi. A înteles si s-a resemnat.

Vladimir Cristi s-a îndreptat spre Innsbruck. Aici a întâlnit mai multi români între care pe Profesorul Ion Ionica. Profesorul Sângiorgiu s-a retras si el la Bad-Gastein. Dintre toti ministrii a ramas alaturi de mine numai Grigore Manoilescu, acceptând sa împarta primejdiile ascensiunii prin munti. Era un bun alpinist si înca plin de vigoare, mai tânar decât ceilalti membri ai guvernului.

Când au intrat Americanii în Alt-Aussee si au dat de Altenburg, prima lor întrebare a fost:

– Unde e guvernul român de la Viena?

– *En voyage!*, le-a raspuns Altenburg.

Aveau ordine sa ne aresteze.

8. WEHRWOLF ÎN ACTIUNE

N-am sovait nici o clipa sa împartasesc soarta camarazilor germani din Wehrwolf. Aflasem ca în alte regiuni muntoase ale Austriei pâlcuri de soldati germani voluntari se urcau pe munti, în locurile desemnate de Skorzeny. Ceea ce ma nelinistea era schimbarea obiectivului initial. Formatia Wehrwolf, cum mi s-a spus, era destinata sa se opuna unei invazii rusesti pe linia Graz-Stuttgart, ceea ce coincidea cu ideologia si planurile noastre. Dar asa cum se conturau evenimentele, Wehrwolf parea dispus sa opreasca si înaintarea Americanilor spre zona lor de ocupatie, în interiorul Austriei. Nu eram sigur. Era o supozitie, caci nu dispuneam de nici o informatie precisa. Dar cu toata aceasta neliniste, la ora aceea, o ipoteza, n-am dat un pas înapoi sa ramân alaturi de voluntarii germani pâna la capat. De Eichmann stiam ca fusese însarcinat cu transportul evreilor din Ungaria la Auschwitz, dar acum el era angajat într-o actiune de razboi, comanda un detasament de soldati voluntari, si nu mai avea nimic de-a face cu vechile lui actiuni. Acestea nu ne priveau pe noi.

Sistemul lui Eichmann de a organiza expeditia în munti nu era bine ales. Pentru aprovizionarea trupei, dispunea de mari cantitati de alimente, depozitate chiar în Alt-Aussee. Fiindca nu avea benzina suficienta pentru camionul ce-l avea la dispozitie, ca sa transporte cu el alimentele la poalele muntilor, Eichmann a gasit solutia utilizând pe elevii mai marisori de la scolile din localitate. A format cu ei un lant de tragatori, care-si treceau pachetele unul de la altul, pe marginea unei vai, care ducea o buna distanta pâna la urcusul muntelui.

Operatia a început dupa 20 Aprilie 1945 si a continuat chiar dupa ce se aflase de moartea lui Hitler. Eichmann era la ordinele lui Skorzeny si, ca soldat disciplinat, continua sa-si îndeplineasca misiunea ce i s-a încredintat. Îmi aduc aminte ca înainte de a parasi Alt-Aussee pentru a ma îndrepta spre munti, am vorbit cu Tzeischka, care se retrasese în aceeași localitate. L-am întrebat de ce el si ai lui nu luau o decizie, acuma când frontul se apropia de localitate. Mi-a raspuns cu demnitate, privindu-ma în ochi:

"Ich bin dienstpflichtig". Ceea ce însemna ca nu poate parasi postul pâna ce nu primeste dezlegarea cuvenita.

Pâna la urcus era o vale de circa 4 km. Toata aceasta distanta a fost acoperita de stradania acestor elevi, care au muncit o zi întreaga pâna ce au depozitat pachetele cu alimente într-un lagar la poalele muntelui. Am admirat spiritul de disciplina al acestor tineri, când aparea un trimis al Reichului, chiar în zilele sumbre ale finalului, desi la câteva zeci de kilometri se aflau în mars trupele americane. Pâna în ceasul amar al capitularii, autoritatea Statului german era respectata pe întreg teritoriul lui.

Cu camionul de care dispunea grupa Eichmann s-au transportat corturi, arme, munitii si multe alte lucruri necesare unei vieti de munte. Nu stiu prin ce minune, Dumnezeu s-a îndurat de acesti pribegi si ne-a binecuvântat cu o vreme calduta. Nu ploua, nu ninge, nici chiar noaptea nu simteam frigul. Soarele stralucea pe cer si ne încălzea. Primavara era mai înaintata decât alte dati, în a doua jumatate a lunii Aprilie. Când ne-am urcat la munte, ne-am mirat ca nu am descoperit pete albe de zapada. Se putea dormi bine la umbra copacilor. Pamântul era uscat.

În afara de Grigore Manoilescu, echipa era compusa din urmatorii legionari: Mircea Dimitriu, fostul sef al studentimii legionare de la Timisoara, fugit în Germania în timpul prigoanei carliste si ramas la Berlin, chiar în timpul guvernarii noastre. În timpul guvernului de la Viena, ma însotea în toate deplasarile unde era nevoie de prezenta mea în Austria; Traian Borobaru, nelipsitul meu secretar; Petre Ponta, gazda noastra de la Berlin; Dr. Ion Fleseriu, fostul prefect de Sibiu, si Vasile Hanu, originar din Alba Iulia, figura bine cunoscuta de legionar în întreg Ardealul. Dintre acesti însotitori cei mai buni pentru o eventuala rezistenta în munti erau Grigore Manoilescu, ofiter de rezerva, care facuse razboiul, luând parte la asediul Sevastopolului, apoi Dr. Ion Fleseriu, si el ofiter de rezerva; Petre Ponta, care desi nu facuse armata, era îndemânatic în toate chestiunile tehnice si învătasese repede mânuirea armelor. Vasile Hanu era curajos, dar n-avea pregatirea militara necesara, Mircea Dimitriu era de asemenea un bun tehnician si chiar facuse cursuri militare la Scoala Politehnica din Timisoara. Eu cu Borobaru eram la coada calificarilor, pentru eventualitatea unei rezistente în munti.

Dupa ce alimentele au fost transportate la poalele muntilor, am început sa le urcam la înaltimile dimprejur. În fata noastra se ridica o panta mai dulce, dar în spatele ei ne asteptau vagauni si stânci. Eu eram extrem de slabit din cauza eforturilor savârsite în ultimele luni. Abia târam câte un pachetel. Am avut noroc cu Petre Ponta, care se încarca zdravan cu lucrurile din lagar. La sfârșitul lui Aprilie, începutul lui Mai, noi continuam sa ne cataram în muntii dimprejur, urcând din loc în loc, cu mâinile noastre, alimente, arme, corturi si îmbracaminte. O munca grea si istovitoare. Puterile noastre slabeau vazând cu ochii.

La începutul lui Mai, am aflat, prin iscoadele ce ramasesera în urma, ca Americanii au intrat în Alt-Aussee. Acum nu se mai punea problema rezistentei în munti, ci cum sa ne pierdem urma cât mai sus posibil, pentru a nu fi descoperiti de Americani. Acelasi drum, dar cu alte obiective. Situatia grupului Eichmann, si a noastra împreuna cu el, era critica, deoarece atât la Alt-Aussee cât si în toate satele dimprejur se aflase de retragerea unui grup de soldati în munti. Fara îndoiala ca si Americanii aflasera de existenta

acestor Wehrwolf si se pregateau sa cerceteze ascunzisurile. Nici în acel ceas de primejdie acuta nu m-am gândit o clipa ca noi, grupul celor sapte, am putea abandona pe soldatii germani. De aceeasi parere au fost toti camarazii mei. Vom împartasi aceeasi soarta, orice s-ar întâmpla. Ne-am reluat ocupatiile noastre obisnuite, ca si cum focul n-ar arde în urma noastra.

Era o zi frumoasa. Cobor de pe înaltimea unde ne aflam si ma apropii de vale. Îl vad pe Eichmann ca urca spre noi si ne întâmpina. Eram cu Borobaru si Petre Ponta. Îmi spune, cu un aer de tristete, ca după moartea lui Hitler, Wehrwolf si-a pierdut orice ratiune de existenta. A primit ordin de la superiorii lui sa lichideze operatia, lasând libertate tuturor voluntarilor sa se îndrepte oriunde cred de cuviinta, pe socoteala lor proprie. Jos, în cortul lui, se gasesc câteva monede de aur si mari cantitati de tigari. Legionarii pot lua din aceste lucruri, pentru a se putea strecura mai usor în necunoscut. La despartire, întrebându-l unde are de gând sa se retraga, mi-a raspuns ca, după toate probabilitatile, în Germania de Vest. Mi-a aratat apoi o capsula ce-o avea între masele.

– Daca sunt prins, apas pe capsula si mor. *Ich will nicht dem Reiche schaden.*

Ultimul act al colaborarii noastre cu Reichul se încheiase. Nu noi am rupt pactul, ci printr-o decizie mai înalta care ne privea si pe noi. Am fost multumit sufleteste ca ne-am facut datoria de aliat loial al Reichului pâna la capat.

9. SOARTA ARMATEI NATIONALE

Cum am scris mai înainte, armata nationala se împartise. Regimentul 1 era în pozitie pe Oder, iar regimentele 2 si 3 își continuau organizarea si instructia la Döllersheim. Capitulara Germaniei a prins armata nationala între aceste doua fragmente si fiecare si-a urmat destinul lui.

La Regimentul 1, după inspectia Generalului Chirnoaga, s-a petrecut ceva neprevazut. La 2 Aprilie a venit un ordin de la Comandamentul Suprem al Armatei Germane, prin care se cerea Comandamentului Regimentului sa faca o severa triere a trupei si sa nu ramâna pe front decât elementele sigure. Ce se întâmplase? Se petrecuse anumite defectiuni la trupele straine care luptau alaturi de Germania: la o unitate maghiara si la diviziile lui Vlasov care luptau în Cehoslovacia. Hitler a luat atunci o decizie globala, prin nimic justificata pe plan general, aplicându-o tuturor fortelor straine care luptau contra Rusilor. Între alte trupe, a fost lovit si regimentul românesc de pe Oder.

În total acest regiment avea 3.000 de soldati, repartizati în doua batalioane, sub comanda Capitanilor Opris si Dreve. Batalionul II al lui Dreve a fost retras de pe front, dezarmat si trimis ca unitate de lucru în spatele frontului. Primul batalion, al Capitanului Opris, a ramas mai departe pe pozitie, ca unitate de lupta. Decizia luata a provocat consternare atât în trupa cât si în corpul ofiteresc, pentru ca în sânul acestui regiment nu se produsese nimic care sa justifice dezarmarea lui. Moralul era ridicat, cum a constatat si Generalul Chirnoaga. Am aflat si eu de aceasta masura fiind la Alt-Aussee, si am protestat în locurile cuvenite. Cum am aflat mai târziu, actul de dezarmare al trupelor straine avea si un alt tâlc: lipsa armamentului în armata germana. Noile unitati, denumite *Volkssturm*, nu aveau arme, si atunci s-a procedat la confiscarea materialului belic de la trupele straine si distribuirea lor la *Volkssturm*, format în mare

parte din oameni mai în vârstă.

Batalionul întâi, comandat de Capitanul Opris, a ramas mai departe în linia de lupta, fiind atasat la III SS Panzer Korps. Noua misiune a batalionului era sa opreasca invazia carelor de lupta sovietice si, în acest scop, i s-au distribuit numeroase *Panzerfaust*. Regimentul, redus la un batalion, s-a numit de atunci *Panzerzerstörung Regiment*. Aceste schimbari au avut loc cu câteva zile înainte de începerea ultimei ofensive sovietice, din 16 Aprilie 1945, al carei obiectiv era cucerirea Berlinului.

În fata puternicei ofensive a fortelor sovietice, care trecusera Oderul în mai multe puncte, armata germana care apara linia fluviului n-a putut rezista si a început o miscare de retragere generala. Regimentul român, cu ambele batalioane din nou reunite, au urmat acelasi curs al retragerii spre Vest. Românii s-au retras mai întâi spre Eberswalde si de aici spre Oranienburg. În drum spre aceasta localitate, s-a încercat de catre o unitate SS, *Kampfgruppe Harzer*, o regrupare de forte, din resturile altor unitati militare aflate în retragere, cât si din detasamente din aviatie si marina, la care s-au adaugat diferite corpuri straine de voluntari. În cadrul acestei forte improvizate a intrat si batalionul nostru. Aceasta forta *ad-hoc* s-a numit Grupul de Atac *Von Wolff*. Erau încercari disperate, care nu mai puteau opri avalansa sovietica, mai ales dupa ce s-a aflat si de moartea lui Hitler. Debandada era generala.

Trupele române s-au retras pe linia Oranienburg-Neuruppin-Perleberg, fugind de Rusi odata cu soldatii germani si multi civili. Exodul s-a sfârșit în orasul Ludwigslust, la 3 Mai 1945, ocupat de Americani. La marginea orasului, soldatii români au fost perchezitionati pentru arme si apoi internati în lagar cu mii de prizonieri germani. A doua zi Americanii le-au pus în vedere ca toata lumea sa paraseasca Ludwigslust si sa treaca Elba, deoarece ei au ordin sa predea acest teritoriu Rusilor. Cu camioanele puse la dispozitie de Americani, civilii si militarii fugari au trecut dincolo de Elba. Prizonierii au fost predati Englezilor, deoarece la Vest de Elba se întindea zona lor de ocupatie.

De aici încolo soarta soldatilor si ofiterilor români care au apartinut regimentului 1 a fost diferita, dupa cum s-au împrastiat. Multi ajungând dincolo de Elba, si-au schimbat hainele militare cu haine civile si s-au aciuit pe la gospodariile taranilor, care aveau nevoie de bratele lor de munca. Acestia n-au mai avut de suferit prin lagare, reusind cu timpul sa se asimileze refugiatilor civili.

Multi soldati si gradati au preferat sa urmeze destinul rezervat tuturor prizonierilor de razboi, alaturi de Germani si alte nationalitati. Acestia au dus-o mult mai greu, fiind tratati ca inamici de armatele biruitoare. Au fost transferati dintr-un lagar într-altul de Englezi, în diferite localitati din Nordul Germaniei, pâna ce, în ultima lor etapa, ostasii proveniti din regimentul 1 au fost concentrati într-un mare lagar de prizonieri de lângă Bruxelles. Erau în paza Englezilor si dormeau în niste gropi acoperite cu corturi. Multi s-au îmbolnavit.

Calvarul lor a durat aproximativ un an. În Mai 1946 au fost eliberati, dupa nenumarate interogatorii si anchete. La început autoritatile aliate înclinau sa-i repatrieze cu forta în România, unde i-ar fi asteptat alte chinuri si alte închisori. Atitudinea autoritatilor engleze s-a modificat treptat, pe masura ce au luat cunostinta de evenimentele din România, unde se instalase un regim comunist tot asa de crud ca si în Rusia. Dupa

iesirea din lagarul belgian, în primavara lui 1946, ofiterii si soldatii adunati aici s-au risipit si ei în lumea întreaga, cautându-si noi rosturi de viata în tarile straine.

Întorcându-ne acuma la Döllersheim, regimentele 2 si 3 cantonate aici n-au parasit cantonamentul pâna în ultimul moment, ca si cum nimic nu s-ar fi întâmplat pe front. Au continuat cu instructia si viata ostaseasca. Abia când Rusii au înaintat adânc în Austria, Colonelul Alexandrescu, cel mai înalt grad din corpul ofiterilor, a dat dispozitii ca trupele sa se retraga spre Vest. Cele doua regimente s-au pus în mars spre granita ceho-slovaca. În curând au dat de trupele americane care i-au facut prizonieri si i-au internat în lagar. Peste opt mii de oameni au intrat pe poarta prizonieratului. N-au fost repatriati cu sila, ci s-a cerut fiecaruia sa declare daca vrea sa ramâna în Occident sau sa se întoarca acasa. Multi soldati, chinuiti de dorul de casa, au ales calea repatrierii. Ofiterii acestor regimente si un contingent de soldati au preferat sa ramâna în Bavaria, de unde mai târziu s-au împrastiat în lumea întreaga.

10. ECHIPELE ZBOARA SPRE TARA

Dintre legionarii intrati în scolile speciale s-au format în total zece echipe care au fost parasutate în tara. Aceste echipe erau alcatuite din doi specialisti T.F.F., care proveneau de la Breitenfurth, unde nu se învăta altceva decât telegrafie fara fir. În total din aceasta scoala au iesit 20 de elemente cunoscatoare ale mânuirii acestor aparate. La fiecare echipa au fost repartizati doi absolventi ai acestei scoli.

Dar echipele trimise în tara erau mai numeroase. Fiecare era formata din 5-6 persoane. În afara de telegrafisti, intrau în compunerea echipelor a înca 3-4 legionari, iesiti de la alte scoli, unde se învăta mânuirea armamentului si a explozivilor.

Misiunea acestor echipe, asa cum li se indicase de la scolile absolvite, era sa provoace acte de sabotaj în spatele frontului si sa transmita informatii de ordin militar locurilor de receptie din Germania.

Facând o vizita la Breithenfurth, le-am dat instructiuni camarazilor de aici sa se abtina de la orice act de sabotaj, caci aceste acte sunt contra-productoare. Efectele lor sunt neînsemnate pe planul operatiilor militare, dar, în schimb, represaliile pot fi teribile, chiar si asupra populatiei.

Ceea ce trebuie sa faca ei, este sa ia contact cu legionarii din regiunea unde vor fi lansati si, împreuna cu ei, sa formeze o retea de organizatii legionare locale, care sa se opuna cotropitorului. Cu alte cuvinte, sa puna bazele miscarii nationale de rezistenta care, în final, sa cuprinda toata tara. Ei trebuie sa se strecoare pe nesimtite în masa româneasca, de unde sa-si recruteze fortele de lupta. Sa nu se avânte în actiuni izolate, ci mai întâi sa reconstituie Miscarea, în vederea unei lupte de lunga durata în clandestinitate. Am dat aceste instructiuni fara prezenta Locotenentului Pfeiffer, explicându-i acestuia ca sunt anumite chestiuni care privesc exclusiv Miscarea. El a înteles si ne-a lasat singuri.

Desfasurarea ulterioara a evenimentelor a confirmat justetea tezei pe care o sustinusem în fata legionarilor pregatiti sa debarce în tara. Din colaborarea lor cu legionarii liberi din tara s-a nascut miscarea de rezistenta din România, care a durat, pâna în 1955. Elementele venite de la Viena, înfratite cu legionarii liberi din tara, au pus bazele luptei

de guerrila cu comunistii, care s-a prelungit pe o perioada de 10 ani.

Cei închisi la Aiud n-au putut fi liberati din cauza miopiei partidelor politice, care au guvernat în primele luni dupa 23 August. În felul acesta, un pretios capital uman s-a irosit îndaratul gratiilor închisorilor. Mai târziu, când oamenii politici din partide au cazut ei însisi victima teroarei comuniste, si-au dat seama de greseala lor, dar era prea târziu sa mai îndrepte ceva.

Din aceste echipe, opt au fost parasutate înainte de Craciunul anului 1944, iar doua si-au luat zborul spre tara în 24 Martie 1945. Aceste ultime echipe erau destinate sa coboare în Bucovina, sub comanda lui Ovidiu Gaina. Elementele recrutate sa faca parte din aceste echipe apartineau scoalei de la Korneuburg, de sub comanda lui Virgil Popa. Înca din luna Ianuarie 1945 au parasit acest centru si au fost îndrumati spre alte scoli de pregatire pentru a primi o instructie speciala. În sfârșit au fost adusi de la Wiener-Neustadt, de unde si-au luat zborul spre tara. deasupra Budapestei au suferit un atac nocturn, din partea artileriei anti-aeriene sovietice. Avionul, dupa îndeplinirea misiunii, s-a întors cu bine la baza.

Parasutarea lor nu s-a realizat în cele mai bune conditii. Pilotii avioanelor nu puneau toata sârquinta necesara. Majoritatea lor considerau aceste operatii riscante putin folositoare pentru razboi, care era pe sfârșite. Pilotii avioanelor nu cunosteau cu precizie locurile unde trebuiau sa fie lasate sa cada parasutele, cu încarcatura lor umana si cu materialul însotitor. Verca, în cartea lui faimoasa, *Parasutati în România vânduta*, arata cum avionul cu care a zburat el si camarazii lui i-a lansat la sute de kilometri distanta de locul prevazut. Aproape la toate echipele care au atins pamântul s-au petrecut incidente de acest gen si chiar mai grave. Un camarad, Pasca, s-a agatat cu parasuta de un copac si a murit strangulat, fara sa-l poata ajuta nimeni, ceilalti cazând la mari distante de el.

Istoricul acestor echipe si rolul jucat de ele în miscarea de rezistenta formeaza un alt capitol, care trebuie povestit de cei ce au participat la aceste lupte si au supravietuit. Un fapt trebuie totusi subliniat. În timp ce activitatea guvernului de la Viena intra în penumbra amurgului, dincolo, în tara, începea o alta actiune a Legiunii, cu consecinte neprevazute pentru viitorul neamului. Miscarea Legionara, care își pierduse capacitatea de lupta în exil, prin disparitia guvernului de la Viena, s-a transplantat în tara, unde a reînviat cu vigoare, scriind un nou capitol de glorie nationala.

11. CE S-A ALES DE GRUPUL DIZIDENT

Dupa formarea guvernului national, grupul dizident de aproximativ 35-40 de persoane a renuntat la actiunea de sabotaj, nemaiavând nici o perspectiva. Dupa evacuarea noastra de la Viena, pe masura ce se apropiau Rusii, grupul dizident s-a împrastiat si el care încotro, pe teritoriul german. În genere, au dus-o mai bine decât legionarii nostri. Ei traiau departe de primejdii, în linia a doua, în timp ce camarazii lor, ramasi leali, s-au înrolat fie în armata nationala fie ca au intrat în scolile speciale sau în activitatile guvernamentale. O parte din ei au fost parasutati în tara, unde au început actiunea de reorganizare a Miscarii si de formare a frontului intern anticomunist. Dizidentii au stat departe fara sa-si asume vreo raspundere politica. Nu-i ameninta nici o primejdie de moment, gândindu-se doar cum sa se salveze în momentul prabusirii Germaniei.

Dizidentii s-au bucurat mai departe si în locurile unde au poposit din nou, de ajutorul ce-l distribuia guvernul de la Viena tuturor persoanelor aflate sub protectia lui. Unele capetenii au reusit chiar sa o duca foarte bine, obtinând posturi administrative din partea Statului german si bucurându-se de o remuneratie substantiala.

În Ianuarie 1945, facând o vizita la oficina lui Sauckel din Berlin, am fost surprins dând acolo de avocatul Nicolae Seitan, un intim al lui Papanace. Seitan, nu stiu prin cine, a intrat acolo îndeplinind functiunea de om de legatura cu muncitorii români din Germania. Un alt adept al lui Papanace, Virgil Mihailescu a nimerit-o si mai bine. A fost angajat ca functionar la Serviciul Central Anti-Iudeo-Masonic de la Frankfurt/Main. Fiind în tara Bibliotecar la Academie, si-a gasit rostul la aceasta institutie pentru a pune în ordine fisierul existent. Nu mai vorbim de Viorel Trifa, care a dus-o cel mai bine dintre noi toti, locuind cu Mitropolitul Visarion la un Hotel din Kitzbühel.

În perioada de lichidare a efectivelor noastre de la Alt-Aussee, în a doua jumătate a lunii Aprilie, am primit vizita unui grup de legionari macedoneni, care veneau de la o scoala a Abwehrului, situata undeva în Tirol, si al carui sef era tot Locotenentul Pfeiffer. Când trupele aliate s-au apropiat de localitatea unde functiona scoala, elevii ei au fost îndrumati de directorul scolii, Pfeiffer, sau un substitut al lui, sa se adreseze guvernului de la Viena, care se retrasese la Alt-Aussee, pentru a primi ultimele instructiuni. N-am stiut nimic pâna atunci de existenta acestei scoli speciale, destinate sa formeze cadre pentru a fi parasutate în Macedonia si Nordul Greciei, urmând sa lupte contra formatiilor comuniste ale lui Marcos. Papanace a trebuit si el sa plateasca un tribut de vieti omenesti Germanilor din grupul macedonean, care nu s-au multumit numai cu criticile lui acerbe la adresa mea. Aflasem întâmplator ceva despre parasutarea în Macedonia a câtorva elemente macedo-române, dar despre existenta acestei scoli nu stiam nimic.

Evident ca eu nu puteam face altceva decât sa le dau aceleasi instructiuni ca si tuturor legionarilor ce paraseau în acele momente Alt-Aussee. I-am sfatuit sa paraseasca localitatea cât mai repede, procurându-le acte si ceva bani. Ei s-au bucurat de ocrotirea noastra si au plecat multumiti ca au gasit o mâna de ajutor în acele ceasuri grele.

VIII. PRINTRE RETELELE ALIATE

Se încheiase capitolul aliantei cu Germania. Întrebarea ce se punea acum, si mie si tuturor legionarilor, era cum vom fi primiti de Aliatii Occidentali, în raza carora vagabondam dintr-un loc într-altul. Sperantele noastre de a supravietui socului cu Aliatii erau minime. Tratamentul ce l-au anuntat ca îl vor aplica gruparilor politice ce-au colaborat cu Germania nu diferea întru nimic de cel aplicat conducatorilor celui de-al Treilea Reich. Pe acestia îi vor judeca direct puterile biruitoare într-un Tribunal International, în timp ce pe colaboratorii lor din diverse State si nationalitati îi vor trimite sa-si ispaseasca crimele lor chiar în tarile de origine.

Noua asadar, care am format guvernul de la Viena, ni se rezerva perspectiva de a fi arestati de Aliati si trimisi în România, pentru a raspunde de "crimele noastre" în fata justitiei românesti.

1. FUGA ÎN NECUNOSCUIT

Dupa despartirea de Eichmann si detasamentul sau, grupul legionar nu mai atârna de nimeni si nu mai avea nici o obligatie politica sau militara fata de Reichul german. Eram liberi sa ne decidem singuri soarta. M-am reunit cu camarazii mei si le-am comunicat convorbirea avuta cu Eichmann. De acum înainte, fiecare va pleca unde îl va lumina mintea si raspunderea proprie. Am împartit fiecaruia o suma de bani din rezervele noastre, în marci si dolari, si le-am înmânat si pasapoartele ce le promisem de la Altenburg. Din cei sapte ce au urcat la munte, s-au format trei grupe:

- Dr. Ion Fleseriu si Vasile Hanu au optat sa ramâna în Austria.
- Grigore Manoilescu si Mircea Dimitriu mi-au comunicat ca vor încerca sa treaca în Italia.
- Eu, cu Borobaru si Petre Ponta, am format ultima echipa.

Toti s-au aprovizionat cu tigari din stocul aflat în vale, în cortul lui Eichmann. Era un obiect de schimb mai pretios decât banul.

Ne-am despartit mai întâi de Hanu si Dr. Fleseriu, care s-au hotarât sa se întoarca la Alt Aussee, cu gândul sa se stabileasca la Linz, în zona de ocupatie americana.

Noi cinci am mai mers o postata împreuna pe o vale care cobora de la munte. La capatul ei, ne-am despartit, îngrijorati de ce ne asteapta.

Pasapoartele noastre germane le-am completat în asa fel încât sa poata servi la legitimarea noastra atât prin fata autoritatilor germane cât si a Aliatilor. Toti eram germani originari din Siebenbürgen, veniti la lucru în Reich.

Petre Ponta se numea Peter Schüller.

Traian Borobaru, Johann Waber.

Horia Sima, era Josef Weber.

Petre Ponta vorbea perfect nemteste. El intra totdeauna în legatura cu populatia locala sau cu autoritatile. Noi, lânga el, taceam molcom. Cum nici eu nici Borobaru nu stiam bine nemteste, am convenit sa spunem ca suntem Volksdeutsche din Transilvania, dintr-o regiune precumpanitor româneasca. Asa se face ca în toate partile unde ne-a azvârlit soarta, ajunseseam sa fim cunoscuti ca *Die drei Siebenbürger*.

Dupa despartirea de echipa Mircea Dimitriu-Manoilescu, noi, cei trei, ne-am decis sa trecem din Austria în Germania, unde speram sa ni se piarda urma mai usor. Ramânând în Austria, era de presupus ca Americanii ne vor cauta în aceasta tara, dat fiindca guvernul de la Viena își avusese ultima resedinta la Alt-Aussee.

Dupa ce am ramas singuri, am luat-o înainte în directia Salzburg. Am poposit într-o localitate, unde se strânsesera si alte grupe de refugiatii. Au aprins un foc mare în piata si acolo ne-am strâns si noi. Au început fel de fel de discutii asupra razboiului. În sânul acestei comunitati de refugiatii am aflat stirea ca Americanii se îndreapta spre Alt-Aussee, pentru a captura pe membrii guvernului român. Un fior ne-a trecut prin

suflet, dar am comentat si noi în rând cu ceilalti soarta ce-i asteapta pe Românii care au colaborat cu Germanii în ultima faza a razboiului.

Dupa noaptea petrecuta în aceasta localitate, ne-am îndreptat spre soseaua principala, care ducea spre Salzburg. Pe aceasta sosea ne-am întâlnit cu o coloana de soldati germani care se retragea din Ungaria Cum mergeau de capul lor si fara nici o paza aliata, am acceptat invitatia sa ne urcam în carutele lor. Eram bucurosi ca nu mai trebuia sa caram în spinare rucsacurile pline cu fel de fel de lucruri. Asa am mers o zi întreaga, dar, la un moment dat, ne-am întâlnit cu soldati americani care îndreptau carutele cu soldati germani spre un lagar de concentrare al prizonierilor. Vrând-nevrând, am intrat si noi în lagar si ne-am trezit prizonieri la Americani. Ne-am uitat speriasi unul la altul si ne faceam planul cum sa scapam de aici. Poarta lagarului era pazita de soldati americani si acestia nu lasau pe nimeni sa iasa fara un bilet de voie de la Comenduirea lagarului. Am avut noroc cu o fata germana ce stia englezește si servea ca Dolmetscher pe lângă autoritatea lagarului. Ea s-a dus la seful lagarului, explicându-i ca noi nu suntem soldati, ci civili din Transilvania, adusi la lucru în Germania. Am primit autorizatia de a parasii lagarul, rasuflând usurati dupa ce ne-am vazut iarasi pe sosea.

N-am intrat în Salzburg, de teama sa nu fim supusi la alte controale, ci ne-am oprit la nord de Salzburg, pe malul fluviului Salzach. Pe tarmul acestui râu nu eram singuri. O multime de tineri care aparținusera lui Waffen SS își cautau si ei un loc de trecere peste râu, pentru a disparea în Germania. Salzach este un fluviu adânc si primejdios. Nu se putea trece înot. Toti cautau o barca sau un pod prin apropiere. Dar nu gaseau, umblând si ei, ca si noi, în nestire pe malul râului. Asa am petrecut o zi si o noapte în padurea din marginea apei.

Dimineata observam, spre mirarea noastra, o barca lipita de tarm. Fusese folosita de alti fugari si apoi parasita. A cercetat-o Petre Ponta si era în perfecta stare. Dar fluviul era mare si turbat, iar barca nu avea nici cel puțin vâsla. Cum sa trecem dincolo în Bavaria? Petre Ponta a înjghebat un fel de cârma, ne-am urcat în barca si am pornit spre tarmul celalalt. Nu stiu cum s-a facut ca barca, ascultatoare, dupa ce a trecut de mijlocul apei, s-a îndreptat lin spre partea cealalta. Am sarit repede din ea si am lasat-o în plata Domnului.

Dimineata ne-a prins în localitatea Waldhut din Bavaria. Acolo am dat de o familie de tarani care ne-au primit cu toata dragostea si ne-au aprovizionat cu lucruri de-ale mâncării pentru lunga calatorie ce ne astepta.

Am lasat în urma Austria si acuma începea aventura noastra în Germania. În orice caz, eram bucurosi ca scapaseram de urmarirea trupelor americane. Cuibul de la Alt-Aussee era gol.

2. PER PEDES APOSTOLORUM

Dupa ce am ajuns pe tarmul celalalt, în Bavaria, si ne-am împrospatat fortele la familia de tarani din Waldhut, am luat-o înainte în interiorul tarii, fara sa avem o tinta precisa. Ceea ce ne preocupa pe noi în acel moment era sa ne îndepartam cât mai mult de granita austriaca, de unde ni se parea ca vin urmaritorii nostri. În teritoriul german, credeam noi, ne vom pierde urmele în masele de refugiati.

N-avem alt mijloc de transport decât propriile noastre picioare. De altminteri, nu eram singuri. Mii de refugiați germani fugeau de Ruși căutându-și adăpost în zonele occidentale.

În drumul nostru, am evitat marile centre și ne-am strecurat mai mult prin sate și cătune. Ruta noastră de mers a fost la răsărit de München. După mai bine de o luna de zile am mers din loc în loc, am dat de orașul Landshut. Ne-am decis să ne stabilim aici pentru o mai lungă perioadă de timp. De la începutul lui Mai, când am parasit regiunea Alt-Aussee, vremea bună ne-a însoțit, ca o binecuvântare, tot timpul. La începutul lui Iunie 1945 eram la Landshut, unde ne-am găsit o locuință convenabilă și am început formalitățile pentru legalizarea noastră. Fiind germani din Transilvania, ni s-a cerut o carte de lucru. Am fost îndrumați chiar de ei la niște țărani, care aveau nevoie de brațe de muncă. Dar familia de țărani, la care am fost trimisi de autoritățile municipale, când ne-a văzut că suntem niște domni, a refuzat să ne angajeze, presupunând că nu vom fi buni la muncile câmpului. Așa am rămas fără carte de lucru, indispensabilă pentru încetățenirea noastră la Landshut.

La Landshut am dus-o destul de bine. Țigarile ce le aveam faceau minuni. Pe bani nu prea primeam alimente, dar cu țigarile ni se deschideau toate ușile. Tot cu ajutorul acestui articol ne-am cumpărat niște biciclete, trei la număr, sacrificând bineînțeles o cantitate mare din depozitul ce-l aveam.

Odată în posesiunea acestui vehicul, ne-am hotărât să coborâm spre sud și să patrundem în zona franceză. Gândul nostru era că să trecem Rinul, să ajungem la Paris și de aici, cine știe, în Spania, care ni se părea nouă atunci o țară a fagăduinței.

Ne-am prezentat autorităților americane ale locului și le-am explicat că vrem să trecem în zona franceză, unde aveam rudeni. Gratie unei fete germane, care servea de interpret, am obținut imediat pretiosul document, un *travel leave*, cum îl numeau pe limba engleză. Ni s-a indicat în permisul de călătorie și orașul unde voiam să ajungem, Freiburg.

La începutul lui Iulie 1945, am parasit Landshut și am pornit cu bicicletele pe șoseaua principală, nemaiavănd temeri de autorități. Am fost legitimați pe drum de câteva ori, dar fără să fi avut vreo supărare. Am ajuns la Landsberg, unde am aruncat o privire asupra fortăreței unde fusese închis Hitler în 1923. Ne-am continuat drumul spre Memmingen, oraș de frontieră, de unde începea zona franceză.

Sederea noastră la Memmingen s-a prelungit peste așteptări din cauza bunei gazduiri ce-am întâlnit-o la o familie de funcționari. Aceștia ne-au pus la dispoziție o locuință convenabilă, unde am putut dormi tustrei. De asemenea, ne-au oferit și usurinte pentru masă. În schimb trebuia să lucrăm totuși trei la o moșioară a lor. Se strângea tocmai recolta de pe câmp. Petre Ponta, ca de obicei, s-a distins prin zelul său. Borobaru se străduia să-i tina pas, iar eu eram cel mai nepriceput la munca câmpului și cel mai slab ca randament.

Acest popas prelungit ne-a costat o altă luna, încât abia pe la începutul lui August ne-am reluat drumul spre Apus. Gazdele staruiau să rămânem la ele și chiar să ne stabilim la Memmingen. Ele nu știau cine suntem și ce foc ne arde în spate. În zona franceză, ne

spuneau gazdele, e mult mai rau decât în zona americana. Oamenii nu au ce mânca si Francezii se poarta rau cu populatia.

Dincolo de Memmingen este un râulet ce se cheama Iller. L-am trecut pe un podet si am pasit în zona franceza. Dar abia am facut 100 de metri, pe un drum paralel cu râul, si ne trezim în fata cu o patrula franceza de marocani. Acestia, când ne-au vazut, ne-au somat sa ne oprim si ne-au cerut pasaportul. Nu stiu cum s-a facut ca în acel moment, toti trei, în mod spontan, am scos pasapoartele noastre românesti în locul celor germane. Acestea erau redactate în limba franceza. Marocanii au citit pasapoartele, s-au luminat la fata, ne-au batut pe umeri si ni le-au restituit. Ne-au întrebat de unde suntem. Auzind ca suntem români s-au bucurat si mai mult. Ne-au aratat soseaua principala, care duce spre interiorul zonei lor. Am rasuflat usurati. Ce s-ar fi întâmplat daca am fi scos pasapoartele germane?

Am strabatut prin mai multe localitati, pâna ce am dat de un satulet, numit Rozna, nu departe de Sigmaringen. Satul era asa de mic, vreo trei sute de locuitori, încât nu avea nici post de jandarmi! Loc ideal de sezut pentru niste fugari. Tot satul ne-a primit cu alai, când au aflat ca suntem *Siebenbürger*. Am gasit casa si hrana. Ni s-a oferit loc de lucru în gospodariile lor. Traiam ca într-o mare familie. Nu ne-au deranjat nici autoritatile franceze si nici cele germane. Întreg satul ne privea cu simpatie si au început si din partea lor ofertele sa ramânem la ei. Am ramas si la Rozna peste o luna de zile.

În sfârșit, spre sfârșitul lunii August ne-am urcat pe biciclete si am pornit spre Freiburg. Cam la o suta de kilometri de oras am dat de o localitate care ne-a placut. Se numea St. Margen. Ne-am hotărât sa facem un popas si aici. Am stat aici vreo trei saptamâni pâna ce, într-o zi, suntem chemati la jandarmeria locala. Am fost numai eu cu Ponta. Ne-au cerut hârțile. Pasapoartele erau în regula. Am avut grija sa scoatem si permisul de calatorie de la Americani. Totul în ordine. Dar, spre mirarea noastra, seful jandarmeriei ne-a spus ca este mai bine pentru noi sa parasim localitatea. Au venit niste denunturi la Francezi. Seful de post apartinea vechilor cadre ale politiei si s-a aratat binevoitor fata de noi.

A doua zi am plecat spre Freiburg, fara sa ne mai uitam în urma.

3. ATITUDINEA DEMNA A POPORULUI GERMAN. CÂTEVA OBSERVATII DIN CALATORIA NOASTRA PRIN GERMANIA

Nefiind Români, ci Germani din Transilvania, în virtutea actelor ce le aveam, aveam prilejul sa cunoastem atitudinea poporului german, în intimitatea gândurilor lor, dupa înfrângerea suferita în razboi.

I. Ceea ce ne-a surprins si ne-a umplut sufletul de admiratie a fost tinuta demna a poporului german. N-am auzit în nici o casa de neamt vreun cuvânt greu la adresa lui Hitler sau a conducatorilor celui de-al Treilea Reich. Toti dadeau din cap spunând cu tristete: *Das haben wir nicht verdient*. Nenorocirea în care cazusera, cu tara împartita în patru zone de ocupatie, era pentru poporul german o nenorocire colectiva, pe care trebuia sa o suporte în comun. N-am auzit din gura nici unui german condamnari sau blesteme la adresa conducerii anterioare.

II. A doua constatare, tot atât de remarcabilă, este că familiile germane din sate și orașe au început să lucreze cu același zel, ca și cum n-ar fi trecut peste ele cumplitul război. În mijlocul ruinelor, în orașele bombardate, am văzut femei de 70 de ani, cărând, cu mâinile lor, pietre, caramizi și moloz din curțile lor transformate de bombe într-o mare de ruine. Începuseră de la zero să-și refacă gospodăriile lor distruse, până ce țara lor a ajuns în starea înfloritoare de astăzi. Germania, în 1945, era plină de speculanți, dar aceștia erau în mare parte străini. Taranii, meseriașii, și-au reluat locul lor de muncă cu mândrie și hotărâre.

III. Noi, cei trei *Siebenbürger*, am fost primiți cu deosebită dragoste în toate familiile germane unde ne-a azvârlit soarta. Ne considerau din neamul lor și datoria lor de Germani îi obliga să-i ajute pe frații lor de pribegie. Solidaritatea națională s-a manifestat cu putere în aceste zile de restrîns și umilinta pentru Reichul german.

IV. Referitor la starea noastră de eterni prizonieri ai tuturor regimurilor, ne-am fixat ca normă de conduită să evităm orice contact cu Românii. De altminteri, nici n-am întâlnit în drumul nostru Români. Ne-a fost teama să nu fim descoperiți de cineva și denunțați. Din Mai 1945 până în toamna aceluiași an nu s-a aflat nimic de existența noastră. Proprii noștri camarazi din alte orașe dădeau din umeri când cineva întreba de noi. Disparuserăm fără urme și nu ieșeam nicaieri la suprafață; mulți banuiau că suntem în vreun lagăr aliat, sub pază. Dar nici noi nu știam nimic de soarta celorlalți camarazi. Și noi ne închipuiam același lucru despre ei. Va mai fi în Germania vreun legionar liber sau au fost culeși toți și predați guvernului român?

V. Când ascultam din când în când posturile de radio, adeseori erau menționați colaboratorii străini ai celui de-al Treilea Reich. Unii fuseseră prinși și asteptau să fie extradați. Alții erau cautați de organele aliate și se făcea apel la populație ca să fie denunțați. Două nume se auzeau regulat în aparatele de radio: al lui Ante Pavelici și al lui Horia Sima. Aceste știri ne întăreau în convingerea noastră că nu trebuie să ieșim la suprafață și să ne dezvaluim identitatea.

4. DE LA FREIBURG LA FREISING

Ajungând la Freiburg, cu nelipsite noastre biciclete, după un drum de 100 de km, primul nostru gând a fost să ne găsim o gazdă. La o doamnă mai în vârstă, care dispunea de apartamentul ei propriu, am închiriat o cameră pentru toți trei, cu acces la bucatărie. Doamna a fost bucuroasă să ne aibă de chiriași, căci câștigase câteva sute de marci pe luna de la niște oameni care i s-a parut ei a fi dintr-o stofă mai aleasă. Ca și în alte părți, Petre Ponta a devenit *Leiblingskind* al gazdei, saritor la nevoie și gata să o ajute chiar la treburile gospodăriei. Nu ne-a cerut actele, și nici poliția nu ne-a cautat.

Am sosit la Freiburg în prima jumătate a lunii Septembrie 1945. Era încă vreme de vară, cu mult soare. Odată rezolvată problema locuinței, ne-am pus întrebarea ce facem mai departe. Situația noastră era provizorie și nu știam ce se poate întâmpla cu noi. Francezii se purtau aspru cu populația și ne gândeam să nu ne cerceteze mai temeinic și pe noi, aparținând tot neamului germanic.

Planul ce ni l-am făcut la început a fost să trecem în Franța. Dar pe unde și cum? Cercetând harta, nu vedem decât Rinul separând cele două țări. Petre Ponta și-a luat

inima în dinti și, cu bicicleta lui, a făcut o recunoaștere în direcția Rinului. Dar n-a descoperit decât uriasul fluviu, fără poduri și fără vreun mijloc nautic de a-l trece. De fapt exista o altă trecere în Franța, pe uscat, pe la Saarbrücken, dar noi nu o cunoșteam la vremea aceea. Pe această rută au trecut clandestin în Franța toți camarazii noștri mai târziu.

Trebuia să găsim o ieșire. La Freiburg nu puteam sta multă vreme. Ne era teama de autoritățile franceze și nu voiam să fim surprinși în flagrant delict de calcare a dispozițiilor militare. Petre Ponta cauta să ne convingă să ne întoarcem la Rozna, unde întreg satul s-ar fi bucurat de revenirea noastră. Să petrecem acolo iarna. După aceea, vom vedea. Nici eu nu eram departe de gândul lui. Să ne așezăm la iarnă în satul acesta. Dar în acest moment, destinul ne-a tras de mânecă într-o altă direcție. Traian Borobaru a întâlnit la Freiburg, umblând prin oraș, pe un compatriot de-al nostru, Octavian Vuia, care mai târziu s-a remarcat în exil prin lucrările lui de filosofie. Din discuțiile avute cu Vuia, Borobaru afla o știre de o importanță capitală pentru orientarea noastră. Vuia s-a întâlnit cu Gheorghe Racoveanu la München și din gura acestuia a aflat că la Freising s-a format un puternic centru românesc, format din legionari și alți români părăsiți. Când s-a întors Borobaru acasă cu această veste, am rămas uluiți. Nu numai că legionarii n-au fost culeși din Bavaria și expulzați în România, cum ne temeam noi, ci, dimpotrivă, la Freising se bucurau de ocrotirea autorităților americane și chiar au început să se organizeze. Firește că această informație ne-a răsturnat toate proiectele noastre de până atunci. Dar oare știrea primită prin Octavian Vuia, pe care Borobaru îl cunoștuse doar atunci, corespundea realității? Trebuia verificată. Trebuia să plece îndată, unul dintre noi, la Freising, pentru a se convinge la fața locului de existența acestui manunchi de legionari. Traian Borobaru s-a oferit să facă el acest drum, pentru a vedea cu ochii lui minunea: legionari liberi, organizați, și în relații de bună vecinătate cu autoritățile americane.

Cum trenurile începuseră să funcționeze, n-a trecut nici o săptămână și Borobaru era înapoi. Știrea primită prin Octavian Vuia era numai un fragment din realitatea văzută la fața locului. Situația camarazilor noștri din acest oraș era mult mai bună. La Freising a descoperit un puternic grup de legionari, care își găsiseră camere la familiile din localitate și se bucurau de asistența socială a organizației UNNRA. Nici o primejdie nu-i amenința. Își întocmiseră și o organizație proprie, care îi reprezenta pe lângă autoritățile americane. Marturia lui Borobaru cădea ca din cer asupra noastră. Era prea frumos ca să fie adevărat! Noi, care ne imaginăm că nu mai există nici un supraviețuitor din cataclismul ce s-a abatut asupra Miscării, îi descoperim acum că toți sunt teferi. Singura lor grijă era dacă noi, cei dispăruți de la Alt-Aussee, mai suntem liberi.

Fără a mai sta o clipă la îndoială, ne-am decis să plecăm cu toții la Freising. Contactul cu camarazii concentrați în acest oraș era prea important ca să nu-l savârșim cât mai în grabă. De la ei vom afla informații precise despre toți legionarii risipiți în acest spațiu. În afara de bucuria de a-i revedea, experiența lor cu Americanii ni s-a părut de importanță capitală pentru supraviețuirea Legiunii, ajutându-ne la orientarea noastră politică.

2. NUCLEUL LEGIONAR DE LA FREISING

Gazda a fost deosebit de amară când a aflat de plecarea noastră. Se obișnuise cu noi și

nadajduia sa ramânem toata iarna în locuinta ei. Dar ea nu cunostea nevoile ce ne mânau în alta parte. Asa ni s-a întâmplat în toate casele pe unde am trecut. Lasam numai regrete. Eroul acestei apropieri sufletesti de Germani a fost pretutindeni Petre Ponta, cu harnicia lui proverbiala.

În primele zile ale lunii Octombrie, parasisem Freiburg cu trenul, via München. De acolo am luat un tren local spre Freising. Borobaru, ce cunostea orasul din calatoria lui anterioara, ne-a condus la casa unde locuiau legionarii. Toata cladirea era ocupata de ei. Si sus si jos, odaile erau pline de Români. Am cunoscut atunci si pe Fraulein Tzenti, proprietareasa, care era bucuroasa sa aiba pe acesti tineri în casa ei. Pe cine n-am întâlnit acolo? O multime de tineri legionari care participasera în diferitele sectoare de activitate ale guvernului de la Viena. Seful lor era Inginerul Virgil Velescu. Toti se adresau lui pentru a-i cere sfaturi si instructiuni. Cuvântul lui era litera de Evanghelie. L-am revazut la Freising pe Ovidiu Târlea, refugiat de la Berlin, apoi pe Dumitru Cretu, care se pregatise la scolile speciale, dar nu reusise sa plece în tara; mai era Ovidiu Stanescu, fost în armata nationala, Bucur Stanescu. Si altii, ale caror nume nu mi le mai amintesc. Acesta era nucleul central de la Freising.

Dar în afara de ei, cum am aflat, se aflau si alti legionari care nu traiau în grup, ci își gasisera camere individuale. Am aflat ca locuiau la Freising Dr. Constantin Sassu din Brasov, cunoscutul istoric al Transilvaniei, apoi scriitorul si ziaristul Gheorghe Racoveanu. În cercul acestor razleti mai era si Capitanul Stanescu, ce servise în armata nationala.

Dar ceea ce m-a mirat mai mult si nu-mi venea sa cred când mi s-a spus, a fost existenta unui Comitet al Refugiatilor Români la Freising, sub presedintia unui tânar, Mirodotescu. Prin mijlocirea acestui Comitet, Românii refugiatii la Freising primeau ajutor direct de la UNNRA! Erau aprovizionati cu alimente din stocurile armatei americane. Noi veneam de la Freiburg flamânzi si slabiti, iar ei aveau de toate, pâine, conserve de carne, lapte, marmelada si alte bunatati. Ne-au pus pe masa tot ce aveau. Mi-aduc aminte ca am mâncat praful de lapte cu lingura. N-am mai asteptat sa-l fiarba în apa. Dar conservele de carne, dar compoturile...

Dupa ce ne-am saturat, au început discutiile. De la ei am aflat dispozitivul de împrastiere al fortelor legionare din Austria si Bavaria. La Salzburg exista un al doilea Comitet al Românilor sub presedintia inginerului Caraivan. Comitetele Românesti erau autorizate de autoritatile americane sa elibereze certificate de identitate, în lipsa celor originale, pe care, spuneau ei, le pierdusera în valmaseala razboiului. Erau un fel de agentii consulare ale Românilor refugiatii. Bineînteles ca ne-am procurat si noi alte hârtii de identitate, eliberate de Comitetele Nationale din Freising si Salzburg. Am renuntat la cetatenia germana si ne-am reluat cetatenia româna. Ne gândeam ca daca trecem în Italia sau Franta, ne vom putea strecura mai usor ca Români.

Am petrecut câteva zile de odihna si destindere dupa lunga calatorie de la Alt-Aussee, în care timp am trait tot cu primejdia dupa noi. Acuma ne aflam sub ocrotirea Comitetelor Românesti, recunoscute de autoritatile americane.

Camarazii nostri de aici, în frunte cu Velescu, vazându-ne, își regasisera linistea si pacea, dupa turburarea prin care trecusera. Eram vii si sanatosi. Era cel mai mare dar ce

le puteam aduce. Noi, la fel, ne miram ca sunt înca liberi, ca nu s-a atins nimeni de nici un fir de par din capul lor, si se manifestau ca si cum ar fi apartinut tarilor biruitoare. Se bucurau de un tratament aparte decât al celorlalte miscari nationaliste care colaborasera cu Reichul. Acestia erau urmariti, arestati si deportati în tara de origine, unde îi asteptau închisoarea si condamnari la moarte.

Dar cum s-a petrecut aceasta minune? Cum de organele aliate au facut exceptie cu Miscarea Legionara?

6. UN OM SALVEAZA LEGIUNEA

Supravietuirea Legiunii din faza critica a perioadei postbelice, când toate gruparile nationaliste erau urmarite de Aliati pentru presupusa lor colaborare cu Germania national socialista, se datoreaza unui singur om, Inginerul Virgil Velescu. A savârsit o isprava memorabila de care n-a vorbit decât câtorva camarazi. De o rara modestie, nu s-a laudat niciodata cu interventia lui providentiala pentru destinele Legiunii. Probabil ca si acum când, dupa 50 de ani, va citi rândurile mele, se va simti afectat de aceasta dezvaluire. Dar nu am ce face, caci actiunea lui, tacuta si necunoscuta de cei mai multi, reprezinta un moment culminant al istoriei legionare dupa finalul razboiului. Velescu i-a salvat pe toti sa nu fie urmariti, arestati si predati asasinilor ce-i asteptau în tara.

În cursul conversatiilor ce le-am avut cu camaradul Velescu la Freising, am aflat chiar din gura lui episodul schimbarii de atitudine a Aliatilor fata de problema legionara. De ce singura miscarea noastra a fost crutata sa aiba soarta tragica a Crucilor cu Sageti, a Miscarii Slovace, a Croatilor, predati în masa lui Tito, si asa mai departe? Ce s-a petrecut la Marele Cartier al Armatei Aliate ca sa se faca exceptie cu Miscarea Legionara? Noi am ramas pâna la capat credinciosi Puterilor Axei si se gaseau suficiente pretexte ca sa fim arestati si trimisi în România.

În aceste împrejurari de nesiguranta si dusmanie, când toti combatantii nationalisti care au luptat alaturi de Germania erau pecetluiti cu calificativul de "colaborationist", fara sa se mai ia act de situatia specifica a fiecarui grup, Virgil Velescu a avut curajul sa se înfrunte chiar cu centrul de unde se decretau aceste masuri de represiune contra asa zisilor criminali de razboi.

Dar cum de a ajuns sa pledeze în fata instantei aliate supreme cauza Legiunii? Pentru a se putea realiza acest contact, a intervenit un lant de întâmplari care ies din comun si care apartin mai degraba unei ordini supranaturale.

La Freising se refugiase, azvârlita de calamitatea razboiului, si o doamna româna, numita Sangiuleanu. Velescu a cunoscut pe aceasta doamna si i-a povestit lantul de suferinte al Legiunii sub toate regimurile, inclusiv tratamentul de care am avut parte din partea Germaniei; domiciliu fortat, lagarul de la Buchenwald si interdictia oricarui contact cu exteriorul si cu tara. Doamna Sangiuleanu a fost adânc impresionata de dezvaluirile lui Velescu si îngrijorata sa nu se abata o noua prigoana contra legionarilor din partea Aliatilor, din necunoasterea adevaratei lupte legionare, i-a propus lui Velescu sa mearga la Frankfurt am Main, la Marele Cartier al Armatei Americane, unde ea cunoaste pe cineva care apartine Statului-Major al lui Eisenhower, Comandantul Suprem al Armatei Aliate din Germania.

Dar cine era aceasta doamna Sangiuleanu? În perioada premergătoare războiului, între anii 1937-1939, lucrase ca funcționară la Ambasada Americană din Paris. Acolo a cunoscut, lucrând în biroul lui, pe Consilierul Robert Murphy, acela care mai târziu, în 1942, va juca un rol decisiv în pregătirea invaziei aliate din Nordul Africii. Din acel moment, Robert Murphy a devenit consilierul diplomatic al Generalului Eisenhower, post pe care l-a păstrat în tot cursul războiului cât și după capitularea Germaniei. Acuma se afla la Frankfurt/Main, la Cartierul Generalului Eisenhower, fiind omul de încredere al acestuia în relațiile cu aliații europeni. Generalul Eisenhower avea o încredere totală în expertizele politice ale lui Robert Murphy și îl consulta ori de câte ori trebuia să decida asupra tratamentului ce trebuie să se aplice foștilor inamici. Doamna Sangiuleanu suferise ea însăși rigorile lagarelor germane. Pe timpul ocupației, a fost arestată la Paris de Gestapo, ca fostă funcționară a Legatiei Americane, banuită că ar face spionaj în favoarea Aliatilor, și internată în lagarul de femei Ravensbruck. Eliberată la capitularea Germaniei, și-a găsit refugiu la Freising, unde a întâlnit pe Velescu și grupul de români. De aici se leaga cunoștința lor.

Doamna Sangiuleanu i-a propus lui Velescu să întocmească un memoriu referitor la problema Legiunii și să i-l predea lui Murphy în audiența ce vor solicita-o împreună. Velescu a redactat acest memoriu în franceză, în care a expus suferințele ce le-a îndurat Mișcarea atât din partea lui Antonescu cât și a Reichului German. Doamna Sangiuleanu, veche cunoștință a lui Robert Murphy, a obținut cu ușurință audiența și au plecat împreună la Frankfurt.

În cursul audienței, Robert Murphy a citit mai întâi memoriul și apoi, într-o discuție amicală, i-a pus lui Velescu o serie de întrebări complementare. Velescu i-a răspuns punct cu punct, dezvăluind toată tragedia Legiunii.

La despărțire, Robert Murphy i-a comunicat lui Velescu că el este convins de dreptatea cauzei noastre și că va căuta să convingă și pe Eisenhower să facă o excepție cu Mișcarea Legionară, scoțându-o din categoria grupărilor "colaborationiste". I-a recomandat doar ca legionarii domiciliați în zona americană din Germania să se manifeste cu oarecare prudență, pentru a nu provoca intervenții din partea cercurilor ostile.

Generalul Eisenhower a urmat avizul lui Murphy și și-a dat consimțământul că în listele colaboranților să nu figureze membrii Mișcării Legionare. Acest ordin a fost imediat transmis tuturor autorităților americane din Bavaria, cu urmarea că legionarii din acest spațiu nu numai că nu au fost urmăriți, dar au fost acceptați și sub ocrotirea asistenței sociale a organizației UNNRA.

Misterul legionar de la Freising se lamurise. Eroul anonim al acestei isprăvi legendare a fost Inginerul Virgil Velescu. Lui se datorează că, în spațiul controlat de americani, nu s-au produs represalii contra legionarilor, n-au fost arestați camarazii noștri și nici trimisi autorităților din țară.

Când am ajuns la Freising, operația era încheiată. Nu știu în ce măsură beneficiam și eu de această protecție. Am preferat să continui să îmi pastrez anonimatul.

7. O EXPEDITIE LA SALZBURG

Încurajat de situatia gasita la Freising si de rezultatele audientei lui Velescu la Murphy, m-am decis sa fac o calatorie la Salzburg, pentru a cerceta centrul românesc înghebat aici în jurul Comitetului National, condus de inginerul Caraivan. De asta data nu mai plecam sa-mi pierd eu urmele, ci pentru a da eu de urma altora. Mi-era dor sa-mi revad camarazii împrastiati prin spatiul austro-german si pentru a culege alte informatii referitor la atitudinea Puterilor Aliate fata de Miscare.

În realizarea acestei expeditii, dispuneam de un punct de sprijin în localitatea Piding din Bavaria, asezata chiar pe frontiera cu Austria. Aici îsi gasise loc de sedere camaradul Bucur Stanescu, plecat de la Freising, chiar la primarul din sat. Si atunci ne-am facut urmatorul plan: mergem la Piding, dormim la gazda lui Bucur Stanescu si apoi, a doua zi, când se va înnopta de-a binelea, vom trece frontiera si vom lua soseaua spre Salzburg. Echipa aleasa sa ma însoteasca era formata din urmatorii camarazi: Vasile Mailat, Marcel Ghinea, Bucur Stanescu si Traian Borobaru. Bucur Stanescu si Ghinea Marcel trecusera de mai multe ori frontiera si cunosteau drumul. Dupa toate prevederile omenesti, vom putea ajunge la Salzburg fara incidente. Echipa însotitoare, inclusiv Mailat, care locuia la Salzburg, era alcatuita din 'specialisti' ai trecherilor.

Era pe la mijlocul lui Octombrie când ne-am îndreptat spre Piding. L-am cautat pe Bucur Stanescu si îndata am aranjat cu el sa ne gazduiasca o noapte si pe noi. Bucur Stanescu dispunea de o arma puternica pentru a-si procura casa si masa pe unde trecea. Nu stiu cum facuse ca obtinuse de la autoritatile competente o hârtie prin care se adeverea ca fusese internat în lagarul Buchenwald. Cu acest act, ca fost prigonit al regimului national-socialist, obtinea cu usurinta adpost prin toate localitatile pe unde trecea. Primarul din Piding n-a stat nici o clipa la îndoiala sa ne gazduiasca si pe noi o noapte pe lavite si divane.

A doua zi, pe înnoptat, ne-am îndreptat spre frontiera. Nu era pazita de nimeni. Am trecut-o fara nici o dificultate. Am apucat apoi soseaua principala spre Salzburg, cu sufletul usurat ca am trecut hopul. Dar iata ca tocmai în Austria, unde ne simteam în largul nostru, dupa trecerea frontierei, putea sa ni se întâmple ceva grav. Când mergeam noi agale în noapte pe sosea si nu eram departe de oras, se apropie de noi un tânar cu bicicleta si ne cere actele. Ne spune ca apartine politiei de granita austriece, recent înfiintata. Dupa ce cerceteaza actele, ne întreaba de unde venim. Bucur Stanescu numeste o localitate de pe teritoriul austriac, care se afla tocmai înainte de frontiera. Se uita neîncrezator la noi. La urma ne spune ca trebuie sa mergem cu el la un post de control politienesc din Salzburg, pentru verificarea actelor si a domiciliului nostru.

Situatia se complicase. Cine stie daca la acest post nu vom fi cercetati mai temeinic si nu se va descoperi cine suntem? Toti camarazii se gândeau la mine, caci ei, individual, s-ar fi putut descurca. Am început sa tratam cu el, explicându-i ca mergem în vizita la niste prieteni, la Salzburg, si dupa aceea ne vom întoarce în comuna de unde am venit si avem domiciliul. Dar austriacul nu ne credea si cerea mortis sa mergem cu el pâna la postul de politie din Salzburg. Ori, tocmai aceasta voiam sa evitam, o confruntare cu autoritatile.

Atunci Bucur Stanescu ia o decizie neasteptata, care m-a nelinistit si pe mine. I-a spus agentului austriac ca noi nu mergem la post, ca avem treaba la Salzburg si sa ne lase în pace. Noi eram 5 si el era 1. Raportul de forte era net în favoarea noastra. A mai încercat

el sa ne opreasca, strigând la noi sa-l urmam, dar fara rezultat. Bucur Stanescu a luat-o înainte si noi dupa el. Ajunsi la Salzburg, ne-am strecurat pe strazi laterale, pentru a ni se pierde urma.

Ne-am socotit în afara de primejdie abia când am ajuns la camaradul Gheorghe Simicin, care lucra la Americani. Locuia într-o baraca si acolo am stat eu cu Borobaru. Ceilalti s-au risipit pe la alti camarazi. Gheorghe Simicin ne-a primit cu toata dragostea si ne-a ospatat cu toate bunatatile. Am stat de vorba cu el pâna noaptea târziu.

Locuind la Simicin, ne aflam si noi sub protectia americana. La Salzburg am reusit sa vad si pe Inginerul Iordan Caraivan, presedintele Comitetului Român. Tot la Salzburg am mai întâlnit pe camarazii Spiridon Neata si Gica Tase, care ne-au fost de mare folos mai târziu, când expeditia noastra în Austria a luat un caracter mai accidentat.

Se zice ca nu este bine sa fii superstitios, dar iata ce ni s-a întâmplat. Tocmai când treceam frontiera, ne-a iesit în cale o mâta neagra. Marcel Ghinea ne spune ca e semn rau si sa ne întoarcem. Am glumit cu el, spunându-i ca nu putem renunta la expeditie pentru o mâta neagra. Dar iata ca superstitia s-a adeverit. Noroc ca am întâlnit numai un agent de politie si nu doi sau mai multi... Ce s-ar fi întâmplat!

8. DRAMA DE LA BAD GASTEIN. PRIMELE LOVITURI SUFERITE DE GRUPUL ROMÂNESC

Dupa capitularea Germaniei, la 9 Mai 1945, diplomatii germani, atasati guvernului de la Viena s-au desprins de grupul românesc, dupa ce, în prealabil, avusesera grija sa comunice autoritatilor militare americane lista persoanelor care apartineau guvernului national si se gasesc la Bad Gastein.

Misiunea guvernului national se gasea internata, chiar de pe timpul Nemtilor, într-un hotel din Bad Gastein, împreuna cu membrii întregului corp diplomatic al tarilor din Est.

La 25 Septembrie 1945, o parte a corpului diplomatic al tarilor din Est a fost arestata si internata în lagarul Glasenbach, o localitate lângă Salzburg. Cu acest prilej au fost retinuti pentru scurt timp si ministrii guvernului national, refugiati la Bad Gastein: Iasinschi, Generalul Chirnoaga, Comandorul Bailla, Vladimir Cristi si Profesorul Sângiorgiu. Dupa un scurt interogatoriu au fost cu totii pusi în libertate si s-au întors la hotelul-resedinta.

Dar nu trece mult timp si valul arestarilor se abate si asupra Românilor. Era 29 Octombrie 1945. În aceasta zi patrunde în hotelul unde locuia misiunea româneasca un puternic grup de politisti, format din austrieci veniti special de la Viena, care aveau ca ajutoare echipe de agenti recrutati dintre cehoslovaci si iugoslavi. Toti acestia operau sub comanda sefului C.I.C. de la Bad Gastein, cu numele Meitner. Dar se întâmpla ceva neobisnuit. Nu sunt arestati fostii ministri români din guvernul de la Viena, ci numai membri Consulatului General al României de la Viena. Functionarii care au reprezentat Consulatul la Viena pe timpul guvernarii noastre. Mihail Enescu, Consul General, si Doamna Maria Bucur, Secretara Serviciului Consular, au fost ridicati si dusi la C.I.C. din Bad Gastein. La întrebarea lui Enescu de ce sunt arestati, li s-a raspuns ca este un ordin

al Departamentului de Stat, provocat de o cerere a guvernului român, sprijinita de alte guverne din răsărit. Notăm că în acea vreme era la putere guvernul Groza, înscăunat, la 6 Martie 1945, prin presiunea Moscovei. Ministrii Iasinschi, General Chirnoaga, Vladimir Cristi și Profesorul Sângiorgiu n-au fost deranjați nici cel puțin printr-o simplă anchetă. În schimb, Mihail Enescu și Doamna Maria Bucur, după interogatoriile exhaustive pe care le-au suferit, au fost internați în lagărul Glasenbach.

Descinderea politienească la Hotelul din Bad Gastein putea să aibă urmări și mai grave, provocând arestarea mea. Eu mă aflam cu Traian Borobaru, cum am spus în capitoul anterior, la Salzburg. Aflându-mă în apropiere de Bad Gastein, m-am gândit să fac o vizită ministrilor de aici, pentru a afla cum traiesc, ce probleme au, cum vad ei relațiile cu Aliații și ce cred ei de situația noastră politică. Voiam să-i pun și eu la curent cu demersurile lui Virgil Velescu la Marele Cartier al Armatei Americane de la Frankfurt. Fiind încă la Salzburg, m-am informat prin curieri de starile existente la Bad Gastein și am aflat că acolo domnesc liniște. Grupul românesc de acolo n-a avut de suferit nici o cercetare politienească, fiind cruțați până acuma de autoritățile americane, spre deosebire de reprezentanții altor naționalități, care au fost chiar internați în lagăr. Aceste știri mi-au dat aripi, hotărându-mă să fac această călătorie, convinși fiind că se va realiza în afara de orice primejdie. Bine înțeles că mă gândeam și la soția mea, pe care nu o mai văzusem de la Alt-Aussee. Aproape o jumătate de an n-a știut nimic de mine; nădejdea revederii era mare.

Prin curieri, de la Salzburg am stabilit ziua și locul unde voi întâlni pe toți colegii mei de Guvern. Mă voi întâlni cu ei în hotelul unde locuiau și am stabilit și ziua întâlnirii, care nu era alta decât ziua fatidică de 29 Octombrie, când a avut loc spectacularea descindere politienească și arestarea lui Mihail Enescu și a Doamnei Maria Bucur. Eu trebuia să sosesc pe înserat la Bad Gastein, împreună cu Traian Borobaru, iar de la gara să apuc drumul spre hotelul diplomatilor, a cărei adresă mi se daduse. Programul era în așa fel făcut încât eu urma să locuiesc chiar în acest hotel. Doamna Bucur îmi pusese la dispoziție camera ei, în timp ce ea s-ar fi mutat în alta parte. Totul părea că se va desfășura *planmäßig*, fără riscuri și fără primejdii. Voiam să rămân aici vreo două-trei zile, în care timp să fi putut vorbi despre toate problemele cu colegii mei de minister.

Dar în loc de bucuria revederii, după ce am sosit cu trenul la Bad Gastein, pe drumul ce ducea la Hotel, am fost întâmpinat de două ființe speriate. Doamna Iasinschi și soția mea, care mi-au povestit, între lacrimi și suhitudini, ce s-a întâmplat. Ne-au sfătuit, tremurând de frică, să parasim imediat localitatea. Poliția se mai găsește la Hotel și seful C.I.C. din Bad Gastein a întrebat și de mine. Toată conversația a durat cinci minute. Le era frică să nu fie și ele urmărite. Ne-am despartit în goana și, împreună cu Borobaru, am luat-o înainte. Nu puteam pleca din Bad Gastein pe același drum pe care venisem, adică să coborâm la gara, luând trenul spre Salzburg. Era primejdios. Dar dacă autoritățile americane au aflat ceva de vizita mea și au pus agenți să supravegheze gara?

Ce este de făcut? Știam că aproximativ la 5 km de Bad Gastein există o altă stațiune balneară, Bad Hofgastein. Salvarea nu poate fi decât în direcția aceasta. Ne-am decis să străbatem noaptea drumul pe jos până la Hofgastein și apoi de la stațiunea de cale ferată a acestei băi să luăm primul tren spre Salzburg, în dimineața următoare.

Pâna astazi nu pot sa uit acest drum. Era iarna. Un drum de munte strâmt si anevoios. acoperit de zapada. În dreapta lui era muntele, dar în stânga lui erau vagauni adânci. Marginile drumului erau acoperite de sloiuri de gheata. Trebuia sa ai grija, caci un pas gresit te putea azvârli în prapastie. Adeseori eram siliti sa folosim latura stânga a soselei, pentru a trece podurile sau alte obstacole. La aceste cotituri primejdioase se mai adauga si teama noastra sa nu apara din urma vreun jeep american. Altminteri nici o casa si nici o tipenie de om.

Am umblat toata noaptea, desi localitatea nu era departe. Numai sclipirea zapezii ne ajuta sa ne orientam. A trebuit sa facem eforturi disperate ca sa înaintam pas cu pas. Am ramas pâna astazi cu cosmarul acestui drum fioros.

Dupa ce am descoperit în vale luminile localitatii Bad Hofgastein, ne-am coborât si ne-am îndreptat spre gaza. Dar a trebuit sa mai zabovim pe afara, caci era înca devreme si gara era închisa. Când s-au aprins luminile si am socotit ca soseste primul tren, am intrat în gara si ne-am luat biletele pentru Salzburg. În trenul încalzit, dupa frigul îndurat, ne-am simtit alti oameni.

Abia ajuns la Salzburg, mi-am dat seama de primejdia prin care am trecut. Am multumit lui Dumnezeu ca ne-a scapat si din aceasta încercare.

9. ÎN MUNTII ALPI

Speriat de arestarile de la Bad Gastein si de primejdia prin care am trecut, la un milimetru sa fiu arestat, întors la Salzburg, m-am decis sa caut un drum de iesire din Austria peste munti si sa cobor în Italia. Aflasem locul de frontiera între cele doua tari, pe unde au apucat Grigore Manoilescu si Mircea Dimitriu. Era o localitate denumita Wald i. Pinzgau, la care au ajuns cu trenul venind de la Salzburg. Înaintând în munti au poposit în localitatea Krimml. De aici s-au urcat si mai sus pâna la Krimmler Wasserfälle. În restaurantul de aici au aflat ca mai sus, în munti, pastorii din Tirolul de Sud, care au venit primavara cu vitele, se pregateau sa se întoarca tocmai atunci cu turmele. Dupa 5-6 ore de urcus au ajuns la pastori. Acestia i-au primit bine, i-au ospatat si au dormit în fân. A doua zi în zori au pornit cu pastorii si turmele spre trecatoarea denumita *Passo dei Taori*, la 2.633 metri. Zapada era pâna la genunchi. Epuizati au ajuns la trecatoare. Cu mare greutate au coborât în Valle Aurina. De aici au coborât în localitatile de munte Frettau si St. Peter. Dupa ce au dormit aici o noapte, au plecat spre St. Johann. De aici au luat autobuzul care i-a dus pâna la Brunico si apoi la Franzenfest. Aceasta ultima localitate avea statiune de cale ferata. Trenul ce trecea pe aici mergea direct la Roma. La Roma au ajuns cu bine, unde au gasit pe Ilie Olteanu, Presedintele Comitetului Român din Roma, si pe Emil Bulbuc.

Fiind înca la Salzburg, am aflat de fericitul deznodamânt al expeditiei lui Grigore Manoilescu si Mircea Dimitriu. Aceasta reusita ne încuraja si pe noi sa încercam a trece muntii în Italia. Pe la începutul lui Noiembrie, am pornit si noi de la Salzburg ca sa refacem itinerariul predecesorilor nostri. Am pierdut din vedere ca sezonul era înaintat. Manoilescu si Mircea Dimitriu trecusera muntii la 20 Octombrie! În primul rând ne-am ocupat sa descoperim urmele celor doi, pe unde au stat si ce gazde au avut. Cu ajutorul camarazilor de la Salzburg, Mailat, Gica Tase si Crivat, am gasit familia din Wald i. Pinzgau unde au locuit ei. Am întâlnit niste oameni primitivi, care nu ne-au întrebat nici

de unde venim si nici de acte. Manoilescu si Dimitriu lasasera o buna amintire, încât aceasta ne-a servit de reconfortare.

De abia instalat în sânul acestei familii si s-a ivit o noua complicatie. M-am îmbolnavit de o gripa rebela. Cu temperatura înalta. O zi, doua, trei si nu mai trecea. Eram îngrijorat si de vremea care se scurge, caci cazuse zapada din abundenta. N-aveam nici medicamente. Câteva aspirine. În sat nu am gasit ce îmi trebuia. Eram îngrijorat de boala, dar mai îngrijorat de trecerea timpului. Ce facem cu muntii? Dimineata ma sculam tot mai slabit din cauza transpiratiei.

Din aceasta situatie penibila, tot camarazii de la Salzburg m-au salvat. Au venit pe la mine Mailat, Crivat si Tase. Le-am cerut tuturor sa-mi procure o sticla de rachie. Nu aveam un strop de alcool, care, în astfel de împrejurari, ajuta la biruinta bolii. Dupa câteva zile de asteptare, apare Crivat cu sticla salvatoare. Era o tuica de prune de un litru. M-am apucat de ea si am tot baut, în prima zi, fara exagerare, o jumătate de litru. Am adormit tun si, a doua zi, m-am trezit usurat. Eram slabit, dar nu mai aveam febra.

Eu înclinam sa trecem si acum muntii. Ceilalti camarazi erau mai reticenti. Cazuse multa zapada. Satul era alb. Ne aflam pe la 15 Noiembrie. Puteam sa disparem în zapada sau sa murim epuizati, caci trebuia sa urcam pâna la 3.000 de metri.

Cu parere de rau, am renuntat la expeditie. Ne-am întors la Salzburg si ne-am gândit la un alt plan peste munti. Trebuia sa iesim din Austria, caci ne pândeau primejdiile din toate partile.

Meditând mai târziu la esecul întreprinderii noastre, mi-am dat seama ca boala mea a jucat un rol providential. Fara de acest repaus fortat, am fi apucat calea muntilor si cine stie daca nu ne-ar fi ramas oasele în zapezile Alpilor.

10. RAMAS BUN DE LA BAD GASTEIN

Cu toata patania anterioara, când eram pe punctul sa fiu arestat, am mai facut o calatorie la Bad Gastein, pentru a-mi lua ramas bun de la sotia mea si de la familia Iasinschi. Nu renuntasem la planul sa trec muntii în Italia si îmi alesesem de asta data traseul Innsbruck-Brennero. Ma gândeam ca, cine stie, când ne vom mai vedea si daca ne vom mai vedea, dupa ce autoritatile militare americane si-au pus ochii pe noi.

Sotia mea si familia Iasinschi parasisera hotelul unde locuisera pâna atunci toti diplomatii, din cauza descinderii si arestarii lui Mihai Enescu si Doamnei Maria Bucur si îsi gasisera locuinta, unde credeti, chiar la seful jandarmeriei din Bad Gastein. Erau în buna 'paza'. Eu ca sa îi vad trebuia sa calc aceeasi casa. Stateam la îndoiala sa ma duc la ei. Dar cum doamnele m-au asigurat prin curierii trimisi ca nu e nici o primejdie, deoarece seful de post este un om cumsecade, care nu se intereseaza de trecutul politic al chiriasilor, mi-am luat acest risc.

Am plecat la Bad Gastein, însotit numai de Traian Borobaru. Ajungând la locuinta jandarmului, acolo am gasit la poarta pe doamnele care ma asteptau, de asta data fara a manifesta vreun semn de neliniste. Camerele ce le închirasera erau destul de bune, încălzite si bine mobilate. Am sosit spre seara, ca sa nu ne vada nimeni, si am dormit în

camera sotiei mele. Am avut o noapte zbuciumata, deoarece aveam înca febra, din cauza racelii de la munte.

Vazându-l pe Iasinschi, l-am rugat staruitor sa paraseasca localitatea si sa se refugieze fie în Bavaria fie în zona engleza, cum facuse Profesorul Sângiorgiu. Acesta, dupa întâmplarea de la hotel, se refugiase în zona engleza si acolo, ajutat de alti camarazi, își gasise o locuinta si intrase în legatura chiar cu autoritatile militare de ocupatie. Rugamintea mea n-a servit la nimic. El spera sa fie crutat de arestare, socotind ca întâmplarea cu Enescu si Doamna Bucur este urmarea unui denunt si ca în curând vor fi eliberati. L-am lasat cu aceasta convingere. Eu îmi facusem datoria si îl prevenisem.

Despartirea de sotia mea a fost dureroasa. Presimtea ca nu ne vom mai vedea multa vreme, în afara de grija de a sti ca plec în necunoscut. I-am promis ca o sa o aduc si pe ea în Italia, daca voi reusi sa ma stabilesc în aceasta tara.

Era pe la sfârșitul lui Noiembrie 1945, când am facut aceasta ultima vizita la Bad Gastein. Din acest moment ne-am fixat privirile spre Innsbruck, de unde credeam ca vom putea face saltul peste munti.

11. ALTE PERIPETII

Nu ne-am mai întors la Salzburg deoarece daduseram de urma lui Virgil Popa, care își gasise un adapost într-un sat din Tirol, ceva mai înainte de Kitzbühel. Locuia la o familie de austrieci, care avea si un salas, undeva sus pe munte, deasupra satului, pentru paza vitelor si a oilor, când erau duse la pasune în vara. Salasul avea mai mult aspectul unei vile de munte, cu mai multe dormitoare si înzestrata cu sobe. Se putea locui în ea si în cursul iernii.

Ne-am înțeles cu Virgil Popa ca sa ne gazduiasca câteva zile acolo în vârful muntelui, unde n-aveam sa ne temem de nimic. Întâi am facut o recunoastere în partea locului, împreuna cu Virgil Popa, ramânând ca sa venim a doua oara singuri. Dar ce s-a întâmplat? Între primul si al doilea urcus a cazut zapada si când ne-am avântat spre culme, n-am mai recunoscut drumul ce duce la salas. Era peste o mie de metri înaltime. Am înaintat noi, eram cu Borobaru, o dupa masa întreaga, pornind din satul de jos, si pe înserate, am ajuns sus pe culme. Dar, din cauza zapezii ce cazuse, nu mai recunoasteam drumul. Nu se mai vedeau cararile. Urcam la întâmplare, temându-ne ca vom disparea în coclauri.

Când eram mai disperati, apare pe un dâmb silueta lui Virgil Popa. Un chiot de bucurie si ne-am îmbratisat. Eram salvati. Casa nu era departe, dar noi ne învârteam în jurul ei. Virgil Popa, îngrijorat de întârzierea noastra, a coborât sa faca o recunoastere. Ne-a condus în casa si acolo am dat de caldura si de o odihna placuta.

Am stat câteva zile, bucurându-ne de aerul curat al muntilor si de ospitalitatea ce-o gasisem aici, înconjurati de dragostea familiei ce se oferise sa ne adaposteara în aceste ceasuri grele.

12. SPRE INNSBRUCK.

TRECEREA MUNTILOR PE LA BRENNERO

Dupa scurta odihna în salasil oferit de Virgil Popa, am luat directia Innsbruck, ultima alternativa pentru a gasi o trecere spre Italia. Orasil Innsbruck avea avantajul ca se afla în zona franceza de ocupatie, unde, pâna la acea data, legionarii fusesera lasati în pace de autoritatile militare.

În afara de Traian Borobaru, luasem ca însotitori la Innsbruck pe Vasile Mailat si Ion Crivat. Am plecat în necunoscut. Nu stiam unde vom trage. N-aveam nici o adresa si nici o gazda.

Am plecat cu trenul fara sa fi suferit vreun control pe drum. Nu stiu prin ce întâmplare, am descoperit la Innsbruck pe Profesorul Ion Ionica, care se stabilise în acest oras si avea si o camera închiriată. De la el am aflat ca în Innsbruck exista un camin al Crucei Rosii pentru refugiatii români, întemeiat din initiativa Doamnei Siegens, sotia Directorului Camerei de Comert germano-române de la Berlin. Doamna Siegens era româncă, sora camaradului nostru Nicolae Paul. La caminul condus de ea, sub ocrotirea autoritatilor franceze, locuiau mai multi studenti români între care si unii legionari.

Ne-am pus întrebarea unde vom putea locui timpul necesar pâna se va gasi o trecere spre Italia. Mi s-a propus la început chiar caminul, dar am refuzat de teama sa nu fim recunoscuti de cineva care ar putea sa vorbeasca sau chiar sa ne denunte. Profesorul Ionica s-a oferit sa ne tina în camera lui o zi, doua, pâna ce vom gasi o alta casa de români. Gazda lui îl iscodea mereu, cine suntem noi, de unde venim si daca ne-am anuntat la politie. Am gasit o familie de români, a compozitorului Eugen Stoia care n-avea decât o singura camera si a facut sacrificiul sa ne faca loc de dormit în spatiul restrâns al propriei lor locuinte.

În timpul acesta Vasile Mailat a pornit în explorare spre Brennero, pentru a descoperi un loc de trecere prin munti. A mers cu trenul pâna la gara, dându-se jos la Brennero. A luat-o apoi spre stânga localitatii si a început sa urce înaltimile dimprejur. Era în a doua jumătate a lunii Decembrie, aproape de Craciun si muntii dimprejur, de peste o mie de metri, erau acoperiti de zapada. Singur-singurel, cu un rucsac în spate, a pornit sa exploreze aceasta pista. N-a fost usor. A înotat în zapada pâna la brâu. Dupa ce a ajuns pe culme, drumul s-a usurat. Zapada mai putina. A mers pâna ce a zarit în vale proxima localitate, Strassberg, pe teritoriul italian. A coborât, a identificat satul, descoperind ca linia ferata spre Bolzano trece prin el. S-a interesat de gara si de mersul trenurilor. Cu aceste rezultate, a luat drumul înapoi, tot peste munti, pâna la Brennero, de unde s-a întors cu trenul la Innsbruck.

La întâlnire, Mailat ne-a povestit isprava lui în toate amanuntele. Era o performanta extraordinara. Dovada succesului sau era prezenta propriei lui persoane, aici în mijlocul nostru. Nu ne venea sa credem. Drumul spre Italia era deschis.

Fara întârziere, ne-am facut pregatirile de plecare. Era dupa Craciun, când am plecat din Innsbruck, cred ca 28 Decembrie 1945. Misiunea lui Mailat era sa ne conduca pâna la proxima statiune de cale ferata, dincolo de Brennero. De aici el s-ar fi întors la Innsbruck, iar noi am fi ramas în grija lui Crivat, care fusese în Italia, unde obtinuse si hârtii de resedinta si cunostea reseaua de cale ferata.

Întreprinderea nu era usoara. Avea riscurile ei. În afara de efortul ce trebuia sa-l facem

prin muntii înzapeziti, ne pândeau alte primejdii. Pâna la Brennero trebuia sa luam trenul si, cum aflasem, adeseori se faceau controale din partea Francezilor. Dar prin munti nu ne vom întâlni cu vreo patrula italiana? Evident ca în spate ne pândeau primejdii mult mai mari, încât nu ne ramânea altceva de facut decât sa ne încredintam voii lui Dumnezeu, care ne va feri de primejdii.

Am luat de la Innsburck trenul spre Brennero, plin de calatori din localitatile pâna la frontiera. Apaream si noi ca niste oameni din partea locului. Am coborât la Brennero, împreuna cu alti calatori, ca si cum am fi fost locuitori ai acestui punct de frontiera. La proxima cotitura, am trecut pe partea stânga a caii ferate, calauziti de Mailat. Cum am ajuns la poalele muntilor, am început sa urcam. Era pe înserat. În afara de greutatea suisului, trebuia sa ne facem drum printr-un strat de zapada care ne ajungea pâna la brâu si uneori chiar pe piept. Ascensiunea a fost grea. Mai ales pentru mine, care eram slabit din cauza racelii anterioare.

Noaptea târziu, am ajuns pe vârful muntilor. Privind în vale am vazut luminile din Brennero si ceva mai departe localitatea Strassberg, unde trebuia sa coborâm. Am mai mers câtiva timp pe deasupra înaltimilor, pe unde zapada era mai mica si, pe la 5 dimineata, am început coborâsul. În fata garii, ne-am despartit de Mailat si am ramas numai cu Crivat.

Am intrat în statiune si Crivat, care vorbea italiana, ne-a cumparat bilete fara nici o dificultate pâna la Bolzano. Am asteptat în gara câtiva timp pâna ce a sosit trenul italian de la Brennero. Ne-am urcat în tren cu alti calatori care mergeau în aceeasi directie. În afara de conductorul trenului, care controla biletele, n-am vazut nici o politie si nici carabinieri. La Bolzano aceeaasi atmosfera. Nici un control la coborâre. Ne-am dat jos si am respirat usurati. Ne aflam pe pamânt italian, lasând în urma CIC-ul american si spaima prin care trecuseram.

13. DE LA BOLZANO LA ROMA SI NAPOLI

La Bolzano, Crivat ne-a gasit repede o camera la un hotel. El se bucura de o dubla nationalitate. Avea o hârtie pe numele lui Ion Crivat, dar mai poseda si un alt act, pe numele lui propriu italianizat, de Giovanni Crivatti. În starile confuze de dupa razboi, le-a obtinut pe amândoua de la autoritatile italiene. El a ramas cu numele italian, iar mie mi-a dat actul lui în româneste, cu care am calatorit fara nici o grija în toata Italia. Borobaru avea un pasaport românesc, eliberat de Consulatul Român din Viena, pe numele de Valer Ionescu.

La Hotel, s-a legitimat singur Crivat, italianul, iar noi eram doar însotitorii lui. Singurul dezavantaj era ca hotelul nu era încalzit. Noi, zgribuliti de frig, dupa trecerea muntilor, ne-am vârât în plapumi si am adormit pâna la ziua.

A doua zi, dupa ce am platit hotelul, am pornit spre gara. Am aflat trenuri care aveau ca destinatie Roma. Am cumparat bilete si seara ne-am urcat în tren. Îmi aduc aminte precis ca era ziua de 1 Ianuarie 1946 când am ajuns la Roma. În urma noastra ramesesera, ca un vis urât, primejdiile prin care am trecut în Austria. Eram în capitala Italiei, pe care o cunoscusem în fuga mea anterioara din Germania. Acum mi se parea maiestuoasa. Senzatie ca ne putem misca liberi în lungul si latul Italiei, fara nici o

amenintare din spate, cum se întâmplase în 1942, ne umplea sufletul de o multumire nemarginita.

La Roma stiam adresa lui Emil Popa si a sotiei lui, Tiana. Locuiau la Caminul Preotilor Uniti, Pio Romeno. Emil Popa fusese angajat portar la acest camin, unde primise si o camera de locuit. Ne-a primit si pe noi în camera lor. Crivat, după instalarea noastra, s-a dus la un hotel. Emil Popa ne-a atras însa atentia sa nu iesim din camin fara avizul lor, ca sa nu ne vada studentii care locuiau acolo. El ne va indica daca drumul este liber si la ce ora ne putem întoarce.

La Roma cercul cunostintelor noastre s-a largit. Am descoperit pe Grigore Manoilescu la Castelgandolfo, în palatul unei contese. Bucuria revederii a fost de nedescris. Si unii si altii am trecut muntii cu mari greutate si acum ne mângâia soarele Romei. Mircea Dimitriu nu era la Roma. El își gasise adapost într-un lagar de refugiati din Napoli. Tot la Roma am dat de urmele lui Emil Bulbuc si Ilie Olteanu. Olteanu era presedintele Comitetului Român de Ajutorare al Românilor refugiati la Roma.

Am zăbovit la Roma mai bine de o luna de zile. Calauziti de Emil Bulbuc, am vizitat Frascati, Roca di Papa, Albano si alte localitati de renume international. Ni se pareau toate aceste peisagii ceva din lumea basmelor. Pare ca Dumnezeu voia sa ne rasplateasca pentru suferintele îndurate în lagar si pentru ultimele încercari ce le-am îndurat pentru a trece bariera grea a muntilor. Pe la începutul lui Februarie am coborât pe meridian la Napoli, cu gândul sa ne bucuram de climatul blând al Italiei Meridionale. În locul lui Crivat, care plecase spre nord, ne-a însotit la Napoli Emil Bulbuc. El era îndrăgostit de Italia, o cunostea ca în palma pâna la capatul cizmei si trecuse chiar dincolo, în Sicilia. Era un ghid de nepretuit. În Napoli ne-am încartiruit usor, într-o resedinta particulara, fara sa ne ceara stapâna acte. Apoi am început sa vizitam împrejurimile. L-am descoperit mai întâi pe Mircea Dimitriu într-un lagar de refugiati aproape de Napoli. Cum el nu era în lagar în momentul când l-a cautat Emil Bulbuc, s-a speriat de aceasta vizita neasteptata, crezând ca e cautat de politie. Se gândea chiar sa dispara din lagar, înainte de a da ochii cu presupusul politist, când a vazut intrând pe poarta lagarului pe Emil Bulbuc. Emotia revederii a fost de nedescris. Si unii si altii eram teferi si ne priveam cu bucurie în ochi.

Cât am stat la Napoli, toata luna Februarie, am vizitat locurile demne de vazut din regiune: Insula Capri, Pozuelo, Vesuviul, Pompei si Herculaneum. Am pornit apoi dincolo de Vezuviu pe înaltimile care duc la mare, de unde am contemplat faimosul Sorrento.

Emil Bulbuc ne-a dus si a o reprezentatie de opera, în Teatrul San Carlos din Napoli, unde cânta tocmai compatriotul nostru Tommaso Spataro, în Rigoletto.

14. VESTI RELE DIN AUSTRIA

La începutul lui Martie 1946 am întrerupt vacanta la Napoli si ne-am îndreptat din nou spre nord. Ne daduseram întâlnire cu Octavian Rosu la Milano, pe care îl însarcinasem sa ne caute o trecere în Franta. La Roma ne asteptau vesti nelinistitoare din Austria. Nu erau clare. Crivat adusesese stirea ca se operasera noi arestari între Români de la Bad Gastein de catre politia militara americana. Târziu de tot am aflat ce se petrecuse.

Cum am scris si mai înainte, ministrii si diplomatii români încartiruiti la Bad Gastein, la începutul ocupatiei americane, n-au avut de suferit represalii, în timp ce diplomatii celorlalte guverne din răsarit si corpurile lor consulare au fost arestati la 25 Septembrie 1945 si internati în lagarul de concentrare Glasenbach, de lângă Salzburg, special organizat pentru criminalii de razboi. Temporar pentru Români, cum am scris în capitolul *Drama de la Bad Gastein*, n-a durat mult. La 29 Octombrie, grupul românesc sufera primele arestari. Victimele CIC-ului nu sunt ministrii români, ci membrii Consulatului Român din Viena, Mihail Enescu, Consul General, si secretara Consulatului, Doamna Maria Bucur. Am relatat cum s-au petrecut aceste arestari în capitolul mai sus amintit.

Ministrii nostri, Iasinschi si General Chirnoaga, vazând ca arestarile se limiteaza la personalul consular, au presupus ca arestarea lui Enescu si a Doamnei Bucur se datoreaza unor denunturi si, dupa ancheta de rigoare, vor fi în curând eliberati. Din acest motiv au continuat sa ramâna la Bad Gastein, în afara de Profesorul Sângiorgiu, care, imediat dupa arestari, s-a refugiat în zona engleza din Germania.

Dar interpretarea data de cei doi ministri arestarii lui Enescu si Doamnei Bucur nu era corecta. Contrar asteptarilor lui Iasinschi si Generalului Chirnoaga, peste câtvă timp a venit si rândul lor sa fie ridicati. Desi trecusera aproape patru luni de la primele arestari, pe la jumătatea lunii Februarie 1946, Vasile Iasinschi, Generalul Chirnoaga si Comandorul Bailla au fost arestati de C.I.C. si internati în lagarul Glasenbach, unde s-au revazut cu Doamna Bucur si Mihail Enescu.

15. LAGARUL GLASENBACH

Lagarul Glasenbach, din localitatea cu acelasi nume din apropierea Salzburgului, era populat de o multime de detinuti, presupusi criminali de razboi ai Reichului, barbati si femei, cât si de numerosi oameni politici si militari aparținând acelor formatiuni sau guverne straine de pe teritoriul Germaniei care au luptat pâna în ultima clipa contra invaziei sovietice. În aceasta populatie de toate nationalitatile se aflau acum si Românii nostri, asupra carora apasa aceeaasi acuzatie ca ar fi criminali de razboi. Germanii trebuiau sa fie judecati de tribunalele militare aliate, iar reprezentantii celorlalte nationalitati din răsarit urmau sa fie predati Statelor respective, pentru a fi judecati de tribunalele lor. Pe Români îi astepta soarta ca sa fie extradati în România, unde, din Martie 1945, venise la putere guvernul Groza, dominat de comunisti.

În lagarul Glasenbach se aflau arestati si doi legionari, Spiridon Neata si Ion Radulescu. Neata era originar din Muscel, iar Radulescu din Prahova. Fusesera amândoi internati la Buchenwald iar sfârșitul razboiului i-a prins la Salzburg. În vreme ce Enescu, Maria Bucur, Vasile Iasinschi si Generalul Chirnoaga au fost ridicati si dusi la Glasenbach pe baza unei dispozitii generale a Tribunalului de la Nürnberg, si legionarii Neata si Radulescu, care nu intrau în aceasta categorie, au cazut victima unor denunturi din partea unor români de la Salzburg, care intrasera în serviciul politiei americane. Mai erau pe lista sa fie arestati si internati la Glasenbach si legionarii Vasile Mailat si Gica Tase. Acestia avusesera prevederea sa se refugieze din vreme în zona americana din Germania, unde, gratie interventiei lui Velescu la Murphy, legionarii aflatori aici se bucurau de libertate.

Împotriva celor mai sumbre prevestiri, care framântau pe deținuții români din lagăr, văzând cum dispăreau, fără a se mai întoarce, reprezentanții altor formațiuni politice care luptaseră alături de Germania, grupul de Români internați la Glasenbach s-a salvat în totalitatea lui. Nici unul dintre membrii guvernului de la Viena și nici un aderent al Miscării Legionare n-au fost declarați criminali de război sau colaboracioniști și predați guvernului din țară.

La 13 Iulie 1946, a sosit la Glasenbach un ofițer american, cu formulare ale Comisiei de Instrucție de pe lângă Tribunalul Internațional de la Nürnberg. Aceste formulare au fost predate și deținuților români, pentru a fi completate. Ofițerul se întorcea cu ele de la Nürnberg, pentru a fi examinate. Rostul lor era să stabilească dacă persoanele implicate nu aparțineau unor organizații culpabile colectiv, nu săvârșiseră crime contra umanității și nu aparțineau grupului denumit colaboracionist.

Rezultatul anchetei de la Nürnberg s-a încheiat cu un *non lieu* pentru membrii guvernului de la Viena și ceilalți deținuți. În luarea acestei decizii a contribuit în mod decisiv întrevădarea lui Velescu cu Robert Murphy, care a dat instrucțiunile necesare cum să se procedeze în cazul Miscării Legionare. Memoriile întocmite în lagăr de Mihail Enescu și altul de Generalul Chirnoaga, adresate Generalului Mark Clarck, Comandantul Suprem al Armatei Americane din Austria, au avut și ele o influență favorabilă în clarificarea autorităților americane privitor la internații români.

În Aprilie 1947, după cercetările de rigoare, au fost eliberați membrii Consulatului Român, Mihail Enescu și Doamna Maria Bucur, împreună cu Comandorul Bailla. Odată cu ei au ieșit din lagărul Glasenbach și legionarii Neata și Radulescu. O lună mai târziu, Mai 1947, au ieșit pe poarta lagărului Vasile Iasinschi și Generalul Chirnoaga.

Odată cu exonerarea acestora de orice culpă, atât Comisia de Instrucție de la Nürnberg cât și Comandamentul Suprem Militar Aliat de la Viena au scos din cauză și entitățile pe care le reprezentau acești demnitari: Miscarea Legionară, Guvernul Național Român și Armata Națională. Cei ce au participat la activitățile acestor organisme n-au fost nici *fasciști*, nici *naziști*, nici *colaboracioniști* și nici n-au săvârșit crime de război sau crime contra umanității.

16. DIZIDENTII DIN NOU LA ATAC

Abia s-a sfârșit războiul și dizidenții, 30-40 la număr, sub inspirația lui Papanace, și-au schimbat brusc și radical convingerile lor politice. Acesta, după înfrângerea suferită cu formarea guvernului de la Viena, a considerat momentul oportun ca să-și ia revanșa. În acest scop, și-a instruit partizanii cum să se comporte în noua conjunctură, după capitularea Germaniei, dacă vor avea contacte cu Aliații sau dacă vor fi anchetați de aceștia, cum se prevedea. Ei trebuiau să spună că au fost anti-colaboracioniști, că s-au ținut departe de orice colaborare cu Reichul, după ce au ieșit din lagăr. N-au intrat în guvernul de la Viena, considerând formarea lui o aventură politică și militară. Ei s-au despartit de Horia Sima din cauza acestei deosebiri de orientare și perspectiva în colaborarea cu Germania. Ei și-au asumat riscul de a refuza să se pună în serviciul acelora care i-au internat în lagăr. Toată răspunderea pentru formarea guvernului de la Viena și a acțiunilor întreprinse de acest guvern cade asupra lui Horia Sima și a oamenilor lui. Numai ei au colaborat cu Germania și ei sunt singurii care, conform

deciziilor luate de Aliati, pot fi considerati *colaborationisti*. Dizidentii se lepadasera de atitudinea lor din lagar, când se bateau cu pumnul în piept ca numai ei au ramas credinciosi Puterilor Axei si Führerului Adolf Hitler, în timp ce noi am tradat alianța cu Germania si dispozitia testamentara a Capitanului.

Evident ca aceasta schimbare totala în atitudinea lor politica surâdea multora dintre dizidenti. Papanace le oferea o portita de scapare daca represaliile aliate se vor abate si asupra Miscarii. Daca vor fi anchetati, vor declara ca ei n-au participat la activitatile guvernului de la Viena si conflictul cu Horia Sima are la baza tocmai refuzul lor de a mai servi Reichului în ultima faza a razboiului. De unde sa stie Aliatii ca ei n-au participat la guvernul de la Viena, nu din motivele ce le afisau acum, ci pentru ca se opuneau la formarea acestui guvern sub conducerea lui Horia Sima, iar, în lagar, au azvârlit torente de acuzatii contra Comandantului Legiunii, învinuindu-l pe acesta de tradare a aliantei cu Germania.

Gândul lui Papanace si al unora dintre apropiatii lui mergea mai departe. Subita lor schimbare de pozitie, din ultra-nazista în ultra-aliata, poate servi si la victoria lor finala contra lui Horia Sima. Ceea ce n-au reusit cu Nemtii, vor reusi poate cu Aliatii. Dupa toate probabilitatile, Horia Sima, cu membrii guvernului si cu principalele cadre legionare ce l-au urmat, vor fi arestati de Aliati si trimisi în tara, unde vor fi condamnati, asa cum este în curs sa se procedeze cu capetenile tuturor miscarilor nationaliste care au colaborat cu Reichul. Si atunci în Occident, vor ramâne liberi ei si numai ei, absolviti de orice învinuire. Dupa linistirea starilor de razboi, vor putea continua nestingheriti de fostul Comandant al Legiunii sa reprezinte în lume idealurile Legiunii. Nu se vor mai teme asadar de nici o concurenta politica, dupa eliminarea tuturor acelora care au colaborat cu Germania la Viena.

Conceptia lor putea avea însa si un alt final nedorit de ei. Daca se începeau arestarile si deportarile de legionari, acestea nu se puteau limita la anumite categorii dintre ei. Se crea, cum s-ar zice un vad, o rutina, de care n-ar fi scapat nici ei. Decizia Aliatilor putea fi globala si atunci intrau si dizidentii la gramada. S-au întâmplat numeroase cazuri de extradare de nationalisti din rasarit de catre Aliati, care nu apartineau forurilor conducatoare, ci erau simpli aderenti ai acestor miscari sau a unor unitati de pe front.

Dar s-a mai întâmplat ceva care lovea direct si în dizidenti. Între cei reclamati pe cale diplomatica de guvernele din tara figurau alaturi de Horia Sima, Papanace si Ilie Gârneata. Odata aceasta operatie realizata, cine stie daca alti legionari n-ar fi luat acelasi drum fara întoarcere.

Acest proces de anihilare a Legiunii a fost oprit prin miraculoasa interventie a inginerului Virgil Velescu la Frankfurt. De aceasta interventie au profitat si ei, care ar fi fost bucurosi sa pierim în valmasagul razboiului.

17. LAGARUL REICHENAU-INNSBRUCK. UN DENUNT SI CONSECINTELE LUI

La Innsbruck se întemeiasa o comunitate româneasca înfloritoare de refugiati, în jurul Caminului Crucii Rosii Românesti. Acest camin fost înfiintat gratie energiei si priceperii Doamnei Yvonne Siegens, sotia Directorului Camerei de Comert Germano-Române din

Berlin, refugiatii si ei acum la Innsbruck. Nimic nu parea sa turbure linistea acestei oaze de refugiatii, care se bucura si de ajutorul ce-l primea în alimente de la diferite organisme umanitare între care si Crucea Rosie Internationala. Caminul era adăpostit într-o cladire le Sillgasee 3 si avea trei etaje. Etajul întâi era locuit precumpanitor de tineri studenti. Etajul al doilea era ocupat de familia Siegens, iar în etajul al treilea erau niste doamne si domnisoare care lucrau la administratia Comitetului. Dar raza de actiune a Comitetului Român al Crucii Rosii era mult mai vasta. Distribuia ajutoare alimentare si la Românii risipiti prin alte localitati din Tirol si Voralberg. Exista un lagar de Români chiar la Bregenz, pe malul lacului Constanta. Atmosfera era asa de linistita la Innsbruck si în întreaga zona franceza de ocupatie, încât tinerii refugiatii de aici si-au îngaduit sa invite în comunitatea lor cunoscuti de-ai lor din zona americana, pentru a petrece Pastile împreuna. Asa Grigore Filiti, care locuia la Graz, a fost invitat de Simeria si alti cunoscuti ai lui sa petreaca sarbatorile Pastilor la Bregenz. Dupa mai multe peripetii avute cu jandarmii francezi, care controlau pe calatorii din tren, Filiti a ajuns la Bregenz si a petrecut aici Pastile într-o atmosfera placuta si camaradereasca. Dupa o saptamâna s-a înapoiat la Innsbruck, cu gândul sa se întoarca la Graz. A locuit, cum era si firesc, la Caminul Crucii Rosii, condus de Doamna Siegens.

Abia sosit aici, luni, dupa Duminica Tomii, în toiul noptii, casa din Sillgasse este înconjurata de jandarmi francezi, care au poruncit tuturor locatarilor ca sa se îmbrace si sa-si ia lucrurile necesare pentru o detentiune mai lunga. Coborâti în strada, prizonierii capturati au fost înconjurati de garda acelorasi jandarmi si au pornit în mars de-a lungul râului Inn. Dupa o ora si jumătate de mers pe jos, coloana prizonierilor a fost oprita în fata portii unui lagar, care se numea, cum au aflat mai târziu, Reichenau.

Lagarul Reichenau fusese construit de Germani si acuma îl foloseau trupele franceze de ocupatie. Erau închisi în acest lagar multi germani, civili si militari, ofiteri si fosti membri ai partidului national-socialist, apoi alte natii, între care numerosi Ucraineni si chiar evrei care încercasera sa treaca clandestin frontiera în Italia.

Acum lagarul Reichenau se marise cu contingentul românesc destul de numeros. În afara de cei capturati la Camin, au fost arestati si dusi în lagar aproape toti Românii aflatori în zona franceza de ocupatie, adica în Tirol si Voralberg. Numarul Românilor internati în acest lagar, de pe urma acestei razii, era de aproape 40. Între ei se aflau Maiorul Maftai cu sotia, ridicati de la Kitzbühel; istoricul Alexandru Randa, comandorul Muresanu, întreg grupul de la Bregenz, în frunte cu Simeria, seful lagarului de Români de aici, Dr. Hacman, profesor de fizica cu sotia, George Siegens cu sotia. Dintre tineri, aproape mai toti legionarii tineri care s-au refugiat în zona franceza din Austria. Între ei, Dionisie Ghermani, Grigore Filiti, Victor Carâp si alti legionari din garnizoana Berlin. Apoi Gheorghe Bulumete, Ion Bodoc si Hatmanul Hojbota, care locuiau la Bregenz sau la Bludenz.

Evident ca cei internati s-au întrebat pentru ce au fost arestati si internati în lagar. Versiunea lansata de Francezi a fost ca la Comitetul Crucii Rosii s-ar fi descoperit niste nereguli în distribuirea ajutoarelor primite de la diferite organisme internationale. Aceasta explicatie a cazut prin absurditatea ei. Ce cautau aici persoane care locuiau la Camin, dar nu aveau nimic în comun cu administratia? Sau, de ce au fost arestate persoane din alte localitati, cum erau cei de la Kitzbühel sau Bregenz? Ce cautau în lagar

Alexandru Randa sau Maiorul Maftai? Până la urma s-au lamurit lucrurile, când a început ancheta celor internați. Au fost arestați și internați pentru motive politice. Pentru participarea lor la Guvernul de la Viena și pentru apartenența unora dintre ei la Garda de Fier.

Operația era un ecou al procesului ce se desfășura tocmai atunci la Nürnberg și a unor intervenții, ce veniseră din țară, ale guvernului Groza. Francezii, extrem de sensibili la noțiunile de *criminali de război*, *nazisti*, *fascisti* și *colaboracionisti*, au procedat fără nici o discriminare la arestarea Românilor din spațiul controlat de ei.

Această razie a autorităților franceze nu s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi fost alarmați de anumite denunțuri, chiar din mijlocul Românilor. Trei legionari marginali – care în lagarul Buchenwald s-au atasat grupului dizident și erau cunoscuți prin virulenta atacurilor lor contra conducerii legionare – au intrat în serviciul Francezilor și au denunțat pe ceilalți legionari. Ca "sunt nazisti", ca "au ajutat pe Hitler până în ultima clipă a războiului", ca "sunt colaboracionisti notorii, care trebuie să-și ia cuvenita pedeapsă". Autoritățile franceze, foarte sensibile la aceste denunțuri, n-au binevoit să facă o anchetă preliminară, pentru a se convinge de adevărul acestor acuzații, ci au dat un ordin global să fie arestați și internați în lagar toți Români din zonă. Fostii noștri camarazi care s-au pretat la această faptă urâtă, punând în primejdie libertatea și poate viața atâtor compatrioți, au fost trei studenți: Nicolae Tanase, Antonovici și Stefan Popescu. La aceștia s-a adăugat, întărind spusele lor, cunoscutul agent al lui Eugen Cristescu din lagarul Rostock, care uneltise asasinarea capetenilor legionare din acest campament, Serbu. Cu declarațiile contra celorlalți români, ei urmăreau pe de o parte să se pună la adăpost de eventuale urmăriri ("noi am fost contra guvernului de la Viena, contra colaborării cu Germania"), iar pe de altă parte să se răzbune pe acei legionari care nu aprobau defectiunea lor.

Oaza de pace și fratietate de la Innsbruck sarise în aer. Soarta celor arestați și internați în lagarul Reichenau era incertă. Puteau fi ridicați de la o zi la alta și predați guvernului din țară. La Nürnberg se judeca procesul capetenilor național-socialiste, iar în țară începuse procesul Antonescu. Sub ochii lor, ai celor internați, au fost ridicați ucrainienii și predați Rusilor. Se asteptau de la o zi la alta să aibă și ei aceeași soartă. Denunțatorii, camarazii lor de altădată, întretineau relații și cu guvernul din țară, via Viena. La Innsbruck aparuse un General român, Balosin, trimis de guvernul din țară pentru *repatrieri*. Dar în afara de această misiune oficială, avea și alta paralelă. Unde se găsesc legionarii? În ce lagare și zone, pentru ca guvernul român să le ceară Aliatilor extradarea lor? Acest General Balosin a apărut în toate lagarele din Austria, Germania și Italia, în căutare de criminali de război, misiune camuflată sub formula plauzibilă a repatrierilor. Generalul Balosin venise însoțit la Innsbruck de un colonel și de un capitan, numit Iliescu. Acest capitan, în convorbirile avute în lagarul Reichenau, le-a comunicat unor deținuți de legătură ce există între cei trei denunțatori și guvernul din țară, prin intermediul Legatiei din Viena.

Ovidiu Stănescu, internat și el în lagarul Reichenau, l-a văzut întâia oară pe Generalul Balosin intrând pe poarta lagarului Enghien-Edingen, din Belgia, unde se aflau mulți prizonieri români.

Deznodamântul final a fost însa cu totul altfel decât cum sperau denuntatorii.

Spre norocul Legiunii, în sânul fortelor franceze de ocupatie din Austria se petrece o schimbare radicala. Biroul de Documentare al Armatei Franceze, care era pâna atunci controlat de comunisti din Fortele Franceze de Eliberare, este preluat de ofiteri francezi de cariera, care luptasera cu De Gaulle. Aceasta s-a întâmplat la aproximativ 6 luni de la internarea Românilor în lagarul Reicheanu. În locul anchetatorilor anteriori, de filiatie comunista, își face aparitia un tânar ofiter, Blondel, care reia ancheta de la început. Procesul legionarilor si al tuturor Românilor internati încapuse pe alte mâini.

Interogatoriul facut de Blondel nu a mai avut loc în lagar, ci la Innsbruck, într-o resedinta a Biroului de Documentare al Armatei. De la început, cei anchetati au constatat diferenta de atmosfera si de tratament. Cum îl descrie Filiti, Blondel era calm, perspicace, prietenos, inspirând încredere. Blondel era interesat sa afle ce este cu aceasta miscare. Tinerii legionari i-au explicat cu entuziasm fenomenul legionar, în asa fel încât Blondel a fost impresionat de doctrina lor.

Ca urmare a acestor anchete, prin care au trecut toti detinutii, regimul celor închisi, de când a venit Blondel, s-a ameliorat. Blondel avea atâta încredere în legionari încât, când acestia aveau ceva de facut în oras, îi lasa fara paza, fiind sigur ca se vor întoarce. Adeseori lipseau toata ziua.

S-a mai întâmplat ceva care a avut efectul unui detonator asupra soartei celor internati. Tatal lui Dionisie Ghermani, profesorul Ghermani, decanul Facultatii de Constructii de la Politehnica din Bucuresti, hidraulician emerit si specialist în teoria similitudinilor, este invitat la Paris, la un congres în specialitatea lui. La o receptie întâlnește pe Generalul Bethourd, guvernatorul militar al zonei franceze de ocupatie din Austria. În cursul conversatiei cu Bethourd, Profesorul Ghermani îi spune ca are un fiu în zona franceza de ocupatie, la Innsbruck, într-un lagar. Generalul promite ca se va interesa de soarta lui. Într-adevar, Biti Ghermani este primul eliberat, în August. Anchetele lui Blondel se terminasera. În cursul lunii Septembrie 1946 au urmat alte eliberari. Ultimul lasat pe picior liber a fost Grigore Filiti. În luna Octombrie, lagarul Reicheanu fusese evacuat de toti Români internati.

Din acel moment, Blondel a ramas un prieten devotat al cauzei românesti si a facut parte din echipa de instructori francezi care au pregatit pe legionarii selectati sa fie parasutati în tara.

Cei trei rauvoitori de la Innsbruck, care si-au denuntat proprii lor frati de credinta si idealuri au fost si ei niste victime în fond, un subproduct al "înaltei" scoli legionare a lui Papanace. Îmbâcsiti de atmosfera de ura propagata de acesta în lagar, au savârsit aceasta fapta degradanta.

Dumnezeu si-a aratat înca o data mila fata de Miscare, salvând de la o disparitie sigura pe camarazii internati la Innsbruck.

Nici camarazii de la Salzburg n-au fost scutiti de atentatul delatiunii. Si pe la ei s-a pripasit un legionar dizident, care a fost recrutat de serviciile americane. Este vorba de un oarecare Tudose, care în tara fusese întrebuintat la biroul Corpului Muncitorilor

Legionari. Refugiat în Germania după evenimentele din Ianuarie 1941. Când s-a produs dizidenta din lagar, el s-a atasat grupului minoritar.

La Viena a dus o existență marginală și a reapărut după război la Salzburg ca informator al serviciilor americane militare. Tudose nu a avut nici o participare în arestările din Bad Gastein. În schimb, Americanii s-au servit de el pentru a identifica elementele legionare din Salzburg. Prin denunțurile lui, au fost arestați și internați în lagarul Glasenbach legionarii Neata Spiridon din Muscel și Ion Radulescu din Prahova. Acesta din urmă l-a descoperit pe Tudose când era internat în lagar, grație destainuirii unui ofițer american la ancheta. De la biroul acestuia, arătând în curte un individ, i-a spus lui Ion Radulescu: "Acesta v-a denunțat". Uităndu-se la el bine, pe fereastră, Ion Radulescu l-a recunoscut imediat, căci fuseseră împreună în lagar. Ion Radulescu a comunicat descoperirea lui și mie și altor camarazi.

Între cei denunțati și care erau pe punctul să fie arestați se aflau și camarazii Vasile Mailat și Gica Tase. Dar aceștia, aflând de primele arestări, s-au refugiat la timp în Bavaria, unde Americanii nu s-au legat de legionari. Ceilalți doi, Neata și Radulescu, au făcut un an și jumătate de lagar, fiind eliberați abia în Mai 1947.

18. PIERDERI GRELE

Sfârșitul războiului, pe lângă necazurile inerente pribegiei și a nesigurantei în care trăiam în diversele zone de ocupație, ne-a provocat pierderi grele în rândul celor mai buni camarazi pe care-i aveam. Aceste pierderi nu s-au datorat represaliilor aliate, ci unor episoade de altă natură, provocate de banditismul apărut după război. Voi expune aceste tragice cazuri de dispariție a unor legionari de elită, când se încheiaseră ostilitățile, în mod individual, privind soarta fiecăruia.

1. Corneliu Georgescu

Cum am scris, pe Corneliu Georgescu l-am rugat să se duca la Döllersheim, ca să supravegheze evacuarea trupelor din acest lagar și îndreptarea lor spre Bavaria, care cădea în zona americană de ocupație. Îl credeam în acest lagar, când mă pomenesc cu el la Alt-Aussee, în ultimele zile, înainte de a pleca și eu în munți. Se întorsese îngrijorat de soarta mea. Noi eram atunci pe punctul să parasim Alt-Aussee și să ne asociem detașamentului Eichmann, în operația Wehrwolf. Nu cutezam să-l iau în echipă ce-o constituiseam atunci, tocmai gândindu-mă la supraviețuirea lui. Era prea mare ca să-l sacrific în această întreprindere riscantă. Atunci am ales doi camarazi de elită, pe Traian Puiu și Vasile Mailat, ca să-l însoțească în pribegie și să aibă grija de el la tot pasul.

Corneliu Georgescu a plecat împreună cu cei doi însoțitori pe drumuri numai de ei știute. După câteva zile, au ajuns în localitatea Mittersill. Aici, Traian Puiu s-a despartit de ei pentru câteva zile pentru a vizita o cunoscută dintr-un sat din apropiere, unde spera să găsească și un adăpost pentru toți. Corneliu Georgescu a rămas numai cu Vasile Mailat. Deodată apare în această localitate, Mittersill, un curier trimis de Vasile Iasinschi de la Kitzbühel, unde, cu ajutorul lui Gamillscheg, au obținut camere la marele hotel din localitate. Înainte de a se stabili definitiv la Bad Gastein, Corneliu Georgescu, pentru a veni în ajutorul lui Iasinschi, a acceptat să rămână câteva zile singur, până la întoarcerea lui Mailat. Ce s-a întâmplat în această perioadă nimeni nu știe, în timpul

absentei lui Mailat. Când s-a întors Mailat de la întâlnirea cu Iasinschi, nu l-a mai găsit pe Corneliu Georgescu la Mittersill. Își daduse întâlnire cu Corneliu Georgescu într-un anumit loc, dar nu aparuse aici. A răscolit tot orasul, cu același rezultat negativ. A întrebat pe oamenii de pe strada în dreapta și în stânga, dar nimeni nu a putut să-i dea vreă informație. Atunci Mailat a presupus că, poate, Corneliu Georgescu și-a pierdut răbdarea și a plecat de unul singur. Din acel moment nimeni nu a mai aflat nimic de Corneliu Georgescu. Disparuse fără urmă din Austria.

Târziu de tot, în 1950, Dr. Ion Fleseriu, sibian ca și el, a reluat cercetările la Mittersill. S-a interesat pe la autorități și a aflat că în acele zile tulburi, din primăvara anului 1945, un necunoscut a fost găsit mort pe strazile orașului Mittersill și a fost îngropat în cimitirul din localitate. Dr. Fleseriu a reușit să obțină autorizația de a se face dezgroparea. Când i-a văzut osemintele, l-a identificat după operația ce-o avusese în tinerețe la un genunchi și de care știa el.

A fost din nou înmormântat într-un alt loc și de atunci mormântul de la Mittersill a devenit loc de pelerinaj pentru toți legionarii din lumea liberă. În fiecare an, în cursul lunii Iunie, se adună supraviețuitorii la Mittersill, unde se face slujba la cimitir și apoi în sedința solemnă se comemorează viața și faptele Comandantului Bunei Vestiri, Corneliu Georgescu.

După toate probabilitățile, a căzut victima unor bandiți, care l-au jefuit de banii ce-i avea.

2. Ion Ionica și Vladimir Cristi

Pe Ion Ionica l-am întâlnit la Innsbruck înaintea Crăciunului, tocmai când mă pregăteam să trec munții în Italia. În camera lui mobilată, am dormit câteva nopți.

Cum am povestit mai înainte, cu Crivat, Borobaru și Mailat, am trecut munții pe la pasul Brennero îndată după Crăciun. Nu știu în ce împrejurări Ion Ionica s-a întâlnit la Innsbruck cu Ministrul Vladimir Cristi și au planuit împreună trecerea în Italia. Din câte am aflat mai târziu, destul de vag, au dat peste o calauză de origine croată, care și-a luat angajamentul să-i treacă în Italia, pentru o anumită sumă de bani și pentru țigări. Însotiti de această calauză, au pornit peste munți în Italia, nu știu dacă pe la Brennero sau prin alta parte, și, din acel moment, nu s-a mai știut nimic de soarta lor. În Italia nu au ajuns niciodată și nici nu s-au aflat trupurile lor pe undeva. Probabil că au fost ucisi de calauză, care i-a omorât pentru a-i jefui. Trupurile lor le-a azvârlit undeva într-o prăpastie și așa se explică lipsa oricărei urme de la ei.

2. Emil Bulbuc

Emil Bulbuc a căzut și el victima banditismului provocat de starile nefaste ale războiului. De asta dată asasinarea lui de un bandit s-a petrecut sub ochii mei. Mă pregăteam să trec din Italia în Franța, în vara anului 1947. Ca drum de trecere clandestină a frontierei am ales Munții Alpi. Totul a fost pregătit amanunțit. Însotitorul meu era Paul Popescu, ce locuia la Milano. De partea cealaltă a munților mă așteptau Marcel Ghinea și Petre Ponta, stabiliți la Paris. Pentru a urca creasta munților, trebuia să ajungem într-o localitate de graniță, al cărui nume nu mi-l mai amintesc. O primă halta cu autobuzul

trebuia sa o facem de la Torino la Costigliole de Saluzzo. De aici, cu un alt autobuz, la localitatea de frontiera.

Unicul meu însotitor era la început Popescu Paul. Dar ce s-a întâmplat? Tocmai atunci venise la Bergamo, unde locuiam de mai multa vreme împreuna cu Toader Ioras, Dr. Emil Bulbuc de la Roma. El ne-a surprins tocmai în zilele premergatoare plecarii de la Bergamo la Milano si de aici la Torino, de unde trebuia sa continuam drumul spre munti.

Aflând de planul nostru, Bulbuc mi-a comunicat ca vrea sa mearga si el cu noi pâna la frontiera, pentru a veghea pe traseul italian asupra sigurantei noastre. El are acte italiene si vorbeste perfect limba italiana, încât ne poate fi de folos în legitimarea noastra pe la autoritatile italiene. Eu am insistat sa nu mearga cu noi. Ne vom descurca singuri. Paul Popescu e un om cu o minte agera si vorbeste bine limba italiana. Parca aveam o presimtire. Dar n-a fost chip sa-l înduplec pe Bulbuc sa renunte la gândul lui. Asa se face ca am plecat toti trei de la Milano la Torino si de aici în munti.

La Costigliole di Saluzzo am ajuns cu autobuzul înainte de masa. Informându-ne de celalalt autobuz, care urca spre frontiera, aflam ca nu avea legatura decât la 5 dupa masa. Ce sa facem în acest interval? Dupa o gustare sumara, ne-am uitat spre vale si acolo serpuia un râu frumos între salcii. Ce ne-am zis? În loc sa stam asteptând autobuzul în sat, sa coborâm la vale si sa ne asezam pe malul acestui râu primitor, unde ne putem odihni câteva ore la umbra salciilor, pâna la plecarea autobuzului. Era în Iulie.

Ne-am luat bagajele, am trecut podul si ne-am asezat pe malul râului. Stateam linistiti, fara alta grija, sa treaca timpul cât mai placut. Cam la o ora de când sedeam pe iarba la marginea râului, deodata apare în fata noastra un tânar, iesind din paduricea de salcii. Nu i-am dat la început importanta, crezând ca a venit si el sa admire peisagiul. Dar observam în mâna lui un revolver, pe care îl îndreapta apoi spre noi. Ce vrea asta? Ne-am ridicat si Emil Bulbuc l-a întrebat ce vrea, îndreptându-se curajos spre el. Eu cu Paul Popescu ne-am tras îndaratul unor copaci. Tânarul cu pistolul arata spre un geamantan de piele al lui Emil Bulbuc si face chiar un gest sa-l ridice. Emil Bulbuc se repede atunci la el si îi smulge geamantanul din mâini. Eu am strigat atunci lui Emil: "Nu te opune. Lasa sa ia geamantanul". Dar Bulbuc nu asculta. Sta lângă geamantan cutezator. Atunci tânarul se retrage câtiva pasi si îndreapta pistolul spre Bulbuc. Auzim o împuscatura si atunci îl vedem pe Emil Bulbuc prabusindu-se la pamânt, dând un tipat fioros, asa de puternic ca se putea auzi pâna departe. Atunci pistolarul însfaca geamantanul lui Bulbuc si dispare în tufis. Noi ramânem ascunsi dupa copaci, privind la Emil Bulbuc, care nu mai misca. Dupa câteva minute, presupunând ca a plecat ucigasul, ne apropiem de Emil Bulbuc întins pe iarba. Murise. Fusese lovit drept în inima.

Ce sa facem acum? Situatiia noastra era grea. Autorul crimei disparuse si ramasesem numai noi lângă Bulbuc, care venisem cu el. Dupa cum era si firesc, primele banuieli, pâna la descoperirea ucigasului, ar fi cazut asupra noastra. Ne-am hotarât sa mergem la postul de carabinieri si sa explicam ce s-a întâmplat. L-am lasat pe Emil Bulbuc si bagajele noastre pe malul râului si ne-am urcat pe podul care duce în sat. Dar, pe la mijlocul lui, apar carabinieri, în frunte cu seful lor. Cum ne vede, ne pune catusel si ne duce la cazarma lor. În spatele carabinieriilor era o multime de locuitori din sat care,

alarmati de împuscături, venira sa vada ce este. Se uitau cu ura la noi, gata sa ne linseze. Toti credeau ca noi suntem niste contrabandisti si am împuscat pe tovarasul nostru în urma unei certe sângeroase. Un *reglement de comptes*, cum se spune. Cu mare greutate carabinierii ne-au luat sub protectia lor, pentru a nu cadea victima furiei populatiei.

Ajunsi la cazarma carabinierilor, am fost condusi la închisoare, fiecare separat, si apoi, imediat, la o prima ancheta. Versiunea lor era ca noi doi, Paul Popescu si eu, l-am omorât pe Emil Bulbuc, pentru niste chestiuni banesti. Situatia mea era si mai grea, caci aveam acte false. Daca s-ar fi descoperit adevarata mea identitate, m-as fi putut apara mai usor, dar riscam sa fiu extradat în tara. Noi am protestat, am explicat cum s-a întâmplat cazul, am descris cât am putut mai bine pe tânarul care ne-a atacat, dar carabinierii au ramas sceptici. A doua zi trebuia sa vina judecatorul de instructie de la Cuneo, pentru a ne lua un nou interogatoriu.

A doua zi s-a lamurit cazul printr-o adevarata minune dumnezeiasca. În apropiere de malul râului, un om mai în vârsta, de vreo 50 de ani, trecea tocmai atunci când am fost atacati. A auzit împuscaturile si a vazut fugind cu o bicicleta pe tânarul criminal, în speranta ca nu va fi observat de nimeni. Omul acesta din sat, care avea o mosioara prin apropiere, s-a dus la carabinieri si le-a povestit ce-a vazut. Tânarul a fost arestat si adus la cazarma gardienilor. Supus interogatoriului de rigoare, a tagaduit pâna în ultima clipa, încât seful care conducea cercetarile nu stia ce sa creada. Atunci s-a decis sa faca o confruntare între mine si el. Eu l-am recunoscut imediat. Seful carabinierilor ne-a lasat singuri, în speranta ca ramânând numai amândoi, se va ajunge la o clarificare. El continua sa creada ca între noi si tânarul pistolar a fost o complicitate. Ramas singur cu el, tânarul îmi spune pe un ton amenintator ca daca spun ceva "ma omoara si pe mine". Cum nu auzeam bine înca de pe vremea aceea, i-am facut semn ca nu pricep. Atunci el a strigat mai tare. Soarta lui se pecetluse. În camera alaturata pândea seful carabinierilor conversatia noastra. Existau acuma doua marturii contra lui, a omului ce l-a vazut fugind de la locul crimei, si propria lui declaratie amenintându-ma ca ma omoara.

Peste câteva ore, *ha confesado*, cum spun italienii. Noi am fost eliberati si ne-am prezentat apoi la judecatorul de instructie Vaccario din Cuneo. Am facut declaratiile cuvenite, am avut o noua confruntare cu tânarul si apoi ne-am întors la Costigliole de Saluzzo, pentru înmormântarea lui Emil Bulbuc. De asta data întreg satul a participat la funeralii. Toti aveau ochii înlacrimati. Cum ni s-a spus, tânarul care l-a împuscat pe Emil Bulbuc fusese un temut partizan pe timpul razboiului. Pentru el, a omorî un om nu era nimic. Tânarul se chema Mario Colombero. A fost condamnat la 18 ani închisoare. La interogatoriu, la Cuneo, a marturisit ca el credea ca noi suntem niste bogati negustori de paduri si ca am venit pe acolo ca sa facem tranzactii cu lemn de padure. Geamantanul lui Bulbuc, pe care își pusese ochii, era doldora de bani. Dar nu aflase în el decât 50 de dolari, bani de care aveam nevoie dupa ce vom ajunge în Franta.

Dupa Corneliu Georgescu, dupa Ion Ionica si Vladimir Cristi, plateam al treilea tribut banditismului postbelic, în persoana lui Emil Bulbuc.

19. ALTE PIERDERI

Fiind înca la Alt-Aussee, am primit vizita ofiterilor legionari Viorel Boborodea si Ilie Rotea, care erau detasati pe frontul din Slovacia si operau în cadrul organizatiei IC.

Acestia venisera îngrijorati tot de soarta mea. Îmi facusera propunerea ca, la sfârșitul războiului, să mă retrag la Bratislava, unde ei aveau o bună ascunzătoare. Locuiau la o familie slovacă de toată încrederea și aici puteam să stam cât vrem și în toată siguranța, chiar dacă pleacă Nemții și vin Rușii. În Austria și Germania, legionarii vor fi urmăriți și după toate probabilitățile vor fi predați guvernului din țară, unde îi așteaptă moartea sau în cazul cel mai bun o lungă închisoare. Propunerea lor mi s-a părut atrăgătoare în acel moment, dar le-am comunicat că eu sunt legat de prietenii mei germani și trebuie să mă retrag la munte cu ei. Nu pot să dispar pentru a lua drumul Bratislavei.

Dar ce s-a întâmplat cu Rotea și Boborodea? Gazda lor, de a cărei fidelitate jurau, a doua zi după ce Nemții au evacuat Bratislava și au intrat partizanii slovaci, i-a denunțat acestora. Arestați, aceștia i-au predat Rușilor, iar Rușii, după un oarecare timp de detențiune, i-au dat pe mâna comunistilor români. Au fost judecați și condamnați la mulți ani închisoare. Ilie Rotea a murit în închisoarea Târgu-Ocna, iar Viorel Boborodea a ieșit de la Aiud în 1964.

Ceva asemănător s-a petrecut cu avocatul Vica Negulescu. Acesta era cu mine la Alt-Aussee, făcând parte dintre funcționarii guvernului. Vica Negulescu era Secretar General la Presedinția Guvernului și el mi-a redactat toate decretul ce le-am semnat în calitate de președinte de consiliu.

În perioada când procedam la împrăștierea efectivelor noastre de la Alt-Aussee în spațiul austro-german, vine Vica Negulescu la mine cu o propunere de retragere din zona periculoasă a Austriei, unde desigur toate capetenile naționaliste vor fi cautate și arestate de Aliți. Cum vedea el salvarea mea? În Croația. Prietenii din organizația Ustascha ne vor ajuta să stam la ei, până ce ne vom putea retrage într-un loc mai sigur. Propunerea lui Vica Negulescu nu mi-a surâs de la început. Croația era prada războiului civil. Partizanii lui Tito se apropiau de Zagreb, iar trupele germane se retrageau spre Austria. Nu numai că nu am acceptat propunerea lui, dar l-am sfătuit să nu facă greșeala să-și caute scaparea în această țară, de unde lumea fugea. Croația era în acel moment cel mai nesigur loc din Balcani. I-am atras atenția asupra primejdiilor la care se expune.

Dar Vica Negulescu n-a ascultat de sfatul meu. A mai convins și pe alți legionari să meargă cu el, între care pe Ion Cengher și un grup de fete. Cum era de prevăzut, în Croația au fost arestați de partizani și apoi predați Românilor. Cengher a fost omorât pe stradă, la Masov, de un comunist evreu, iar Vica Negulescu și-a sfârșit zilele în închisoare, după ce a fost supus la mari cazne.

Frații Hanu, Vasile și Traian, s-au întors în țară biruiți de dorul de glie. Vasile Hanu mi-a marturisit chiar din perioada când eram împreună la munte, că dacă scapăm de aici, el nu se mai oprește până la Alba Iulia. E satul de pribegie și de statul printre străini.

Într-adevăr, după ce ne-am despartit, Vasile Hanu a plecat la Linz, unde l-a căutat pe fratele lui Traian. Amândoi au luat apoi direcția spre răsărit, trecând prin Ungaria. Dar în România nu s-au bucurat decât de câțiva ani de libertate. Au fost arestați în 1948 și după 16 ani de închisoare la Aiud, au fost puși în libertate, în 1964, odată cu toți deținuții.

Daca examinam calculele ce si le-au facut acesti camarazi care au preferat sa-si caute salvarea în alte tari decât în spatiul austro-german, constatam la origine o parere justa, dar care, pâna la urma, s-a dovedit a fi falsa. La sfârșitul razboiului, cine putea indica cu precizie unde e pamântul fagaduintei, adica în ce parte a Europei ne vom putea salva? Eu însumi nu puteam sa dau un sfat bun celor ce îmi puneau aceasta problema. De aceea am preferat sa las fiecaruia libertatea de actiune, împrastiindu-se în toate partile. Din acel moment, raspunderea salvarii cadea asupra fiecaruia. Cei ce au optat pentru Slovacia, Croatia si România, si-au facut socoteala ca regiunea cea mai primejdioasa e Germania, cu anexa ei austriaca. Aliatii își vor descarca toata furia lor contra poporului care a tolerat aparitia national-socialismului. Aici nu va mai fi scapare pentru nimeni. Nu numai capetenile national-socialiste, dar si colaboratorii lor din alte natii vor suferi urgia razbunarii. Din aceasta perspectiva, camarazii care au preferat sa se îndrepte spre rasarit aveau dreptate.

Dar iata ca tocmai spatiul austro-german, dupa primul val de represalii, în anii 1945-1946, a oferit mai mari posibilitati de salvare decât tarile presupuse a fi mai sigure. De ce? Pentru ca în Slovacia, în Croatia, în Ungaria, în România, s-a instalat comunismul cu toate ororile imaginabile, în timp ce Germania de Vest si Austria au fost crutate de Aliati, bucurându-se de libertate si de un regim democratic.

Dar aceste configuratii politice apartin domeniului imprevizibilelor. Imprevizibile istorice pe care nimeni nu le putea descifra la ora capitularii Germaniei.

Camarazii care au plecat spre rasarit, au facut un calcul just, dar care a fost anulat ulterior de statutul bolsevico-totalitar care a decis de soarta acestor state. Germania de Vest si Austria, prin decizia învingatorilor de atunci, au cazut în zona libertatii, în timp ce tarile din rasarit au suferit rigurile stalinismului.

Tocmai noi, care am ramas în zona germana, am putut sa ne salvam, în timp ce camarazii care au apucat directia rasaritului au cazut în robia comunismului.

20. AVIOANELE MORTII

Ultimul zbor spre tara s-a realizat de la aeroportul Wells, în a doua jumatate a lunii Martie 1945. Atât prin numarul celor îmbarcati, cât si prin materialul ce-l transporta, reprezenta un *summum* al guvernului de la Viena, în colaborare cu autoritatile germane, de a ajuta miscarea de rezistenta din tara.

Initiativa nu ne-a apartinut noua, ci Abwehr-ului. De asta data nu mai era Pffeifer care organiza zborul, ci seful lui imediat, un Capitan tot din Abwehr al carui nume nu-l mai retin.

Eram la Alt-Aussee când s-a procedat aceasta expeditie. Din întâlnirile mele cu acest Capitan, am descoperit în persoana lui nu numai pe profesionistul antrenat în aceste zboruri, dar si un luptator idealist si entuziast.

Ce spunea el? Acest zbor se va face cu cele mai bune avioane ce ne-au ramas, era vorba de doua; el mai era semnificativ si prin încarcatura lor pretioasa. Sute de milioane de lei, devize si piese de aur în cantitati abundente. Apoi arme de tot felul. De la pistoalele cele

mai bune pâna la pusti-mitraliera. Am golit magazinele Abwehr-ului de tot ce avea mai bun, spunea el, ca sa nu ajunga în mâna inamicului. Era ultima expeditie organizata de Abwehr si ne-am gândit sa-i dam o neobisnuita amploare. Ne vor însoti cei mai experti piloti si vor participa si din partea noastra elemente de elita. Va fi asadar o operatie mixta. Rostul ei este sa ajute nu numai miscarea nationala de rezistenta, dar si pe compatriotii nostri germani care sunt amenintati sa fie deportati în Siberia.

Din partea guvernului de la Viena mi-a cerut un grup de legionari care, dupa aterizare, sa puna la adapost materialul si sa faca legatura cu grupele de luptatori din munti si cu organizatia clandestina a *Volksdeutsche* din Ardeal.

Într-adevar amploarea acestei expeditii nu se putea compara cu nici unul din zborurile anterioare. Aceste avioane nu vor lansa oamenii cu parasuta, ci ele însele vor ateriza în locurile alese si cei din ele se vor îngriji apoi de scoaterea materialului si punerea lui în siguranta. Am fost impresionat de expunerea Capitanului. Ma gândeam la oamenii care luptau în munti si la imensul ajutor ce l-ar primi daca aceste avioane ar ajunge cu bine la locul de destinatie. Zborul era cu atât mai important cu cât seful Abwehrului din Austria participa la el, asumându-si riscurile tuturor.

Mai era o chestiune. Mi s-a comunicat ca zboruri cu parasutare nu se vor mai face, desi existau înca multe elemente disponibile, pregatite în scolile speciale. Aceasta era ultima oportunitate. Ma gândeam si la punerea la adapost a elementelor noastre. Cum e mai bine? Sa ramâna aici, riscând sa fie arestate de serviciile aliate si apoi predate guvernului din tara, sau sa dispara în masa româneasca? Era o dilema greu de rezolvat.

În acest timp s-a mai ivit o noua problema care m-a determinat sa aprob acest zbor. Camarazii germani SD din România mi-au comunicat ca, dupa caderea lui Stoicanescu, organizatia legionara își pierduse din eficacitatea ei. Petrascu singur nu putea face fata actiunilor de pe teren. Ar fi necesar sa fie ajutat de cineva de la Viena. Acest mesaj l-am primit pe la începutul lui Martie. Ce m-am gândit atunci? Petrascu are nevoie de un ajutor. La Viena aveam în rezerva pe Dr. Iosif Dumitru, un bun organizator si un luptator de prima linie. Ma voi folosi de acest ultim zbor ca sa-l trimit în tara pe Dr. Dumitru, ca ajutor al lui Petrascu. Era un motiv în plus ca sa îmi dau aprobarea la savârșirea acestui zbor. Întream si organizatia din tara cu plecarea lui Dr. Dumitru.

M-am întâlnit la Wells, înainte de plecare, cu Dr. Dumitru si i-am dat instructiunile necesare. În aceasta localitate s-au concentrat toti cei destinati sa plece în tara. Numarul lor total era de aproape 20. Între ei fratii Monoranu din Neamt si aviatorul Cicero Popescu, venit recent la Viena. I-am vazut pe toti, le-am strâns mâna si le-am urat mult noroc si paza Domnului. Erau doua avioane gata de plecare la Wells. Zborul s-a efectuat pe la sfârșitul lunii Martie 1945.

De atunci nu am mai auzit nimic de ei. Legaturile cu tara fusesera întrerupte, iar noi de la Alt-Aussee ne-am risipit care încotro. Târziu de tot, prin 1947, am auzit de soarta tragica a acestei expeditii. Cele doua avioane s-au prabusit undeva prin Muntii Argesului. Cea mai mare parte a celor aflati în avioane au pierit în acest accident. Dr. Dumitru a murit si el. Ar fi scapat cu viata doar câtiva legionari, care apoi s-au ascuns.

Când am aflat m-am cutremurat de durere. Zborul în care îmi pusesem atâtea nadejdi a

luat calea eternitatii.

21. GRUPUL ABANDONATILOR

În vederea parasutarii, un grup de 20-25 persoane a fost cules de la diferite scoli speciale si concentrat într-un sat din nordul Austriei. Aici oamenii au fost încartiruiti într-o scoala din sat. Seful acestui grup era Bucur Stanescu, grupul fiind format din legionari si subofiteri veniti în Germania la scolile de specializare. Printre legionari, figuri mai cunoscute erau Nicu Marinescu, Costica Oprisan, Nicolae Paul, Dumitru Cretu, Dr. Ighisan.

Grupul fusese împartit în echipe de 3 persoane, dintre care una trebuia sa fie un telegrafist. Asteptarea a durat mult si promisiunea parasutarii întârzia. Grupul a fost deplasat dintr-un loc într-altul, pentru a se asigura secretul operatiei.

În cursul lunii Aprilie, dupa ce Rusii se apropiau de Viena, sefii grupului si-au dat seama ca parasutarea nu mai este posibila. Într-adevar ofiterii germani de legatura disparusera si ei. Practic grupul era abandonat. Atunci sefii grupului, Nicu Marinescu, Oprisan si Cretu, iau hotarârea sa plece spre tara, strabatând Ungaria în mars, strecurându-se clandestin spre frontiere. Dar nu aveau arme suficiente. Atunci Nicu Marinescu propune ca 2-3 legionari sa plece voluntar la Döllersheim si sa se întoarca cu armele necesare. S-au anuntat voluntar Dumitru Cretu, Nicolae Paul si un subofiter. Ajunsi la Döllersheim au gasit aici pe Ilie Smultea, subofiter în regimentul 2. Cu ajutorul lui si-au procurat armele necesare, le-au încarcat în niste rucsacuri si au plecat sa se întoarca la camarazii lor.

Trenurile nu mai functionau din cauza deselor bombardamente. Atunci au luat-o pe jos, cu gândul sa ajunga la localitatea unde erau încartiruiti cât mai repede. Dar, în drumul lor, au fost prinsi, ca într-un cleste, la frontiera austro-germano-ceha, de trupele americane care înaintau din vest si trupele rusesti care veneau din rasarit. S-au refugiat într-o padure, unde au gasit o casa de munte. Aici au fost descoperiti de o patrula americana, care i-a luat prizonieri. Au fost dusi la statul major al unitatii, unde au fost anchetati. Dupa mai multe peripetii, au reusit sa se sustraga vigilentei americane si sa se elibereze singuri.

Grupul initial format din peste 20 de oameni s-a împrastiat. Unii au plecat în tara, altii au ramas în Austria.

Între cei plecati în tara a fost si Costica Oprisan, a carui viata de martir a fost înfatisara de mai multi autori în scrierile lor.

22. GUVERNUL DE LA VIENA DIN PERSPECTIVA ISTORIEI

Guvernul de la Viena – desi sunt multi care vor sa-l ignore sau sa-l treaca între efemeridele istoriei – a avut un rol decisiv în viata neamului nostru pâna la Marea Revolutie din Decembrie 1989. Acest guvern a fost factorul care a asigurat legatura si continuitatea între vechea Românie, asa cum iesise din primul razboi mondial, si România subjugară si cazuta în robia comunista. Gratie acestui guvern, s-a faurit miscarea nationala de rezistenta si s-au creat premisele resurectiei din Decembrie 1989.

Este necesar ca, la sfârșitul acestei expuneri, să înfatisăm în mod sintetic importanța și valoarea acestui guvern în asigurarea liniei de viață a neamului.

I. Salvarea onoarei naționale

Cel mai important lucru ce l-a savârșit guvernul de la Viena, în procesul istoric al neamului nostru, a fost salvarea onoarei naționale. În timp ce prin actul de la 23 August armata română, a fost împinsă de conducătorii ei să schimbe frontul și să întoarcă armele contra armatei germane, aliații de ieri ai soldaților români, cu care au luptat cot la cot contra bolșevismului până în Caucaz, guvernul de la Viena a creat o armată națională, care a continuat glorioasa epopee din răsărit. Pe Schwed/Oder, un regiment român a păstrat linia frontului contra diviziilor sovietice și mulți soldați ai acestui regiment au căzut în ciocniri cu trupele inamice. Contribuția armatei naționale din punct de vedere al numărului n-a fost mare, dar, pe plan moral, a reprezentat un protest istoric contra acelor care și-au căutat salvarea în trădarea aliatului de ieri.

II. Continuitatea luptei anticomuniste

Guvernul național de la Viena a asigurat continuitatea luptei anticomuniste a poporului român, de când a biruit în Rusia revoluția bolșevică. Abia aparuse comunismul la vecinii din răsărit, și armata română trece Prutul, în 1918, pentru a apăra pe frații noștri din Basarabia. În numeroasele ciocniri cu hoardele bolșevice au căzut mulți soldați și ofițeri până ce aceste hoarde au fost azvârlite dincolo de Nistru și s-a asigurat liniștea acestei provincii. În 27 Martie 1918, sub scutul armatei române, s-a proclamat alipirea Basarabiei la Patria-Mamă. Izbucnind revoluția comunistă din Ungaria, sub Bela Kuhn, tot armata română și-a asumat răspunderea istorică să sufocă acest focar de bolșevism, care amenința întreg centrul Europei.

Din acest moment, Statul Român a stat permanent de veghe pe Nistru pentru a împiedica expansiunea pericolului comunist în țara noastră.

Când conducătorii României, la 23 August, au făcut greșeala să uite de toate aceste învățăminte ale trecutului și să deschidă grănițele țării invaziei bolșevice, guvernul de la Viena s-a opus acestui act nesocotit și cu mijloacele ce le avea la dispoziție a continuat lupta anticomunistă a poporului român. Mișcarea Legionară cunoștea inamicul și stia ce urmări tragice va avea pentru soarta poporului român tovarășia cu tiranii de la Moscova.

III. 12.000 de prizonieri români salvați

Guvernul român de la Viena a salvat de la moarte sigură peste 12.000 de prizonieri români internați în lagărele germane. Aceștia mureau în număr mare, zi de zi, din cauza lipsei de hrană, îmbracaminte groasă și caldura. Încorporându-i în armata națională, li s-a asigurat minimul de experiență pentru a supraviețui acestei perioade grele din viața lor de ostași.

IV. 400 de legionari din lagăre în libertate

Guvernul de la Viena a salvat dintr-o situație apăsătoare și nesigură pe cei 400 de legionari internați în lagărele de la Buchenwald, Dachau și Oranienburg. Fără de formarea acestui guvern, legionarii ar fi rămas mai departe internați în lagăre și cine știe

daca n-ar fi cazut în mâinile Rusilor. Dupa capitularea Germanilor, acesti legionari, împrastiati în toate tarile lumii libere, au format primele centre de rezistenta ale exilului contra cotropitorului din tara. Tot acesti legionari au asigurat continuitatea Legiunii în cei 40 de ani de pribegie.

V. Asistenta refugiatilor din tara

Guvernul de la Viena s-a îngrijit de asistenta sociala a numerosilor români refugiatii din tara. Acestia si-au gasit adăpost si hrana fie în diverse lagare germane fie ca s-au bucurat direct de ocrotirea autoritatilor guvernului de la Viena. Sute de români refugiatii au putut gasi o mână frateasca de ajutor din partea functionarilor de la Ministerul de Interne si al Ocrotirilor Sociale, condus de Vasile Iasinschi.

VI. Miscarea de rezistenta din tara

Guvernul român de la Viena a pus bazele miscarii de rezistenta din tara. Peste o suta de legionari, între care numerosi fruntasi ai Legiunii, au fost parasutati în România si au început acolo reorganizarea Miscarii. S-a realizat o întreprundere si o colaborare strânsa între legionarii veniti din Germania si legionarii liberi din tara. Din sânul acestor noi unitati s-au format apoi, la scurt interval, primele echipe de lupta contra cotropitorului si a uneltelor lui. Glorioasele fapte de arme ale acestor echipe își asteapta viitori istorici care sa le eternizeze faptele lor eroice. Militarii si membrii vechilor partide au venit mult mai târziu ca sa îngroase rândurile primilor luptatori legionari, dupa ce se formasera zonele de actiune în diferitele parti ale tarii.

VII. Guvernul de la Viena: expresia întregului neam românesc

Digul de împotrivire si protest ridicat de guvernul de la Viena contra aliantei cu Moscova si-a gasit confirmarea în câtiva ani pe aria întregului românism. Anticomunismul legionar s-a transformat într-o certitudine nationala. Adeziunea întregului neam românesc s-a verificat atât în tara cât si peste hotare. În tara tot mai numerosi Români si-au luat riscul de a apuca pe calea muntilor pentru a se alatura acelora care, din toamna anului 1944, au creat cuiburi de rezistenta în paduri si locuri greu de strabatut. Partidele, care au deschis granitele tarii invaziei sovietice, s-au convins si ele târziu de tot de nenorocirea ce s-a abatut asupra tarii si au cautat sa formeze un front comun cu legionarii. În exil, tot mai multi refugiatii din tara si-au cautat scaparea în Occident, trecând prin primejdii de moarte pentru a ajunge în lumea libera.

Dar acest drum a fost descoperit mult mai înainte de 1948 de catre guvernul de la Viena, care a avertizat natia asupra consecintelor catastrofale ale aliantei cu Rusia, evocând spiritul testamentar al Capitanului. Acest guvern nu a facut numai retorica, ci s-a opus cu armele contra dominatiei comuniste din România, luptând alaturi de armata germana sau varsându-si sângele pe crestele muntilor.

Cei ce s-au refugiat în Occident, dupa 1948, între care multi militari si membri ai vechilor partide, au adoptat în realitate punctul de vedere al guvernului national român de la Viena. Numai acest guvern a prevazut nenorocirea ce se va abate asupra poporului nostru si a creat cea dintâi transee de rezistenta contra cotropitorului, atât în tara cât si

peste hotare. În concluzie, singura pozitie care a rezistat la toate intemperiiile politice, în confruntarea dintre poporul român si bolsevism, a fost cea reprezentata de guvernul de la Viena.

VIII. Echipa Tanase – Golea – Samoila

În tara luptele de partizani contra puterilor vrajmase s-au desfasurat în toate regiunile favorabile acestei actiuni: în Bucovina, în Muntii Apuseni, în Banat, în Muntii Fagarasului, pe Târnavă, în Arges, în Moldova, în Dobrogea, pe Parâng. Legionarii din afara hotarelor nu au privit doar ca simpli spectatori la aceasta ciocnire de moarte cu navalitorul de peste Nistru. O echipa de legionari din lumea libera s-a întors în tara pe calea aerului si timp de trei ani, 1950-1953, s-a înfruntat cu stapânirea straina, ridicând moralul celor din închisori si umplând de mândrie neamul nostru cu faptele lor legendare. Ei n-au facut decât sa continue actiunea temerara a legionarilor parasutati în tara pe timpul guvernului de la Viena. Ei au cazut în înclestarea cu inamicul, dar hotarârea lor de a se întoarce în tara din lumea libera, unde se bucurau de o viata tihnită si lipsita de primejdii, îi înalta între marii eroi ai istoriei noastre.

IX. Doua carti epocale

Tot guvernului de la Viena, ca o proiectie mai îndepartata a lui, se datoreaza aparitia a doua lucrari istorice monumentale, care expun tragedia neamului nostru între cele doua razboaie.

E vorba mai întâi de lucrarea fostului ministru de externe al României si apoi al guvernului de la Viena, Mihail Sturdza, cu titlul *România si sfârșitul Europei*. A doua lucrare relateaza faptele de arme al razboiului purtat de Români contra Uniunii Sovietice, 1940-1944, si este scrisa de Generalul Platon Chirnoaga.

Amândoua cartile nu s-ar fi putut realiza decât în atmosfera de libertate din lumea libera. Autorii lor, ca membri ai guvernului de la Viena, s-au bucurat de libertate din partea Aliatilor, care au apreciat atitudinea dreapta si curajoasa a acestui guvern. Sub ocrotirea puterilor occidentale, au putut sa lase posteritatii aceste marturii nepretuite despre lupta poporului nostru pe câmpul de onoare pentru libertate si independenta. Sunt unicele lucrari existente care înfatiseaza, cu competenta si respect al adevarului, drama neamului nostru între cele doua razboaie.